

62

William Shakespeare

William SHAKESPEARE

TOPLU OYUNLARI 1

KISASA KISAS

ONİKİNCİ GECE

VENEDİK TACİRİ

Çeviri ve Uyarlama
Zeynep AVCI

Tiyatronun büyük yazarı Shakespeare'in oyunları, tiyatro yazar, yönetmen ve çevirmenleri için hep tükenmez bir yaratı kaynağı olmuştur.

Yazarın üç oyununu bu kez Zeynep Avcı, İngilizce asıllarından, Fransızca uyarlamalarından ve mevcut çevirilerden yararlanarak Türkçeye çevirdi-uyarladı.

Zeynep Avcı'nın tiyatro yaşamımıza yeniden kazandırdığı bu üç oyun, 1994 ve 1995'de, Yönetmen Işıl Kasapoğlu'nun rejisi ile Devlet Tiyatrolarında sergilenmişti.

TOPLU OYUNLARI 1

MITOS
BOYUT

Kapak: Mengü Erte

TİYATRO/OYUN DİZİSİ 62

Bu kitaptaki oyunların Fikir ve Sanat Eserleri Yasasından ve yasalardan kaynaklanan tüm hakları eser sahibine aittir. Yayınlanan oyunların sahnelenmesi, oynanması, herhangi bir amaçla eserlerden yararlanılması ancak eser sahibinin iznine bağlı olduğundan, böyle nedenlerle oyunlardan yararlanmak isteyen kişi, kurum ve kuruluşların, çevirmenin temsilcisi olan ONK Ajans'a başvurmaları zorunludur.

William SHAKESPEARE

TOPLU OYUNLARI 1

KISASA KISAS

ONİKİNCİ GECE

VENEDİK TACİRİ

MitosBOYUT
Tiyatro Oyun Dizisi 62
Toplu Oyunları.1 - William Shakespeare
1. Basım: Mayıs/1996
Kapak Tasarımı: Mengü Ertel
Ofset Hazırlık: Tem Yapım, 249 87 37
Baskı: Prestij Matbaası/İST.
Cilt : Yeni Güven Ciltevi, 567 69 20
ISBN 975-8023- 36-

Çeviren -Uyarlayan
Zeynep AVCI

MitosBOYUT Yayınları,
TEM Yapım Yayıncılık Ltd. Şti.
Ağa Çırağı Sokak 7/2 Gümüşsuyu—80090 İstanbul
Tel: 249 87 37-38 Fax: 249 02 18

SHAKESPEARE'İN ÜÇ OYUNUNA
SUNUŞ NOTU

Zeynep AVCI

İÇİNDEKİLER

Shakespeare'nin Üç Oyununa
Sunuş Notu- Zeynep Avcı, 5
Kısasa Kısas, 7
Onikinci Gece, 85
Venedik Taciri, 175

Shakespeare'in üç tiyatro yapıtı, "Venedik Taciri", "Onikinci Gece" ve "Kısasa Kısas", sevgili Işıl Kasapoğlu'nun Devlet Tiyatroları çatısı altında Shakespeare yapıtları sahnelemeyi sadakatle sürdürdüğü dönemde, onun isteği üzerine, çevrildi-uyarlandı.

"Venedik Taciri"ni, orijinal metninden hareketle, Fransızca'ya çevrilmiş ve uyarlanmış metninden ve Türkçe çevirilerinden yararlanarak 1993'de Trabzon Devlet Tiyatrosu'nda sahnelenmesi için uyarladım. Bu kitapta yer alan metin, sahnelendiği halinden bir noktada farklıdır: Işıl Kasapoğlu Trabzon'da Shylock rolünü genç ve yetenekli bir kadın oyuncuya vermişti. Dolayısıyla, sahnelenen metin bu değişikliğe uymuştu. Oysa burada Shylock, orijinalinde olduğu gibi, erkektir. Metin, sahnelemenin gerektirdiği kısaltmaları içermektedir.

"Onikinci Gece"yi ise çevirdim ve uyarladım. 1994'de Diyarbakır Devlet Tiyatrosunda sahnelenen bu yapıt da, yine Kasapoğlu'nun yaptığı mizansenin gerektirdiği bazı değişiklikleri içerir.

Çevirisini yaptığım ve Jean-Claude Carrière'nin Fransızca uyarlamasından da esinlenerek uyarladığım "Kısasa Kısas" ertesi yıl, 1995'de, yine Diyarbakır Devlet Tiyatrosu'nda sahnelendi. Kasapoğlu'nun kendine özgü tiyatro anlayışının etkileri bu metnin uyarlanmasında da görülür.

Bu üç yapıt, özellikle Trabzon ve Diyarbakır Devlet Tiyatroları ekiplerinin özverili, başarılı çalışmalarıyla ve

Işıl Kasapoğlu'nun özgün yorumlarıyla, her iki yörenin de iştahlı, coşkulu tiyatro seyircisine ulaştı.

Ardından da saygın bir yayınevının çatısı altında kitaplaştılar. Türkiye 2000'li yıllara girerken... bir tiyatro çevirmeni-uyarlayıcısı başka ne isteyebilir hayattan?

Işıl Kasapoğlu'na, Devlet Tiyatroları Trabzon ve Diyarbakır ekiplerine, bu yörelerin sadık tiyatro seyircilerine ve MitosBoyut Yayınlarına teşekkür ederim.

Bodrum, 1996

WILLIAM SHAKESPEARE

KISASA KISAS

İngilizce Orijinalinden çeviren ve
Fransızca uyarlamasından (Jean-Claude Carriere)
yararlanarak uyarlayan

Zeynep Avcı

KİŞİLER:

Dük	İsabel
Angelo	Mariana
Escalus	Keyif
Lucio	Jülyet
Claudio	Francisca
Polis	Çocuk
Soytarı	
Köşe	
Köpük	
Keskin (Cellat)	
Bernardin	
I. Bey	
II. Bey	
Peter (Rahip)	
Thomas (Rahip)	
Yargıç	
Uşak	

I. PERDE**1. Sahne**

(Dük'ün Sarayında Bir Bölüm.
DÜK, ESCALUS, LORDLAR VE UŞAK-
LAR girer.)

DÜK	: Escalus !
ESCALUS	: Efendimiz ...
DÜK	: Devlet işleri bir yanda, öte yanda mülkü- müz söz konusu...Söyleyeceklerimi dikkat- le düşünmeliyim. Öğüt dinlemeye ihtiya- cın yok senin. Öğütler değil, iktidarım sana yol gösterecektir; üstelik akıllısın, bilgili- sin, deneyimlerin var. Halkımızı düşün, şehrimizin selametini düşün. Benim kadar hakimsin ikisine de. Angelo'nun da burada olması gerekir. Çağırın onu! (UŞAK çıkar.) Nasıl dolduracak boşluğumu, varlığımı nasıl sürdüreceksence? Biliyorsun, beni temsil etmesi için hassasiyetle seçtim onu. Hiddetimi şiddetimi vereceğim eline, sev- gimle giydireceğim onu, kudretimle kuşa- tacağım. Ne diyorsun buna? (ANGELO girer.) İşte geldi.
ANGELO	: Emirlerinize her zaman amadeyim. Bu- yurdunuz geldim.
DÜK	: Angelo...Yaşamın nitelikli bir yaşamdır senin. Geçmişini iyi biliriz. Malın mülkün savurganlıkla karşılaşmadı hiç. Erdemle- rin seni yüceltir, sen de erdemlerini. Er- dem kişiyi aydınlatmazsa ne fark kalır bir insanla öteki arasında? İnsan ruhu her za- man ince dokunmamıştır. Doğa insana her zaman cömert davranmaz, ama eli bol bir tanrıça gibi, zenginliğinden ödünç vermesini iyi bilir. Şükredip kullanmalıyız

verdiklerini. Şimdi sözü sana getiriyorum yine; sıkı bas ayaklarının üstüne Angelo! Beni temsil edeceksin. Varlığın yokluğunda yaşatsın varlığını. Viyana'da ölümlülük ve merhamet, dilinde ve kalbinde hayat bulsun. İhtiyar Escalus! Gönlümde ön saftasın ama burada ikinci kişi olacaksın.

ANGELO : Efendimiz... İzin verin de, sağlam mı değil mi, bir kez daha denensin varlığımın maddesi, böylesine yüce bir mühür vurulmadan önce.

DÜK : Bahane istemem! İyi düşündüm, kararımı verdim, seçimimi yaptım. Tartışmak yok! Şimdi görevini üstlen. Önünde bir sürü mesele var. Sana yazacağım; durumumuzu bildirir hatırım sorarım. Haydi, kal sağlıcakla. Güveniyorum sana.

ANGELO : Yine de Efendimiz, izin verin size...

DÜK : Acelemiz var. Dinleyemem seni. Onurunu kullan, o kadar. Sözün sözüm olacak, aklın keserse, gözün tutarsa, yasalar uygulanacak. Artık kimseye görünmeden gitmeliyim. Ver elini bana ve unutma: Halkımı severim ben; ama kendimi sergilemeyi hiç sevmem. Alkışlardan da hoşlanmam. Basiretli insanlar gösterişten kaçarlar. Bir kez daha, kal sağlıcakla.

ANGELO : Tanrı yolunuzu açık etsin.

ESCALUS : Güle güle gidin, güle güle dönün Efendimiz.

DÜK : Sağ olun. Hoşça kalın (*Çıkar.*)

ESCALUS : Efendim, izninizle, iki çift laf etmek isterim sizinle. Konu beni ilgilendiriyor, beni ve durumumu. Bir kudret asası verildi de elime, gücü kuvveti ne, şekli ne, cinsi ne, henüz anlayamadım.

ANGELO : Doğrusu ben de anlamadım. Birlikte düşünelim. İkinizi de rahatlatacak bir sonuca varırız herhalde. Gel benimle.

ESCALUS : Şeref duyuram Efendim. (*Çıkarlar.*)

2. Sahne

(*Bir Sokak*)

LUCIO ve İKİ BEY Girerler.)

LUCIO : Madem ki bizim Dük ve öteki dükler Macar Kralıyla anlaşamıyorlar, neden hepsi birden kralın peşine düşüyorlar?

I. BEY : Tanrı bize barış versin de, Macar Kralı'nunkinden değil.

II. BEY : Amin!

LUCIO : Softa bir korsan gibi konuştun şimdi. Hani on emri ezberleyip denize çıkmış da, birini şıp diye unutuvermiş...

II. BEY : Hırsızlık yapmayacaksın!

LUCIO : Hah! Onu kazımış beyninden.

I. BEY : İyi anlatamadım galiba. Ben...

II. BEY : Anlattın, anlattın. Biz anladık en azından.

LUCIO : Bakın, bakın! Madam Keyif göründü. Ah, az mı hastalığa yakalandım ben, onun evinde şey'derken...

II. BEY : Ney'derken? N'olur söyle...

I. BEY : Keşfederken...

II. BEY : Keşif bedeli yüksekti, di mi?

I. BEY : Yüksek de laf mı? Neşere mal oldu...

LUCIO : Senin gibi biri için az bile.

I. BEY : Bende de hastalık var sanıyorsunuz ama, tertemizim ben.

LUCIO : Doğrudur. Sende hiçbir şey yok. İçin bomboş. Eminim kemiklerinin bile içi boştur. Kâfirlik cirit atıyordur boşlukta.

(*Madam KEYIF girer.*)

I. BEY : Eee, n'aber? Bugün hangi kalçanda siyatikler azıştı?

KEYIF : Yaa, yaa! Adamı tutuklayıp hapse attılar, haberiniz yok. Topunuzun bin katına bedeldi o.

I. BEY : Kimi, kimi? Söylesene!

KEYIF : Claudio'yu beyzadem, Sinyor Claudio'yu.

I. BEY : Claudio hapiste ha? Olamaz.

KEYIF : Oldu bile. Gözümle gördüm, tutukladı-

lar onu, götürdüler. Dahası var :
 Üç gün içinde kellesini de götürecekler.
 LUCİO : Ama budalaca bir şey bu. İnanamıyorum. Emin misin?
 KEYİF : Bal gibi eminim. Bayan Jülyet'in karnındaki bebek yüzünden.
 LUCİO : Olabilir de...İki saat önce buluşacaktık, gelmedi. Oysa sözüne sadıktır. Hadi gidelim, işin esasını öğrenelim.
 (LUCİO ve BEYLER çıkarlar.)
 KEYİF : Buyrun bakalım: savaş bir yanda, hastalık bir yanda, sefalet öte yanda... kimilerini de ipe çekerlerse, nasıl müşteri bulacağım ben? Eee? Sende ne var ne yok?
 (SOYTARI girer.)
 SOYTARI : Adamı nasıl da hapse attılar...
 KEYİF : Neymiş marifeti?
 SOYTARI : Bir kadın.
 KEYİF : Suç neresinde bunun?
 SOYTARI : Yasak sulara balık avlıyormuş; üstelik haram balığı tutmuş!
 KEYİF : Bir kızcağızdan çocuk yaptı diye mi?
 SOYTARI : Hayır efendim, bir kızcağızdan kadın yaptı diye. Haberleri duydun mu?
 KEYİF : Hayrola? Neymiş haberler?
 SOYTARI : Viyana'nın kenar mahallelerindeki bütün o biçim evler haşat edilecek.
 KEYİF : Hasat mı edilecek? Ya şehir içindekilere ne oluyor?
 SOYTARI : Onları bırakıyorlar ki, tohuma kaçsınlar. Yahu, onlar çoktan haşat oldu da saman altından su yürütüyorlar.
 KEYİF : Kenar mahalledeki evlerimizi yıkacaklar mı yani?
 SOYTARI : Yerle bir edecekler hanım!
 KEYİF : Değişiklik olsun diyedir. Hem de halk yararına! Benim halim ne olacak peki?
 SOYTARI : Keyfe keder senin halin. İyi tüccarların müşterisi peşinden gelir. Mesleğe devam, tebdil-i mekânda ferahlık vardır madam! Ben de varım arkanda, meraklanma. Bir

de boynunu büküp iki damla gözyaşı akıttın mı...kimse dayanamaz.
 KEYİF : İşimiz ne burada? Gidelim hadi.
 SOYTARI : İşte...İnzibatlar sımsıkı yakalamışlar Sinyor Claudio'yu, hapse götürüyorlar. Bayan Jülyet'te orda.

3. Sahne

(Aynı Sokak
 POLİS, CLAUDIO, JÜLYET ve MEMURLAR girer.)

CLAUDIO : Birader, ne diye böyle gezdiriyorsun beni ? Madem hapse atacaksın, at da bitsin.
 POLİS : Keyfim istedi diye yapmıyorum ki bu kötülüğü sana. Lord Angelo istedi.
 CLAUDIO : Yarı tanrı lordumuz demek böyle emrettiler. Suçumuzun ağırlığınca cezalandırılacağız. Tanrının adaleti kimi, nasıl cezalandırır, belli olur mu?
 LUCİO : N'oldu Claudio? Hapse neden düştün?
 CLAUDIO : Fazla özgürlükten Lucio... özgürlükten. Bilirsin, oburluk orucun babasıdır. Aç gözün doysun derken ölçüyü kaçırsan kendini hapiste bile bulabilirsin. Doğa insanı şeytanca susatır bazen. Çok su içersen çatlayıp ölebilirsin.
 LUCİO : Bileğimde kelepçeler ayağымda zincirlerle bu kadar akıllı laflar edeceğimi bilsem, borçlu olduğum herkesi gözümü kırpmadan çağırırdım, gelsinler!...Doğruyu söylemek gerekirse, özgürlüğün züppeliğini hapisin namusuna bin kere yeğlerim. Suçun neymiş Claudio?
 CLAUDIO : Her neyse... söylersem yeniden suç olur.
 LUCİO : Ne yani? Cinayet mi?
 CLAUDIO : Hayır.
 LUCİO : Zamparalık mı?
 CLAUDIO : Öyle gibi...

POLİS : Hadi beyim; gitmeliyiz.
 CLAUDİO : Bir tek kelime ahbab...Lucio, bir şey söyleyeceğim sana.
 LUCİO : Bir değil bin şey söyle, eğer sana yararı dokunacaksa... Zamparalık bu kadar ağır bir suç mu oldu?
 CLAUDİO : Benim durumumda öyle. Jülyet'in yatağına girmeye hakkım var aslında, hem de nasıl var. Biliyorsun, tanrı huzurunda karımdır o. Ama herkese duyurmadık evliliğimizi. Ailesi karşıydı, çekiniyorduk. Onlara da söyleyecektik aşkımızı; uygun bir zaman kolluyorduk. Gizlilik eğlendiriyordu ikimizi de, ama keyfimizin izleri Jülyet'in üstünde satır satır okunabiliyor şimdi...
 LUCİO : Bebek karnında büyümeyle başlayınca...
 CLAUDİO : Maalesef öyle. Üstelik Dük'ün yerindeki vali, ya yeni olması yüzünden, ya da etrafın baskısından, atına yeni binmiş bir sürücünün hevesiyle yağdırıyor buyrukları. Ya oturduğu koltuğun despotluğundan, ya da çıktığı yer başını döndürdü de ondan... kıydı bana. Taze gücüyle savurdu beni. Şan şöhrat yapmak içindir, eminim.
 LUCİO : Kalıbımı basarım öyledir. Kellen omuzlarının üstünde öyle titrek duruyor ki dostum, derin bir iç çekişle kopup gidecek sanki.
 CLAUDİO : Dük'e haber yolla; ona başvursana!
 CLAUDİO : Onu da denedim ama, bulamıyoruz ki. Yalvarıyorum sana Lucio, bana bir iyilik yap. Bugün kızkardeşim kiliseye bağlılık yemini edecek. Git ona, içine düştüğüm tehlikeyi anlat. Benim adıma titret sesini...Yeni valiye gitsin, kandırsın onu. Ona çok güveniyorum. Gençliği, güzelliği en dokunaklı sözlerden kat kat etkilidir. Hele erkekler için...
 LUCİO : İyi o zaman. Hayatının bir tık-tok yü-

zünden böyle aptalca sona ermesi doğrusu beni çok üzer. Gideceğim ona.

CLAUDİO : Sağ ol dostum Lucio.
 LUCİO : Birkaç saat sonra oradayım.
 CLAUDİO : Haydi memur bey, gidelim.

4. Sahne

(Manastır.
 DÜK ve RAHIP THOMAS girerler.)

DÜK : Hayır Rahip Thomas. Düşündüğünüz gibi değil. İnanın bana, aşkın büyümlü okları asla böyle bir karar verdiremezdi bana. Gizlenmek istiyorum, evet, ama sizden sığınacak sakın bir liman istememin nedeni, delikanlılığın ateşli amaçlarından biri değil.
 THOMAS : Lütfen anlatın bana, soylu efendim.
 DÜK : Bir zamanlar meclisler toplayıp, cehaletin cüretiyle, gençliğin ataklığıyla nasıl uğraştığımı en iyi siz bilirsiniz. Şimdi ise Viyana'daki tüm kudretimi Lord Angelo'ya devrettim. Yine bilirsiniz ki, kendini zora sokmaya heveslidir, üstelik kabızın tekidir! Polonya'ya gittiğimi söyledim ona, herkes de öyle sanıyor. Şimdi, kutsal efendim... Bunu niye yaptığımı soracaksınız değil mi?
 THOMAS : Evet Lordum.
 DÜK : Aslında kurallarımız gayet sıkı, yasalarımız acımasızdır, bilirsiniz. Huysuz atların gemi de dizgini de sıkı tutulmalı. Tüm yasaları da kuralları da on dört yıldır uykuya yatırmıştık. İnde yatıp avlanamayan ihtiyar bir arslan gibi. Hani babalar çocuklarını korkutmak için kızılılık sopasını göz önüne bırakırlar ya... Niyetleri dövmek değil, dövecek gibi yapmaktır. Kısacası kurallarımız cezalandırma gücünü yitirmişti. Özgürlük, adaletin burnuna kancayı takmıştı. Bebek dadısını dövmeye başlamıştı, sizin

THOMAS : anlayacağınız. Edepsizlik ayyuka çıktı.
: Adaletin dizginlerini sıkmak da yine
Haşmetmeap'a kaldı. Bunu sizin yapma-
nız Lord Angelo'nun yapmasından kor-
kutucu olacaktı.

DÜK : Sanırım korkunç olurdu. Halkıma bir he-
def gösterdim; o hedefe gidiyorlar diye
despotluk yapmak istemedim. Ama hoş-
görümüzü gevşeklik sanıp gemi azıya al-
dı habisler! Cezalandırılmalarının zamanı
gelmişti. Bu yüzden, işi Lord Angelo'ya
devrettim. Adımı kötüye çıkartmadan uy-
gulasın yasalarımızı. O kargaşayı yaşaya-
dursun, sizden rica ediyorum, bir ağabey
gibi yardımcı olun bana. Rahip kılığına
girmek istiyorum. Neler olup bittiğini
gözlerimle göreceğim. Lord Angelo katı-
dır, hırslıdır, kıskançtır. Ama iştahı para-
ya pula değil, bedenın zevklerine dönük-
tür. Şimdi göreceğiz bakalım, iktidar ni-
yet değiştirdiğinde neler oluyor...

5. Sahne

(Rahibeler Manastırı
ISABEL ve FRANCISCA girerler.)

ISABEL : Demek rahibelerin ayrıcalıkları bu ka-
dar...

FRANCISCA : Yetmez mi ?

ISABEL : Aslında fazlasını beklediğimden değil,
gönlüm daha da sıkı bir inziva istiyor.

LUCIO : Hey! Tanrı huzur versin size.

ISABEL : Kim o seslenen?

FRANCISCA : Bir erkek sesi bu... Açın şu kapıyı da ne
istediğini sorun. Yemin etmediniz henüz,
ben ise yeminliyim; erkeklerle konuşa-
mam. Lütfen yanıtlayın onu.
(Çıkar.)

ISABEL : Huzur ve selamet dilerim size de. Kimsi-

niz?
(LUCIO girer.)

LUCIO : Selam kutsal bakire. Gül rengi yanakları-
nıza bakılırsa, öylesiniz değil mi? Önümdede
şöyle bir salınıp da beni İsa-bel'e götürür
müsünüz acaba? Zavallı, bedbaht Clau-
dio'nun güzel kızkardeşine yani.

ISABEL : Neden zavallı, bedbaht oluyormuş, öğre-
nebilir miyim? Bilmelisiniz ki, ben İsa-
bel'im. Kızkardeşi yani.

LUCIO : Ah zarif, hoş, minnoş küçükha-
nım... Ağabeyinizin selamı var. Saklama-
yacağım sizden: Hapsettiler onu.

ISABEL : Vah bana! Niye hapsettiler?

LUCIO : Yargıç ben olsaydım, hapsetmeyi bırakın,
ödüllendirip şükranlarımı sunardım ona.

ISABEL : Nişanlısı gebe kaldı diye oldu bunlar.

ISABEL : Alay etmeyin benimle. Ne biçim hikâye
bu?

LUCIO : Doğru söylüyorum. Aslında pek severim
cici kızlarla dalga geçmeyi ama, bakireler-
le olmaz! Karşınızda bir aziz kadar ciddi
ve masumum.

ISABEL : Benimle dalga geçerek safiyetime küfre-
diyorsunuz ya...

LUCIO : Asla! Bu söylediğimize siz de inanmıyor-
sunuz ya... Gerçeği, sadece gerçeği söylü-
yorum. Ağabeyiniz ve sevgilisi birbirleri-
ne sıkıca sarılmışlar; derken bereketli top-
rak bahardaki gibi canlanmış; tohumuz
tarla bekleye bekleye nasıl bolluk birikti-
rirse, hanımın tarlası da meyvesini vermiş
ve ağabeyinizin çiftçiliğini, yani kocalık
çabalarını cömertçe ödüllendir-
miş... Hanımın karnı da davul gibi şişmiş.

ISABEL : Gebe kaldı dediğiniz o mu? Ah! Kuzi-
nim Jülyet...

LUCIO : Kuzininiz mi o?

ISABEL : Öylesine canım. Hani okulda isim takar-
sınız ya arkadaşınıza...

LUCIO : Ta kendisi.

İSABEL : Eee? Evlenseler ya.
LUCİO : Mesele de orada zaten. Dük esrarengiz bir şekilde çekti gitti. Yerine tam yetkiyle Vali Lord Angelo'yu bıraktı. Kanında buz parçaları dolaşan bir adam! İhtirasın kışkırtıcılığını, insani duyguların kıpırtılarını hiç bilmeyen biri. Doğallığını aklın bıçağıyla köreltmış, kendini çalışmaya, disipline vermiş. Gözümüzü korkutmak, nicedir korkunç yasalardan kurtulmuş olan özgürlüğümüze ve bize gözdağı vermek için ağabeyinizin yaşamını tehdit ediyor şimdi. Hapse attı onu. İbret-i alem için cezalandıracak. Eğer siz girmezseniz devreye, hiç umut kalmadı. Sıvayın şeyinizi, Angelo'nun kalbini yumuşatın. Yani, kurtarın zavallı ağabeyinizi demeye geldim size.

İSABEL : Hayatıyla mı ödeyecek suçunu?
LUCİO : Zaten zindana attı onu; duyduğuma göre cezasının infazı da yakınmış.

İSABEL : Heyhat! Zavallı ben, ne yapabilirim ki onun için?

LUCİO : Şeyinizi... Gücünüzü kullanın.
İSABEL : Gücüm mü? Ah, şüphe götürür.
LUCİO : Şüphe kalleştir, cesaretimizi kırar, yapacaklarımıza engel olur, elimizi kolumuzu bağlar. Lord Angelo'ya gidin. Gösterin ona şeyi...gününü; bir genç kızın karşısında erkeğin eli ayağı kesilir, tanrılar gibi başışlayıcı olur, cömertçe verir, neyi var neyi yoksa.

İSABEL : Elimden geleni yapacağım.
LUCİO : Acele etmelisiniz.
İSABEL : Şimdi gideceğim. Başrahibeye haber verdikten sonra. Zahmetiniz için teşekkür ederim. Ağabeyime söyleyin, bu gece ona başarımın haberi ulaşır...umuyorum.

LUCİO : Müsadenizle gideyim ben de.
İSABEL : Elveda iyi yürekli bey'fendi...
(Çıkarlar.)

II. PERDE

1. Sahne

(Angelo'nun Evinde Bir Salon)

ANGELO, ESCALUS, YARGIÇ, POLİS, SUBAYLAR ve öteki görevliler girerler.)

ANGELO : Yasalar korkuluk olmaktan çıkmalı artık. Vahşi kuşları sindirmeli kurallarımız. Tüneyeceklerse, korkuya değil, geleneklere tünemeyi öğrensinler.

ESCALUS : Evet, haklısınız. Keskin olmalı kılıcımız. Yalnız...Bilmenizi isterim ki, kurtulmasını dilediğim beyefendinin son derece soylu bir babası vardı. Ayrıca, erdemlerinizin ulaşılmazdır ama efendimiz, merhametinizin sınırları içinde zaman ve zemine göre değerlendirseniz meseleyi...bir zamanlar damarlarınızdaki deli kan, amaçlarınızın doğrultusunda değil de başka yöne doğru sürüklemiş olabilir, sizi bile... Şimdi onu cezalandırdığınız suçu bile işletmiş olabilir- di...yani.

ANGELO : Escalus, tahrik olmak başka, günah işlemek başka. İnkâr etmiyorum, onu mahkum eden jüri ondan daha günahkâr hırsızlara daha hafif cezalar vermiştir. Adaletin karşısına çıkardın mı meseleyi, adalet yakasına sarılmalı suçlunun. Yasaları uygulayanlar hırsızsa eğer, hırsızlara ceza verilir mi sence? Yerde gördüğümüz bir mücevheri alırız, ama ya görmezsek? Üstüne basar geçeriz, ayağımızın altında bir mücevher olduğu aklımızdan bile geçmez, değil mi? İşlediği suç mücevher de-

ğil; görmeden geçemezsin. Belki ben de bir zamanlar bu tür suçlar işlemişimdir ama, bundan sonra böyle bir şey yaparsam, ona verdiğim cezanın aynen bana da verilmesini istiyorum. Ölmesi gerekiyor. O kadar!

ESCALUS : Sağduyunuz öyle emrediyorsa...
ANGELO : Polis nerede?
POLİS : Buradayım, emrinizi bekliyorum.
ANGELO : Claudio yarın sabah dokuzda idam edilecek. Rahip götürün ona, günahlarını itiraf etsin, son yolculuğuna hazır olsun.
ESCALUS : Tanrı affetsin onu. Tanrı hepimizi affetsin. Kimi günahıyla yükselir, kimi erdemle düşer. Kimi rezalet üzerine rezalet yapar da gıkını çıkaran olmaz, kimi tek bir hata yüzünden lanetlenir.

(KÖŞE, KÖPÜK, SOYTARI ve POLİSLER girer.)

KÖŞE : Gelin gelin, getirin onları buraya. Şu dünyada anasından helal süt emmiş insanlar varsa, alırlar ellerine kanunun kılıcını, bunların canına okurlar. Okumazsa... kanun manun yoktur yani. Getirin onları.
ANGELO : Ne oluyor beyim? Adınız ne? Derdiniz ne?
KÖŞE : Ah Lord'um, ben Dük'ün hizmetindeyim, bekçilik yaparım. Adım da Köşe. Yani ailem böyle bir ad aldıysa ben n'apayım? Adalet varmış dediler, yüce efendim. Kulaklarından tuttum, önünüze getirdim bu iki melun hayırseveri.
ANGELO : Hayırsız demek istiyorsun herhalde.
KÖŞE : Bilhassa! Emrederseniz öyle derim. Tek bildiğim, bu haydutların bilakis haydut olduklarıdır. Namuslu insanlar bunların yaptığını yapmaz.
ESCALUS : Tam yerine getirdin demek ki...
ANGELO : İyi ettin. Ne haltlar yediler? Demek adım Köşe. Neden konuşmuyorsun Köşe?

SOYTARI : Konuşmaktan çok köşe dönmeyi sever de ondan.
ANGELO : Siz de kimsiniz?
KÖŞE : Bir meyhane kuşudur, efendimiz. Fıçılık herifin biri. Kötü bir karının şakşakçısıdır hep. O karının kenar mahalledeki evi yıkıldı, şimdi de bir hamam açmış şehirde; yine hastalıklar saçıyor dur etrafa.
ESCALUS : Nereden duydun bütün bunları?
KÖŞE : Karımdan efendim. Dünya ahret nefret ettiğim karımdan.
ESCALUS : Karından mı? Nasıl oluyor bu?
KÖŞE : Allah şahidimdir, namuslu karının tekidir benim karım.
ESCALUS : Namusu yüzünden mi nefret ediyorsun ondan?
KÖŞE : Ta kendisi efendim. Kendimden de nefret ediyorum. Bir sürtüğün kârhanesi, karımın da felaketidir o ev. Yaramaz bir evdir vesselam.
ESCALUS : Peki bunu nerden biliyorsun bekçi efendi?
KÖŞE : Bizzat karım sayesinde efendim. O da öteki karılar gibi yapsaydı, olmadık şeyler gelebilirdi başına, zina, günah, vesaire vesaire... Tüm pislikler yani.
ESCALUS : Kadınlığı yüzünden mi?
KÖŞE : Kadınlığıyla Madam sayesinde keyf'ederdi yani. Ama o, şaak diye yüzüne tükürdü bu herifin ve de meydan okudu ona.
SOYTARI : Muhterem efendim, yüksek müsaadenizle, vaziyet böyle değil.
KÖŞE : İspat et o zaman, şerefli bir adamsan, buradaki herkesin önünde ispatla dediklerini!
ESCALUS : Duyuyor musunuz? Reddediyor.
SOYTARI : Efendim, o kadın karında bebeğiyle geldiğinde anladım ki, aşeriyor, erik hoşafı istiyor. Tesadüfe bakın ki, iki tanecik erik vardı. Şöyle, üç kuruşluk kâselerde satılı-

yorlardı. Efendimiz bilir o kâseleri; Çin porseleni gibi değildirler ama fena da sayılmazlar.

ESCALUS : Sadede gel, sadede! Bırak kâseleri bir yana.

SOYTARI : Kaseleri bıraktık efendim. Bıraktık ve sadede doğru ilerliyoruz. Dediğim gibi muhterem efendim, şu Bayan Köşe, söylediğim gibi azıcık gebeydi ve göbeği şişmişti ve erik hoşafı istiyordu. Arz ettiğim gibi iki tanecik hoşaf eriği vardı ve işte şuracıkta duran Bay Köpük gerisini yemişti; dediğim gibi dürüstçe ödemişti yediklerinin parasını. Takdir edersiniz ki muhterem Bay Köpük, efendim, size o üç kuruşu geri veremezdim yani, değil mi?

KÖPÜK : Elbette hayır.

SOYTARI : Yaa, öyle tabii. Hatta hatırlayacaksınız; o sırada eriklerin çekirdeklerini kıtırdatıp duruyordunuz.

KÖPÜK : Hakkaten öyle yapıyordum.

SOYTARI : Ne iyi, ne iyi! Bir kez daha söylüyorum size, unutmayın; dünyanın en yararlı yiyeceğidir. Kan yapar. Söyledim size, di mi?

KÖPÜK : Hakkaten. Aynen öyle.

SOYTARI : Ne âlâ, ne âlâ!

ESCALUS : Buraya baksana, geveze serseri! Sadede gel dedim sana! Köşe'nin karısına ne oldu ki bize şikâyete geldi? Köşe'nin karısına olanları anlatmazsan, ben de....

SOYTARI : Siz kadının köşesine... yani Köşe'nin karısına şey' demezsiniz efendim.

ESCALUS : Öyle demek istemedim!

SOYTARI : Ama ben şimdi Köşe'nin karısını şey'değim, müsaadenizle. Yalvarıyorum size, şu Köpük Bey'in suratına iyice bakınız. Yılda seksen altın kazanan bu adamın babası Azizler Yortusu'nda cenneti boylamıştı, öyle değil mi Köpük efendi?

KÖPÜK : Evet, yortunun biriydi...Öldü gitti.

SOYTARI : Oh, ne âlâ, ne âlâ! Sadede yaklaşıyoruz.

Dediğim gibi efendim, bu bey şöyle alçak bir koltukta oturuyordu, değil mi? Pek de memnun görünüyordunuz...

KÖPÜK : Havadar bir yerdir. Kış günleri o köşeyi çok severim.

SOYTARI : Aman ne âlâ, ne âlâ! Neyse, sadedi bulacağız elbette.

ANGELO : Rusya'nın beyaz geceleri gibi, bitmemek üzere ilerliyor bu gün; daha fazla katlanamayacağım. Gidiyorum ve sizi mahkemenizle başbaşa bırakıyorum. Dilerim onlara iyi bir sopa çekmek için yeterli neden bulursunuz.

ESCALUS : Şükranlarımı sunarım. Hayırlı günler Lord'um.
(ANGELO çıkar.)
Hadi bakalım, anlatın! Köşe'nin karısına ne oldu?

SOYTARI : Bir kez daha söylüyorum efendimiz, ona hiç bir şey oldu. Olanlar olmuştu!

KÖŞE : Yalvarırım muhterem efendi, şu adamın karıma neler ettiğini sorun ona.

SOYTARI : Yalvarırım efendim, sorun bana!

ESCALUS : Pekâlâ; soruyorum: Bu adam o kadına neler etti?

SOYTARI : Yalvarırım efendim, dikkat edin şu adamın yüzüne. Muhterem Köpük Bey, yüce efendimize çevirin yüzünüzü. Yüce efendimiz bu suratı belleğine yerleştirdi mi?

ESCALUS : Evet, evet, gördüm.

SOYTARI : Yalvarırım efendim, iyi hatırlayın bu suratı.

ESCALUS : Tamam, gördüm dedim ya!

SOYTARI : Yüce efendimiz bu suratta bir muzırlık görüyorlar mı?

ESCALUS : Yoo, hayır.

SOYTARI : Kutsal kitabın üstüne yemin ederim ki, en muzır yeri suratıdır. En muzır yeri suratı olduğuna, suratı da size hiç muzırmuş gibi görünmediğine göre... Köpük Bey, bekçi efendinin karısına nasıl muzırlık

edebilir? Kararı yüce efendimize bırakıyorum.

ESCALUS : Galiba haklı. Ne diyorsun buna bekçi efendi?

KÖŞE : Anlaşılan orası pek muhterem bir ev, sahibesi de pek muhterem bir karı, bu adam da en muhterem adam!

SOYTARI : İnanınız efendimiz, bekçinin karısı hepsinden daha muhteremdir!

KÖŞE : Aşağılık, alçak herif! Habis iftiracı! Benim karımı herkes bilir. Elbette muhteremdi!

SOYTARI : Efendimiz, o kadını bilirim; bununla evlenmeden önce bir muhteremdi, bir muhteremdi!

ESCALUS : Neyi arıyoruz biz? Günahı mı adaleti mi?

KÖŞE : Seni hain, alçak, edepsiz, aşağılık, habis, yamyam! Evlenmeden önce n'olmuş, söyle bakalım. Ben ona her zaman muhterem bir kadın gözüyle baktım. İspat et yüce efendinin huzurunda söylediklerini. Yoksa haddini bildirmeyi bilirim.

ESCALUS : İsterseniz siz de ona sonsuz iftiralar atabilirsiniz.

KÖŞE : Ah efendim, şükranlarımı sunarım. Emredin, bu alçağa ne isterseniz yaparım.

ESCALUS : İnanın ki ona yapılacak en iyi şey, bu sefil haliyle yaşamaya devam etmesini emretmek olacak. Bırakın da siz işin aslını öğrenene kadar iftiraya devam etsin.

KÖŞE : Gördün mü başına gelenleri? Efendimiz seni böyle yaşamaya mahkum etti. Oh olsun!

ESCALUS : Nerede doğdun sen?

KÖPÜK : Viyana'da efendim.

ESCALUS : Yıldı seksen altın kazanıyorsun, öyle mi?

KÖPÜK : Evet, izninizle, kazanıyorum efendim.

ESCALUS : Demek öyle... (SOYTARI'ya) Sen ne işle uğraşıyorsun bakalım?

SOYTARI : Zavallı bir dulun hizmetkârıyım, servis yaparım.

ESCALUS : Kimin hizmetindesin?

SOYTARI : Madam Keyif'in.

ESCALUS : Bir kocası vardı öyle mi? Yakını, başkası yok mu ?

SOYTARI : Dokuz tane daha var. Keyif dedik ya...

ESCALUS : Dokuz ha! Yaklaşın bana Bay Köpük. Bunun gibi meyhane artıklarıyla işiniz olmaması gerekir sizin. Bunlar sizi uçuruma, belki de darağacına götürürler. Şimdi gidin buradan, bir daha da gözüme gözükmeyin.

KÖPÜK : Allah razı olsun sizden efendimiz. Ben asla öyle yerlere ayak basmazdım ama, işte...kader sürükledi beni.

ESCALUS : Bir daha sürüklemesin. Hadi, güle güle... (KÖPÜK çıkar.)

Şimdi sen yaklaş bakalım, meyhane kuşu. Adın neydi senin?

SOYTARI : Pezo.

ESCALUS : Başka?

SOYTARI : Soyadım da Serseri efendim.

ESCALUS : Doğru! En baskın yanın da serseriliğin zaten. Demek sen en büyük Pezo'sun! Anladığım kadarıyla biraz pezo, biraz da ay-yaş...öyle değil mi? Hadi, doğruyu söyle bana. En iyisi bu.

SOYTARI : Aslını ararsanız, ben yaşamaya çalışan zavallı biriyim.

ESCALUS : Pezoluğu mu seçtin yaşamak için? Ne korkunç bir ticaret? Yasalara sığar mı?

SOYTARI : Yasalar genişse...sığar efendim.

ESCALUS : Korkarım yasalar daraldı Pezo! Üstelik Viyana yasaları daha da daralacak.

SOYTARI : Yüce efendimiz Viyana gençlerini içdiş etmeyi mi düşünüyorlar maazallah?

ESCALUS : Hayır Pezo! Hafazanallah!

SOYTARI : Sonunda öyle olacak anlaşılan. Bana sorsanız, şu sokak karlılarıyla sokak serserilerini, üç kağıtçıları toplarsanız, biz pezolardan korkmanıza gerek kalmaz.

ESCALUS : Sana sormadık; gerekeni yapacağız. Kel-leler gidecek; meraklanma.

SOYTARI : Sizin bu yasalarınız Viyana'da on yıl tutunabilirse, şehrin en güzel evini kiralar, oturur içine, üç kuruş verene köpekler gibi ulurum! Ömrünüz olur da görürseniz o günleri, hatırlayın beni. "Pezo demişti" diyeceksiniz.

ESCALUS : Tavsiyene de kehanetine de teşekkür ederim. Ben de tavsiye ederim, toz ol şimdi buradan. Bir daha önüme getirirlerse seni kemiklerini kırdırırım. Öyle bir kırbaçlatırım ki, ayağa kalkamazsın. Hadi, şimdi güle güle.

SOYTARI : Tavsiyenize ben de teşekkür ediyorum ama yine de zevkin ve paramın peşine düşüyorum. Beni kırbaçlatmak ha? Yok, yok, bırakın, kamçılı adamlarınız huysuz karılarını dövsünler. Yürekli yiğit kamçıyla yolundan dönmez. (Çıkar.)

ESCALUS : Şimdi yaklaşın bakalım Köşe efendi! Ne zamandır burada bekçilik yapıyorsunuz?

KÖŞE : Yedi buçuk yıldır efendim.

ESCALUS : Halinizden belli, her an hazır görünüyorsunuz. Ne zamandır dediniz? Yedi yıl mı?

KÖŞE : Buçuğu da var efendim.

ESCALUS : Vah vah! Çok sıkıntı çekmiş olmalısınız. Sizi sık sık nöbete dikerek yormuş olmalılar. Peki, etrafınızda şöyle yetenekli, becerikli adamlar yok mu?

KÖŞE : Bazıları çok iyidir efendim. Onlar bana güvendiler, beni seçtiler. Ben de bir kaç kuruş uğruna yapıyorum işte bu işi.

ESCALUS : Bana aralarından birkaçının adlarını yaz, getir. En iyilerini seç.

KÖŞE : Evinize mi getireyim efendim?

ESCALUS : Evime getir, evime. Hadi güle güle. (KÖŞE çıkar.)
Saat kaç oldu?

YARGIÇ : On bir efendim.

ESCALUS : Evime gelin benimle. Birlikte yemek yeriz.

YARGIÇ : Teşekkür ederim. Memnuniyetle.

ESCALUS : Claudio'nun öleceğini düşünmek kahrediyor beni, ama durum çaresiz.

YARGIÇ : Lord Angelo da çok insafsız.

ESCALUS : Öyle olması gerekiyor. Merhametten maraz doğar. İşlenmiş bir günahı bağışlayayım derken işlenmemiş günahları besleyebilir insan.

Yine de...Zavallı Claudio. Durum çaresiz. Gidelim.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Angelo'nun Evinde Başka Bir Oda)

POLIS ve UŞAK girerler.)

UŞAK : Bir görüşmesi var. Geldiğinizi haber vereyim.

POLIS : Lütfen. (UŞAK çıkar.)

Çok da sevinmeyecek beni gördüğüne! Belki vazgeçiririm kararından. Heyhat! Sanki bir kâbus yaşıyor adam. Her yandan sıkıştırıyor mengene. Sonunda ölecek!

(ANGELO girer.)

ANGELO : Ne var, ne oldu?

POLIS : Claudio'nun yarın ölmesini arzu etmişsiniz, değil mi?

ANGELO : Söyledim ya sana! Hâlâ ne soruyorsun? Henüz emir vermedin mi?

POLIS : Telaşımı mazur görün ama, insafınıza sığınarak diyorum ki...çok infaz gördüm ben, infazdan sonra kararının lanetiyle kavru lanetini de gördüm.

ANGELO : İşine bak sen, işime karışma. Ya görevini yap, ya da çekil git, başkası yapsın.

POLİS : Efendimiz mazur görsünler ama, kederler içindeki Jülyet'i ne yapacağız? Pek yakında doğuracak.

ANGELO : Uzaklaştır onu, uygun bir yere yerleştir. Elini çabuk tut.
(UŞAK girer.)

UŞAK : Mahkumun kızkardeşi geldi efendim. Sizi görmek ister.

ANGELO : Kızkardeşi de mi varmış?

POLİS : Evet efendim, saf, temiz bir hanım. Rahibe olacaktı, belki olmuştur bile.

ANGELO : Pekâlâ, bırakın gelsin.
(LUCİO ile İSABEL girer.)

POLİS : Tanrı sizi korusun efendim.

ANGELO : Kal biraz. (İSABEL'e) Hoş geldiniz. Nedir istediğiniz?

İSABEL : Kederler içindeyim, çok dertliyim. Beni dinlerseniz, minnettar olurum.

ANGELO : Dinliyorum. Ne istiyorsunuz?

İSABEL : Bir kaskaca girmiş gibiyim; bir suç var ortada, iğrenç bir suç...cezalandırılmalı. Ama cezalandırılmasını isteyemiyor yüreğim; böyle bir suç için af dileyemem ama dilemeliyim de...İnançlarımla isteklerim kavga halinde. Sanki bir savaş sürüyor, şuracıta, içimde.

ANGELO : Nedir mesele?

İSABEL : Ağabeyim ölüme mahkum oldu. Size yalvarıyorum; suçunu cezalandırın ama onu cezalandırmayın.

ANGELO : Suçu cezalandıracağım da suçluyu cezalandırmayacağım, öyle mi? Bütün suçlar cezalandırılmalıdır, benim işim de bu. Suçu cezalandırmak için de suçu işleyeni cezalandırmak gerekir.

İSABEL : Yasalar acımasız, ama haklı. Demek artık bir ağabeyim olmayacak...Tanrı sizi korusun!

LUCİO : Hemen yılmayın; ısrar edin. Konuşun

onunla. Diz çökün, yalvarın. Eteklerinizi açın... yani eteklerine kapanın. Buz gibisiniz; böyle olmaz. Onu etkilemek için dil dökmeniz, ağlayıp sızlamanız lazım. Hadi, dediğimi yapın.

İSABEL : Mutlaka ölmesi mi lazım?

ANGELO : Küçükhanım, çaresiz, böyle olacak.

İSABEL : Bağışlayacağınızı umuyordum. Dünyada ve ahirette acı çekmezsiniz.

ANGELO : Hayır, bağışlamayacağım.

İSABEL : Yüreğiniz benim yüreğim gibi yansaydı, bağışlardınız; kimse de bu yüzden suçlamazdı sizi.

ANGELO : Cezası kesinleşti; artık çok geç.

LUCİO : Hâlâ buz gibisiniz; canlanın biraz, canlanın!

İSABEL : Çok geç öyle mi? Hiç sanmıyorum. İzin verirseniz, birkaç sözüm var size. Size göre şatafatlı törenler, kralların her şeye kadar görünen tahtları-taçları, cellatın kılıcı ya da yargıcın kübbesi, merhametin verdiği yüce duyguyu asla tattıramazlar insana. Kardeşim sizin yerinizde olsaydı, siz ise kazara ayağınız sürmüş de onun durumuna düşmüş bulunsaydınız, eminim o da sizin yapacağınız gibi yapacak ve haşın tutumundan hemen vazgeçecekti.

ANGELO : Rica ederim, gidin artık.

İSABEL : Öteki dünyaya bile gitmeye razıyım; keşke sizinle yer değiştirebilseydik... Siz İsaibel olsaydınız, ben de siz...O zaman yine böyle mi konuşurduk? Hayır... Sizden yargıç ile mahkumun durumunu birlikte düşünmenizi rica ediyorum.

LUCİO : Tam isabet! Bravo!

ANGELO : Yasalar cezalandırdı kardeşinizi. Boşuna nefes tüketiyorsunuz.

İSABEL : Heyhat! Tüm ruhlar cezalandırılmıştı, ama Tanrı onlara çare gösterdi. Yüce adaletin sizinki gibi işlediğini düşünabiliyor musunuz? İlahi adalet bağışlayıcıdır. İn-

sanın iki dudağı arasına sıkışmış adalete benzeseydi, n'olurdu biz insanoğullarının hali?

ANGELO : Yeter küçükhanım! Ağabeyinizi mahkum eden ben değilim, yasalar. Benim akrabam, hatta oğlum bile olsaydı aynı şekilde cezalandırılacaktı.

İSABEL : Yarın da cezası infaz edilecek!

İSABEL : Yarın mı? Bu kadar çabuk mu? Bağışlayın onu, lütfen bağışlayın! Ölmeye hazır değil henüz. Tavuğumuzu bile zamanı gelince kesiyoruz. Efendim, merhametli efendim! Bir kez daha düşünün lütfen. Onun işlediği suç yüzünden kim öldürüldü ki? Cümle alem yapıyor o suç dediğiniz şeyi!

LUCİO : Diline sağlık!

ANGELO : Yasalar uykuya yatırılmışlardı, ama ölmediler küçükhanım. Suçlular ta baştan cezasını bulsaydı, kimse cesaret edemezdi bu haltı yemeye. Madem yasalar uyandırıldı, herkes görsün başına gelecekleri.

İSABEL : Hiç merhametiniz yok mu sizin?

ANGELO : Yasaları uygulayarak gösteriyorum merhametimi. Elini kolunu sallayarak dolaşan suçlularla birlikte yaşamak zorunda kalan masumlara merhamet duyuyorum. Sevinmelisiniz, ağabeyiniz yarın ölecek diye. Gidin artık.

İSABEL : Demek bu suçu ilk kez siz cezalandırıyorsunuz! İlk cezalandırılan da ağabeyim... Bir canavarın kudretine sahip olmak ne müthiş! Ama o kudreti canavarca kullanmak zorbalık değil de nedir?

LUCİO : Oooh! İçimin yağları eridi.

İSABEL : Kendilerini büyük adam sananlar Jüpiter gibi fırtınalar yaratsalardı, Jüpiter'in huzuru kalır mıydı? Ona bağışlanan cenneti yalnızca gürültü koparmak için kullanan -güya- büyük adamlar bir bardak su da fırtına yaratırlar sadece. Elinizde kes-

kin yıldırımlar varken elbette narin me-nekseleri değil yağız meşe ağaçlarını kıymaya kalkarsınız. Ah insanoğlu! Kendinden nasıl da emindir insanoğlu... Eline biraz kudret geçti mi, zavallı varlığının asıl nedenini unutup, yüce Tanrı'nın gözü önünde öfkeli bir maymun gibi olmadık oyunlar oynayan, meleklerle gözyaşları döktüren biçare yaratık! Oysa bir kuşansa merhamet kuşağını, alkış toplayacaktır yüce kattan.

LUCİO : Harika! Kıştırdın onu. Bırakma peşini. Son darbeyi de indir! Baksana, dayanacak hali kalmadı.

POLİS : Tanrıya şükür! Alt ediyorsun.

İSABEL : Gerçek büyük adamlar aziz mertebesine çıkabilirler ama küçük oldun mu ancak lanete uğrar, murdar olursun!

LUCİO : Doğru yoldasın kız! Bastır, bastır!

İSABEL : Sıradan bir neferin ağzından küfür gibi dökülen sözler, yüksek rütbeli askerın ağzından çıkınca yalnızca asabi laflar olmaz mı?

LUCİO : Nereden öğrendin bunları? Bastır, bastır!

ANGELO : Neden böyle sövüyorsunuz bana?

İSABEL : Yetkiyi taşırken de sıradan insanlar gibi yanılabilir insan, ama derdin devası içinde gizlidir. Sıyrın, atın kalın kabuğunu, derinlere inin, kalbinize danışın. Ağabeyimin günahı için ne diyor insan yüreğiniz? Nasıl da masum, nasıl da doğal bir kabahat değil mi? Yüreğinizin sesini ağabeyimin hayatına mal olacak sözlerle dile getirmeyin.

ANGELO : Öyle şeyler söylüyor ki, ta şuramdan vurdu beni. - Hadi güle güle!

İSABEL : Güzel efendim, geri dönün!

ANGELO : Bir kez daha düşüneneğim. Yarın gelin.

İSABEL : Borcumu ödeyeceğim efendim; geri dönün.

ANGELO : Nasıl? Ne ödemesi?

ISABEL : Yürek dolusu borçluyum size. Altınlarla, elmaslarla ödenemeyecek bir borç. Gerçek dualarla, cennetlik dudakların yakarışlarıyla ödenecek bir minnet borcu bu. Kutsal bakirelerin dualarıyla yükselecek ruhunuz cennet katına.

ANGELO : Tamam. Yarın yine gelin.

LUCIO : Oldu, bitti işte! Herşey yoluna girdi.

ISABEL : Tanrı onurunuzu korusun.

ANGELO : Amin! (*Kendi kendine*) Buna ihtiyacım var; dualar yüzünden baştan çıktım...

ISABEL : Yarın saat kaçta huzurunuzda olayım?

ANGELO : Öğleden önce, herhangi bir saatte.

ISABEL : Tanrı onurunuzu korusun!
(*ISABEL, LUCIO ve POLIS çıkarlar.*)

ANGELO : Senden de, erdemlerinden de korusun Tanrı beni! Nedir bu halim, ne oluyor bana? Suç onda mı, bende mi? Baştan çıkarın mı, yoksa baştan çıkan mı daha günahkâr olur? Yoo! Onun suçu yok. Baştan çıkarmak değildi niyeti. Sorun bende. Erdemleri, menekşe kokusu gibi büyüleyeceği yerde, leş görmüş akbabaya çevirdi beni. Alçak gönüllülük dişilikten daha mı çok gıdıklıyor acaba duyguları? Kutsal bir tapınağı işgale mi kalkıyor azgın şeytanlarım? Nedir bu yaptığın, aslında sen nesin Angelo? İhtirasını erdemleri mi kışkırttı böyle? Bırak yaşasın ağabeyi! N'olur yani? Yargıçlar hırsızlık ediyorsa hırsızlara hak vermek gerekmez mi? Ne? Yoksa aşık mı oldum ona? Bir kez daha dinlemek istiyorum sesini; gözlerine dalıp şenlenmek istiyorum. Azizlerin tuzağını azizeler hazırlıyormuş demek ki. En tehlikelisi bu: erdemli bir aşk için günaha bulanmak. Bütün hünerlerini kullansa da hiçbir sokak kadını bu erdemli bakire kadar kanımı kızıştırmazdı, böylesine pes ettiremezdi beni. Başka erkekler bu tuzağa düştüklerinde gülerdim hallerine. Nasıl olur da bu hale

gelirler diye hayret ederdim.

3. Sahne

(*Hapishanede Bir hücre
Rahip kılığında girmiş DÜK ile POLIS girer.*)

DÜK : Selam size memur bey. Buradaki görevli sizsiniz, değil mi?

POLİS : Evet, görevliyim. Arzunuz neydi aziz peder?

DÜK : Kutsal görevimi yerine getirmek, zindanın azap içindeki sakinlerine yardım etmek için geldim. Onları görmeme izin verin, günahlarımı öğreneyim, ruhlarını rahatlatayım.

POLİS : Keşke elimizden daha fazlası gelseydi... (*JÜLYET girer.*)
İşte bakın, yardımınıza muhtaç bir hanım. Gençlik ateşinin kurbanı zavallı. Karnında bir bebek taşıyor ve o bebeği yapan adam da bu işi bir daha yapmasın diye ölüme mahkum edildi.

DÜK : Ne zaman ölecek?

POLİS : Sanırım yarın. Lütfen buyrun, kutsal görevinizi yapın.
(*JÜLYET'e*) Peder size kutsal yolu gösterecek.

DÜK : Günahını itiraf et yavrum.

JÜLYET : Ediyorum. Bu utancı tevekülle taşıyorum peder.

DÜK : Ruhunu nasıl rahatlatabileceğini anlatacağım sana.
Tövbekâr olursan için rahat eder.

JÜLYET : Sizi dinliyorum peder.

DÜK : Sana bu kötülüğü yapan adamı seviyor musun?

JÜLYET : Evet. Kötülük yaptığım adamı seviyorum.

DÜK : Yani bu kötülüğü anlaşıyor yaptınız.

JÜLYET : Anlaşarak yaptık.
 DÜK : Demek ki sen ondan da günahkârsın.
 JÜLYET : İtiraf ediyorum ve pişmanım aziz peder.
 DÜK : Anlaşıldı evladım. Pişman olman çok iyi.
 Demek günahın seni utandırıyor. Nedame-
 timiz bizi kendimize yaklaştırır, cennete
 değil. Gözümüzün cennete olmadığını, ni-
 yetimizin samimi olduğunu gösterir.
 JÜLYET : Günah işlediğim için pişmanım, utana-
 bildiğim için de seviniyorum.
 DÜK : Arkadaşın için dua edelim; yarın ölecek-
 miş dediler. Şimdi gidip onun ruhunu da
 rahatlatayım. Tanrı seni korusun. Amin!
 JÜLYET : Yarın ölecek, öyle mi? Ah acımasız aşk!
 Bana bir hayat daha armağan etti, onunki
 ise korkunç bir şekilde yok olacak...
 POLİS : Ne yazık ki öyle.

4. Sahne

Angelo'nun Evinde Bir Oda

ANGELO : Düşünüyorum, dua ediyorum...dua edi-
 yorum, düşünüyorum. Ne yaparsam ya-
 payım, Allah biliyor ya, İsaibel'e saplandı
 kaldı aklım. Adını pelesenk ettim dilime,
 sakız gibi çiğneyip duruyorum. Ya yüre-
 ğimde kabaran o baştan çıkartıcı duygu-
 lar...Devlet! Evet! Devlet için yetiştirildim
 ben. Ama artık korkunç, usandırıcı bir şey
 oldu çıktı...Ya övündüğüm vakarım, ağır-
 lığım? Kimse duymasın ama, elimde olsa,
 tüy gibi hafif birşey olacağım. Püf! Bir
 meltemle savrulacağım. Ah, itibar! Ah,
 kalıplar! Aptalların içini korkuyla burkar,
 biraz akıllıları da kendinize nasıl bağlarsı-
 nız, sahtekâr cazibenizle...
 (UŞAK girer.)

UŞAK : Ne var? Kim geldi?
 ANGELO : Şu hemşire, İsaibel. Sizi görmek ister.
 (Düş önüne, getir onu.
 (UŞAK çıkar.)
 Aman Allahım! Bütün kanım damarları-
 mı boşaltıyor, yüreğimde toplanıyor. San-
 ki terk ediyor vücudumun bütün köşeleri-
 ni. Yarı baygın halinle o budala kalabalığı
 oynat bakalım. İyi yürekli kralın başıma
 sardığı halkım! Gelip yardım etsenize ba-
 na. Dalkavukça sırnaşacağınız, şimdi
 gösterin asla öğrenemediğiniz sevgiyi.
 (İSABEL girer) Buyrun küçükhanım.
 İSABEL : Kararınızı öğrenmeye geldim.
 ANGELO : Bilmenizi isterim ki, duymak istedikleri-
 nizi söyleyebilseydim ben de sevinecek-
 tim. Ağabeyinizin yaşaması mümkün de-
 ğil.
 İSABEL : Demek öyle...Tanrı onurunuzu korusun.
 (Çekilir.)
 ANGELO : Ömrü vefa etseydi, sizin, ya da benim
 kadar yaşayabilirdi.
 Ama ölecek.
 İSABEL : Sizin buyruğunuzla!
 ANGELO : Evet.
 İSABEL : Peki, ne zaman? Yalvarırım biraz olsun
 erteleyin. Zavallı ruhu biraz olsun hazır-
 lansın.
 ANGELO : Hah! İğrenç bahaneler! Ona bakarsanız,
 suçunu affetmek daha iyi olurdu değil
 mi? Doğadan çaldığı hayatı ona iade et-
 mek, sulu gözlü davranıp hayatını bağış-
 lamak...İnanın bana, kalp para basmak
 kadar kolay olurdu.
 İSABEL : Hayatı tanrı başlatır, tanrı bitirir. Bu böy-
 ledir.
 ANGELO : Öyle mi? O zaman hemen bir soru sora-
 cağım size: Ağabeyinizin yasalar gereği
 ölmesini mi isterdiniz yoksa, onun başka-
 sına yaptığı gibi, saflığınızın lekelenmesi-
 ne razı olur muydunuz, bağışlanması

İNABEL : Emin olun ki efendim, ruhum yerine vücudumu feda ederdim.

ANGELO : Ruhunuzdan söz etmiyorum ben. İstemeyerek işlediğimiz günahlar hep vücudumuzun marifeti değil mi?

İNABEL : Ne biçim laf bu?

ANGELO : Tam tersini de savunabilirim icabında. Söyleyin bana: Yasaları temsil ediyorum ve ağabeyinizin ölmesi gerektiğini söylüyorum. Bir günah bağışlayarak onu kurtarmak mümkünse eğer...ne dersiniz buna?

İNABEL : Günah olsa bile, ağabeyimin ölmemesini istiyorum. Eğer dileğimi kabul eder de canını bağışlarsanız, sabah duamı yapar bu günahımın da ötekiler gibi bağışlanmasını dilerim yüce tanrıdan.

ANGELO : Başka dillerden konuşuyor gibiyiz. Ya aklınız ermedi dediklerime ya da anlamamış gibi yapıyorsunuz.

İNABEL : Aklım ermedi efendim. Bu kadar işte benim aklım.

ANGELO : İşin içine tevazu girince akıl daha da kıymetleniyor. Güzellikten kat kat fazla etkiliyor insanı. Sizinle daha açık konuşacağım. Ağabeyiniz ölecek.

İNABEL : Eee?

ANGELO : Yasalar suçunu ölümle cezalandırıyor.

İNABEL : Öyle...

ANGELO : Diyelim ki, hayatını kurtarmanın bir yolu var. Yargıcın kararını etkileyebilecek kadar önemli biri, sizi, mahkumun kızkardeşini arzuluyor; ona teslim olursanız ağabeyinizi korkunç akıbetinden kurtarabilirsiniz. Yani, ağabeyinizin yaşaması için tek çare vücudunuzun hazinelerini - ismi lazım değil- o erkeğe teslim etmeniz. Ya da cezasını çekecek...

İNABEL : Koşul buysa...Zavallı ağabeyim gibi ölüm tehdidi altında olsaydım, en acımasız kırbacların izlerini gövdemde değerli

ANGELO : Demek ki ağabeyiniz ölmeli...

İNABEL : Bu daha kestirme bir yol. İyi ki de öyle. Hayatını kurtaracağım diye hemşiresi ömür boyu defalarca ölecekse, o bir kerelik ölüversin.

ANGELO : Siz de lanetlediğiniz yasalar kadar acımasız davranmıyor musunuz?

İNABEL : Yasaların bağışlayıcılığı, yönetimin dirayetini gösterir. Beyhude fedakârlıklarla karıştırılmamalı.

ANGELO : Hani yasaları zorbalıkla suçluyordunuz? Sanki ağabeyiniz günahsızmış gibi...

İNABEL : Bağışlayın beni efendim. Bazen arzularımızı anlatmak için sözler yetersiz kalabilir. Canım gibi sevdiğim birine yararı varsa, nefret ettiğim bir şeyi hoşgörüsüyle karşılayabilirim.

ANGELO : Hepimizin zaafı var.

İNABEL : Bırakın ölsün ağabeyim. Zaaf yüzünden borçlu kalmaktansa ölmek daha iyi.

ANGELO : Kadınların da zaafı var.

İNABEL : Kendilerini hayranlıkla seyrettikleri ay-nalar kadar kolay kırılır onlar. Ah! Kadınlar! Nasıl da yararlanır erkekler onların zaaflarından. Tabii ki bizim zayıf yanlarımız erkeklerden fazladır; çünkü biz yumuşak huylu, yumuşak başlı yaratılmışız.

ANGELO : Cinsinizi iyi tanıyorsunuz. Biz erkekler de hataların kalıbımızı sarsamayacağı kadar sağlam yaratılmış değiliz, inanın. Biraz küstahlık edeceğim izninizle. Olduğunuz gibi olun, yeter. Yani bir kadın. Fazlası olmaya çalışırsanız hiçbir şey olursunuz. Dış görünüşünüzden besbelli, mis gibi kadınsınız. Gösterin şimdi kadınlığınızın marifetlerini... Bir yazgıyı değiştirebilirsiniz.

İSABEL : Tek bir dil bilir, onu konuşur, onu anlamam sevgili efendim. Lütfen bildiğim dil-den konuşun.

ANGELO : Anlasanıza artık...Sizi seviyorum!

İSABEL : Ağabeyim de Jülyet'i seviyordu; ama bu yüzden öleceğini söylüyorsunuz.

ANGELO : Aşkına karşılık verirseniz ölmeyecek İsa-bel.

İSABEL : Erdemli olduğunuza dair bir de resmi belgeniz var, değil mi? Ama öylesine iğreti takınmışsınız ki o erdemi, hiç uymamış size, üstünüzden dökülüyor.

ANGELO : Samimi arzularımı anlatıyor sözlerim; şerefim üzerine yemin ederim.

İSABEL : Şerefiniz! O minicik şerefın şöhreti ne kadar da büyükmüş! Arzularınız ise boyunuzu çoktan aştı. Bana bakın Angelo, ya ağabeyimin affedildiğini belgeleyen bir açıklama yazıp imzalayın, verin bana, ya da avazım çıktığı kadar bağırır, ne biçim bir adam olduğunuzu bangır bangır haykırır, rezil ederim sizi!

ANGELO : Kim kulak asar size İsa-bel? Şanı, şöhretim, onurlu geçmişim, mevkiim yanında sizin suçlamalarınız vızırta kalır! Geri teper silahınız, kaldırdığınız toz duman içinde boğulursunuz. Duygularımın arzularını bir kez daha dile getiriyorum, kabaran iştahımı doyurmanızı son kez söylüyorum size: Bırakın bu nazenin numaralarını, kızarıp bozarmayı da, vücudunuzu arzularınıza terkedin. Yoksa ağabeyiniz yalnızca ölmekle kalmayacak, bu hırçınlığınız yüzünden acı da çekecek. Yarın cevap verin bana. Şu anda ıstırap çekiyorum sizin yüzünüzden; öyle bir yola sürükleniyorum ki, gerçekten zorbalık edebilirim ağabeyinize. Size gelince... Etrafa ne dersiniz deyin; benim yalanlarım sizin doğrularınıza ağır basar!
(Çıkar.)

İSABEL

: Kime anlatabilirim bunu? Kimi inandırırım derdime? Kim var ki çevremde? Ah, o şom ağızlıları bilirim ben; övseler de lanetleseler de aynı dili konuşurlar. Her yerdedirler. Yasalar arzularına göre biçimlenir onların. Rüzgâr ne yönden eserse ona göre eğilirler, sağa sola. Kaynayan kanın tahrikine kapıldı ama ağabeyimden yanayım ben. Yiğittir, onurludur. Ortalık pisliklerle doluyken, ben, kızkardeşi huşuyla eğilmeliyim onun gibi birinin önünde. İsa-bel, şerefine yaşa, ağabeyinin ölümüne razı ol! Ağabeyimden önemlidir şerefli yaşamak. Yine de Angelo'nun teklifini anlatacağım ona. Ruhu huzura kavuşur, aklı yatar ölmesi gerektiğine.

III. PERDE

1. Sahne

(*Hapishanede Bir Hücre*
DÜK, CLAUDIO ve POLIS girerler.)

- DÜK : Demek Angelo'nun sizi başışlayacağını umuyorsunuz.
- CLAUDIO : Çaresiz insanların ellerinde bir tek umutları kalmıştır. Yaşamayı umut ediyorum ama ölüme hazırım.
- DÜK : Mutlak olan ölümdür; oysa bazen ölüm bazen de yaşam tatlı gelir insana. Siz yine de sarılın yaşamınıza. Yok olursanız ne kaybedeceğiniz, biliyor musunuz? Ancak geri zekâlıların kullanmayı bilmedikleri birşey: Tüm ilahi emirlere amade, canlı bir soluk. Siz bir soluksunuz benim için. Kapatıldığınız bu köşede anlık kederlerle tutulmuş, kesilmiş bir soluk. Ölümün soytarısı oldunuz. Kendinizi ondan kaçırmaya uğraştıkça kucağına itiliyorsunuz. Soylu değilsiniz; böyle derlerse size inanmayın; adice bir oyundur. Yiğit de sayılmazsınız; cılız bir solucanın titrek boynuzlarından korkuyorsunuz. İyi yanlarınız uykuya dalmış; çünkü kolayca baştan çıkıyorsunuz. Ölümünden korkuyorsunuz, ölmekten değil. Kendiniz değilsiniz; dağılmış, un-ufak olmuşsunuz. Mutlu hiç değilsiniz; elinizde olmayan bir şeye ulaşmaya çalışıyor, elinizde olanı ise unutuyorsunuz. Kendinizi zengin sanıyorsanız fakirsiniz. Altın külçeleri taşıyan bir merkep gibi, üstünüzdeki zenginliği farketmeden bükülmüş beliniz; ölüm korkusuyla dağılıp gidiyor değerli

yükünüz. Dostunuz yok sizin; önünüzde eğilenler varsa sadece midelerini doldurmak, çıkarlarını kollamak için bel büküyorlardır, hiç kuşkunuz olmasın. Lanet savuracaksınız kaderinize küsün, sizi daha önce veremden, kanserden, vebadan filan öldürmediği için. Artık gençlik yaşlılık sorunuz da kalmadı. Düşünün ki, elden ayaktan düşmüş bir halde, yemek sonrası daldığınız uykudan uyanıp ağrılarınıza sızılarınıza kavuşunca hayata küsmek de vardı... Zengin bir ihtiyar da olsanız, çevrenizde sevgi, içinizde sıcaklık, dizlerinizde derman olmayınca ne yararı dokunacaktı? Yaşam hep parlak mıdır acaba? Yoksa içinde binlerce ölüm mü barındırır? Yine de korkarız ölümden. Dengeyi böyle buluyoruz anlaşılır.

CLAUDIO : Nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Yaşama kavuşmak için ölümü aramam lazım; ölümü ararken belki yaşamı bulabiliyim. Ne olacaksa, olsun artık!
(*ISABEL girer.*)

ISABEL : Tanrı sizi korusun, merhametini üzerinizden eksik etmesin.

POLIS : Kim o? Gelin. İyi dilekelerinizle, hoş geldiniz.

DÜK : Sizi tekrar ziyaret edeceğim.

CLAUDIO : Tanrı sizden razı olsun aziz peder.

ISABEL : Claudio'yla görüşmem gerek.

POLIS : Elbette, buyrun. Beyim, hemşireniz geldi.

DÜK : Memur bey, baksanıza.

POLIS : Emredin aziz peder.

DÜK : Beni bir yere gizleyebilir misiniz? Fark ettirmeden dinlemek istiyorum onları.
(*POLIS ve DÜK çıkar.*)

CLAUDIO : Ne haberler getirdin kardeşim?

ISABEL : Haberler kötü değil aslında. Lord Angelo'nun cennetle işi çok ki, seni cennete özel elçi tayin etti. Hem de sonsuza kadar. En önemli randevun da yarın. He-

men gidiyorsun!
 CLAUDİO : Hiç umut yok mu?
 İSABEL : Yok sayılır. Bir tane var ama, kelleni kurtarırsa da mutlaka kalbini parçalar.
 CLAUDİO : Yani... bir ümit var...
 İSABEL : Evet ağabeyciğim, yaşayabilirsin. Cella-dının şeytanca bir merhameti tuttu; kabul edersen yaşamın kurtulur ama ölümüne dek pranga vurulur.
 CLAUDİO : Müebbet hapse mi çevirecek cezamı?
 İSABEL : Müebbet, evet! Öyle bir mahkumiyet ki, koca dünya ayaklarının altında olacak ama sen yine de saplanıp kalacaksın bir noktada.
 CLAUDİO : Nasıl bir nokta bu?
 İSABEL : Öyle bir nokta ki, orada durdun mu onun-derini yüzer gibi alacaklar üstünden, çırılçıplak kalacaksın!
 CLAUDİO : Lütfen açık konuş.
 İSABEL : Korkunç bir şey. İçimi ürpertiyor. Ateşli yaşamın biraz daha sürecek, birkaç yaz, birkaç kış daha göreceksin diye sonsuz bir onursuzluğa mahkum olman ihtimali mahvediyor beni. Ölmeye yüreğin yok mu? Ölüm gövdemizden çok aklımızı acıya boğar; içine sığındığımız şu böcek ka-buğu ise içindeki koca ruh öldüğünde da-ha çok ıstırap çeker.
 CLAUDİO : Neden kahrediyorsun beni? Kahpece bir oyuna gelip taze çiçeklerle süslü bir me-zar yerine karanlıklara gömüleceğimden mi korkuyorsun? Öleceksem, ölümün ka-ranlığını ak dantellere bürünmüş bir gelin gibi kucaklayıp bağrıma basabilirim.
 İSABEL : İşte ağabeyim böyle konuşmalı. Asil ba-bam kabrinden seslendi sanki...Evet, öl-melisin. Ahmakça bir yaşama boyun eğ-meyecek kadar asilsin sen. Seni kısıktırak bağlayan, seninle kedinin fareyle oynadığı gibi oynayan celladın, aziz kılığında dolaşı-yor ama, aslında şeytanın ta kendisi.

CLAUDİO : Vali Angelo mu?
 İSABEL : Valiymiş! Cehennem zebanisi o. Parlak muhafızları bizleri ondan korumak için sarmalı etrafını. Düşünebiliyor musun Claudio? Seni özgür bırakmak karşılığın-da bekâretimi istedi!
 CLAUDİO : Aman Allahım! Olamaz!
 İSABEL : Oldu işte. Bir buyrukla özgür bırakacak seni, eğer bu gece düşünür de ona evet demeye karar verirsem...Yoksa öleceksin yarın.
 CLAUDİO : Evet demeyeceksin tabii.
 İSABEL : Öl de, ölürüm senin için Claudio, hiç te-reddüt etmem.
 CLAUDİO : Sağ ol İsa-bel'ciğim.
 İSABEL : Yarın ölmeye hazır ol Claudio.
 CLAUDİO : Peki, peki... Demek yasaları çiğneyecek kadar zayıf tarafları varmış onun da. Sa-nırım günah işliyor sayılmaz. En azından büyük bir günah değil.
 İSABEL : Ne demek, en azından?
 CLAUDİO : Bu kadar akıllı geçinen bir adam, ebedi-yen onu kahredecek bir tehlikeye atar mı kendini, anlık bir keyif için? Ah İsa-bel...
 İSABEL : Ağabey! Ne diyorsun?
 CLAUDİO : Ölüm nasıl da ürkütücü...
 İSABEL : Şerefsiz yaşamak daha beter!
 CLAUDİO : Ya ölmek? Meçhule gitmek...kara toprağa girmek... çürümek... solucanların tükürük-leriyle yoğrulmak... ruhun azgın sellere ka-pılıp savrulur... belki de buzlara gömülür kahr; ne olacaktır, bilemezsin. Belki de ka-ranlık rüzgârlar üfürür onu. Belki de dün-yanın etrafında bitmek bilmeyen bir geziye mahkûm edilmiştir huzursuz ruhun; ebe-diyete kadar döner durursun... Kim bilir? En fecisi nedir biliyor musun, bu başıbo-zuk, dizginlenemez düşüncelerin? Ölü-rken inlemek, böğürmek, hatta ulumak.. Fe-ci! Korkunç! Şu dünyadaki en aşağılık ya-şam bile...açlık, sefalet, hastalık, yaşlılık,

hapis...ne olursa olsun, ölüm korkusundan
beter olamaz!

İSABEL : Allahım! Allahım!

CLAUDİO : Sevgili kardeşim, bırak yaşayayım.
Ağabeyinin hayatını kurtarmak için işle-
yeceğin günah tanrı katında sevap hanè-
sine yazılır.

İSABEL : Seni canavar seni! Seni mundar, ödle,
onursuz pezevenk! Erdemlerimi feda ede-
ceğim, sen de yaşayacaksın, öyle mi? Kız-
kardeşinin utancıyla yaşama dönecek ka-
dar alçaksan, sen geçseydin ırzıma! Tanrı
korusun beni! Acaba annem babama iha-
net mi etti de, böyle bir ağabey çıktı ka-
nımdan? Öl, geber, alçak! Kaderine razı
ol, cehenneme git! Sadece ölmen için dua
edeceğim; seni kurtarmak için parmağımı
kıpırdatmam.

CLAUDİO : Dinle beni İsaibel!

İSABEL : Yaklaşma bana, uzak dur! Günahkârsın
sen, gerçekten. Pezevenklik günahdır. En
iyisi gebermen! Hem de hemen.

CLAUDİO : İsaibel! Beni dinle...
(DÜK girer.)

DÜK : Bir dakika hanım kızım, bir dakika.

İSABEL : Ne istiyorsunuz?

DÜK : Sizinle konuşmam lazım. Bu sizin de
hayrınıza olacak, inanın.

İSABEL : Bana artık hiç bir şeyin hayrı dokuna-
maz. Boş yere vakit kaybetmişim zaten.
Ama size birkaç dakikamı ayırabilirim.

DÜK : (CLAUDİO'ya) Evladım, kızkardeşinle
aranızdaki konuşmaları duydum. Ange-
lo'nun kötü bir niyeti yoktu; yalnızca kar-
deşini sınamaktaydı. Gerçekten de erdemli
bir genç kız olduğu için onu reddetmiş, iyi
de etmiş. Memnuniyetle görmüştür ki, hiç-
bir şey kardeşinin şerefini satın alamaz.
Angelo günah çıkarmak için bana gelir;
olan biteni biliyorum ben. O yüzden, ken-
dini ölüme hazırla. Boş yere umuda kapıl-

CLAUDİO : Kızkardeşimden özür diliyorum. Yaşam
tutkusu öyle çeldi ki aklımı...

DÜK : Tanrı seninle olsun, elveda!
(CLAUDİO çıkar.)

Memur bey, size bir şey söyleyeceğim.

POLİS : Buyrun aziz peder.

DÜK : Şimdi gidin ve bu genç hanımla beni yal-
nız bırakın. Ona hiçbir zararım dokunmaz.
Tam tersine, varlığım onu rahatlatacaktır.

POLİS : Hayırlı günler dilerim. (Çıkar.)

DÜK : Allah sizi övmüş de yaratmış genç hanım.
Güzellik iyiliğin ucuz yanındır; dışınızda
değil, içinizdedir iyi şeyler. Erdem ruhun
pırlıtsıdır, güzelleştirir insanı. Angelo'nun
size böyle davranması onun da sizdeki
cevheri fark etmesinden olsa gerek. Ama
geçmişinde de var böyle davranışlar. Peki,
bu durumdan yararlanıp ağabeyinizi kur-
tarmak istemez misiniz yine de?

İSABEL : Sileceğim onu aklımdan. Gayri meşru bir
bebek doğuracağıma ağabeyimin ölmesini
tercih ederim. Ya zavallı Dük! Angelo ko-
nusunda nasıl da yanıldı. Bir dönse de, ko-
nuşabilsem kendisiyle. Ya boşa gider sözle-
rim, ya da valisinin ne mal olduğunu anlar.

DÜK : Boşa gitmez gayretleriniz, emin olunuz.
Ama şimdiki durum göz önünde tutulur-
sa suçlamalarınızı kulak ardı etmesi de
mümkün. Belki de sizi suçlu bulacaktır.
Dolayısıyla, açın kulağınızı ve sözlerimi
iyi dinleyin. Duruma çare ararken, aklıma
bir şey geldi. İnanıyorum ki, ağabeyinizi
kanunun pençesinden kurtarma çabaları-
nız Dük'ü pek memnun edecektir; eğer
bir gün ona olanları anlatmak fırsatı bu-
lursanız tabii.

İSABEL : Lütfen devam edin.

DÜK : Mariana'yı tanır mısınız? Hani, şu deniz-
de kaybolan yiğit amiral Frederik'in kız-

kardeşi...
 İSABEL : O hanımdan söz edildiğini duydum;
 hakkında iyi şeyler söylüyorlardı.
 DÜK : Angelo evlenecekti onunla. Nişanlandılar; hatta düğün tarihi bile kararlaştırıldı. Tam o sıralarda o talihsiz kaza oldu. Ağabeyi Frederik'in içinde bulunduğu gemi batınca kızcağızın çeyizi de sulara gömüldü. Kızkardeşini çok severdi; gemiyi ona ve müstakbel kocası Angelo'ya hediye olarak almıştı; düğünden sonra verecekti. Ama heyhat! Kızcağız bu kaza yüzünden hem ağabeyini hem de evleneceği adamı kaybetti.
 İSABEL : Nasıl olur? Onu terk mi etti Angelo?
 DÜK : Gözyaşları içinde bıraktı kızı, teselli etmeye bile gitmedi yanına. Verdiği bütün sözleri unuttuğu gibi, kızın namusuna dil uzattı. Güya uygunsuz davranışlarını görmüş...
 İSABEL : Ölüm nasıl da haketmediği bir ceza vermiş zavallıya. Kız dünyadan elini eteğini çekiyor, yaşlara gömülüyor, adam keyfince yaşıyor. Ne yapacak şimdi kızcağız?
 DÜK : Belki siz tedavi edebilirsiniz yarasını. Üstelik ağabeyinizin derdine de deva bulabilirsiniz, hem de onurunuzdan fedakârlık etmeden.
 İSABEL : Söyleyin, nasıl olacak bu sevgili peder?
 DÜK : Bu genç bayan ilk aşkını unutamadı. Ona haksızlık edilmiş de olsa, yediği darbe kamçıladi tutkusunu. Şimdi...Angelo'ya gidecek ve teklifini kabul ettiğinizi söyleyeceksiniz. Ama bazı koşullar ileri süreceksiniz. Öncelikle yanında uzun süre kalamayacağınızı belirteceksiniz. Birlikte olacağınız yer kuytu bir köşede ve mutlaka karanlık olmalı. Sonra, sizin yerinize o bahtsız hanımı göndereceğiz Angelo'nun yanına. Bir aksilik olur da hilemiz ortaya çıkarsa, Angelo daha önce

yaptıkları yüzünden gıkını bile çıkarmaz, sizi beklediğini de açıklayamaz. Böylece ağabeyiniz ve şerefiniz kurtulur; zavallı Marianna sevinir; o soysuz adam da dersini alır. Kızcağız bu işe ben razı edeceğim, hazırlayıp randevuya göndereceğim. Ne diyorsunuz planıma?
 İSABEL : Düşüncesi bile keyiflendirdi beni. Eminim ki hiçbir mesele çıkmadan işe yarar planınız.
 DÜK : Bu biraz da size bağlı. Şimdi koşun, gidin Angelo'ya. Eğer sizi yatağına bu gece atmak niyetindeyse, çekinmeden kabul edin. Ben Mariana'nın evine gidiyorum. Angelo'yla işi bağlayın ve oraya, bana haber yollayın.
 İSABEL : Yardımanız için teşekkürler. Hoşça kalın peder.

2. Sahne

(Hapishanenin Önünde Bir Sokak
 Rahip kılığında DÜK, KÖŞE, SOYTARI ve
 POLISLER girerler.)

KÖŞE : Madem ki karıları ve herifleri hayvan gibi alıp satmaktan başka çare yoktur diyorsun, o zaman seni de ahıra bağlayalım, orada yatıp kalk, piç herif!
 DÜK : Kim var orada?
 SOYTARI : Hayat zaten çekilmez bir yük; daha da beter oldu. Başa gelebilecek iki büyük bela vardır: Biri yasalarca mahkum edilmek, öteki de yasalarca affedilmek. Yasal kürk giydin mi üstüne, mahvoldun! İnsanın kürkü oldu mu masum demezler, zengin derler, öyle değil mi?
 KÖŞE : Buyrun efendim. Nasılsınız muhterem

DÜK : İyiyim. Size ne kötülük yaptı bu adam da, horlayıp duruyorsunuz onu?

KÖŞE : Yasaları ihlal etti efendim. Üstelik hırsızdır bu. Üstünde ne bulduk biliyor musunuz? Bir maymuncuk. Hemen savcıya teslim ettik.

DÜK : Fena, fena! Pezevenklik fena bir şey. Hırsızlık da çok kötü. Şeytan içinize girmiş fenalık yaptırıyor size; ne yazık ki hayatınızı bu yolla kazanıyorsunuz. Haram parayla aldığınız her şey haramdır. Teninize şeytanın dokunuşları gibi değişmektedir. Ben ise temiz yer, temiz içer, temiz giyerim, yani temiz yaşarım. Bu pisliğe bulaşmış olarak yaşadığınızı mı sanıyorsunuz? Temizlenin, temizlenin!

SOYTARI : Doğrudur. Biraz pis kokuyor ama size yemin ederim ki....

DÜK : Şeytan size günah için yemin ettirdiyse, o yemini edersiniz. Onu hapse atın memur bey. İslah edilmeli bir an önce. Bu iğrenç tohum başka türlü iflah olmaz.

KÖŞE : Yargıç onu uyardı efendim. Muhterem yargıç bir genelev uşağını gerektiği gibi cezalandıramaz, ama hele bir patron olarak çıkarsa karşısına görecek gününü...
(LUCIO girer.)

DÜK : Kimileri günahın içindeyken günahkâr görünmez, bazı günahlar da başıboş gezer, biz göremeyiz.

KÖŞE : Bir gün onun da kellesi yağlı ipin ucuna yaklaşır elbette.

SOYTARI : Hakkımı istiyorum! Biri bana hak versin! İşte, bu saygıdeğer bey beni tanır.

LUCIO : Ooo! Nasılsın Pezo? Ne o? Sezar gibi dikilmişsin ayağa? Yine zaferler mi kazandın? Hangi dağda kurt öldü? Piyasaya yeni çıkmış kızlar yok mu elinde? Çıkar malları da biz de elimizi cebimize atalım, kapana kaptırıp çıkaralım, aaa, paralar ner-

de? Uçmuş bile...Neden şen türküler söylemiyorsun ha? Sesin mi kısıldı? Dünya eskisi gibi dönmüyor mu yoksa? Söyle bakalım, ne var ne yok?

DÜK : Eski hamam eski tas, hatta eskisinden de kötü her şey.

LUCIO : Patroniçe nasıllar? Keyfi yerinde mi? İş pişirdi mi? Kiminle?

SOYTARI : Taskebabımı yiyip bitirince, kendi de tasın içine balıklama daldı efendim.

LUCIO : Harika, mükemmel! İşte böyle olmalı. Orosupular taze, pezevenkler baharatı bol olursa işler mükemmel yürür. Eee- Enselediler mi seni Pezo?

SOYTARI : Galiba öyle beyim.

LUCIO : Eh, şaşmamak gerek. Tadını çıkar Pezo'cuğum. Bu hale neden düştüğünü soran olursa beni suçla, çekinme. Neden atıyorlar seni içeri, borçların yüzünden mi?

SOYTARI : Pezevenlikten beyim...pezevenlikten.

LUCIO : İyi. Atın onu içeri. Pezevenkliğin cezası içeri tıklımaksa, yaptığınız doğrudur. Pezevenğin ta kendisidir bu, hem de doğuştan. Elveda cesur Pezo'cuğum. Hapishaneye selamlarımı söyle. Orada seni ideal bir koca yaparlar, evinin erkeği olursun.

SOYTARI : Beyim, belki kefaletimi öder de, beni kurtarırsınız.

LUCIO : Aaa, yoo, Pezo! Bak, bu olmaz! Ayıptır. Dua ederim senin için, cezayı hafifletsinler diye...Tevekkülle katlanmazsan haline, daha çok acı çekersin. Hadi, elveda sadık Pezo'cuğum. Tanrı sizi korusun peder!

DÜK : Seni de...

LUCIO : Eee-Brijit nasıl Pezo? Yine resim yapıyor mu?

KÖŞE : Buradan buyrun beyim.

SOYTARI : Yani hapse atmayacak mısınız beni?

LUCIO : Anlaşılan şimdilik kurtuldun Pezo. Eee? Ne haber aziz peder? Yeni bir şey var mı?

KÖŞE : Hadi, yürü...Hadi dedim.
LUCIO : Hadi Pezo, çıktığın deliğe dön. Dük'ten haber var mı Peder?
DÜK : Olan bitenlerden habersizim. Ya siz? Bir şeyler duydunuz mu?
LUCIO : Kimi Rus çarının yanındaymış diyor; kimi de Roma'da olduğunu söylüyor. Sizce nerededir?
DÜK : Nerededir bilmem, ama sanırım keyfi yerindedir.
LUCIO : Harika bir numara çevirdi değil mi? Devlet meselelerinden sıyrıl, beceremediğin serseriliği başkasına devret! Oh, ne rahat! Lord Angelo yokluğunu hiç aratmıyor doğrusu. Haddini aşmakla kalmıyor, başımıza cellat kesildi üstelik.
DÜK : İşini iyi yapıyor.
LUCIO : Zamparalara biraz daha kıyak geçseydi fena olmazdı. Fazla sert çıkmadı mı sizce de, aziz peder?
DÜK : Pek yaygın bir günah olmuştu; sertlik gerekiyordu aslında.
LUCIO : Eğri oturalım, düz konuşalım peder. Pek soylu bir günahdır, laf aramızda ayıplanmaz da. Hem kökünden kesmek mümkün mü sizce? Yemekten içmekten vazgeçmek gibi bir şey. Hem diyorlar ki, Angelo'yu bir kadınla bir erkek yapmamış, hop diye çıkıvermiş ortaya. Doğru mudur sizce?
DÜK : Ne yoldan dünyaya gelmiş yani?
LUCIO : Deniz kızının yumurtasından çıkmış diyenler var. Kimileri leylek getirdi, bazıları da lahanadan çıktı diyor. Tek bildiğim şey, su dökmeye gittiğinde buz işiyor. Bu kesin! Züriyeti de yok, bacalarının arasında bir tahta parçası sallanıyor.
DÜK : Ne tuhaf konuşuyorsunuz! Ne biçim sözler bunlar?
LUCIO : Asıl bir erkeğin kıfı kalktı diye canını almak tuhaf değil mi? Başını alıp giden dükkümüz bunu yapar mıydı? Yüz piç de

yapsa bir herifi asacağı yerde, bin tane piçin karnını doyurmayı tercih ederdi. Bu işlerin adamıydı o, inanın bana. Anlayış gösterirdi böyle meselelere.
DÜK : Dük'ün kadınlara fazla düşkün olduğunu sanmıyorum ben. Yani böyle birine benzemiyordu.
LUCIO : Oooo, beyim, yanılıyorsunuz.
DÜK : Yanılmam mümkün değil.
LUCIO : Kim, Dük mü? Ellilik dilenci karıları bile...Vallahi! Memelerinin arasına para sıkıştırırdı. Böyle garip merakları vardı, bilirim. Kafayı da bulurdu sık sık.
DÜK : Ona haksızlık ediyorsunuz.
LUCIO : Beyim, onun sıkı ahbabıydım ben. Aslında mahcup bir adamdı. Neden tüydüğünü de biliyorum.
DÜK : Neden? Söyler misiniz lütfen?
LUCIO : Yooo! Dudaklarımı mühürledim ben. Sırdır, söylemem. Ama size söyleyeyim. Herkes onun akıllı, efendi bir adam olduğunu zannederdi.
DÜK : Akıllı mı? Kuşkusuz öyleydi zaten.
LUCIO : Hadi canım sende! Sahtekâr, cahil, uçarı bir adamdı.
DÜK : Ya kiskanıyorsunuz, ya delirmişsiniz, ya da fena halde yanılıyorsunuz. Hayatı boyunca yaptıkları ona haklı bir şöret kazandırmıştı. Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz! İyi bir devlet adamı, iyi bir askerdirdi o. Zevzeklik ediyorsunuz; onu tanıyarak konuşuyorsanız eğer, gözünüzü haset bürümüş!
LUCIO : Beyim, onu tanıırım ve severim üstelik.
DÜK : Seven insan daha iyi tanımaya çalışır, tanıdıkça da daha çok sever.
LUCIO : Ben ne dediğimi biliyorum.
DÜK : İnanamıyorum doğrusu, çünkü söylediklerinizin farkında değilsiniz. Dualarımız tutar da Dük geri gelirse, tüm bu söylediklerinizi onun önünde tekrarlamanızı is-

terim. Doğru söylüyorsanız, söylediklerinizi savunacak cesaretiniz de olmalı. Size haber vereceğim. Adınızı lütfeder misiniz?

LUCİO : Adım Lucio'dur beyim. Dük beni iyi tanır.

DÜK : Söylediklerinizi iletcek kadar yaşarsam, çok daha iyi tanıyacak.

LUCİO : Sizden korkmuyorum.

DÜK : Eveet, Dük'ün dönmeyeceğini umuyorsunuz, ya da benim kimselere zarar veremeyecek biri olduğumu sanıyorsunuz. Doğru. Size fazlaca kötülük yapamam. Söylediklerinizi inkâr edersiniz, olur biter.

LUCİO : Ölürüm daha iyi. Hakkımda yanılıyorsunuz peder. Neyse, bu kadar yeter! Söyler misiniz, Claudio ölecek mi yarın?

DÜK : Niye ölmesi gerekiyormuş?

LUCİO : Niye mi? Bir torbaya minicik bir tohum attı diye. Keşke Dük bir önce dönse. Şu kısır herif memleketi iyice karıştırmadan işlere el koysa. Yakında kırlangıçların yuva yapmasını da yasaklar, çünkü onlar da ürüyorlar! Dük yine de örtbas edecektir karanlık işleri; hiç biri su yüzüne çıkmaz. Ah, bir dönse. Hey Allahum! Uçkur çözdü diye Claudio cezalandırılıyor! Hadi, hoşça kalın peder. Benim için dua edin lütfen. Söylüyorum size, Dük cuma günleri tavuk yedi. Ağzı kara ekmekle sarmısak kokan karılara da bayılırdı. Böyle dediğimi söyleyin.

DÜK : Şu ölümlü dünyada ne kudret ne saltanat durdurabilir kahpeligi. Sırtını dönersen alçaklara, arkadan vururlar işte. Hangi kralın kuvveti, melanetin dilini bağlayabilmiş ki? Kim var orada? (ESCALUS, POLIS ve MADAM KEYIF girerler.)

ESCALUS : Hadi bakalım, doğru hapise!

KEYIF : Ama muhterem efendim, acıyın. Merhametiniz dillere destan! Kıymayın bana.

ESCALUS : Bir söyledik olmadı, iki söyledik olmadı. Laf anlamaz mısın sen? Üçüncüden sonra başımıza bela kesileceksin.

POLIS : Saygıdeğer efendim, tam on bir yıldır aralıksız yapıyor bu ticareti.

KEYIF : Muhterem efendim, aleyhime konuşan o Lucio'nun Dük zamanında bizim Katya Uzanyat'tan bir çocuğu oldu. Onunla evleneceğini söyledi ama evlenmedi. Çocuk bir yaşını geçti. O kadar baktım büyüttüm yavrusunu, yine de iftira atıyor bana...

ESCALUS : O adam da fazla ileri gitmiş çapkınlıkta. Gelsin, konuşalım. Bunu da doğru hapise! Tek kelime daha duymak istemiyorum. Dostum, Angelo'nun yumuşamaya niyeti yok gibi. Claudio yarın ölecek. Son duasını yapsın, hazırlansın. Ricalarını dinletbilseydim, kaderi değişirdi.

POLIS : Peder mahkumun yanındaydı efendim. Onu hazırladı.

ESCALUS : Nasılsınız peder?

DÜK : Tanrı sizi korusun evladım.

ESCALUS : Nerelisiniz aziz peder?

DÜK : Buralardan değilim. Bir süre kalacağım ülkenizde. Roma'dan özel bir görevle gönderildim.

ESCALUS : Dünya işleri ne alemde aziz peder?

DÜK : Değişen bir şey yok. İyilik öylesine kızgın alevlerle karşılaşılıyor ki, ancak her şey hepten çökerse dünya düzelecek gibi. Sadece yeni olan talep ediliyor; eskiyen her şey tehlikeye düşüyor. Herhangi bir şeyde sebat etmek cesaret ister oldu. Toplumların güvencesini sağlayan gerçekler zorla ayakta kalabiliyor; oysa dostlukları yerle bir eden bencillik almış başını gidiyor. Ne yazık ki dünyanın düzeni bu kargaşanın üstüne kurulu gibi. Yeni bir şey yok anlayacağınız; her yeni gün böyle başlıyor. Söyler misiniz, Dük nasıl biriydi?

ESCALUS : Her şeyden önce kendini tanımaya çalış-

şan biriydi.
DÜK : Ne severdi, nelerden zevk alırdı?
ESCALUS : Başkalarının mutlu olması mutlu ederdi onu; mutlu olsun diye uğraşırsanız da göstermezdi hoşnutluğunu. Her açıdan tam bir beyefendi. Neyse, rahatının yerinde olması için dua edelim de, izin verin konumuza dönelim. Claudio hazır mı sizce? Yanında olduğunuzu söylediler.
DÜK : Cezasına tevekkülle katlanıyor, adaletin kararına tevazuyla boyun eğiyor. Affedileceğine ilişkin umutları vardı; durumu anlattım kendisine; ölüm gerçeğini kabullendi.
ESCALUS : Mahkuma yaptığımız bu hizmet, eminim Tanrı katında ödüllendirilecek. O genç adamın hayatını kurtarmak için çok uğraştım, ama meslektaşım kesin kararlıydı. Mahkuma gidip adaletin tecellisini hatırlatmam için zorladı beni. Hoşça kalın.
DÜK : Tanrı sizinle olsun.
Tanrının kılıcını taşıyan kişi, kutsal olmalı, hem da acımasız. Yolunu tanımalı ve bilmeli, kudreti tutmayı elinde, erdemi istemeyi. Kendi günahını tartabilmeli, başkalarının günahlarıyla aynı terazide. İşleyeceği günah yüzünden, başkasını cezalandırmak ayıp değil mi? Çift katlı ayıp Angelo'nunki. Kusurlara tırpan atmak, kendininkiler serpilirken ortada. Dışı melek içi şeytan olmayı nasıl da beceriyor insan... Sahtekârlık suçtan suça yayılıyor, suçlara tüm zamanlar kurban ediliyor. Sinsi örümceğin ağına takılan, çaresizce çırpınan yaratıklar gibi. Angelo bu gece habersiz yatacak, eski nişanlısının koynunda. Kılık değiştirip onu aldatacak. Hain ihanetle buluşacak.

IV. PERDE

1. Sahne

Mariana'nın Evinde Bir Oda

ÇOCUK : (*Şarkı söyler*)

Uzaklarda, uzaklarda olsun benden o gül dudaklar

Bana söylenen o tatlı yalanlar

Ağaran gün ışığını kandıran gözlerin parlaltısı.

Kahpe aşkı boş yere mühürlediğim

Öpücüklerimi geri verin.

MARIANA : Bırak artık şarkı söylemeyi de hemen git buradan. İnsana huzur veren biri geliyor şimdi; en zor günlerimde bir tek o vardı yanımda.

(*ÇOCUK çıkar, DÜK girer.*)

Affınıza sığınıyorum efendim, umarım müzik dinliyorum diye şaşırmadınız.

Ama inanın, hüznümü artırıyor, neşemi kaçırıyor bu şarkı.

DÜK : İyi. Müzik bazen öyle büyülüdür ki, kötüyü iyileştirir, iyiyi ise acılaştırır.

Lütfen söyleyin; beni arayan oldu mu bugün? Biriyle buluşacaktım burada.

MARIANA : Bütün gün evde oturdum. Kimse gelmedi efendim.

(*ISABEL girer.*)

DÜK : Size inanıyorum. Eh, vakit geldi. Şimdi lütfen beni yalnız bırakın. Sonra sizi çağırır, belki de iyi bir haber veririm.

MARIANA : Nasıl isterseniz. Arzunuz emirdir benim için. (*Çıkar.*)

DÜK : Hoş geldiniz. Valimizden ne haberler

İSABEL : Yüksek duvarlarla çevrili bir bahçesi var. Batısı da bağlıkmış. Bahçeden bağa açılan kapının anahtarını verdi bana. Gece yarısı o kapının önünde olacağıma söz verdim.

DÜK : Yolu kolayca tarif edebilecek misiniz?

İSABEL : Her ayrıntıyı not ettim, ezberledim bile. Zaten iki kere gösterdi yolu bana.

DÜK : Genç hanımın dikkat etmesi gereken özel bir işaret filan konuşuldu mu?

İSABEL : Hayır, ama onu çok kısa bir süre kalabileceğim konusunda ikna ettim. Yanımda bir hizmetçiyle gideceğimi, çıkana kadar da hizmetçinin bekleyeceğini söyledim. Hizmetçi ağabeyim için gittiğimi sanacak...

DÜK : İyi fikir. Henüz bunlardan söz etmedim Mariana'ya. Hey! Gelin artık.
(MARIANA girer.)
Bu genç hanımla tanıştırayım sizi. Size yardım etmek için geldi.

İSABEL : Evet, yardımcı olmak isterim.

DÜK : Her zaman iyiliğinizi istediğimi biliyorsunuz, değil mi?

MARIANA : Evet peder, biliyorum. İspatladınız bunu.

DÜK : O zaman elini tutun arkadaşınızın. Dinleyin onu. İlginizi çekecek bir hikâye anlatacak. Burada bekliyorum. Çabuk olun; gecenin pusu inmeye başladı bile.

MARIANA : Çıkalım, buyrun.

DÜK : Güç ve iktidar! Binlerce hain göz var üstünde. Hain ve çelişik bakıyorlar ve her yaptığını bir kenara yazıyorlar. Boş hülyaların ilham perisisin sen, fantezileriyle paramparça ediyorlar seni.
(MARIANA ve İSABEL girerler)
Eee? Anlaştınız mı bakalım?

İSABEL : Madem ki siz uygun görüyorsunuz, ne gerekiyorsa yapacak, aziz peder.

DÜK : Uygun görmüyorum, öneriyorum, yararlı olsun diye dua ediyorum.

İSABEL : Ayrılırken fazla bir şey söylemenize gerek yok, yalnızca kulağına fısıldayın: Ağabeyimi unutma deyin.

MARIANA : Merak etmeyin.

DÜK : Merak etmiyoruz kızım; senin de için rahat etsin. O senin kocan sayılır. Sizi birleştirmek günah değil. Üstünde hakkın var o adamın. Böylece hakkına kavuşacaksın. Hadi gidelim, ektiğimiz tohumların yeşermesini bekleyelim.

2. Sahne

(Hapishanede Bir Oda
SOYTARI ile POLİS girerler.)

POLİS : Gel bakalım. Bir adamın kellesini kesebilir misin sen?

SOYTARI : Adam bekârsa keserim de, evliyse karısının kellesi de sırtına yüklenmiştir. Bir kadının kellesini asla kesemem!

POLİS : Zevzeklik etmeyi bırak da doğru dürüst cevap ver bana. Claudio ile Bernardin'in cezaları yarın infaz edilecek. Bizim cellatın bir yardımcıya ihtiyacı var. Ona yardım edersen cezanı hafifletir, zincirlerinden kurtarırım seni. Etmezsen neyse cezanı, çekersin.

SOYTARI : Pezevenk olup da kanunları çiğnemekten cellat olup kanuna uymak daha iyiyse... seve seve yardım edeceğim meslektaşına.

POLİS : Keskin! Keskin! Neredesin?

KESKİN : Beni mi çağırdınız?

POLİS : Çağırdım. İşte sana yardım edecek bir çırak. Gözün kesiyorsa, istediğin kadar,

tepe tepe kullan. Yok beğenmezsen, yarın işini gördürür bırakırsın. Bonservis filan arama; pezevenğin biridir.

KESKİN : Pezevenk ha? Sanatımıza leke mi süreceğiz yani?

POLİS : Fazla incesine bakma. Bir elmanın iki yarısı gibisiniz, al birini vur ötekine! (Çıkar.)

SOYTARI : Kusura kalmayın, sizi rahatsız etmek istemem ama...hani, insanı her an asacakmış gibi duruyorsunuz da...Yaptığınız işe sanat mı diyorsunuz siz?

KESKİN : Evet efendim, sanattır.

SOYTARI : Bildiğim kadarıyla...yani öyle derler...mesela resim bir sanattır. Bizim orospulardan bazıları resim yapıyordu da, mesleğimin sanat olduğunu düşünüyordum. Ama mesela ben asılacak olsam, sanat bunun neresinde?

KESKİN : Beyim! Yaptığımız şey sanattır!

SOYTARI : İspatla!

KESKİN : Dürüst bir adamın giydikleri hırsızın da üstüne olabilir. Hırsıza dar gelen dürüst adama bol gelir; hırsıza bol geleni hırsıza sor, "dar geldi" der. Bu yüzdendir ki, dürüst bir adamın giydikleri hırsızın da üstüne olabilir. Bu yüzdendir ki bizim yaptığımız sanattır beyim!

POLİS : Eee? Anlaştınız mı?

SOYTARI : Ona yardım edeceğim efendim! Cellatların durumu pezevenklerden daha perişanmış meğer. Neredeyse yaşamaya tövbe edecek.

POLİS : Yarın saat dörtte bıçaklarınız bilenmiş olsun.

KESKİN : Gel bakalım Pezo, sanatın inceliklerini öğreteyim sana.

SOYTARI : Merakımdan çatlıyorum öğrenmek için. Laf aramızda, sıran geldiğinde icabına bakmak bana düşerse; seve seve yaparım gereğini...

POLİS : Söyleyin, Claudio ile Bernardin gelsinler. (KESKİN'le SOYTARI çıkar.) İlkine çok acıyorum da, öteki umurumda değil. Kardeşim de olsa acımam, canının biri! (CLAUDIO girer.) Ölümüne giden son duraktasın Claudio. Saat gece yarısını çaldı; sabaha ölümsüzlüğe kavuşacaksın. Bernardin nerede?

CLAUDIO : Yorgun bir yolcu gibi, derin uykulara daldı. Uyanmak istemedi.

POLİS : Kimsenin yardımı dokunamaz artık ona. Hazır ol Claudio. Tanrı ruhunu huzura kavuştursun. Bir gürültü duydum. Belki de bağışlamıştır seni. (DÜK girer) Hoş geldiniz peder.

DÜK : Gecenin en temiz, en saf ruhları korusun sizi memur bey. Biraz önce kim geldi buraya?

POLİS : Sokağa çıkma yasağı başlayalı beri kimse yok ortalarda.

DÜK : İsa gelmedi mi?

POLİS : Yoo...

DÜK : Birazdan gelir o zaman.

POLİS : Claudio için mi?

DÜK : Küçük bir ümit...

POLİS : Vali çok gaddar...

DÜK : Öyle değil, bildiğiniz gibi değil. Onun hayatı da adaleti gibi sık sık tökezlemiştir. Belki de kendi günahlarını unutmak için şaklatıyordur adaletin kamçısını. Belki bu yüzden despotluk fırsatı geçince eline, kükrüyor ürkmüş aslanlar gibi. Belki o yüzden küçücük bir fare görünce korkusundan fikir değiştirecek. Hah, işte! Geldiler. (Kapı vurulur. POLİS çıkar.) Çok iyi bir adam bu. Zindan bekçileri her zaman dost yürekli değildirler bunun gibi.

POLİS : Valinin bir adamı geldi. Bir mesaj getirdi.
DÜK : Claudio affedildi! Emindim böyle olacağundan. Bir günahı affettirmek için aynı günahı işletmek mi gerekirdi? Günaha ortak olunca günahkâra duyulan merhamet nasıl da artıyor! Eee? Ne diyor mesajında?

POLİS : İşimi ihmal edeceğimden korkmuş olmalı ki, Lord Angelo beni bu tuhaf mesajla ayakta tutmaya çalışıyor. Şaşırtıcı...Şimdiye kadar hiç böyle şey gelmedi başıma.

DÜK : Okuyun lütfen şunu.
POLİS : "Koşullar ne olursa olsun, Claudio sabah dörtte, Bernardin öğleden sonra dörtte idam edileceklerdir. Görevinizi tamamladığınızdan emin olabilmem için saat beşte Claudio'nun kellesini gönderin bana. Açıklayamayacağım nedenlerden ötürü mesele çok önemlidir. Görevinizin başından ayrılmayın, yokluğunuz cezalandırılacaktır."

DÜK : Öğleden sonra idam edilecek olan Bernardin de kim?

POLİS : Serkeşin biri. Genç yaşta düştü zindana, burada yaşlandı. Dokuz yıldır hapiste.

DÜK : Dük nasıl oluyor da bunca yıl ölüme göndermedi ya da özgür bırakmadı onu? Birinden birini yapardı benim bildiğim.

POLİS : Dostları araya girdiler, uğraştılar suçunu bağışlatmak, infazı erteletmek için. İktidar Lord Angelo'nun eline geçtiğinde, suçu hâlâ belirsizdi.

DÜK : Eee? Ya şimdi?
POLİS : Suçlu bulundu. Kendisi de inkâr etmiyor zaten.

DÜK : Pişman oldu mu? Nedamet getirdi mi?
POLİS : O adam öleceğinin farkında bile değil. Uyuşmuş, kendinden geçmiş gibi gidecek cellatın önüne. Geçmiş, bugün ya da yarın...umurunda değil. Ölümü umursamıyor ve umarsızca ölecek.

DÜK : Demek nasihata ihtiyacı var.
POLİS : Dinlemez ki... Kendini çok rahat hissediyordu zindanda. Özgür bıraksak da gitmezdi zaten. Çoğu zaman sarhoştur, bazen de bütün gün sarhoş dolaşır. Birkaç kez uykusundan uyandırıp cellata teslim edeceğimizi söyledik; kulak asmadı bile.

DÜK : Sonra konuşuruz bunu. Bakın memur bey, tecrübelerim beni yanıltmıyorsa yüzünüzdeki dürüst ve namuslu ifade gerçeği yansıtıyor. İzninizle tesadüflere güvenmeyi göze alarak, bir ricada bulunmak istiyorum. Bilmelisiniz ki, Claudio'yu mahkum eden Angelo, yasalar önünde en az onun kadar suçludur. Bu meseleyi daha iyi açıklayabilmek için birkaç güne ihtiyacım var. Bu yüzden de sizden önemli bir yardım diliyorum.

POLİS : Nasıl bir yardım bu?
DÜK : Ölümünü geciktirin.
POLİS : Heyhat! Nasıl yaparım bunu? İnfazın saati bile belirlendi; buyruğu okudum size. Kellesini Angelo'ya götürmek zorundayım. İtaat etmezsem halim Claudio'dan beter olur.

DÜK : İnanın ki yüce katlardan gelen bir arzu-yu iletiyorum size. Dediklerimi yaparsanız, emin olun, hiçbir zarar gelmeyecek size. Bernardin'in cezasını infaz edin, kellesini Claudio'nun kellesi diye Angelo'ya gönderin...

POLİS : Angelo ikisini de gördü. İlk bakışta anlar.
DÜK : Ölüm çok değiştirir insanı. Siz de biraz uğraşırsanız anası bile tanıyamaz onu. Saçını sakalını kazıtırmanız, mahkumun son arzusu böyleydi dersiniz. Olmayacak şey değil ki...Bir aksilik olursa, güvenin bana, tüm suçu üstlenir, gerekirse bedelini hayatımla öderim.

POLİS : Affedersiniz ama peder, görev sorumluluğum izin vermez.
DÜK : Siz Dük'e mi yoksa Angelo'ya mı bağlılık yemini ettiniz?
POLİS : Dük'ün emirlerine uymaya yemin ettim.
DÜK : Eğer Dük yaptıklarınıza asla karşı çıkmayacak dersem...
POLİS : Mümkün mü bu?
DÜK : Mümkün olmaktan da öte, mutlaka öyle olacak. Ürktünüz, değil mi? Sizi ikna etmek, biraz rahatlatmak için daha da ileri gideceğim; bütün kuşkularınızı yok etmek istiyorum. Şuna bakın: Dük'ün el yazısı ve mühürü değil mi bu? Tanıdınız mı? Yabancı gelmiyor, değil mi?
POLİS : İkisini de iyi tanırım efendim.
DÜK : Dük iki gün içinde geri dönüyor. İster-seniz buyrun okuyun bu fermenda yazılı olanları. Angelo'nun haberi yok henüz. Hatta, aksine haberler ulaştı kulağına. Dük 'ün öldüğünü, bir manastıra kapandığını filan duyurdular. Ama burada yazılı olanlardan habersiz. İşte, kutup yıldızı çobana yol gösteriyor...Şaşırmayın. Yolunu bilerseniz, bütün güçlükler kolayca aşılır. Şimdi çağırın cellatınızı, Bernardin'in cezasını infaz etsin. Onun da daha iyi bir göreve atanmasını sağlamaya söz veriyorum. Biliyorum, kafanız karıştı; ama göreceksiniz her şey yoluna girecek. Hadi, şafak sökmek üzere...

3. Sahne

(*Hapishanede Başka Bir Oda*
SOYTARI girer.)

SOYTARI : Burayı pek sevdim ben, eski iş yerimde-

ki kadar rahat hissediyorum kendimi. Zaten müşteriler aynı...Hepsi Madam Keyif'in eskileri. Mesela şu bizim Hızlı burada. En iyilerinden değildir ama fena da sayılmaz. Ayaküstü bir sürü şey aşırılmış, iyi mal götürmüş de yanlış yatırım yapmış. Naftalin çalmış enayi! Halbuki bütün moruk karılar öldü gitti. Kim n'apsın naftalini? Sonra Zıpızı'ı da gördüm, pinti kumaş tüccarı Mihçikti'dan çaldığı kömür karası kostüm hâlâ sırtında, bir köşede kararıp duruyor. Derken efendim, genç Ateşli burada, çakı gibi Huysuz Usta burada, Bakırçalan burada, mezarcı Sıska burada, bizim Muhallebi'yi hacamat eden Kel Sırık burada, kumarbaz Kıyak burada, kahraman ve de meşhur gezgin Teldegezer burada, Çukur'u öbür dünyaya gönderen Vahşi Öküz burada...Daha kimler, kimler. En az kırk kişi var bizden. Şimdi Tanrı'ya hizmet ediyorlar!

KESKİN : Hey, sen! Bernardin'i getir buraya.
SOYTARI : Bernardin Usta! Çıkın ortaya, ayağa kalkın da asalım sizi.

KESKİN : Hey! Bernardin!
BERNARDİN : Ne bu gürültü? Kim bağıyor öyle? Kimsiniz?

SOYTARI : Yabancı değil, cellatınız geldi. Hadi küçük bir iyilik yapın dostlarınıza, azıcık doğrulun, ölün gitsin.

BERNARDİN : Kes sesini! Git başımdan. Uykum var.

KESKİN : Söyle ona, uyansın. Çabuk olsun.

SOYTARI : Yalvarırım size Bernardin Bey, lütfen bir an önce uyanınız. Bir güzel asalım sizi, sonra keyfinizce uyursunuz.

KESKİN : Git, çıkar onu o delikten.

SOYTARI : Geliyor, geliyor. Ayaklarını sürüyor, duydum.

KESKİN : İp iyice yağlandı mı?

SOYTARI : Herşey hazır efendim.

BERNARDİN : Hey! Keskin, sen misin? Ne var, ne yok?

KESKİN : Bir an önce duaya başlasan iyi olacak, adalet saati geldi çattı: Asılacaksın.

BERNARDİN : Bütün gece içtim ben, kendimi iyi hissetmiyorum.

SOYTARI : Aman, ne iyi etmişsiniz beyim. İnsan bütün gece içip, sabah da bir güzel asılırsa, istediği kadar horul horul uyuyabilir, kimse uyandıramaz onu.
(DÜK girer.)

KESKİN : Bak, işte ruhunun çaresi de geldi. Hâlâ şaka yaptığımızı mı sanıyorsun?

DÜK : Oğlum, bu yolculuğa çıkarken nasıl perişan olduğunuzu görüyorum. Size Tanrının şefkatini getirdim, sizi rahatlatmaya geldim. Birlikte dua edelim.

BERNARDİN : Dua mua istemem ben. Bütün gece içip durdum. Hazırlanacak vaktim olmadı. Bugün müsait değilim, asılmayacağım!

DÜK : Ama asılmanız gerekiyor efendi! Bu zor yolculuğa hazırlayacağım sizi.

BERNARDİN : Sana söyledim ya! Bugün asla olmaz! Kim ne derse desin, bugün asılmam.

DÜK : Ama dinleyin...

BERNARDİN : Bir kelime daha istemem! Söyleyeceğin birşey varsa hücreme gel. Bir yere çıkmayacağım, oradayım.
(Çıkar. POLİS girer.)

DÜK : Ne yaşayacak ne de ölecek hali var bunun. Bu vaziyette asmak günahdır.

POLİS : Aziz peder, bugün zindanda ağır hastalıktan bir adam öldü. Adı Ragozin, gaddar bir korsandı. Claudio yaşlarındaydı, saçı sakalı da aynı Claudio'nunkiler gibiydi. Belki de bu serseriden umudumuzu kesip Vali'ye Ragozin'in kellesini gönderebiliriz.

DÜK : Allah büyüktür! Tamam! Öyle yapalım. Şimdi Claudio ile Bernardin'i saklayın. Angelo'nun söylediği saat yaklaşıyor. Siz Ragozin'in kellesini Claudio diye götürün ona, ben de şu insan harabesini ölme-

ye ikna edeyim.

POLİS : Emrinizdeyim peder. Ama unutmayın, Bernardin'in öğleden sonra ölmesi şart. Claudio'nun sağ olduğu öğrenilirse benim halim nice olur?

DÜK : İciniz rahat etsin evladım. Emin ellerdesiniz. Hadi gidin sağlıcakla. Şimdi Angelo'ya bir mektup yazmalı, yolda olduğumu, yakında geleceğimi bildirmeliyim. Şehre girişimde törenle karşılanmak istediğimi, herkesin orada bulunması gerektiğini yazacağım. Gelsin beni, şehir çıkışındaki çeşmenin yanında karşılaşın. Herkes de yanında olsun! Onunla açıkça hesaplaşacağım.

POLİS : İşte kestim kafasını. Kendim götüreceğim.

DÜK : Mükemmel. Çabuk dönün. Yalnızca size söylemek istediğim bir şey var.

POLİS : Hemen dönerim.

İSABEL : Merhaba. Tanrı sizinle olsun.

DÜK : İsaabel'in sesi bu. Ağabeyi hakkında bilgi almaya geldi. Şimdilik olan bitenden haberi olmasın daha iyi.

İSABEL : (Girer) Nasılsınız efendim?

DÜK : Sevimli, nazik, güzel küçükhanım, günaydın!

İSABEL : Gün benim için aydınlanacak, kutsal bir ağızdan Angelo'nun ağabeyim bağışladığını öğrenirsem...

DÜK : Onu özgür bıraktı İsaabel. Bu menhus dünyadan kurtardı onu. Kafasını kestiler. Angelo'ya götürdüler.

İSABEL : Hayır! Olamaz! Hayır!

DÜK : Ne yazık ki oldu bitti. Metanetinizi kulanın, sakın olun evladım.

İSABEL : Gideceğim, gözlerini oyacağım onun.

DÜK : Yanına bırakmazlar sizi, yüzünü bile görmezsiniz.

İSABEL : Bahtsız Claudio, zavallı İsaabel, kahpe dünya, kahrolası Angelo!

DÜK : Bu sözlerin ne size yararı dokunur, ne de ona zararı. Yüce adalet versin cezasını. Şimdi kurutun gözyaşlarınızı, toplayın kendinizi, beni dinleyin. Dük yarın geliyor. Angelo ile Escalus'a haberi ulaştı bile. Şehrin çıkışında karşılayacaklar onu. Hazır olun bu karşılaşmaya.

İSABEL : Ne dersenez yapacağım, rehberim sizsiniz.

DÜK : Dük 'ün önünde suçlayın Angelo'yu, her şeyi anlatın. Şu mektubu da rahip Peter'e verin. Bu gece Mariana'nın evinde olsun. Siz de gideceksiniz oraya. Önemli bir görevim var; orada bulunamayacağım. Tekrar ediyorum, tüm mertliğinizle suçlayın onu, hiç çekinmeden. Kim var orada?

LUCİO : Merhaba peder! Zindancı nerede?

DÜK : Burada yok, görüyorsunuz.

LUCİO : Oo! Güzel İsaabel. Sizi böyle kızarmış gözlerle görmek kalbimi paramparça etti. Sabırlı olmalısınız. Peynir ekmekle de olsa karımı doyurmak çok isterdim ama, uyanık kalmak için boş mideyle geziyorum. Çünkü Dük yarın geliyormuş. İnanın bana güzel kız, ağabeyinizi severdim; o karanlık işlerin Dük 'ü burada olsaydı Claudio ölmezdi.

DÜK : Bayım! Dük söylediğiniz işlerden hiç anlamadığı gibi, ilgisi de yoktu.

LUCİO : Rahip efendi, benim kadar tanımazdınız Dük'ü. Zannettiğinizden çok daha fazla ormanlık herifin biriydi.

DÜK : Tamam...Bir gün bunların hesabını vereceksiniz. Hadi, hoşça kalın.

LUCİO : Bekleyin, sizinle geleyim de Dük 'ün hikâyelerini anlatayım.

DÜK : Yeterince hikâye anlattınız, yalan, yanlış. Aslında biri bile yeterdi ama...

LUCİO : Bir keresinde bir kızcağızı gebe bıraktığımı söyleyip, tuttukları gibi çıkardılar

beni Dük ün önüne.

DÜK : Yaa, öyle mi? Gebe bırakmış mıydınız kızı?

LUCİO : Eh, müsaadenizle...Hem de nasıl! Ama inkâr ettim tabii, yoksa kızla evlendireceklerdi beni.

DÜK : Bayım, sizinle olunca insan bütün dürüstlüklerden arınıveriyor. Hadi, gidin selametle.

LUCİO : Durun, durun. Yolun sonuna kadar geleyim sizinle. Canınızı sıkıysam, tutarım çenemi, konuşmam. Ben uyumlu adamımdır peder, bakmayın...

4. Sahne

Angelo'nun Evinde Bir Oda

ESCALUS : Bir mektupta dedikleri ötekine uymuyor.

ANGELO : Hepsi dengesiz, birbirinden saçma. Aklınu tümenden yitirdi mi acaba? Hem, niye onu şehrin çıkışında karşılayacakmışız? Üstelik herkes orada olacaktı...

ESCALUS : Hiçbir fikrim yok.

ANGELO : Üstelik o gelmeden bir saat önce gidecekmişiz de, adaletsizliğimizden şikâyet eden biri çıkarsa, sokak ortasında söyleyecekmiş derdini...

ESCALUS : Bunun sebebini belirtmiş. Gereksiz şikâyetleri o gelmeden eleyecekmişiz de çok lüzumlu olanlar huzuruna getirilecekmiş.

ANGELO : Pekâlâ, öyle olsun. Lütfen gerekli yerlere haber verin. Sabah size uğrarım, birlikte gideriz. Karşılama kim gelecekse hepsinin haberi olsun.

ESCALUS : Tamam efendim, hoşça kalın.

ANGELO : İyi akşamlar. Bu durum canımı sıkıyor,

aklımı karıştırıyor, kanımı kurutuyor. Ne yapacağımı bilemiyorum. Bekâretini yitirmiş bir kız! Hem de yüksek mevkideki biri yüzünden. Üstelik yasaları kötüye kullanarak. Hayır, hayır! Mahcubiyetinden böyle bir açıklamaya cesaret edemez o. Diyelim ki etti, ne diyecek hakkımda? Akli varsa böyle bir şeye kalkışmaz. Yetkilerim o kadar büyük ki, beni suçlayacak herhangi biri bu işten zararlı çıkar. Evet, Claudio'nun yaşaması gerekiyordu. Ama gençliğin ateşiyle şerefini kurtarmaya karar verip intikam almaya kalkışır, ne yapacaktım? İyi ki yaşamıyor. Heyhat! Onursuzluğu seçince hiçbir şey yolunda gitmiyor işte. Hem istiyoruz onu, hem de istemiyoruz.

5. Sahne

(Şehir Dışı
Kendi kıyafetinde DÜK ve RAHIP PETER
girerler.)

DÜK : Şu mektupları yerlerine ulaştırın. Görevli polisin durumdan haberi var. Size söylediğim herkesi haberdar edin. Hepsi dediğim yerde olsunlar.

PETER : Bütün emirleriniz yerine getirilecek efendimiz.

6. Sahne

Şehir Çıkışında Bir sokak

İSABEL

: Böyle dolambaçlı işler bana göre değil. Gerçekleri anlatacağım, ama onu suçlamak size düşecek. Yine de suçla onu dedi bana, esas niyetimiz ortaya çıkmasın diye...

MARIANA
İSABEL

: Sözü dinlemeliyiz.

: Hatta dedi ki, tutar da beni suçlamaya kalkışır, şaşırılmamalıyım. Tatlı sona varmak için acı ilacı içmeliymişim.

V. PERDE

1. Sahne

(*Şehir Çıkışında Bir Meydan*)

Peçe takmış MARIANA, ISABEL, PETER, DÜK, ANGELO, ESCALUS, LUCIO, POLIS, LORDLAR.)

- DÜK : Sevgili, şerefli yeğenim, sizi gördüğüme sevindim. Selam, sadık dostum Escalus.
- ANGELO : Hoş geldiniz, şeref verdiniz Haşmetme-ap.
- ESCALUS : Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz efendimiz.
- DÜK : İkinize de teşekkür ederim. Hakkınızda söylenenleri dinledim. Duyduğuma göre adil bir yönetim uygulamışsınız. Herkesin önünde şükran borçluyum size, daha-sı bile umulurdu ikinizden.
- ANGELO : Beni onurlandırılıyorsunuz efendim.
- DÜK : Onurunuzun sesi değeri kadar mı çıkıyor acaba? Yüreğimin derinliklerinde hakkettiğiniz yerde duruyorsunuz. Elinizi verin bana ve herkesin önünde aramızdaki bağı açıkça gösterelim. Gelin Escalus. Öbür yanına geçin, birlikte yürüyelim. İkiniz de temel direklersiniz benim.
- ISABEL : Adalet! Adalet istiyorum soylu efendim. Lütfen bu bahtsız kadından kaçırın bakış-larınızı. Keşke bekâretimi koruyabilseydim, onurla bakabilseydim yüzünüze. Lütfen dinleyin beni. Adalet istiyorum, adalet! Adalet! Adalet!
- DÜK : Kim kararttı bahtınızı? Açık konuşun.

Bakın, Lord Angelo da burada. Onun adaletine güvenebilirsiniz.

ISABEL

: Soylu Prens, adalet istemek için beni şeytana göndermeyin. Derdimi size anlatmak istiyorum. İnanmazsanız cezalandırın beni; ama lütfen dinleyin söyleyeceklerimi, lütfen dinleyin.

ANGELO

: Efendim, korkarım aklı başında değil. Adaletin cezalandırdığı ağabeyini affetmemi istemişti. Hatırlıyorum onu.

ISABEL

: Adalet! Adalet istiyorum.

ANGELO

: Size acı gelecek, garip şeyler arıatabilir.

ISABEL

: Garip şeyler, öyle mi? Garip ama gerçek! Angelo yalan söylüyor; bu garip değil mi? Angelo katildir, bu da garip değil mi? Angelo ırz düşmanıdır, bu da garip değil mi? İki yüzlüdür, azgın bir karı düşkünüdür.

DÜK

Bu da garip değil mi?

ISABEL

: Gerçekten çok garip...

DÜK

: Angelo ne kadar gerçekse, bunlar da o kadar gerçek. Garip ama gerçek. Evet gerçekten gerçek. Sonsuza ulaşan sayılar kadar gerçektir gerçek.

ISABEL

: Götürün onu; zavallının aklı da ruhu gibi karışmış.

ISABEL

: Asil Prens'im! Eğer bu dünyanın ötesinde başka bir yaşamın bizleri beklediğine inanıyorsanız lütfen kulak ardı etmeyin söylediklerimi. Aklımı yitirdiğimi de sanmayın. Mümkün gibi görünmeyen şeyler söylüyorsam sakın imkânsız zannetmeyin. Dünyanın en alçak, en namussuz iktidar sahiplerinden biri olan Angelo'nun bu kadar mahcup, bu kadar çekingen, bu kadar dürüst görünmesi imkânsız değil. Şu kılığı kıyafeti, ünvanı, şöhreti ile tanıdığımız Angelo, bal gibi azılı haydutun biri olabilir. Tüm bunlardan iyiyse, hiçbir şey olabilir belki. Ama söylediklerimden de beterdir, inanın bana.

DÜK Zannettiğimiz gibi aklını kaçırmışsa, tuhaf bir delilik bu. Bir deliye göre pek mantıklı konuşuyor.

İSABEL : Haşmetli Dük ! Önyargılı olmayın. Mantıken size uygunsuz görünüyor diye gerçeği örtmeyin. Mantığınızı yine kullanın. Ama saklı gibi görünen gerçeği ortaya çıkarmak, gerçeğe benzeyen yalanı da yok etmek için!

DÜK : Akli başında olanlar bile bu kadar mantıklı konuşamaz, öyle değil mi?

İSABEL : Angelo tarafından ölüme mahkum edilen Claudio'nun kızkardeşiyim ben. Manastıra kapanmak üzereyken Lucio diye birini yolladı ağabeyim bana.

LUCİO : O benim işte. Claudio beni yolladı, ben de gittim. Angelo'ya gitmesini istiyordu kızkardeşinin. Affını dilemek için.

İSABEL : Evet, oydu gelen.

DÜK : Konuşmanıza izin verilmedi.

LUCİO : Susmam da söylenmedi efendim.

DÜK : Susmanızı emrediyorum. Aklınıza koyun bunu. Bir gün bana işiniz düşerse de Allah'a dua etmek zorundasınız.

LUCİO : Edeceğim, söz veriyorum efendim.

DÜK : Sözüünüzü kendinize saklayın. Aklınızı da başınıza toplayın.

İSABEL : Evet, bu bey hikâyenin bir kısmını anlattı.

LUCİO : Orası doğru.

DÜK : Orası belki doğru ama, sıranız gelmeden konuşmanız yanlış.
(İSABEL'e) Devam edin.

İSABEL : Ağabeyimin arzusu üzerine ben de bu sefil adama yalvarmaya gittim.

DÜK : Bu laflar biraz delice söylenmiş gibi...

İSABEL : Özür dilerim. Ama sözlerim gerçeği yansıtıyor.

DÜK : Özrünüz kabul edildi. Devam edin.

İSABEL : Uzun sözün kısası, dizlerimin üstüne çöktüm, ağladım, inledim, yalvardım

ona, ağabeyimin hayatını bağışlaması için. Ne dediysem kâr etmedi, uzun sürdü yakarışlarım ama bağışlanmasını sağlayamadım. Olayların bundan sonrası ise utanç verici. Ağabeyimi bağışlamayı bir koşulla kabul edeceğini söyledi: çirkin emellerine vücudumu alet etmek istiyor, ona bekâretimi verirsem, ağabeyimin hayatını bağışlayacağını söylüyordu. Ağabeyime olan sevgim onuruma ağır bastı. Emeline ulaştı, teslim oldum ona. O ne yaptı? Ağabeyimi idam ettirdi.

DÜK : Evet, Bu kısmı gerçeğe yakın görünüyor.

İSABEL : Ne yazık ki gerçeğin ta kendisi kadar gerçeğe yakın.

DÜK : Ulu Tanrım! Zavallı çılgın kız...Ya ne söylediğinizin farkında değilsiniz, ya da bu adamın şerefini lekelemek için adice bir oyuna alet oluyorsunuz. Birincisi Angelo'nun lekesiz bir geçmişi var; ikincisi, ağabeyinizle aynı günaha bulaştıysa eğer, suçunu bağışlamak yerine öldürtmesi için hiçbir neden yok. Biri sizi alet ediyor. Gerçeği söyleyin. Kim kışkırttı sizi bu iftirayı atmanız için?

İSABEL : Bütün söyleyeceğiniz bu mu? Ah! İlahi güçler! Bana sabır verin. Şeytanın içyüzünü dökün ortaya! Tanrı Haşmetmeabı korusun bu lanetten. Madem inanmadınız bana, gidiyorum.

DÜK : Eminim sakın bir yerde dinlenmek istersiniz. Alın onu, zindana götürün. Böyle bir skandalın en güvendiğimiz adamı lekelemesine nasıl razı oluruz? Kesinlikle bir komplo bu. Buraya geldiğinizi, niyetinizi bilen birileri var mıydı?

İSABEL : Keşke burada olsaydı...Rahip Lodowik.

DÜK : Lanetli bir rahip olmalı. Kim tanıyor Lodowik'i?

LUCİO : Ben tanıdım. Karışık bir rahip o. Hiç

sevmedim. Belki de rahip mahip değil, sahtekâr. Üstelik hakkınızda neler söyledi...Kıracaktım çenesini.

DÜK : Hakkımda mı konuştu? Bir bu eksikti! Ne biçim rahipmiş bu? Hem de bu zavalı kadını gönderiyor buraya. Durum size de gülünç gelmedi mi Angelo? Tanrı bu delileri korusun. Koruyun onları, iyi bakın. Hadi, gelin sevgili yeğenim. Kendi davanızı kendiniz görün. Tanık olmak isteyen kimse var mı aranızda? Siz misiniz. Önce yüzünüzü görelim, sonra konuşun.

MARİANA : Bağışlayın beni ama efendim, kocam istemedi peçemi açmam.

DÜK : Demek evlisiniz.

MARİANA : Hayır değilim, efendim.

DÜK : Kız mısınız?

MARİANA : Hayır efendim.

DÜK : Yani dulsunuz.

MARİANA : Dul da değilim.

DÜK : Ne biçim şey bu? Evli değilsiniz, kız değilsiniz, dul değilsiniz...Ne olabilirsiniz?

LUCİO : Belki de orospudur. Onların çoğu ne kızdır, ne dul, ne de karı...

DÜK : Susturun şu adamı! Bir düşerse elime, göstereceğim ona.

LUCİO : Başüstüne efendim.

MARİANA : Efendim, asla evlenmediğimi ve kız olmadığımı kabul ediyorum. Kocamı tanıdım ama kocam beni tanımadı.

LUCİO : Demek ki kafası iyiymiş...Çok içmiş!

DÜK : Sessizlik istiyorum. Susun!

LUCİO : Başüstüne efendim.

DÜK : Bu söyledikleriniz Angelo ile ilgili tanıklık değil ki.

MARİANA : Şimdi oraya geliyorum efendim. Onu tecavüzle suçlayan bu kadın, kocamı da suçluyor aynı zamanda. Söz konusu günahı işlediği sırada, aşkın tüm ateşiyle kocamın kollarındaydım.

DÜK : Yani birkaç adamı mı suçlamış oluyor?

MARİANA : Bildiğim kadarıyla, hayır!

DÜK : Hayır mı? Siz kocanızdan söz ediyordunuz.

MARİANA : Evet, öyle efendim. Kocam, vücudumu hiç tanımadığını zanneden, sarıldığı vücudun İsa'ya ait olduğunu sanan Angelo'dur.

ANGELO : Bu ne tuhaf bir iftira! Gösterin yüzünüzü.

MARİANA : Kocam istiyorsa, açarım peçemi. İşte yüzüm, gaddar Angelo! Bir zamanlar bakmaya doymadığına yemin ettiğin yüzüm. Bu da kutsal anlaşmamızda tuttuğun elim. İşte bu da İsa'ya sanarak, bahçede sahip olduğun vücudum.

DÜK : Bu hanımı tanıyor musunuz?

LUCİO : Tanımdan öte muamele etmiş anlaşılan.

DÜK : Yine mi siz bayım? Yeter!

LUCİO : Vallahi yeter efendim.

ANGELO : Tanıdığımı kabul ediyorum efendim. Beş yıl önce bu hanımla evleneceğiz diye konuşmuştuk. Bir kere evlilik için söz verdiği drahomayı hazırlayamadı; ama daha önemlisi hafif meşrep bir şöhreti olmasıydı. Beş yıldan beri ne görüştüm, ne de konuştum onunla. Şerefim üzerine yemin ederim.

MARİANA : Soylu prensim! Kutsal ışığın cennetten yükselmesi, sözlerin bir solukla çıkması, gerçeğin akla uyması ne kadar doğalsa, ben de o kadar evliyim bu adamla. Ve geçen gece efendim, küçük bahçe evinde karısı olarak aldı beni. Eğer yalanım varsa, dizlerim taşımasın beni, ebediyen taş kesileyim önünüzde.

ANGELO : Buraya kadar gülüp geçecektim duruma ama artık adaletinize sığınmak istiyorum efendim. Sabrımı taşıyor bunlar. Bu iki zavallı, şaşkın kadın, kendilerinden çok güçlü birinin oyuncuğu olmuşlar. İzin verirseniz, muhterem efendim, bu oyunu ortaya çıkarmak istiyorum.

DÜK : Elbette, tüm kalbimle katılıyorum size. İstedığınız gibi cezalandırın onları. Bu iki kadını da, o ne idüğü belirsiz rahibi de! Herhalde yalanlarının ilahi adalet tarafından onaylanacağını düşünmüyorlar. Değeri resmen de bilinen birine iftira atmak günahtr! Escalus! Yardım et yeğenime. Bu menhus oyunun ortaya çıkması için elinden geleni yap. Bunları kışkırtan biri var. Bulun onu.

POLİS : Nerede olduğunu biliyorum efendim. Onu bulabilirim.

DÜK : Git, bul hemen. Siz! Sevgili, güvenilir yeğenim. Bildiğiniz gibi halledin şu işi. Bu iftiracılara istediğinizi yapmakta serbestsiniz. Benim biraz işim var; gitmek zorundayım. Bu meseleyi çözmeden ayrılmayın bir yere.

ESCALUS : Elimizden geleni yapacağız efendim. (DÜK çıkar.)
Bay Lucio, Peder Lodowik'in namussuz biri olduğunu söylüyordunuz, değil mi?

LUCİO : Keskin sirke küpüne zarar...Melun bir hali vardı, üstelik Dük 'ün aleyhine atıp tutuyordu.

ESCALUS : Ayrılmayın buradan, söylediklerinizi onun önünde tekrar edeceksiniz. Bana kalırsa efendiden bir adama benziyordu.

LUCİO : Viyana'da çok var onun gibi efendiler!

ESCALUS : Isabel'i de çağırın buraya, onunla konuşmak istiyorum. İzin verin lütfen, onu ben sorguya çekeyim; göreceksiniz iyi becereceğim bu işi.

LUCİO : Ondan iyisini yapamazsınız; yapacağını yapmış zaten!

ESCALUS : Öyle mi dersiniz?

LUCİO : Bana kalırsa, onunla başbaşa görüşün. Kalabalıkta utanır, çekinir, filan... Olmuyabilir.

ESCALUS : Hoş ve loş bir yer bulur, orada alırım ifadesini.

LUCİO : Hah! Aferin! Kadınlar gece yarısında söylememeleri gereken şeyleri de söylerler. (ISABEL, RAHIP kılığındaki DÜK ve POLİS girerler.)

ESCALUS : Gelin bakalım küçükhanım. Bir genç hanım söylediklerinizi yalanlayan şeyler anlattı.

LUCİO : Bayım, işte o musibet rahip de geldi.

ESCALUS : Güzel. Söz verilmeden konuşmayın lütfen.

LUCİO : Sustum!

ESCALUS : Yaklaşın bayım. Bu kadınları Sayın Angelo aleyhine siz mi kışkırttınız?

DÜK : Yalan söylüyorsunuz!

ESCALUS : Ne diyorsunuz siz? Nerede olduğunuzun farkında mısınız?

DÜK : Mevkinize saygı gösterin ama bazen bu yüksek mevkinin şeytanın amansız pençelerine düşebileceğini de kabullenin. Dük nerede? Onunla konuşmak istiyorum.

ESCALUS : Dük 'ü içimizde hissediyoruz ve sizi dinliyoruz. Doğru dürüst konuşun!

DÜK : En azından mert konuşurum. Zavallılar! Kurt inine girmiş, kuzuyu arıyorsunuz. Umutlarınıza iyi uykular! Dük yoksa, varlığının önemi de yok. Demek Dük de adaletsiz ki, böyle bir davayı suçlanmasın gereken bir alçağın iki dudağı arasında terkedip gitmiş.

LUCİO : İşte, müsibetin ta kendisi. Söylemiştim size.

ESCALUS : Ne sorumsuz, ne haysiyetsiz bir rahipsiniz siz. Mükemmel bir adamı suçlamak için şu kadımları kışkırttığınız yetmiyor mu? Şimdi de tutmuş, bu değerli adamın yüzüne karşı, ağız dolusu sövüyorsunuz, alçak diyorsunuz ona. Üstelik Dük'ü de adaletsizlikle suçluyorsunuz. Sizi kemiklerinizi kırana kadar kırbaçlatıp cezalandırmak lazım. Ama bir şeyi merak ediyorum.

DÜK : Alevlenmeyin böyle. Dük benim kılıma bile dokunmaya kalkışamaz, eminim. Ne hizmetinde çalışıyorum, ne de emirlerini dinlemek zorundayım. Viyana'daki görevim gözlemcilikten ibaretti. Gördüm ki, kokuşmuşluk kaynamakta bu kazanda, kazanın boyunu bile aşmış, taşmış ortalığa. Suçlar için yasalar var, ama suçlar öylesine iyi korunuyor ki, yasalar berber dükkânlarının duvarlarını süsleyen laflar gibi kalmış. Okuyorsunuz, gülüyorsunuz, hepsi bu!

ESCALUS : Devletin manevi şahsiyetini tahkir ediyor! Hapise atın onu!

ANGELO : Lucio! Alehinde ekleyecek sözünüz var mı? Bahsettiğiniz adam buydu, değil mi?

LUCIO : Ta kendisi efendim. Gel bakalım ahbab, beni tanıdın mı?

DÜK : Sesinizden tanıdım sizi. Dük burada yokken hapisanede karşılaşmıştık.

LUCIO : Yaa, öyle mi? Peki, Dük hakkında söylediklerini hatırlıyor musun?

DÜK : Gayet iyi hatırlıyorum beyim.

LUCIO : Demek öyle...Dük için kan emici, salak, ödle dediğini de hatırlıyor musun?

DÜK : Beni kendinizle karıştırıyor olmalısınız. Siz konuştunuz Dük hakkında; üstelik daha da beter şeyler söylediniz.

LUCIO : Seni lanetli adam seni! Söylediklerin yüzünden burnuna bir yumruk indirmedim mi?

DÜK : Sizi temin ederim, Dük'ü canımdan çok severim.

ANGELO : Bakın, sövüp saydığı halde nasıl ağız değiştiriyor alçak!

ESCALUS : Böyle biriyle tartışılmaya değmez. Hapise atarsın, olur biter. Nerede bizim zindancı? Atın onu bir hücreye. Zincirleyin. Konuşmasın artık. Hepsi birden çeksin-

ler cezalarını.

DÜK : Bekleyin bir dakika!

ANGELO : Ne o? Adalete karşı mı koyuyorsun? Tutun onu, yardım edin Lucio.

LUCIO : Gel buraya, gel dedim. Gel bana, gel, gel! Hadi bakalım, yürü bakalım, yürü de ense traşını görelim; çık şu kabuğun içinden de kesilecek kellen görünsün. Bir saat kalmaz, top gibi yuvarlanır bu kelle yerlerde. Nee?

(DÜK 'ün rahip kılığı üstünden sıyrılır.)

DÜK : Papaza yenilen ilk vale sen değilsin, çekil kenara. Önce, şu iki güzel insanın himayem altında olduğunu bilin, dokunmayın onlara. Sonra.. (LUCIO'ya) Sakın kaçmaya kalkışmayın, tutukla onu!

LUCIO : Buyur bakalım! Şimdi darağacı cennet gibi görünüyor gözüme.

DÜK : (ESCALUS'a) Ne dediyse dedin, hepsini başıtlıyorum; yerine otur. Ben onun yerine geçiyorum. (ANGELO'ya) Size gelince bayım, şu halinize yardımı dokunacak bir şey geliyor mu aklınıza? Ben konuşmadan önce hemen söyleyin. Çünkü hikâyem uzun. Sonra söz vermeyeceğim size.

ANGELO : Suçumdan da suçluyum muhterem efendim; yüce gözlerinizin önünde bu günahları işleyip affedilmeyi nasıl umabilirim? Artık yargılamaya gerek yok beni. İzin verin de bütün mahkeme itiraflarımdan ibaret olsun. Karar çabuk verilsin, ölüm hemen gelsin. Sizden tüm ricam bu kadar.

DÜK : Mariana, buraya gelin. Söyleyin şimdi bana: Bu kadına evlenme vaadettiniz mi?

ANGELO : Evet efendim.

DÜK : O zaman hemen kiliseye gidin, evlenin onunla. Memur yanınızda olsun. (POLIS'e) Tören bitince onu yine buraya getirin. Sakın yalnız bırakmayın.

ESCALUS : Muhterem efendim, kalleşliği bütün bu tuhafliklardan daha çok şaşırttı beni.

DÜK : Gelin İsaibel. Günah çıkardığınız peder işte prensiniz olarak duruyor karşınızda. Kılığım değişti ama ben değişmedim, kalbim sizinle, aklım sizde, hep yanınızdayım.

İSABEL : Bağışlayın beni yüce efendim. Kulunuz gibi davranmadım, yordum, üzdüm sizi, tahammülünüzü zorladım.

DÜK : Çoktan bağışlandınız. Şimdi sevgili küçükhanım, kendinizi bana karşı rahat hissedin, eskisi gibi. Ağabeyiniz ölümü yüzünden yüreğiniz kan ağlıyor, biliyorum. Eminim, şimdi merak ediyorsunuz, onu kurtarmak için bunca uğraştıktan sonra neden yetkimi kullanıp ölümünü engellemedim diye. Ama inanın, ölümünün bu denli ani gerçekleşeceğini sanmıyordum. Herşey öylesine çabuk olup bitti ki, bütün planlarımı altüst etti. İçiniz rahat etsin, artık ağabeyiniz huzur içinde.

İSABEL : Evet efendim.
(ANGELO, MARIANA ve POLIS girer.)

DÜK : Yeni evli bu çifte gelince...Onurunuzu bütün gücünüzle korudunuz ama, hayalinde de olsa kirletti bu adam sizi. Mariana'nın aşkı için onu bağışlayabilirsiniz. Üstelik ağabeyinizi acımasızca ölümüne gönderdiği için, katmerli suçludur. Ağabeyinizin hayatını bağışlayacağına söz verdi, sözünü tutmadı. Kendi ağzıyla söyledi yasaların ona vereceği cezayı. Claudio'ya karşı Angelo'nun hayatı! Kana kan, dişe diş, kısasa kısas! Evet Angelo, suçunuz o kadar açıkça ortada ki, diyecek bir şey kalmıyor. Claudio'yu mahkum ettiğiniz cezaya mahkum ediyoruz sizi. Götürün onu.

MARIANA : Ah, şefkatli efendim, beni kocamdan mahrum etmeyin. Bağışlayın onu bana.

DÜK : Kocanızın kocalığı bir hayaldir hanıme-

fendi. Onurunuzu korumak için evlendirdim sizi. Artık şerefizin iade edildiğine göre, genç ve güzel, üstelik varlıklı bir dul olarak yepyeni bir yaşama başlayabilir, daha hayırlı bir koca edinebilirsiniz yarından sonra.

MARIANA : Sevgili efendim, ne başka koca istiyorum, ne de daha hayırlısında gözüm var.

DÜK : İsrar etmeyin artık, kararımız kesin.

MARIANA : Sevgili, soylu efendim...

DÜK : Boş yere uğraşıyorsunuz; götürün asını onu! (LUCIO'ya) Şimdi sıra sizde.

MARIANA : Soylu efendim, tatlı İsaibel...Yerime koyun kendinizi. Diz çöküp yalvaralım ona, hayatım boyunca köleniz olurum. Bağışlasın onu.

DÜK : Saçmalamayın! Nasıl zorlarsınız onu böyle bir şeye? Katilinin affı için diz çökse ağabeyi rahat eder mi mezarında?

MARIANA : İsaibel, sevgili İsaibel. N'olur yine de diz çökün benimle, ellerinizi açın gökyüzüne, konuşmayın. Herşeyi ben söylerim. Erkeğin iyisi yanlış yapa yapa yoğrulur, değil mi? En iyisi de yanlışlardan, hatalardan sonra az kötü olmayı becerenidir. Kocam da böyle biri belki. İsaibel, benim için diz çöker misiniz?

DÜK : Claudio'ya karşı Angelo! Kısasa kısas!

İSABEL : İyi yürekli efendim. (Diz çöker) Lütfen, şu adama bakın, ağabeyim yaşasaydı ona bakacağınız gibi. Bana yaptığı şeyler dışında, samimi, iyi niyetli biri değil miydi? Siz de böyle düşünüyorsanız, ölümüne göndermeyin onu. Ağabeyim işlediği günah yüzünden adalet tarafından cezalandırıldı. Ama Angelo o günahı işlemedi ki, sadece işlediğini düşündü. Niyeti kötüydü yalnızca; o kötü niyeti geçmişe gömelim. Yasalarımız düşünce suçlarını cezalandırmıyor, değil mi?

MARIANA : Evet! Düşünmek suç değildir yüce efendim.

DÜK : Yalvarmalarınız boşuna. Kalkın ayağa. Bu bir emirdir. Bir suçtu daha geldi aklına. Memur bey, Claudio neden olmadık bir saatte idam edildi?

POLİS : Emirler böyleydi efendim.

DÜK : Özel bir yasa mı çıktı?

POLİS : Hayır, özel bir mesaj aldım efendim.

DÜK : Öyle mi? Ben de sizi görevden aldım. Teslim edin anahtarlarınızı.

POLİS : Bağışlayın ama soylu efendim, emin değildim ama, bir hata yapıldığını ben de düşündüm. Kendi kendime, bütün tehlikeleri göze alarak bir karar verdim. Gizli emirle ölmesi istenen bir mahkum yaşıyor!

DÜK : O da kim?

POLİS : Bernardin diye biri.

DÜK : Aynı şeyi Claudio için de yapmalıydınız. Getirin o adamı bana, görmek istiyorum.

ESCALUS : Sizin gibi akıllı, bilgili görünen birinin, kanı kızısınca azgın duygularına kapılıp adaletsiz kararlar vermesine çok üzül-düm Lord Angelo.

ANGELO : Ben de bunca acıya sebebiyet verdiğime üzül-düm. Yüreğim bu acıyla öylesine kavruluyor ki, merhamet değil, ölüm ya-tıştırarak beni. Ölmeyi hak ettim. Ölmek istiyorum.
(CLAUDIO, BERNARDIN, JÜLYET ve POLİS girer.)

DÜK : Demek Bernardin bu.

POLİS : Evet efendim.

DÜK : Bu adamdan söz etmişlerdi bana. İnatçı bir ruhunuz varmış bayım, öyle mi? Hayatınız da katı inadınız yüzünden kaskatı kesilmiş dediler. Günahlarla dolu lanetli yaşamınızı bağışlıyorum size. Umarım bağışlanmanız daha iyi bir hayatı seçme-

nize sebep olur. Ya şuradaki kim, bu yüzü gözü belli olmayan adam?

POLİS : Hayatını kurtardığım başka bir mahkum. Claudio ile birlikte idam edilmesi gerekiyordu. Tıpatıp benziyor ona, ikiz kardeşi gibi.

DÜK : (ISABEL'e) Madem ki ağabeyinize benziyor, onun hatırı için, bağışlayalım bu adamı. Ve siz İsa-bel, hatırım için bana ve-rin elinizi, benim olacağınızı söyleyin. Kardeşiniz benim de kardeşimdir, bunu başka zaman kutlarız. Böylece Lord Angelo'nun hayatı da kurtulmuş oluyor. Gözleriniz parladı yanılmıyorsam. Evet Angelo, kötülük yapayım derken hayır işlediniz. Karınızı sevin, kıymetini bilin, kıymetlendirecektir sizi. İçim rahat etti artık, ama hiç affedemeyeceğim bir var hâlâ aramızda. (LUCIO'ya) Siz bayım! Bu-dala, ödle, sefahat düşkünü, manyak, aklınıza ne geldiye dediniz benim için. Size ne yaptım da hakettim bu sıfatları?

LUCIO : Aslına bakarsanız efendim, moda-ya uymak istedim. O gün öyle gerekiyordu, öyle konuştum işte. Bu yüzden beni as-mak istiyorsanız asarsınız elbette; fikrimi soracak olursanız kırbaçlanmayı tercih ederim.

DÜK : Merak etmeyin, önce iyice kırbaçlan-ız, sonra asarız sizi. Alın memur bey, götü-rün bu adamı, bütün şehirde dolaştırın. Bu azgın adamla evlenmek isteyen bir kadın çıkarsa...Dediğine göre birini ge-be bırakmış zaten, o kadını bulun, onunla evlendirin. Düğünden sonra kırbaçlan-a-cak, sonra da asılacak!

LUCIO : Yalvarırım size yüce efendim, o oros-puyla evlendirmeyin beni. Vale papaza yenildi ama kıza yenilmesin bari!

DÜK : Şerefim üzerine yemin ederim, evlene-ceksiniz. Bana savurduğun küfürler için

başıyorum seni, bütün cezalarını da affediyorum Götürün onu, emirlerimize göre hareket edilsin. Evlensin, bulsun cezasını.

LUCIO

: Bir orospuyla evlenmek cehennem azabıdır, ebedi işkencedir, soylu efendim. Kamçıdan da darağacından da beterdir. Evlendirmeyin beni!

DÜK

: Soylu birine küfretmenin en iyi cezasıdır. Sen, Claudio! Bu kadını baştan çıkardım, şimdi temizle günahını. Siz de mutlu olun Mariana. Sevin onu Angelo. Tanırım ruhunu, erdemli bir kadındır. Sadık dostum Escalus, dürüstlüğün için teşekkür ederim. Yükselineceksin, daha yüce görevler bekliyor seni. Memur bey, ağzının sıklığı ve sadakatiniz için teşekkür ederim. Sizi de terfi ettireceğim. Angelo, Claudio'nun kellesi yerine Ragozin'i yutturduğu için sana, başısla onu. Sevgili İsa-bel, birlikte mutlu olacağımızdan eminim. Derdinizi dinlemeye her an hazır bulacaksınız beni. Elim sizindir, elinizi verin bana. Artık sarayımıza gidelim. Hâlâ keşfedilmemiş sırlarımız var, keşfedelim bir an önce...

SON

1995, Bodrum-Diyarbakır

WILLIAM SHAKESPEARE

ONİKİNCİ GECE

Çeviren ve uyarlayan:
Zeynep Avcı

I. PERDE

1. Sahne

(Diik Orsino'nun Sarayı'nda bir Oda
Ilirya Dükü ORSINO, CURIO ve MÜZİS-
YENLER girerler.)

ORSINO : Madem müzik aşkın gıdasıymış, durma-
yın. Hadi! Çalın!
Yüreğimin açlığını bastırın.
Gözü doysun arzularımın, doysun da bi-
raz durulsun.
Şu baygın şarkıyı çalın.
Hani, mor menekşe tarlasından esip gelen
yel gibi,
Boram boram, insanı bayıltan, ninniler gi-
bi ruhu uyutan.
Yeter! Kesin artık diyorum! Duymak iste-
miyorum.
Bu şarkı, o şarkı değil sanki; başka bir şey
mi dinliyorum?
Ah! Aşk acısı çekmek yok mu? Nasıl da ça-
bucak değiştiriyor ruhumu?
İniyorum, çıkıyorum, bir anda değişiyorum.
Fırtınaya tutulmuş denizler gibiyim,
Bir göklerdeyim; herşey kıymetli, herşey
değerli.
Bir düşünüyorum; herşey ucuz, her şey adi.
Bazen kederler içindeyim, bazen hayalci.
Sevdalılar ne çok sever hayalleri.
CURIO : Hani ava gidecektiniz?
ORSINO : Ne avı? Ne avlayacağım Curio?
CURIO : Ceylan. Öyle değil mi efendimiz?
ORSINO : Evet. O soylu avın peşinde değil miyim
zaten?
Ah! Bakışlarım Olivia'ya dalmışken,
Sanki dünya arınıyor bütün pisliklerinden.

O zaman ceylan ben oluyorum, arzularım
kızışıyor birden,
Kudurmuş köpekler gibi koşuyorum ken-
di peşimden.
(VALENTINE girer.)

VALENTINE : Çabuk söyle, ondan haber var mı?
Efendimiz, affediniz ama, huzuruna gire-
medim.

Yine kabul edilmedim.
Konuşan yine hizmetçisi.
Dedi ki: Yedi güz mü desem, yedi yaz mı?
Ama, en az yedi vakit geçecek.
Yüzünü hep bir tül örtecek.
Yalnız yerdekiler değil, göktekiler bile onu
göremeyecek.

Takacak peçesini, öyle gezinecek.
Odasına gizlenecek.
Sabah akşam demeyecek, kanlı gözyaşları
dökecek.

Biraderinin sonsuz yasını çekecek.
Ölümün acısını yüreğinde tazeleyecek.

ORSİNO : Ah! Bu nasıl da asil bir yürekdir,
Kardeş sevgisiyle böylesine kederlenir.
Hele bir de o yüreğe aşkın oku saplanırsa,
İnsan o yüreğin biricik hükümdarı olursa,
Nasıl bir sevgi yağdıracaktır, kim bilir?
Hadi! Gidelim! Aşk bahçesine girelim.
Hayal ekelim, ümit biçelim.

2. Sahne

(Deniz kıyısı
VIOLA, KAPTAN ve DENİZCİLER girerler.)

VIOLA : Bu ülkenin adı ne dostlar?
KAPTAN : İliya, küçükhanım.
VIOLA : Ben İliya toprağında ne ararım, Karde-
şim gömülüyken kara topraklarda?
Ya gömülmediyse? Ya kurtulmuşsa?
Ha? Denizciler. Konuşsanıza!

Ya şans güldüyse ona? Kurtulmuşsa...
KAPTAN : Şans birine güldü ama. O sizsiniz.
VIOLA : Biricik kardeşim benim!
Elmanın bir yarısı bendim, öteki oydu.
Ama o boğuldu.

Yoksa kurtuldu mu?
KAPTAN : Neden olmasın, küçükhanım?
Sizi rahatlatmak istiyor canım,
Doğruyu söyleyeceğim, inanın.
Teknemiz ikiye yarıldığında,
Herkes sandala sarıldığında,
Ben ufuklara daldım, baktım, baktım.
Bir de ne göreyim?
Kardeşiniz akıl etmiş, bağlamış kendini
sağlam bir kazığa.

Sanki Arion gibiydi Yunus'un sırtında.
Dalgalara bindi, sürüklendi, gitti uzaklara.
Gözlerimle gördüm, yemin ederim.
VIOLA : Gözlerin keskin, sözlerinse altın değerinde.
Ben kurtulduğuma göre, ümit doluyor
içime.

O niye kurtulmasın?
KAPTAN : Söyle bakalım, kime aittir bu ülke?
VIOLA : Adı güzel, kendi güzel, soylu bir Dük'e.
KAPTAN : Adı ne?
VIOLA : Orsino.

VIOLA : Orsino ha? Duymuşluğum var adını.
Tamam. Babam söyledirdi. Bekârdı!
KAPTAN : Öyleydi ya. Hâlâ da öyle olmalı. Bir ay ol-
du ben buralardan ayrılmalı.
Bilirsiniz dedikoducu insanları. Züğürdün
çenesini yorar, zengin malı. Onun için
de şey diyorlardı... Dilber Olivia'ya yanık-
mış bağı.

VIOLA : Kimmiş bu Olivia?
KAPTAN : Erdemli bakire, her dem taze, bir kont kı-
zı.
Babası öleli bir yılı aştı.
Kızının namusunu oğluna bırakmıştı.
Derken oğlan da öteki dünyaya göçtü.
Kızcağız bizim dünyaya küstü.

VIOLA : Öylesine üzdü ki onu kardeşinin ölümü, Kimseyi görmek istemiyor diyorlar.
: Keşke beni de alsaydına, birlikte gizlensek dünyadan.
Kim olduğumu, kimlerden olduğumu kimse anlamadan,
Ben de çatısının altına saklansam.

KAPTAN : İşiniz zor olurdu bayan.
Kulak astığı, yüz verdiği yok Olivia'nın kimseye.
Baksanıza zavallı Dük'ün haline.

VIOLA : İçimden bir ses diyor ki Kaptan, güvenebilirim sana.
Her ne kadar bütün pislikler süslenip gezinirse de bu dünyada,
İçin dışın birmiş gibi geliyor bana.
Güveneceğim sana, hem de parasıyla.
Tek isteğim var: çeneni kapa!
Kimselere söyleme kim olduğumu, bırak yapayım aklıma koyduğumu.
İyi dinle beni. Bak, ne yapacağım.
Önce ben, şu ben olmaktan çıkıp, başkası olacağım.
Üstümdekileri atacağım, başka kılık bulacağım.
Dediğin Dük var ya. Onun hizmetinde çalışacağım.
Ve sen! Kefilim olacaksın.
Beni saygıdeğer Dük'e hadım diye tanıtacaksın.
Bunu söyleyip, susacaksın, gerisini bana bırakacaksın.
Nasıl şarkı söylerim, nasıl laf yaparım bak, şaşacaksın.

KAPTAN : Siz hadım olacaksınız, ben de dilsiz kesilirim.
Çenemi tutmasını iyi bilirim.
Tutamazsam, kör olsun şu gözlerim.

VIOLA : Aferin! Hadi gidelim!

3. Sahne

(*Olivia'nın Evi'nde Bir Oda TOBI ile MARI girerler.*)

TOBI : Yeğenim iyice saçmaladı artık. Ne olmuş? Kardeşi ölmüş! Ne yapalım? Ölenle ölüdür mü? Keder yaşamın düşmanıdır, derim de başka şey demem!

MARİ : N'olursa olsun Tobi, eve çok geç dönüşünüz. Hanımım sinir oluyor geç gelmenize.

TOBI : Beni sinir edeceğine o sinir olsun, bana ne!

MARİ : Ay, öyle demeyin. Siz de. Biraz toparlanmanız lazım!

TOBI : Toparlanmak mı? Bundan daha derli-toplu olamam. Üstüm başım içki içmek için biçilmiş kaftan. Şu çizmelere bakın; insanı meyhaneye götürmez mi bunlar? Laf! Darağacına gitmiyoruz ya.

MARİ : İçkiniz felaketiniz olacak; bunu böylece bilin. Dün hanımım da böyle söylüyordu. Üstelik getirmişsiniz o budala şövalye bozuntusunu. Ona da sinir oluyor hanımım.

TOBI : Kim? Alyanak Andre mi? Levent bir delikanlı o, yahu.
İlirya'nın bütün erkekleri kadar boylu-boslu.

MARİ : Ay, şimdi... ne ilgisi var boyunun bosununun?

TOBI : Var, bal gibi var! Yılda üçbin altın girerse cebine, insanı boylu boslu yapar.

MARİ : Bütün gün kafayı çekerse, altınlar ne işe yarar? Bir yıllık içkisine zor yeter o paralar.
Budalanın, serkeşin biri o.

TOBI : Aaaa! Ne ayıp! Böyle de söylenir mi adamcağızın arkasından? Şen-şakrak, saz çalar, bir kaç dil bilir ana dili gibi. Allah övmüş de yaratmış.

MARİ : Hıh! Dönüp bir daha arkasına bakmamış yarattıktan sonra. Yalnız budala değil, üstelik dilini de tutamaz. O kadar ödlele olmasa, başı beladan kurtulmaz. Kaçmayı bilmeseydi, çoktan mezara girmişti diyorlar.

TOBİ : Aaaa! Utanmazlar! Dedikoducular. İftiracılar! Kimmiş bakayım onlar?

MARİ : Hem de diyorlar ki, geceleri sizinle birlikte körkütük sarhoş oluyormuş.

TOBİ : Ne var bunda? Sağlığına içiyoruz. yeğenimin. Şu boğazım tıkanmadıkça, bu memleketin içkileri tükenmedikçe, sevgili yeğenimin sağlığına içeceğim. Başını fırl fırl dönene kadar yeğenimin şerefine kadeh kaldırmayan, namussuzun, alçağın tekidir. Hadi kız! Kaldır şeyini! Bizim Alyanak Andre geldi.
(SIR ANDREW girer.)

ANDREW : Ooo! Tobi Bey! Nasılsınız sayın Tobi Bey?

TOBİ : Şeker çocuk! Andre!

ANDREW : (MARI'ye) Selamünaleyküm fıstık!

MARİ : Ve aleykümüsselam!

TOBİ : Siftin, Alyanak, siftin!

ANDREW : Ha, öyle mi? Memnun oldum! Kimlerdensiniz?

TOBİ : Yeğenimin canıciğeri, Alyanak.

ANDREW : Ooo! Öyle mi? Sayın Bayan Siftin Canıciğeri. Şerefyâb oldum!

MARİ : Benim adım Mari.

ANDREW : Yaa! Öyle mi? Sayın Bayan Mari Siftin Canıciğeri.

TOBİ : Alyanak! Canıciğeri derken yakın arkadaşım demek istedim. Siftin demek de, sokul, sürtün, aşna-fişne yap demek.

ANDREW : A-a! Siftineceğim demek. Ayıp olur, herkesin önünde. Nasıl yaparım?

MARİ : Bana müsaade beyler.

TOBİ : Şimdi alıp başını gidecek mi yani? Onu nasıl bırakacaksın? Sonra kılıcını kınından nasıl çıkaracaksın? Şövalyeliğe sığar mı bu?

ANDREW : Giderseniz, kılıcım kınında kalırmış banyan. Buna hiç dayanmam. Ne bakıyorsunuz? Bir salağı avucumun içine aldım mı sanıyorsunuz?

MARİ : Avuçlarım bomboş bayım.

ANDREW : Aman boş kalmasın! Hemen avuçlarınızı dolduracağım. Elimi size uzatacağım.

MARİ : Siz alın o elinizi de, götürün meyhaneye, sıkı tutsun kadehi. Güzelce kafayı bulursunuz, beni de unutursunuz.

ANDREW : Kalbimi kırıyorsunuz. Niye böyle söylüyorsunuz? Nesi varmış elimin, beğenmiyor musunuz?

MARİ : Islanmış. Sırılsıklam olmuş terden.

ANDREW : Biraz nemlenmiş olabilir ama. Eşek miyim ben, ıslak elimi bir hanıma uzatayım? Ne biçim şaka bu?

MARİ : Sulu bir şaka bey'fendiciğim.

ANDREW : Siz hep böyle sulu musunuz?

MARİ : Öyle sayılırım. On parmağımda on sulu-luk, dolaşırım. Şimdi bırakın elimi de, işime bakayım.
(MARI çıkar.)

TOBİ : Vah zavallı şövalyecik, vah! Soğuk su iç bunun üstüne! İstersen yuvarla birkaç kadehi de. Seni böyle cin çarpmış gibi hiç görmedim.

ANDREW : Göremezsiniz azizim! Kadehler de kolay çarpmaz beni. Ama, biliyor musunuz, bazen sıradan bir salak zannediyorum kendimi. Et kafalı mıyım, neyim? Bugünlerde kebabı fazla yedim, ondan mıdır acaba?

TOBİ : Elbette. Sebebi bu!

ANDREW : Doğru olduğunu bilsem, kebaba bir daha elimi bile sürmem. En iyisi azizim Tobi, atıma atlayayım, hemen yarın, evimin yolunu tutayım.

TOBİ : Impossible! Olur mu aziz dostum!

ANDREW : Impossible da neyin nesi? Gidişin olsun da dönüşün olmasın demek mi? Ah, bu dil bilmemek beni öldürecek. Keşke pişpirik

oynayıp, zar atacağıma, sanata, kültüre verseydim kendimi. Kafamı güzelleştireydim.

TOBİ : Doğru, belki o zaman bol saçlı bir kafan olurdu.

ANDREW : Demeyin! Kelliğe de yarıyor mu kültür?

TOBİ : Eh, kellik Allah vergisi, kültür insan yapısı olduğuna göre... Kültürün olunca saçın da olurdu belki.

ANDREW : Ama beni bu halimle yakışıklı bulanlar da var.

TOBİ : Elbette. Pırıl pırıl parlıyor baksanıza. Müthiş bir ayna olurdun, güzel bir hanımın yatak odasına.

ANDREW : Evime gitmek istiyorum ben. Hayır yok sizin o yeğenden. Bırakın hayrını, suratını bile göremiyorum ki. Görsek n'olacak? Beni bırakıp başkasına varacak, nah şuraya yaşıyorum. Bire dört koyarım, var mısınız iddiasına? Hem, nasıl dayanırım ben Dük'ün karşısında?

TOBİ : Kızdırma beni Alyanak! Dük'ü mükü bir yana bırak. Kız yemin etti gözümün önünde. Kendinden üstün birine asla varmayacak. Lafını dinle. Düş bu işin peşine.

ANDREW : Madem ısrar ediyorsunuz, sizi kırmayayım. Bir ayıcık kadar daha kalayım. Azizim, size bir itirafta bulunayım mı? Eğlenceye meylenceye bayılırım ben.

TOBİ : Eğlenceye meylenceye, ha? İyi kıvırtır mısın bari? Söyle şövalye.

ANDREW : Her cinsten kıvırtırım. Şu İliya'da kim varsa, hepsine meydan okurum! El elden üstündür amma, ben de fena değilimdir ha.

TOBİ : Yaa! Peki, ayakların nasıldır? Hızlı mısın hoplayıp zıplarken?

ANDREW : Rüzgâr gibi eserim savururum. Kuşlar gibi uçuşurum.

TOBİ : Ben de iyi fırlıdak çeviririm.

ANDREW : İstesem, bir topuk hareketiyle, fırlıdak gibi dönerim ben de. Çıksın karşıma kendi-

ne güvenen, erkekse.

TOBİ : Eh, birader, kendine yazık ediyorsun. Niye bu marifetlerini herkesten gizliyorsun? Dökül ortalağa, hopla, zıpla, oyna. Nazar değer diye mi korkuyorsun? Korkma! Çalkala. Bir o yana, bir bu yana. Bir göbekten, bir kalçadan. Ben senin yerinde olsam, ibret-i alem için kıvırtı kıvırtı geçerdim meydandan. Bacaklara bakın, şu bacaklara. Sütun bunlar, sütun. Hem de taş gibi.

ANDREW : Öyledir. Hem çeviktir, hem kuvvetlidir. Hele bir de püsküllü çoraplarımı giyeyim, bakın ne güzel durur. Ne dersiniz? Zevk alemine dalmak vakti gelmedi mi?

TOBİ : Geldi de geçiyor. Başladı bile kanım kaynamaya.

ANDREW : Kaynayan kan iyidir, mideyi rahatlatır, yüreği kızıştırır.

TOBİ : Boşver mideyi, yüreği, kanını başka yerlere sevk et şimdi. Kıvırt da görelim. Güzel bacaklarını seyredelim. Kalçadan. Allah! Göbekten. Yallah!

(ANDREW dans eder.)

TOBİ : Yandan. Amman! Aferin! Hoppa! Yukarıdan, aşağıdan.

(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Dük'ün Sarayı'nda Bir Oda
VALENTINE ile erkek kılıfına girmiş olan
VIOLA girerler.)

VALENTINE : Dük sizi pek beğeniyor Sezaryo. İşiniz iş bu gidişle. Daha üç günde girdiniz gözüne.

VIOLA : Duruma kuşkuyla baktığınıza göre iki ihtimal var: Ya benim açık vereceğimden korkuyorsunuz, ya da Dük hazretleri maymun iştahlı. Hangisi doğru acaba? Dük sevgisinde ısrarlı değil midir efendim?

VALENTINE: Öyledir, öyledir. Sevdi mi gönülden verir.
 VIOLA : Sevindim. İyi ki söylediniz, teşekkür ederim.
 (DÜK ORSİNO, CAIRO ve adamları girerler.)
 ORSİNO : Sezaryo'yu gören var mı?
 VIOLA : İşte burada, emrinize amadeyim.
 ORSİNO : (VALENTINE ve ötekilere) Çekilin bakayım biraz. Bizi yalnız bırakınız.
 (VIOLA'ya) Sezaryo! Artık herşeyi, olduğu gibi biliyorsun.
 Ruhumun derinliklerindeki kitabı sana satır satır okudum.
 Ben ol, benim gibi ol, dayan onun kapısına.
 Delikanlı endamınla diret, dayat, reddederse sakın yılma.
 De ki ona, seni içeri almazsa,
 Kök salarsın, ağaç olursun o kapıda
 VIOLA : İyi de, muhterem efendim,
 Kendini hüznünlü kaderinin kollarına bırakmışsa,
 Ha ben, ha başkası. Yüzünü göstermeyecektir asla.
 ORSİNO : Eli boş dönmeyeceksin. Yılma sakın!
 İcabında nezaketi bir yana bırakacaksın.
 Kapısının önünde yaygarayı basacaksın.
 VIOLA : Becerdim de onunla konuştum diyelim, efendim.
 Peki, ona ne söyleyeceğim?
 ORSİNO : Ona sevdamın derin denizlerini anlatacaksın.
 Onu yüreğindeki aşkın büyüklüğüne inandıracaksın.
 Taze ruhundaki titreyişleri kullanacaksın.
 Asık suratlı bir ahmak bunları söylerse, kulak asmayacak,
 Ama sana dikkat kesilecek, o gencecik söylevin ürperişleriyle.
 VIOLA : Emin değilim efendim.
 ORSİNO : Genç adam, bana inanmalısın.
 Ortalıkta erkek gibi dolansan da, aynada

kendine bakmalısın.
 Dudakların kiraz gibi, Tanrıça Diana eline su dökemez senin.
 Bülbüllerden esinlenmiş, billur gibi şakıyor sesin.
 Çık sahneye, zenne ol, bak. Erkek misin, değil misin, farkedilmezsin.
 (Ötekilere)
 Gidin, onunla gidin, yalnız bırakın beni.
 Kimseler olmayınca etrafta, iyi hissediyorum kendimi.
 (VIOLA'ya)
 Bir becerdin mi bu işi,
 Efendiden daha efendi olacaksın.
 Krallar gibi yaşatacağım seni.

5. Sahne

(*Olivia'nın Evinde Bir Oda*
 MARI ve SOYTARI FESTE girerler.)

MARI : Söyle bakalım, maskara! Nerelerdeydin?
 Affedilmen için kılıcı kıpırdatmam, tek kelime etmem, nerede olduğunu söylemezsen. Hanımım asacak seni.
 FESTE : Asacaksa İngiliz sicimiyle assın! Sağlam asıldı mı insan, korkacak sebep kalmaz darağacından.
 MARI : Ay, bu da ne demek oluyor?
 FESTE : Asılınca ölürsün, ölünce de kör olursun!
 Kör olunca da darağacını göremezsin!
 MARI : Saçma! Darağacı kimi korkutmazmış, bilirim ben.
 FESTE : Söyleyin de biz de bilelim, sevgili MARI'ciğim.
 MARI : Celladı korkutmaz, celladı. Soytarılık yaparken bunu da sat istersen.
 FESTE : Akıl Tanrı vergisi. Senin gibilere dağıtılmış. Biz aptallara da soytarılık kalmış.
 Ne yapır edeceğiz, göstereceğiz hünerimizi.

MARİ : Onu bunu bilmem. Birdenbire ortalıktan kaybolunca bunca zaman, ya asılırsın, ya kovulursun; onu bilir, onu söylerim. Kovulmak da asılmakla bir zaten.

FESTE : Sağlam iple asıldın mı, berbat bir evlilikten de kurtulmuş olursun. Kovulmaya gelince... Yaz günlerinde adamı çalışmaktan kurtarır.

MARİ : Sen kafaya koymuşsun, ipini koparmışsın.

FESTE : Kopmasın diye iki yerden bağladım.

MARİ : Biri koparsa, öteki tutar, değil mi? İkisi de koparsa, şeyin açığa çıkar.

FESTE : Vay! Tam yerinde bir cevap! Hadi, git işine hemşire! Tobiciğin kafa çekmekten vazgeçerse, çenenin onunla yarıştırsın. Yasak meyveyi yedirdiğin gibi ona, hoppala!

MARİ : Boşboğaz, geveze! Gitsene işine. Bak! Hanımım geliyor işte. Şimdi yaptığın pisliği temizle.
(MARI çıkar.)

FESTE : Aman aman! Yar bana biraz akıl medet! Ne yapayım, edeyim de akıllı budalalardan akıllıymış gibi görüneyim? Ne demiş üstadımız Laf-ı Güzaf Efendi? "Akıllı bir deli, deli bir akıllıdan evladır:"
(OLİVİA ile MALVOLİO girerler.)

FESTE : Allah sizi korusun, Allah ne muradınız varsa versin Hanımefendiciğim.

OLİVİA : Atın bu aptalı buradan.

FESTE : Duydunuz, değil mi? Atın hanımı dışarı!

OLİVİA : Çık git burdan. Aptaldan da öte, budalası en budaladan. Her söylediğin boş, yavan. Üstelik madrabaz, düzenbaz oldun. İyice bozuldun.

FESTE : Bu kadar mı kusurum? İkisinin de ilacını biliyorum : İçki! Bir içirin de beni, bakın, boşluğum dolar, yavanlığım ortadan kalkar, düzenbazlığımı kendi ağzımla itiraf ederim. Madrabazlığımı da tamire veririm, günaha girerim, derken bir erdemle-

nirim, günahlar yamalanır, pir-ü pak kesilirim. Nasıl ama mantık? Bu mantık da halledemediyse meseleyi, yandık Marmara çırası gibi! Felaketi boynuzlayıp, güzelliği bir demet çiçek gibi sunamadıysak, yandık gitti!

(MALVOLİO'ya) Demediler mi size, aptalı dışarı atın diye. Atsanıza şu kadını!

: Koca budala! Seni atacaklar dışarıya.

: Hata! Gafil hata! Ne demiş, Laf-ı Güzaf Efendimiz? "Ye kürküm ye!" Üstümde soytarı kılığı var diye, beni aptal mı sandınız? Müsaade buyurunuz da, kim aptalmış, anlatayım. Bakalım sizin aptallığınız ne alemde?

OLİVİA : Benim aptallığım mı? Bunu nasıl ispat edeceksin?

FESTE : İtirafınız lazım bana. Yüreğinizi açacaksınız, hem de rahatça.

OLİVİA : Madem eğleniyoruz, neden olmasın? Hadi bakalım, sorgulama başlasın.

FESTE : Söyleyin önce: Bu yas niye?

OLİVİA : Kardeşimi kaybettim. Onu kara topraklara terkettim.

FESTE : Kara toprakta değildir o, herhalde cehennemde.

OLİVİA : Ne münasebet! Elbette ki cennette.

FESTE : Madem cennetteymiş, o zaman bu yas niye? Götürün bu aptal kadını.

OLİVİA : Ne dersiniz Malvolio, bu budala yavaş yavaş adam oluyor mu ne?

MALVOLİO : Ölür-ayak akli başına yaklaştı galiba. Akıllıya yaramayan şeyler delilere iyi gelir derler.

FESTE : Darısı başınıza beyim, darısı başınıza! Kullakları çınlasın Tobi Bey'in. Benim için cin gibidir demez ama, ona kalırsa sizin aklınız da beş para etmez.

OLİVİA : Öyle mi? Konuşsanıza Malvolio!

MALVOLİO : Bu maskaranın nesini beğenirsiniz, şaşarım. Hatırlasanıza, kuş beyinli, cahilin biri,

- bunu rezil ettiydi, geçenlerde. Şu sünepe, süngüsü düşük, pespaye haline bakın. Gözünü dikmiş, bir gülücük bekliyor ki, canlansın. Yoksa dut yemiş bülbül gibi köşesinde kalacak. İstedığınız gibi yüz verin ona, boşuna. Bence bu budala kadar ona yüz verenler de budala sayılacak.
- OLİVİA : Siz kendini beğenmişin birisiniz Malvolio. Üstelik de zevksizin tekisiniz. Hoşgörülü, hoş niyetli, açık yürekli biri, sizin top güllesi sandığınız şeylerin sinek vızıltısı bile olmadığını bir bakışta anlar. Herkes bilir ki, iyi bir soytarı dalgasını geçer, ama kara çalmaz insana. Nasıl sağduyulu zekâlar ona buna takılırken, kimsenin namusuna dokunmazsa, aynen öyledir soytarının akıllısı.
- FESTE : Eyvahlar olsun hanımefendiciğim. Aptaldan yana konuşursan, seni de aptal sanırlar, unutma!
(MARI girer.)
- MARI : Biri gelmiş kapıya. Sizinle görüşmek ister.
- OLİVİA : Dük Orsino yollamıştır yine. Kimmiş?
MARI : Bilmem ki, kimin nesi. Pek de sevimli. Yanındakiler de giyimli, kuşamlı.
- OLİVİA : Kim engelledi içeri girmesini?
MARI : Dayınız Bay Tobi.
OLİVİA : Defedin onu, gitsin. Yeni zırvalarla uğraşacak halim yok benim.
(MARI çıkar.)
- OLİVİA : Malvolio! Siz de gidin, bakın. Dük Orsino birini göndermiş olmasın. Öyleyse eğer, hasta oldu, öldü, filan deyin. Ne yapıp, edin, savın gitsin.
(MALVOLIO çıkar.)
- OLİVİA : Gördün ya. Saçmalıklarını kimse dinlemiyor. Şaklabanlığın sökmüyor. Bittin, tü-kendin.
- FESTE : Sizi gören de, ilk evladı aptal olsun diye dua ediyor sanır. Dilerim yüce Allah'tan,

- doğuracağınız bebeğin beyni kafatasını tıka basa doldursun. Sakın büyük dayısına çekmesin.
(TOBI girer.)
- FESTE : Şuna bakın. Bırak beynini, beyin zarını bile koymayı unutmuş yaradan. Kafa boş, tıngır tıngır.
- OLİVİA : Boş değil, besbelli içkili. Kim var kapıda, dayıcığım?
- TOBI : Efendiden biri.
- OLİVİA : Efendiden biri, öyle mi? Neresi efendi?
- TOBI : Her yeri canım, her yeri. (Hıçkırır) Ah bu tuzlu balıklar, midemi kavurdular. Nasılsın koca budala?
- FESTE : Saygıdeğer Bey'fendi. Bay Tobi!
VIOLA : Sabahın bu saatinde, yine kafayı bulmuşsunuz.
- TOBI : Yok canım! Tıpayı bulamadım. Bulsaydım, icap eden yere takacaktım. Ama bir de baktım, kapıda biri var. Söylemiş miydim?
- OLİVİA : Söylediniz de; kimmiş bu gelen?
TOBI : Umurumda değil. Belki de şeytan! Bana ne adından. Sen bana inan. Hepsi bu kadar!
(TOBI çıkar.)
- OLİVİA : Söyle bakalım. Sarhoşlar neye benzer?
FESTE : Al birini, vur ötekine. Aptallar, deliler ve boğazlananlar, sarhoş gibidir. Bir vur, aptal olur, bir daha vurdun mu, delirir, bir tane daha indir, soluğu kesilir.
- OLİVİA : Git de o zaman bir doktor getir. Dayım boğulmak üzere içkiden. Belki kurtulabilir.
- FESTE : Bence daha dersini ezberlemedi. Henüz sadece aptal, gerektiği kadar delirmedi.
(FESTE çıkar, MALVOLIO girer.)
- MALVOLIO : Nuh diyor, peygamber demiyor. Dikilmiş kapının önüne, gitmiyor. Hastadır dedim, olmadı. Sağlığınıza merak ediyormuş, gözleriyle görmeliymiş. Uyuyor dedim, tutmadı. Bilirmiş gibi yapıp, uyandırmaya kalktı.

OLİVİA : Ne desem boş! Lafımı dinlemiyor.
: Benimle görüşmesi mümkün değil. Söyle-
mediniz mi?

MALVOLİO : Söyler miyim, dilimde tüy bitti. Yine
de inat etti. Kapının dibinde dikilirmiş yalı
kazağı gibi, şuradan şuraya kımıldamaz-
mış. Yüzünüzü görmedikçe yemez içmez,
yatmazmış.

OLİVİA : Ne biçim biri bu?

MALVOLİO : İnsana benziyor.

OLİVİA : Ne biçim bir insan?

MALVOLİO : O biçim bir şey. Sol tarafından kalkmış
gibi. Her şey bir yana, inatçının teki.

OLİVİA : Çatlatmayın beni! Genç mi, geçkin mi?
Erkek mi dişi mi? Nasıl biri diyorum.

MALVOLİO : Erkek demek için çok genç. Çocuk demek
için geçkin. Tomurcuklanmış bir gül, çiçek
açmış bir elma gibi. Çocukluktan başlamış,
erkekliğe doğru giderken sanki yarı yolda
kalmış. Bir de yakışıklı ki. Kafa tutuyor
ama tuttuğu kafa da pek güzel.

OLİVİA : Bırakın girsin içeri. Mari'yi çağırın bana.

MALVOLİO : Mari Hanım. Buğursanıza a cânım!
(MALVOLİO çıkar, MARI girer.)

OLİVİA : Peçem nerede? Versene! Çabuk ol! Orsi-
no'nun adamı yüzümü görmesin.
(VIOLA girer.)

VIOLA : Evin hanımı kim burada?

OLİVİA : Bana söyleyin söyleyeceğinizi. Cevabınızı
veririm.

VIOLA : Bu parlak güzellik, bu eşsiz zarafet, bu
benzersiz letafet. (Ötekilere) Lütfen söyle-
yin, evin hanımı o mu? Bu evin hanımını
hiç görmedim ben. Çok önemlidir söyleye-
ceklerim, boşa gitmesini istemem. Kendisi-
ne söylemeliyim. Bu sözleri seçmek, en iyi
nasıl söylenirler, öğrenmek için nasıl uğraş-
tım, ne acılar çektim. Üstelik çok hassastır
yüreğim. Güzel hanımlardan dileğim, beni
boş çevirmeyin. Yardım edin.

OLİVİA : Geldiğiniz yeri söyleyin bana.

VIOLA : Bütün söyleyeceklerimi ezberledim. Başka
söyleyeceğim yok. Soylu hanumefendi, eğer
sizseniz bu evin sahibi, lütfedin, deyin ki :
"Ben o'yum!" O zaman konuşurum.

OLİVİA : Yoksa oyuncu musunuz?

VIOLA : Ne hoşsunuz! Size yemin ederim, bütün
lanetlilerin başı üstüne; şu oynadığım ro-
lün insanı değilim. Söyleyin, sizsiniz değil
mi evin hanımı?

OLİVİA : Kendimi yok edemeyeceğime göre, evet
öyle.

VIOLA : Kendinizi yok ettiğiniz besbelli. Size ne-
ler bağışlanmış da tabiat ana, siz onları da-
ğıtacağınız yerde saklıyorsunuz. Neyse...
Ben bunları bir yana bırakayım da görevi-
mi yapayım. Önce sizi öveceğim, sonra da
bir haber vereceğim.

OLİVİA : Övgülerinizi unutun. İşe yaramayacak.
Haberini verin.

VIOLA : Olur mu? O şiirsel sözler unutulur mu? O
kadar çalıştım, o kadar ezberledim.

OLİVİA : Demek ki baştan aşağı palavra. Kendini-
ze saklayın dedim. Sizi içeri kabul ettimse,
tek sebebi kapımda yaptığınız edepsizlikti.
Ne biçim bir şeysiniz, görmek istedim.
Sizi dinlemek niyetinde hiç değilim. Biraz
aklınız varsa kısa kesin.
O kadarı da yoksa, çekip gidin.

MARI : Demir alın bakalım. Yelkenler fora! İsti-
kamet kapının önü!

VIOLA : Olmaz şirin mi çocuğum. Derin sularda
biraz daha dolaşacağım.
Hele şu kadirganın yelkenleri suya insin de.

OLİVİA : Çıkarın ağızınızdaki baklayı.

VIOLA : Ben sadece bir mesaj getirdim.

OLİVİA : Taşdığınız mesaj ne korkunç bir şey kim
bilir. Söyleyin de bitsin bu iş.

VIOLA : Tüm sözlerim yalnızca sizin kulaklarınız
için. Savaş değil, barış isteyeceğim.
Ama bunu yalnızca size söyleyeceğim.

OLİVİA : Barış harekâtını topla tüfekte mi yaparsı-

VIOLA : nız siz? Kimsiniz? Ne istersiniz?
: Topa tüfeğe sarılır mıydım, topla tüfekte karşılaşmasaydım? Kimliğime, ne istediğime gelince. Devlet sırrı gibidir, fena halde gizlidir. Sizin kulaklarınıza tanrı buyruğu gibi gelebilir, ama başkalarına söylenirse saygısızlık olur.

OLİVİA : Yalnız bırakın bizi. Söylesin şu tanrısal sözlerini de, gitsin artık.
(MARI çıkar.)

OLİVİA : Evet efendim! Konuşun da dinleyelim.

VIOLA : Dünyanın en güzel kadını...

OLİVİA : Böyle başlaması güzeldir, ama sonrası tartışmalı. Nerede bu lafların arkası?

VIOLA : Dük Orsino'nun kalbinde.

OLİVİA : Kalbindeymiş, öyle mi? Neresindeymiş kalbinin?

VIOLA : Derinliklerinde, en derinlerinde.

OLİVİA : Oraları bilirim ben; yalan dolan doludur. Umarım başkaca söyleyeceğiniz yoktur.

VIOLA : Hanımefendi! Açın peçenizi, gösterin bana güzel çehrenizi.

OLİVİA : İşte şimdi haddinizi aştınız. Yüzümü görmek için miydi efendinizle pazarlığınız? Ama zararı yok, madem öyle, açılın perde, görülsün suretimiz. (Peçeyi açar.) İşte buyrun! Ben her zaman, tastamam, buyum. İyi olmuş mu?

VIOLA : Hepsini Allah mı yarattı? Yoksa var mı bir şeylerin yardımı?

OLİVİA : Halis Allah yapısıdır. Fırtınaya, güneşe dayanıklıdır.

VIOLA : Her şey ne de iyi düşünülmüş. İnce işlenmiş, ince örülmüş. Pembeliklere o puslu gölgeler ne güzel düşmüş. İzlerini bırakmak gerekmez mi güzelliğinin?

Hepsini alıp mezara götürürseniz,
En büyüğü olmaz mı zalimliğin?

OLİVİA : Meraklanmayınız, o kadar da densiz ol-

mayacağım. Vasiyetnamemi bütün bunları düşünerek hazırlayacağım. Neyim var neyim yoksa, kalem kalem yazacağım. Her bir kalem ayrıntısıyla anlatılacak. Şöyle diyelim: Bir çift kırmızı dudak, özel bir kırmızıdan. Bir çift elâ göz, yay gibi kaşlarıyla birlikte. Uzun bir boyun, ince bir çene, vesaire, vesaire. Yoksa buraya hepsine değer biçmeye mi geldiniz?

VIOLA : Olduğunuz gibi gördüm sizi. Adamakıllı kibirlisiniz. Ama, şeytanca da olsa, çok güzelsiniz. Efendim Dük Orsino delice aşık size. Böyle bir aşk, tapınılacak kadar yüce olsa da,
Büyük bir ödüldür güzelliğinize.

OLİVİA : Nasıl severmiş beni?

VIOLA : Tapınıyor, secde ediyor size, Acılı gözyaşları döküyor sevginizle. Bağı yanıyor iç çekişleriyle.

OLİVİA : Efendiniz bal gibi biliyor aklımdan geçenleri.
Sevemem onu.
Biliyorum, hem asil bir aileden, hem yakışıklı, hem erdemli.
Herkesçe malum, gücü kuvveti, malı mülkü, bilgisi.
Ama hiç ilgilendirmiyor beni.
Sevemem onu.
Böyle diyeceğimi çok iyi biliyordu.

VIOLA : O sevda efendim yerine bende uyansaydı, Onun bağrında yanan ateş bende yansaydı, Ölüm acısı gibi bir acı beni avucunun içine alsaydı,
Anlayamazdım inadınızı, şaşar kalırdım.

OLİVİA : Eee? O zaman ne yapardınız?

VIOLA : Eşiğinize yerleşir, mekân kurardım, Ayaklarınızın altında kaybolan ruhumu arardım.
Boşa giden sevdama ağıtlar yakardım.
Çılgıklarım yankılanırdı geceleri, ıssız kaya-

lıklarda, adınızla.
Öğretirdim o güzel heceleri havanın boşlu-
ğuna;
Gökyüzü haykırırdı bir ağızdan: Olivia!
Rahat kalmazdı size, havada da karada da.
Ve o zaman, belki acırdınız bana.
OLİVİA : Meğer neler yapabiliymişsiniz. Söyleseni-
ze, kimlerdensiniz?
VİOLA : Kaderimden soyludur geçmişim.
Şimdilerde, sadece beylerden bir beyim.
OLİVİA : Gidin, efendinize söyleyin. Tekrar edece-
ğim:
Sevemem onu; sevmeyeceğim.
Kapıma kimseleri göndermesin.
Ama siz... Bu taraflara gelmek isterseniz,
Açıktır size evimiz.
Başımızın üstündedir yeriniz, sohbetiniz.
Güle güle gidin şimdi.
Alın. Bunu benim için harcayın.
Karşılıksız bırakmak istemem zahmetinizi.
VİOLA : Hizmetimin bedeli yoktur hanımefendi.
Paranızı kendinize saklayın.
Karşılığa gelince, onu efendime borçlusuz-
nuz, unutmayın.
Bir gün sizin de alevler yükselirse yüreği-
nizde,
Sevdalandığınız insan ateşinizi körüklerse,
beni hatırlayın.
Efendim adına bir dilek diledim.
Onun başına gelenler sizinkine de gelsin
diye.
Zalimlerin en güzeli, artık hoşça kalın.
(VİOLA çıkar.)
OLİVİA : (Taklit eder) "Kaderimden soyludur geç-
mişim.
Şimdilerde, sadece beylerden bir beyim."
Beysin, vallahi billahi, üstelik en iyisi.
Dilin tatlı, yüzün güzel, biçimin yerinde,
hareketlerin asilce.
Asaletin her halinden belli.
Ama neden o değil de bana aşık olan, efen-

disi?
Dur, yavaş ol... Bu ne acele?
Nasıl şey bu böyle? Yıldırım aşkı olabilir
mi?
Kendi gitti, ruhu kaldı içimde.
Bir yerleşti ki, her şeyiyle yüreğime.
Ne olacağı bilinir mi? (Seslenir) Malvolio!
Neredesiniz?
(MALVOLIO girer.)
MALVOLIO : Burada. Emrinize amadeyim.
OLİVİA : Koşun! Dük'ün habercisi, dik kafalı o
gencin peşinden gidin.
Almak istemedim ama, bir yüzük bıraktı
bana. İade edin.
Söyleyin ona, efendisi boş yere ümitlenme-
sin.
Ben onun bildiği kızlardan değilim.
O delikanlı yine gelirse buralara,
Söyleyin ona, dahası da var söyleyecekleri-
min.
Durmuyun Malvolio! Koşun dedim.
MALVOLIO : Başüstüne ham'fendi.
(MALVOLIO çıkar.)
OLİVİA : Ne olacak benim bu halim? Hayal peşin-
de koşup aklımı yanıltıyor mu gözlerim?
Hadi! Gücünü göster kaderim! Bu saatten
sonra yapacağım bir şey kalmadı, esiriyim
kaderin. Ne yazılıysa alınmda, o olacak.
Ne diyeyim?

II. PERDE

1. Sahne

(Deniz Kıyısı

ANTONIO ve SEBASTIAN girerler.)

- ANTONIO : Niye biraz daha kalmıyorsunuz? Niye sizinle gelmeme izin vermiyorsunuz?
- SEBASTIAN : Yüksek müsaadelerinizle, arz edeyim. Yıldızım söndü, talihim döndü. Bu bahtsız halimle sizin bahtınızı da karartırım diye korkuyorum. Affedin bendenizi ama, yalnız yaşamalıyım makus kaderimi. İnce hislerinizi rencide etmek istemem.
- ANTONIO : Pekâlâ ama, nereye gittiğinizi söyleyin bari.
- SEBASTIAN : Esasında, bu da mümkün değil efendim. Yine arz edeyim. Nereye gideceğimi bilmiyorum. Tavrınızdan anlıyorum ki, beni sıkıştıracaksınız, nereye gittiğimi öğrenmek için. Hassasiyetiniz beni müşkül mevkiye düşürmektedir, bunu bilirsiniz. Bu sebeple, arzetmeliyim ki, ismim, daha önce beyan ettiğim gibi, Roderigo değildir. Bendeniz Sebastian efendim. Bu esas ismim. Babam da Sebastian'dı. Ona Messalinli Sebastian derlerdi. Bir de hemşirem var. İkiz kız kardeşim. İkimiz de aynı saat içinde dünyaya gelmişiz. Keşke kaderimiz de ayrı çizilseymiş. Müdahale ettiniz de efendim, beni ölümden kurtardınız ama, heyhat! O öldü! Azgın dalgalar arasında kayboldu gitti biçare kardeşim.
- ANTONIO : Ne müthiş bir gündü...
- SEBASTIAN : Söylemesi ayıp efendim ama, pek güzel bir kızdı. Kız olmasına rağmen bana pek benzerdi. Bir elmanın bir yarısı oydu, öteki bendim. Övünmesi ayıp ama, huyu da yü-

zû kadar güzeldi biçarenin. O tatlı şey, o tuzlu sulara nasıl da gömüldü gitti. Ama ben hatırasını tuzlu suda saklarcasına, tap-taze muhafaza edeceğim, emin olun.

- ANTONIO : Sizi istediğim gibi ağırlamadım; bağışlayın.
- SEBASTIAN : Asıl siz affeyleyin. Sizi çok taciz ettim.
- ANTONIO : Öl dersiniz ölmem, size olan sevgimden ama isterseniz kulunuz köleniz olurum.
- SEBASTIAN : Hayatımı kurtardınız ya. Daha ne isteyebilirim? Bu iyiliğinizden vazgeçip, beni mahcubiyetten öldürmek istemiyorsanız kulluk, kölelik demeyin. Uzaklaşın yanımdan, gidin. Bakın, içim bir tuhaf oldu, gözlerim yaşlarla doldu. Aynen muhterem validem gibiyimdir. Ağlayıveririm. Hadi, gidin. Ben de gidiyorum.
- ANTONIO : Dük Orsino'nun sarayına. Hadi! Elveda! Tüm tanrılar korusun sizi, rahmet yağdır-sınlar üstünüze Ama, Orsino'nun sarayı düşmanlarımla dolu Yoksa sizi yeniden görmek belki mümkün olurdu Ama ne olursa olsun, takılacağım peşinize. Belki de tehlike zannettiklerim, olacak birer eğlence.

2. Sahne

(Sokak

VIOLA önden, MALVOLIO peşinden girerler.)

- MALVOLIO : Kontes Olivia'nın yanında olan siz değil miydiniz, biraz önce?
- VIOLA : Az önce... Evet efendim. Hızlı yürümemişim ki, ancak buraya kadar geldim.
- MALVOLIO : Hanımum yüzüğünüzü iade ediyor. Keş-

ke size verseydi de beni koşturmasaydı buralara kadar. Unutmadan, bir şey daha var: Hanımım diyor ki, efendinizi iyice umutsuzluğa düşürecek gibi konuşmalı, bütün ümitlerini kırmalıymışsınız. Ha... Bitmedi! Efendinizin sözcüsü olarak bir daha buraya gelmemeliymişsiniz. Amma... Efendinizin nasıl da bozulduğunu anlatmak isterseniz, o başka. Şimdi, alın bakalım yüzüğünüzü.

VIOLA : Madem bir kere kabul etti, geri vermeme-
li. Geri alamam.

MALVOLIO : Hadi canım, sen de. Alın şu yüzüğü işte. Nasıl fırlattınızsa hanımımın suratına öyle geri alın işte. (*Yüzüğü yere atar*) Size nasıl verdimse, öyle alırsınız yine. Bana ne. (*MALVOLIO çıkar.*)

VIOLA : Yüzük filan vermedim ki ona. N'oluyor bu hanıma?

Yüce tanrım! Ya aşık filan olduysa bana, aldanıp da kılığım?
Yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya Öyle de süzüyordu ki beni.
Gözlerini üzerime bir dikti, konuşmayı beceremedi.
İlk bakışta aşık oldu, yıldırım aşkı.
O yüzden yolladı şu sarsak adamı.
Aşktan sersemlemiş, kendini kurnaz sanıyor.
Efendimin yüzüğüymüş... Kimi kandırıyor?
Gönlüne ben düştüm, adım gibi biliyorum.
Elimden ne gelir ki? Ona acıyorum.
Keşke bir hayale aşık olsaymış.
Kılık değiştirmek... Meğer şeytanlıkmuş.
Kadınlığın yumuşacık yüreğinde,
Parlak sahteliğin iz bırakması ne kolaymış.
Ama, hiç kabahat yok biz kadınlarda,
Suç tümüyle zaaflarımızda.
Böyle yaratılmışız, demek ki zavıfız.
Nasıl düzelecek bu iş şimdi? Efendim bu

kadına deli gibi aşık.
Ben, şu tuhaf yaratık, efendime aşık oldum.
Efendimin aşık olduğu kadın da tuttu bana vuruldu.
Nasıl düzelecek bu iş şimdi?
Erkek halimle nasıl çelerim efendimin aklını?
Kadın halimle nasıl yanıtlarım Olivia'nın aşkını?
Ey, zaman! Ben çözemem bu karışık düğümü.
Sana bırakıyorum bütün çözümü.

3. Sahne

(*Olivia'nın Evi
TOBI ile ANDREW girerler.*)

TOBI : Gel bakalım Andre. Madem ki yatakta değilsin demek ki ayaktasın!
ANDREW : Madem ki gece yarısından sonra ayaktayım, demek ki sabahladım.
TOBI : Hayır, yanıldın. Gece yarısından sonra yatar sonra yine kalkarsan, erken kalkmış sayılırsın. Ve böylece ayılırsın.
ANDREW : O zaman da başlarım yine, yiyip içmeye.
TOBI : Harika bir fikir! Bak, buna içilir. Hey, Mari! Şarabı getir. (*FESTE girer.*)
ANDREW : İşte soytarı da geldi.
FESTE : Merhaba efendiler. Birdi, iki oldu, ikiydi, üç oldu. N'aber?
TOBI : Üçüncüsü dört ayaklı! Hadi bakalım, bir şarkı patlatalım.
ANDREW : Allahı var, bu soytarının gırtlığı mükemmel. Bacaklarım onunkiler kadar düzgün, sesim onunki kadar tatlı olsaydı, başka ne isterdim? Geçen akşam müthiştin azizim. Milleti kırdın geçirdin. Sevgilinle ye iç diye

FESTE : sana birkaç kuruş gönderdim. Aldın mı?
: Gerçekten birkaç kuruştü. Dişimin kovu-
ğuna gitmedi. Üstelik Malvolio'nun burnu
girdi işin içine. Malvolio'nun burnu kamçı
sapı değildir. Hanımelleri beyazdır ve kri-
zantemden şarap yapılmaz.

ANDREW : Şaklabanlık diye ben buna derim. Hadi,
biraz şarkı söyleyelim.

FESTE : Suya sabuna dokunsun mu, dokunmasın
mı?

ANDREW : Dokunsun, dokunsun! Aşk şarkısı olsun!
TOBİ : Bize ne temizlikten azizim. Aşktan bahse-
delim.

FESTE : (*Şarkı söyler*) Beni bırakıp gitme hayatım.
Ben sensiz ne yaparım?
Dur da bekle. Geliyor bir tanecik aşkın.
İster alçak perdeden seslenir sana, istersen
bağırır.
Güzeller güzeli sevgilim, gitme sakın.
Buluşacağız, kavuşacağız, yolun sonuna
varacağız.
Aklın yolu bir, herkes bilir, biz mutlu ola-
cağız.

ANDREW : Müthiş! Harika! Bayıldım.
TOBİ : İyi. İyi.
FESTE : (*Şarkı söyler.*) Sevda canlandırıyor beni.
Yarını bekleyemem,
Bugünkü gülüşünle, bugünkü sevincinle
sevindir beni.
Neler olacak bilinmese de,
Her şey sanki acele...Gecikme.
Bir öpücük ver bana, yaşın yirmisindeyken,
Gençlik geçip gitmeden beni tazele.

ANDREW : Benim kanımda nasıl şövalyelik varsa,
onda da o kadar ses var. Vallahi!

TOBİ : Nefesi de bayağı kuvvetliymiş.
ANDREW : Hem kuvvetli, hem de pek tatlı.
TOBİ : Burnumuz iyi koku alıyorsa, herşey iyi
gidiyor demektir. Devam arkadaşlar! Bu
maskaranın sesi tatlı, nefesi acılı. Şimdi sı-
ra geldi dansetmeye. Baykuşları bile can-

ANDREW : landıracak bir şarkıya ne dersiniz?
: Ölümü öpün başlayalım, n'olur başlaya-
lım. Bakın, ben av köpeği gibiyimdir, ko-
kuyu aldım mı peşini bırakmam. İyi başla-
dık, bir daha başlayalım.

TOBİ : Bazı köpekler senin gibidirler. Yapıştılar
mı kurtulamazsın. Haklısın.

ANDREW : Vallahi haklıyım. Başlayalım. "Lanet ol-
sun sana." şarkısını söyleyelim.

FESTE : Yani şimdi ben "Lanet olsun" mu diyece-
ğim size ?

ANDREW : Bana bunu ilk söyleyen sen olmayacağına
göre. Hadi, başla! "Hey! Lanet olsun sana.
Sussana!"

FESTE : Susarsam nasıl şarkı söylerim ki?
ANDREW : Espri yerindeydi ama, hadi, başla!
(*Şarkı söyler.*)
Lanet olsun sana. Çeneni kapat, kes sesini.
Artık sussana!
(*MARI girer.*)

MARİ : Böyle kızgın mart kedileri gibi, ne cırla-
yıp duruyorsunuz? Hanımım Malvolio'yu
çağırıp sizi dışarı attırmazsa, ne olayım.
Ne bu gürültü!

TOBİ : Hanımın tam bir baş belası. Biz ise gerçek
efendileriz. Ayrıca, Malvolio zavallısı ken-
dine baksın. (*Şarkı söyler*) Şen şakrak
gençleriz biz. Hayatı pek severiz! (*Şarkı bi-
ter*) Aynı kandan değil miyiz, senin hanı-
mınla? Ben onun dayısı olurum, di mi?
(*Şarkı söyler*) Kır belini Tobi dayı, kır beli-
ni, vay vay.

FESTE : Şövalyeye bakın, resmen sahne çalıyor.
Kim soytarı, kim efendi, belli değil.

ANDREW : Sağı solu belli olmaz. Gündüz soylu, gece
boklu bir heriftir, anlaşılmaz. Eh, ben de
aşağı kalmam ondan. Biraz inceliklidir
onunki, benimki ise doğuştan.

TOBİ : (*Şarkı söyler*) Bu gece, başka gece... Oni-
kinci gece!

MARİ : Ay! Susun artık!

(MALVOLIO girer.)
MALVOLIO : Beyler, deli misiniz? Kendinizi mi kaybet-
tiniz? Nerde sizin terbiyeniz, efendiliğiniz?
Gecenin kör karanlığında çenesi düşmüş
ayyaşlar gibi, ne sayıklıyorsunuz?
Ne sandınız bu evi? Meyhane mi? Ne bıcırdayıp gıcırđıyorsunuz?
Biraz olsun saygı duymuyor musunuz?
TOBİ : Şarkılar saygılı ölçülerde söylenmiştir
efendi. Hadi, alın voltanızı!
Yürüyün de görelim ense traşınızı.
MALVOLIO : Bakın Bayım Tobi. Şimdi konuşmak sırası
geldi, insan gibi. Dayısı olursunuz diye,
hanımın elinden geleni ardına koymadı si-
ze. Ama yeter! Bu iş burada biter!
O gidiyor Mersin'e, siz gidersiniz tersine.
Olaçak şey mi efendim? Kendinize gelin.
Kötü alışkanlıklarınızı terkedin. Bu evde
başımızın üstündedir yeriniz.
Ama şu haliniz çekilecek şey değil. Böyle
giderseniz, izin isteyin hanımından, başka
bir yere gidin. Sizi uğurlamak bizim için
şeref olacaktı. Vallahi de, billahi de!
TOBİ : (Şarkı söyler) Demir almak günü gelmişse
zamandan, meçhule giden bir gemi kalkar
bu limandan.
MARI : Olmadı sevgili Tobi. Bu şarkı tutmadı.
TOBİ : (Şarkı söyler) Beni de alın, ne olur, koynu-
nuza hatıralar.
MALVOLIO : Alçakça bir şey bu. Bunu söyleyemezsi-
niz.
TOBİ : (Şarkı söyler) Bir ihtimal daha var. O da öl-
mek mi dersin? Söyle canım, ne dersin?
FESTE : Haddinizi aşttınız efendimiz.
MALVOLIO : Keşke dediği ihtimal gerçekleşse de, kur-
tulsak.
TOBİ : (Şarkı söyler) Desem ki ben seni pek çok...
FESTE : (Şarkı söyler) Ya kızar, konuşmazsa.
TOBİ : (MALVOLIO'ya) Acaba makamıyla söyle-
yemiyor muyuz? Bu yüzden mi bozulu-
yorsunuz? Altı-üstü bir kâhya parçası de-

ğil misiniz siz? Ne diye size kulak asıyo-
ruz? Siz bozuk atıyorsunuz diye, niye key-
fimizi kaçırıyoruz?
FESTE : Buna bakılırsa herkes yılın üç yüz günü
oruçlu dolaşmalı. Boşverin efendim. Bırak-
salar, ağzımıza biber sürer bu herif.
TOBİ : Haklısın soytarı. Git de hanımına söyle,
tasmanı ovsun, parlatsın, şeyine kına yak-
sın, senin gibi bir köpeği var diye. Mari!
Bizim şaraplar nerede?
MALVOLIO : Bakın bayan Mari. Gaflet içindesiniz. Ha-
nımımı can kulağı ile dinleyiniz, laflarına
dudak bükmeyiniz. Bu serserilere şakşak-
çlık etmeyiniz. Bunların hepsi hanımın
kulağına gidecek, sizin de defteriniz dürü-
lecek.
(MALVOLIO çıkar.)
MARI : Koş! Koş, durma! Yeme içme de yetiştir
hanımına.
ANDREW : Şunu tongaya bastırmalı. İddiaya girip
sonra yaya bırakmalı. Ne keyif olurdu
ama.
TOBİ : Sen işi tezgahla, beni de kat hesaba şöval-
ye. Sözcün olayım, arzuhalini yazayım.
MARI : Sevgili Bay Tobi. Sakin olun, sinirlerinize
hakim olun şimdi. Hanımın hâlâ kendine
gelemedi, Dük'ün yolladığı o parlak genci
gördü görelî. Derdiniz o Malvolio ise... Hiç
mesele değil. Bana bırakın onu. Öyle bir
oynayacağım ki oyunumu, yaşadıkça unu-
tamayacak. Dillere destan olacak. Onu pa-
çasından tuttuğum gibi yere çalacağım,
elalemin maskarası yapacağım. Yemin edi-
yorum! Beceremezsem n'olayım! Görecek-
siniz, beş paralık itibarı kalmayacak, rezil-
ü rüsvay olacak.
TOBİ : Konuşun konuşun, heyecanlı oluyor.
N'oluyor, ne biliyorsunuz?
MARI : O var ya o, Malvolio. Örümcek kafalı, bu-
dalanın tekidir o.
ANDREW : Desenize, iyi bir dayağı çoktan hakketti.

TOBİ : Örümcek kafalı olduğu için mi? Yapmayın canım. Daha iyi bir sebebi olmalı dayacağın.

ANDREW : İyi mi değil mi bilmem, ama benim bir sebebim var.

MARİ : Kaz kafalı, kaskatı bir yobaz. Kabız mı kabız üstelik. Prensip meselesi dedi mi, domuz gibi inadı tutar. Bu da yetmez, kitapsız peygamber kesilir, nutuk atmaya başlar. Laf ebesi, gösteriş heveslisi, ne oldum delisi, eşeğin biri! Üstelik kendini beğenmişin teki. Ona bakılırsa, herkes hayran bu müthiş adama! Kapılmış gidiyor kendi cakasına, ama elime düştü bir kere. Kendini beğenmişliği ekmeğime yağ sürüyor. İntikamım acı olacak.

TOBİ : Anlatsana. Ne yapacaksın ona?

MARİ : Yağlı ballı aşk mektupları yazacağım, yolunun üstüne bırakacağım. Adı anılmayacak içinde ama, saçının sakalının şekli, rengi, bacaklarının biçimi, ayaklarının derisi. Hepsi onu anlatacak. Mektuplarda kendini bulacak. Üstelik mektuplar hanımının el yazısıyla yazılmış olacak. Yazılarımız benzer birbirine, ayırması mümkün olmayacak.

TOBİ : Müthiş! Burnum korkunç bir oyunun kokusunu alıyor.

ANDREW : Benimki de, benimki de.

TOBİ : Senin mektupları okuyunca o avanak, yeğenimin ona tutulduğunu sanacak.

MARİ : Bildiniz. Niyetim önüne böyle bir havuç koymak.

TOBİ : Tabii, bizim eşek dört nala havucun peşine düşecek.

MARİ : Sonra da eşekten düşmüş karpuza dönecek.

ANDREW : Dahice. Hayran oldum. Bayıldım.

MARİ : Soylu bir av peşindeyiz, inanın. Ona öyle bir ders vereceğiz ki... Mektupları bırakacağım yerde ikiniz de ta-

nık olarak bulunacaksınız. Üçüncü olarak o budala çıkıp gelecek. Eakın, mektuptakileri okuyunca neler söyleyecek. Ama bu gece eğlence yok. Yatalım, uyuyalım. Olacakları rüyanızda yorumlayın. Hadi. Şimdilik hoşça kalın.

(MARI çıkar.)

TOBİ : Güle güle. Amazonların ecesi.

ANDREW : Vallahi iyi bir kız bu.

TOBİ : Cins bir yaratıktır. Söylemesi ayıp, bana da aşiktir. Ne haber?

ANDREW : Beni de beğenirdi bir zamanlar. Ama şimdi...

TOBİ : Şimdi yatma vakti geldi. Ha, bu arada... Biraz daha para getirtsen de şövalye...

ANDREW : Yeğeninizden iş çıkmazsa, bütün yatırımlar boşa çıktı demektir.

TOBİ : Sen hele getirt paraları, yeğenim olmazsa, beni alırsın koynuna.

ANDREW : Sözüünüzü dinlemez de beceremezsem bu işi, çöp sepetine atarsınız beni.

TOBİ : Yatılmaz artık, bu saatten sonra. Gel de biraz sıcak şarap içelim, kendimize gelelim.

Bu yana şövalye, bu yana.
(TOBİ ve ANDREW çıkarlar.)

4. Sahne

(Dük'ün Sarayı'nda Bir Oda
DÜK ORSİNO, VIOLA, CURIO ve diğerleri girer.)

ORSİNO : Merhabalar dostlar! Hadi, müzik çalın bana.

Sevgili Sezaryo. Şu şarkı vardı ya, Hani dinledik geçen gece, eski bir ezgi. Öylesi iyileştirecek beni. İçindeki aşk acılarına iyi gelecek sanıyorum.

Oynak, şingir mungir şarkıları hiç istemiyorum.
Hadi biraz çalın.
CURİO : O şarkıyı söyleyen burada değil ki efendim.
ORSİNO : Kimdi o?
CURİO : Feste. Bizim soytarı, efendimiz. Bayan Olivia'nın babası pek severdi onu.
Hâlâ buralarda olmalı ama.
ORSİNO : Durmayın, gidip arayın. Gelene kadar da şarkımı çalın.
(CURİO çıkar, müzik başlar.)
ORSİNO : Gel yanıma genç adam. Bir gün sen de aşık olursan,
Aşkın tatlı acılarına dalmışken bugünleri hatırla, beni an.
Gerçek aşkların hali aynı benimki gibidir.
Değişmez olan tek şey, sevgilinin hayalidir.
Geri kalan her an, her zaman değişebilir.
Nasıl buldun bu şarkıyı?
VIOLA : Sevda imparatorluğunda yankılanıyor sanki.
ORSİNO : Ustaca konuşuyorsun.
İddia ederim ki, genç görünüyorsun ama,
Bir sevgilinin çehresi dolaşüyor bakışlarında.
Öyle değil mi? Söyle bana.
VIOLA : Öyle sayılır, müsaadenizle.
ORSİNO : Nasıl bir kadın bu?
VIOLA : Sizin gibi biri.
ORSİNO : Yoksa size layık değil mi? Kaç yaşlarında?
VIOLA : Sizin yaşınızda efendimiz.
ORSİNO : Tanrı aşkına! Çok da yaşlı! Kadın kendinden büyüğüne varmalı.
Yaşlı bir adamı seçmeli ki, ona kolay uymalı.
Biliyorsunuz ki genç adam, kendimizi övüp dursak da,
Kararsızız, kaypağız, aklımız bir karış havada.

Ne kadar seversek sevelim, benzemeyiz kadınlara,
Onlardan daha çabuk kapılır, daha kolay sıyrılırız.
VIOLA : Ben de öyle düşünüyorum efendimiz.
ORSİNO : O zaman sözümü dinle: Senden genç olsun sevdiğin.
Yoksa uzun sürmeyecektir sevgin.
Bir gül fidanı gibidir kadınlar.
Çiçeğini koparıp kokladığın zaman,
Dökülür yaprakları, hemen solar.
VIOLA : Ah, öyledirler. Ne yazık ki, aynen öyledirler.
Olgunlaşır, güzelleşirlerken ölür giderler.
(CURİO ile FESTE girerler.)
ORSİNO : Ooo! Hosgeldin ahbab! Geçen akşam bir şarkı söylemiştin,
Sezaryo, unutmadın değil mi, o eski, yalın ezgiyi?
Hani, yün eğiren kadınların, gergef işleyen genç kızların,
Dillerinden düşürmedikleri türküyü?
Hani, saflığını hatırlatır sevginin, eski günlerdeki gibi.
FESTE : Hazır mısınız efendim?
ORSİNO : Evet. Durma, rica ederim başla.
FESTE : (Şarkı söyler) Ölüm meleği, gel buraya, gel yanıma.
Kasvetli, bir servi tabut içinde gömün beni,
İşte veda ediyorum son soluğuma.
Kalpsiz bir genç kız hazırladı kaderimi.
Beyaz kefenimi porsuk dallarıyla sarın,
Hadi, hazırlayın beni.
Ölümü çok istedim, inanın,
Kimsenin istemediği gibi.
Çiçekler, güzel çiçekler.
İstemem kapkara tabutumda,
Dostlar, kardeşler.
Selam verip durmasın zavallı cesedimin karşısında.
Biçare kemiklerim atılsın bir köşeye.

Binlerce ve binlerce iç geçiren olmasın diye,
Beni gömün, bilinmedik bir yere.
Öyle bir yere ki, sevgilim bile bulamasın,
Başucumda kederli gözyaşları akıtmasın.
ORSİNO : Buyur, al. Zahmetlerinin karşılığı.
FESTE : Zahmet çekmedim efendim. Aksine, zevk alırım şarkı söylemekten.
ORSİNO : O zaman zevkinin bedeli olarak al.
FESTE : Burada haklısınız efendim; her zevkin bir bedeli vardır, değil mi?
ORSİNO : Şimdi, müsaade edersen, ayrılalım seninle.
FESTE : Hüzün tanrısına emanet ediyorum sizi.
Ve uyarıyorum terzinizi: Ceketenizi yanar döner kumaşlardan dikmeli ki ruhunuzun berraklığı ortaya çıksın. Diliyorum tanrıdan, açık denizlere açılın bir gün ve vefalı ruhunuz rüzgârlarla her yöne savrulsun; gezin dolaşın ama, o güzelim yolculuktan eliniz boş dönün. Elveda!
(FESTE çıkar.)
ORSİNO : Bizi yalnız bırakın biraz.
(CURIO ve diğerleri çıkar.)
ORSİNO : İşte Sezaryo, yine o güzeller güzeli, Ama pek zalim kadının yanına gideceksin. Ona bir kez daha soylu aşkımdan söz edeceksin.
Sevgim öyle değerli ki, değer vermez top- raklara,
Hiç ilgilenmiyorum ona kalmış olan para- larla, pullarla.
Talihin ta kendisi kadar bile önemsemiyo- rum bunları.
Ona doğru sürükleyen kanımı, canımı, Doğanın harikası güzelliğidir yalnız.
O sanki bütün mücevherlerin sultanı.
VIOLA : Ama efendim... Ya sizi sevmiyorsa?
ORSİNO : Böyle bir şey yapılamaz bana!
VIOLA : Gerçekçi olmalısınız.
Mesela, bakınız. Diyelim ki sizin onu sev- diğiniz gibi,

Genç bir bayan da size aşık.
Olivia'ya duyduğunuz aşk acısını, o da duyuyor ama, size karşı.
Diyelim ki, onu sevmiyorsunuz ve bunu ona söylüyorsunuz.
Ne yapacak şimdi ?
Duyunuza saygısızlık edebilir mi?
"Bu bana yapılmaz!" diyebilir mi?
ORSİNO : Hiç bir kadının yüreği dayanamaz,
İçimde taşıdığım bu sevgiye.
Hiç bir kadının sevgisi,
Benimki gibi bir sevgiyle karşılaştırılmaz.
Hiç bir kadının gönlüne,
Benimki gibi heyecanlar sığmaz.
Kadınlar böyle bir sevgiyi taşıyamaz.
Oburca bir iştahır onların sevgileri,
Yürekte değil, midede beslenir sanki.
Oysa benimki, engin denizler gibi,
Aç ve açık herşeye. Neredeyse cihanı yuta- bilecek.
Bir kadının bana duyabileceği aşk,
Benim Olivia'ya duyduklarımın nasıl başe- decek ?
VIOLA : İyi ama, ben çok iyi biliyorum .
ORSİNO : Neyi biliyormuşsun?
VIOLA : Bir kadının bir erkeği nasıl sevebileceğini.
Onlar da bizler kadar yürekten bağlanırlar.
Bir kızı vardı babamın, bir erkeğe bağlan- dı.
Öylesine bağlandı ki, bilemezsiniz.
Ben kadın olsam da size bağlansam,
İşte öyle tutulurdum. Tahmin edersiniz.
ORSİNO : Eeee? Sonra? Ne oldu?
VIOLA : Nafile bir sevgiydi efendim. Sevgisini söyleyemedi.
Sevdası amansız bir kurt gibi kendi kendi- ni kemirdi.
Aşkını gül pembesi yanaklarında besledi.
Küskünlüğün ve hüznün girdabında kay- boldu, gitti.
Suskun bir metanet anıtı gibiydi.

Ama yine de görkemli tasanına gülümseyebildi.

Peki, sizce bu aşk değil miydi?

Erkeğiz, konuşur konuşur, yeminler ederiz; duygularımızdan çok fazladır gösterişimiz. Yemini bol keseden ederiz ama iş sevgiye gelince, nasıl da cimriyiz!

ORSİNO : Yani, kız kardeşin ölüp gitti mi sevgisinden?

VİOLA : Bilemem. Ailemin kız çocuğu da, erkek çocuğu da benim işte.

Neyse... Gidiyor muyum sevdiğiniz hanımefendiye?

ORSİNO : Elbette! Konumuz bu değil miydi? Çabuk olmalısın, hemen yola koyulmalısın. Bu mücevherleri ver ona. Sevgimi tekrarla, hem de inatla. Dönmeyeceğim yolumdan. Bunu söyle. De ki, yüreği asla dayanamaz reddedilmeye!
(DÜK ORSİNO ve VİOLA çıkarlar.)

5. Sahne

(*Olivia'nın Bahçesi*)

TOBİ, ANDREW ve FABIAN girerler.)

TOBİ : Gelin. Bu taraftan Sinyor Fabian.

FABIAN : Geliyorum. Gelmez miyim? Bir anını kacırsam bu oyunun, kahrolurum!

TOBİ : Hem hasis, hem tıynetsiz, hem de ödlele o münasebetsiz herifin rezil oluşunu görünce, delice sevineceksiniz. Değil mi?

FABIAN : Sevinmez miyim azizim? Kim vurduya getirip, beni hanımımın gözünden düşürdü, biliyorsunuz. Ne zamandır dış bilerim kendisine.

TOBİ : Dişinizi bilemeye devam edin azizim, işe yarayacak. Onu maskara edeceğiz, göreceksiniz.

ANDREW : Edemezsek yuf olsun bize. Değil mi?
(*MARI girer.*)

TOBİ : Cadıların en tatlısı geldi işte. Ne haberler getirdin güzelim?

MARI : Hadi üçünüz de girin şu şimsirlerin içine. Malvolio bu tarafa doğru geliyor. Bir yandan da gölgesine söyleniyor. Görgü kuralları öğretiyor. Düşünsenize... Kendi gölgesine! Eğlenmek istiyorsanız gözünüzü ondan ayırmayın. Göreceksiniz, mektup onu serseme çevirecek. Şahti şahbaz olacak. Ama siz siz olun, yerinizde oturun. (Saklanırlar) Sen şuracıkta bekle bakalım. Oltamıza takılacak balık şimdi burada olur.
(*MARI çıkar, MALVOLIO girer.*)

MALVOLIO : Şans diye buna derler. Zaten beni beğendiğini Mari bir zamanlar söylemişti. Aşka düşerse, senin gibi birine vurulur demmişti. Niye olmasın? Peşinde dolaşanlar arasında en çok beni el üstünde tutmuyor mu? Ne demek bu? Ha? Ne demek?

TOBİ : Kendini bilmez herif! Sersem!

FABIAN : Şşşşt! Şu hale bakın! Hindi gibi. Kabarmazsın kel fatma, annen güzel sen çirkin!

ANDREW : Bir geçirsem elime, nasıl yolarım tüylerini.

FABIAN : Susun!

MALVOLIO : Kont Malvolio olabilmek. Aah!

TOBİ : Alçak!

ANDREW : Ah elime bir tabanca geçseydi, delik deşik etseydim.

TOBİ : Susun!

MALVOLIO : Olmayacak şey değil ki. Sultanların kâhyalarıyla evlendikleri görülmemiş mi?

ANDREW : Allah seni nasıl bilirse öyle yapsın, kuruntu kumkuması.

FABIAN : Susun! Herif kendinden geçti. Baksanıza hayallerine kapılıp nasıl şişiniyor.

MALVOLIO : Mesela, evlenmişiz, aradan üç ay geçmiş. Ben baş köşeye yerleşmişim.

TOBİ : Ah, o taş kafana bir gülle indirebilsem de,

rahatlasam.

MALVOLIO : Sırmalı kadife kaftanımı sırtıma geçirmişim. Çevremde dizilmiş hizmetçiler, uşaklar. Olivia sedirinde muşıl muşıl uyuklar.

TOBİ : Cehennemde cayır cayır yan.

FABIAN : Susun! Susun!

MALVOLIO : Krallara yakışır bir edayla dolaşıyorum. Şöyle yukarıdan bakıyorum etrafıma. Öyle bir bakıyorum ki, herkes benim ne kadar önemli olduğumu hemen anlıyor. Hepsini hizaya getiriyorum ve hemen can düşmanım Tobi'yi huzura davet ediyorum.

TOBİ : Vay aşşağılık! Vay namussuz!

FABIAN : Susun! Duyamıyorum!

MALVOLIO : Yedi adamım birden büyük bir saygıyla fırlıyorlar yerlerinden. Onu getirmeye gidiyorlar. Ve ben bu arada asıyorum suratımı. Önemli işlerle uğraşıyorum. Meselâ saatimi kuruyorum, ya da, ne bileyim işte, pırlantalı bileziğimi parlatıyorum. Derken Tobi yanıma geliyor, eğiliyor, beni saygıyla selamlıyor.

TOBİ : Tutmayın beni. Geberteceğim bu herifi.

FABIAN : Sinirimizden çatlasak bile, gıkımızı çıkartmadan burada oturmalıyız. Susun!

MALVOLIO : Her zamanki dengemi koruyarak, o ölçülü gülümseyişimi ciddi ve de heybetli bir bakışın ardına gizleyip elimi ona uzatıyorum. İşte şöyle.

TOBİ : Tobi de bir tane patlatıyor senin o sırtıktan çehrene. Nah, şöyle!

MALVOLIO : "Bakın kuzen Tobi. Yeğeninizle kaderimi birleştiren talihim size bazı şeyleri söylemek hakkını veriyor bana". Aynen böyle söylüyorum.

TOBİ : Neymiş, neymiş?

MALVOLIO : "Artık günaha tövbe demenin vakti geldi. Ayyaşlığa son vermelisiniz."

TOBİ : Zırtapoz herif! Pabucumun kontu!

FABIAN : Sussanız! Her şeyi berbat edeceksiniz.

MALVOLIO : "Kıymetli zamanınızı harcadığınız şu bu-

dala şövalye bozuntusundan kurtulmalısınız."

ANDREW : Aaaa! Benden bahsediyor galiba.

MALVOLIO : Andre'ymiş. O da kimmiş?

ANDREW : Biliyordum benden bahsettiğini. Hep budala derler bana.

MALVOLIO : Burada ne var böyle? (*Mektubu alır.*)

FABIAN : Oh! Kuş kafese girdi. Çantada keklik şimdi.

TOBİ : Sussanız! Aklını çalıştırsa da şu mektubu sesli okusa.

MALVOLIO : Yüce Tanrım! Bu yazı hanımımın. B'ler onun, E'ler onun. M'lerle D'ler de onun. Biliyorum bu yazıyı, adım gibi.

ANDREW : Meler. Eler. Deler. Beler... de ne demek oluyor? Bu neler diyor?

MALVOLIO : "O bilinmez sevgiliye, bütün güzel dileklerle. " Bunlar onun sözleri. Ve işte mühürü de burada. Ay, dur, yavaş ol! Ama mühürdeki bakire Lükreş'in resmi de burada. Ay, evet... Bu hanımımın mektubu. Ama, acaba kime?

FABIAN : Tamam, her yanından yapıştı bizimki ökse.

MALVOLIO : (*Okur*) "Tanrılar biliyor aşkı. Ama kime? Mühürledim dudaklarımı; kimseler duymamalı." Kimseler duymamalı mı? Sonra ne diyor? Aaa, bak mürşanın istifi değişiyor. Kimseler duymamalı, ha? Bana bak Malvolio, bu sen isen eğer...

TOBİ : At kendini uçurumdan aşağı. Leş kargası!

MALVOLIO : (*Okur*) "Taptığım insana emrediyorum. Susmak, konuşmamak, Lükreş'in hançeri gibi, Kanatmıyor ama deliyor yüreğimi. Hayatımın harfleri. M...O...A... ve İ."

FABIAN : Anlamsız bir kargaşa.

TOBİ : Ne akıllı bir kız bu. Harika! Harika!

MALVOLIO : "Hayatımın harfleri M. A. O. ve İ." "Evet,

evet. Bir daha bakalım.
 FABIAN : Ne lezzetli bir zehir sunuldu ona.
 TOBI : O da atmaca gibi, nasıl atladı üstüne ama.
 MALVOLIO : "Taptığım insana emrediyorum. " Elbet-
 te...Bana emrediyor işte. Hizmet ediyorum,
 o da emrediyor. Sıradan bir zekâ ilk bakışta
 anlar bunu. Ya sonundaki o harfler.
 Ne demek oluyor? Mutlaka benimle bir ilgi-
 si olmalı. M. O. A. İ!
 TOBI : Eyvah! Çuvallayacak! Enayi afalladı. Hadi.
 Çalıştır kafanı.
 FABIAN : Tavşanın kokusunu tazı mutlaka alır. Hele
 tilki aradan çekilsin de.
 MALVOLIO : M. Adımın ilk harfi.
 FABIAN : Tazı olmasa da, çoban köpeği işte. Saksı
 çalışmaya başladı.
 MALVOLIO : M..Tamam da, ötekiler tutmuyor. M'den
 sonra A gelmeli, ama gelmiyor. O! Niye O?
 FABIAN : Oyum oyum oyulasın diye.
 TOBI : Oyulmazsa ben oyacağım bir yerinizaten.
 MALVOLIO : En sonunda da bir İ. Şimdi. Bu İ de nesi?
 Neden en arkadan geliyor?
 FABIAN : Arkanda gözlerin olsaydı, önünde durdu-
 ğunu zannettiğin bahtiyarlığı unutup, başı-
 na gelecekleri görürdün, avanak!
 MALVOLIO : Bu harflerin dizilişi baştaki cümleler kadar
 açık değil ama, olsun. Hepsi de adımın için-
 de var. Acele etmeyelim, okumayı sürdürü-
 lim. Bundan sonrası düz yazı. (Okur) "Mek-
 tubum eline geçerse, iyice düşün. Mevkiim
 ve soyluluğum senden üstün olabilir ama
 sakın büyüklük korkutmasın gözünü. Kimi-
 leri büyük doğar, kimileri büyüklüğü edin-
 nir, kimilerine ise büyüklük kendi ayakla-
 rıyla gelir. Talih kuşu kanatlarını germiş sa-
 na, sıkı tutun onlara. Bu kuş konmuşsa başı-
 na, alıştır kendini bundan böyle olacaklara.
 Silkelen, kendine gel. Tapataze görün gözle-
 rime. Sertleş. Çekinme. Hele hizmetçilere.
 Sözlerin siyasetle dolsun, mutlaka herkes-
 ten farklılığın olsun. Senin için yüreği dop-

dolu biri söylüyor sana bunları. O sapsarı
 çoraplarına bayılan, çapraz dizbağlarına
 hayran olan sevdiğini unutma. Unutma, di-
 yorum. Seni güçlü karakterinle görmek isti-
 yorum. Yoksa seni hep hizmetçilerden biri,
 şansın kıyısından bile geçmediği bir mabe-
 yinci olarak mı göreyim? Hoş kal, hoşça
 kal. Seninle yer değiştirmekten hoşnut ka-
 lacak olan bahtiyar mutsuz."

Ayan beyan ortada bu. Gün ışığındaki bir
 ova gibi. Gururlu olmamı istiyor. Hem de
 siyasetten bahsetmeliyim. Bay Tobi'yi de
 aşağılamalıyım. Sıradan insanlara yanaş-
 mamalı, kabalıktan uzak durmalıyım. Şu
 mektupta ne yazılıysa harfi harfine uymalı-
 yım. Hayır, yanılmıyorum. Kendimi de
 kandırmıyorum. Bu bir hayal değil. Ap-
 açık bir gerçek. Hanımum beni seviyor. Bes-
 belli. Sarı çoraplarımı sevdiği gibi. Ne de
 çok giyiyordum son günlerde. Demek fark
 etmiş. İşte her şeyi söylüyor mektubunda.
 Tanrıya şükürler olsun. Ufkumda güneşler
 doğdu. Yıldızlarım uğura döndü. Bundan
 böyle hergün sarı çoraplarımı giyecek, çap-
 raz dizbağlarımı takacak, kibirli mi kibirli
 biri olacağım. Herkese yukarıdan bakaca-
 ğım. Şükürler olsun. A! Bir de dipnot var.
 (Okur) "Kim olduğumu asla anlayamaya-
 caksın. Ama sen yine de gülümse. Nasıl da
 yaklaşıyor sana o gülümseme. Ne olur, rica
 ediyorum, biricik sevgilim. Yanımda oldu-
 ğunda hep gülümse. " Ah, gülümsemez
 miyim? Tanrılardır şahidim, hep gülece-
 ğim, hep gülümseyeceğim. Sen ne dersen
 öyle yapacağım.
 (MALVOLIO çıkar.)

FABIAN : Şu köşedeki yerimi, Acem tahtıyla deġiş-
 mezdim. Vallahi ve Billahi!
 TOBI : Sırf şu oyunu tezgahladığı için evlenebili-
 rim o tatlı cadıyla.
 ANDREW : Ben de, ben de.

TOBİ : Evlenirdim, hem de çeyiz meyiz istemedim. Bunun gibi bir dolap çevirsin, yeter. (MARI girer.)

ANDREW : Ben de, ben de.

FABIAN : İşte muhteşem avanak avcısı teşrif ettiler.

TOBİ : Başımın üstünde yerin var. Hadi bin tepeme!

ANDREW : Benim de, benim de.

TOBİ : Bekârlığımı kumar masalarında bırakayım da, kulun kölen olayım mı?

ANDREW : Ben de, ben de.

TOBİ : Öylesine bir düş ülkesine attın ki onlar boyu dışarı çıkamayacak. Sersem-sepelek dolaşacak.

MARİ : Amaan! Uydurukçuluğu bırakın da, doğru söyleyin. Etkilendi mi?

TOBİ : Boğma rakı sütanneyi ne hale sokarsa, bu da öyle oldu. Yamuldu!

MARİ : İşin bundan sonrasının tadına varmak istiyorsanız, hanımımın karşılaşmasını mutlaka seyredin. Giyecek sarı çoraplarını, salınacak. Hanımım sarıyı günahı kadar sevmes. Çapraz diz bağlarını da takacak. Hanımım nefret eder. Üstelik alık alık sırıtacak. Zavallı hanımımın yüreği kan ağlar, o sırttıkkça sinirleri tutacak. Rezil olacak. Hadi gelin, gidelim, seyredelim.

TOBİ : Seninle cehhenim dibine bile giderim. Güzel şeytanım benim.

ANDREW : Benim de, benim de.

III. PERDE

1. Sahne

(Olivia'nın Bahçesi
VIOLA ve elinde bir darbukayla FESTE girerler.)

VIOLA : Seni de müziğini de Tanrı korusun. Demek hayatını bu çalgıyla kazanıyorsun.

FESTE : Hayır efendim. Hayatımı kilise sayesinde kazanırım ben.

VIOLA : Yoksa kendini dini işlere mi adadın?

FESTE : Olur mu beyim? Sadece, evim kilisenin bitişiğinde.

Madem ki evim kilisenin bitişiğinde, hayatım kilise sayesinde devam ediyor.

OLİVİA : Madem öyle, dilencinin biri kral sarayının yakınında oturuyorsa, demek ki hayatını kral sayesinde kazanıyor. Darbuka kilisenin bitişiğindeyse, kilise darbuka sayesinde yaşıyor. Amma iş!

FESTE : Makuldür, münasıptır efendimiz. Şimdiki gençler harika! Hazırcevap insanlar için sözcükler güderiden bir eldiven gibidir, hemen ters-yüz edilebilir.

VIOLA : Öyledir, haklısın. Ama insan sözcüklerle fazlaca oynarsa, onları ayağa düşürebilir.

FESTE : Ben de tam böyle düşünüyorum da, kızkardeşime isim takılısın istemiyorum ya.

VIOLA : O da niye?

FESTE : Kızkardeşime isim takılırsa, ne olacak? Bir ismi. Yani bir sözcük.

O sözcükle de oynamayacak mı insanlar? O zaman kardeşim ismi yüzünden dillere düşmeyecek mi? Söz verip de tutmayanlar sözcüklere ihanet ederler ve sözcükler tutulmayan sözlerin utançlarıdır.

VIOLA : Bir örnek ver bakalım.

FESTE : Size örnek vermek için de sözcük kullan-

mam lazım. Oysa sözcükler o kadar yalancı ki onlara güvenip de aklı başında işler yapamıyorum.

VIOLA : Bu yüzden mi, kaygısız aptal gibi dolaşıp hiç bir şeye aldırılmıyorsun?

FESTE : Pek aldırılmıyor sayılmam, benim de kendime göre kaygılarım var. Ama meselâ size hiç aldırılmıyorum. Bu yüzden de bütün dünyaya boşveriyor sayılıyorsam, siz kaybolun ortalıktan, olsun bitsin.

VIOLA : Sen Olivia'nın soytarısı değil misin?

FESTE : Asla değilim. Ayrıca, siz Olivia'yı o kadar aptal mı sanıyorsunuz? Bir soytarısı yok onun. Ancak evlenince olur. Soytarılar kocalar gibidir. Aralarında bir fark vardır tabii. Hamsi ile orkinos arasında ne farka varsa, onun kadar. Diyeceğim şudur ki. Kocalar biraz daha kocamandır, o kadar.

VIOLA : Dük Orsino'nun sarayında gördüm seni.

FESTE : Dünyanın çevresinde güneş gibi dolanıyor soytarılık. Her yerde parıldayıp duruyor. Hanımuma bir soytarı lazım amma, efendiniz için gereksiz! Nasılsa siz oralar dasınız hep. Değil mi?

VIOLA : Kes bu laf ebeliklerini. Al paranı da git artık.

(*Para verir.*)

FESTE : Dilerim Yüce Tanrılardan, bir daha kıl kökü dağıtırlarsa, bol bol ayırsınlar sana.

VIOLA : Kıl köküne ihtiyacım varsa bile, çenemde olmasını istemem. Söylesene, hanımın evde mi?

FESTE : Bu paralar durdukları yerde ürerler mi bayım?

VIOLA : İstifini iyi yaparsan, üstüste iyi koyarsan, üreyebilirler.

FESTE : İstiflemeyi iyi bilirim. Çöpçatanlığa gelince, en iyi onu beceririm. Hani, biriyle ötekinin arasını yapmak lazımsa benden iyisini zor bulursunuz.

VIOLA : Hele dilencilikte, birincisin. (*Para verir.*)

FESTE : Çöpçatanın çözü kalmasa ne yapısın? Dilenecek elbette. Hanımım dersenez, bittabi evde. Gideyim de geldiğinizi haber vereyim. Kim olduğuna, ne istediğinize gelince. Bana ne! Aklım ermez böyle şeylere. (*FESTE çıkar.*)

VIOLA : Kerata, o kadar zeki ki, beceriyor soytarı gibi görünmeyi. Akıllı olmak lazım soytarı sanılmak için. Şakalaşmak için şakayı kim ne kadar kaldırır, iyi bilmeli. Yerini, zamanını, ayarını iyi seçmeli. İşin içinde baltayı taşa vurmak da var. Budala görünürken budalalığın dik âlâsına yapmak da var. O akıllı adam. Budalalığını oturtuyor gedine. Budalalık yapayım derken rezil oluyor kilmileri de. (*TOBI ve ANDREW girerler.*)

TOBI : Tanrı sizi korusun bayım.

VIOLA : Sizi de efendim.

ANDREW : Dieu vous garde, Monsieur.

VIOLA : Et vous aussi, votre serviteur.

ANDREW : Demek hizmetimdesiniz. Ben de, ben de.

TOBI : Evimize teşrif ettiyseniz, hoş geldiniz, şeref verdiniz. Meseleniz herhalde yeğenimle. Pek memnun olur. Sizi bekliyordur.

VIOLA : Efendim, ben yeğeninize mecburum, yani, demek istediğim, son durağı kendisidir yolculuğumun.

TOBI : O zaman yola koyulun. Deneyin bakalım bacaklarınızı.

VIOLA : Ne demek istediğinizi anlayamadım amma, bacaklarım denenmiştir efendim. Lafımı dinlerler, iyi giderler.

TOBI : Demek istediğim... Ne duruyoruz canım, içeri girelim.

VIOLA : Gerek kalmadı efendim. Onlar bizden önce davrandılar.

(OLIVIA ile MARI girerler.)
Dünyanın en eşsiz kadını. Misk-ü amber kokuları yağdırsın üstünüze yüce tanrı.
ANDREW : (Mırıldanır) Misk-ü amber kokuları, ha? Soylu adam, vesselam.
VIOLA : Sözlerimin sesi yoktu hanımefendi. Lütfederseniz, ancak sizin kulağınıza fısıldayabilirim.
ANDREW : (Mırıldanır) Misk-ü amber. miş! Lütfederseniz...miş! Bir kenara yazmalı bunları.
OLIVIA : Bizi yalnız bırakın. Kapıyı da arkanızdan kapatın.
(TOBI, ANDREW ve MARI çıkarlar.)
Elinizi verin bana.
VIOLA : Emirlerinize amâdeyim hanımefendi. Sadık hizmetkârınızım.
OLIVIA : Adınız neydi?
VIOLA : Kulunuzun adı Sezaryo efendim.
OLIVIA : Neden kulum olacaktımsınız? Yalan ne zamandır iltifat oluyor?
Bu ne alçakgönüllülük? Sahtekarlığa benziyor.
Genç adam! Kulluk etmek için Dük Orsino'yu seçmişsiniz...
VIOLA : Hizmetinde bulunduğum kişi kulluk etmek için sizi seçtiyse, Demek ben de kulunuz oluyorum.
Kulunuzun kulu, sizin de kulunuzdur, diyorum.
OLIVIA : Dük' müş! Hıh! Sanki o benim umurumda! Beni düşündüğü için kafasını doldurdu sanıyorsa, Vazgeçiversin de, kafası bomboş kalsın, temizlensin.
VIOLA : Buraya gelişimin sebebi, hanımefendi, İnce duygularınızı efendime yönelik harekete geçirmektir.
OLIVIA : İzin verin, sözünüzü keseceğim!.
Bana bir daha ondan söz etmeyin demedim mi?
Ama başka duyguları söylemekse niyeti-

niz,
Bence cennetten gelen seslerden daha kutusal olacaktır sesiniz.
VIOLA : Ama... Sevgili hanımefendi!
OLIVIA : Bırakın beni! Söylemeliyim bütün söyleyeceklerimi.
Buraya son geldiğinizde, bir adam yollamıştım peşinize.
Sanki iade eder gibi, bir yüzük vermek için size.
Meğer yalnız adamlarımı değil kendimi de kandırılmışım.
Size karşı da büyümüş yanılsım.
Size ait olmadığını bile bile bakarken yüzüğüme,
Şimdi çok üzülüyorum düşündüklerinize.
Siz değil misiniz, gururumu bir hamlede avucunuza alan?
Yüreğimle birlikte aklımı, düşüncelerimi de bir çırpıda çalan?
Böylesine akıllıysanız eğer, kolay olmalı sizce,
Hareketlerimden anlamak ki, ne fırtınalar esiyor yüreğimde.
Aramızda kalan sadece, ince bir tül perde şimdi.
Dilerseniz, artık dinleyebilirim sizi.
VIOLA : Merhamet duyuyorum size.
OLIVIA : Sevginin bir çeşitidir derler.
VIOLA : Hiç de öyle değil; merhamet duyulmaz sevilenlere.
Düşmanlarımıza acırız genellikle.
OLIVIA : Madem öyle, gülümseyelim yine de.
Hey gidi dünya. Yoksullar nasıl da mecbur gururlarına.
Bir avcının eline düşeceksen eğer,
Kurtlara yem olmaktansa, aslanın pençesi daha iyi. Değil mi?
(Saat çalar.)
Zamanımı boşa harcadığımı hatırlatıyor saat.

Meraklanmayın genç adam, sizi elde etmek değil niyetim.
Yine de, bir gün aklınız hakim olunca gençliğinize,
Esaslı bir koca geçecek karınızın eline.
Bu yana gidin. Güneşin battığı yöne.
VIOLA : Batıya, hep batıya. Hanımefendiciğim, Tanrı sizi mutlu ve bahtiyar kılsın.
Peki, ya efendim? Eli böğründe mi kalsın?
OLİVİA : Lütfen hemen gitmeyin, hakkımda ne düşündüğünüzü söyleyin.
VIOLA : Bence, her neyseniz, öyle olmadığınızı düşünmektesiniz.
OLİVİA : Kendim için böyle düşünüyorsam, sizin için de düşüncelerim böyledir.
VIOLA : Tam isabet! Çünkü ben, gerçekten, göründüğüm gibi değilim.
OLİVİA : Keşke istediğim gibi biri olsaydınız.
VIOLA : Bilmem ki? Daha iyi olurdu belki.
Çünkü yaptığım sadece soytarılık şimdi.
OLİVİA : Alay ederkenki halin bile yakışıyor sana, Gergin, küçümseyen dudaklarına.
Cinayet gibi bir günah bile,
Gizlenmek istenen aşk kadar kolay çıkmaz ortaya.
Aşkın gece yarısında, gün ışı insanın ruhuna.
Sezaryo! Baharın güllerinin, bekaretin, onurun, gerçeğin, her şeyin adına,
O kadar çok seviyorum ki seni...
İstedığın kadar hor gör beni
Kulak astığım yok, ne mantığıma, ne gururuma.
Ama karşılık beklemiyorum diye, umursamazlık etme bu kadar da.
Unutma: Karşılık bulan aşk iyi de,
Daha iyisi, karşılıksız verileni, değil mi?
VIOLA : Masumiyetim ve gençliğim üzerine and içerim ki,
Bir taneciktir yüreğim de, gönlüm de, gerçeğim de.

Bunlara bir kadın sahip olamaz. Ben bile.
Ve şimdi adieu! İyi yürekli kadın,
Bana inanın. Artık efendimin hıçkırıklarını size duyurmayacağım.
OLİVİA : Gel yine. Belki de içimdeki nefreti dönüştürebilirsin,
Onun sevgisini biraz olsun sevmeye.
(VIOLA ve OLİVİA çıkarlar.)

2. Sahne

Olivia'nın Evi'nde Bir Oda

TOBI, ANDREW ve FABIAN girerler.)

ANDREW : N'ayır, n'olamaz! Bu perişan adam artık burada kalamaz!
TOBI : Niyeymiş asil şövalyem? Neden?
FABIAN : Hakkaten! Bir sebebi olmalı.
ANDREW : Sebebi besbelli! Yeğeniniz, Dük'ün hizmetkârına öyle bir yakınlık gösterdi ki... Zerresini bile göstermemişti bana. Bahçede gördüm ikisini.
TOBI : Ya onlar? Onlar sizi gördü mü koca çocuk?
ANDREW : Şimdi sizi nasıl görüyorsam öyle gördüler beni.
FABIAN : Deli gibi seviyor sizi, besbelli.
ANDREW : Hadi ordan! Bu kadar eşek miyim ben?
FABIAN : Hukuki ve insani açıdan bunun ispatı mümkündür beyim.
TOBI : Nuh'un denizciliğinden önce doğmuştur bu meslek.
FABIAN : İşte mesleğinin başarılı bir elemanı...
: Gözlerinizin önünde bir gençle kııştırdı, çünkü niyeti sizi kıışkırtmaktı! Çünkü uyandırmak gerekiyordu uykuya dalmış, yiğit erkekliğinizi. Yüreğinizdeki küllenen ateşi alevlendirmek, ciğerinizi tutuşturmakta emeli. Tam o sırada yanaşmalıydınız ona. Cazibenizi hareketlerinize, aklınızı espirilerinize aktarıp oğlanı aptallaştırmalıy-

dınız. Sizden beklediği de buydu. Ama yine treni kaçırdınız. Yıldızınız parlamıştı ama, siz işi zamana bıraktınız. Tabii hanımefendinin gözünde pupa yelken kutuplara yollandınız. Ya yiğitlik göstereceksiniz, ya acaip bir taktik güdeceksiniz ki, gözüne yeniden gireceksiniz. Yoksa, ayazda kalmış denizcinin sakalındaki buz parçası gibi, açıkta kalırsınız.

- ANDREW : Taktik yerine yiğitliği seçmeliyim. Politika gireceğime yamyam olmayı yeğlerim.
- TOBİ : Madem öyle, yiğitlikten yiğitlik beğen. Mesela, genç adamı düelloya davet et de, görelim. Delik deşik et her yerini, ispatla yiğitliğini. Yeğenim hemen farkedecek, kendinden geçecektir. Yiğitliğin dize getiremediği kadın görülmemiştir.
- FABIAN : Tek çare budur, Bay Andre!
- ANDREW : Eee? Ona kafa tuttuğumu nereden bilecek? Meydan okuduğumu ona kim iletcek?
- TOBİ : Git, ona bir savaş bildirisi yaz. Yazarken de vahşi naralar at. Katı ama kısa olsun. Sakın espri yapmaya kalkışma. Biraz hakaret kat, biraz yukarıdan al. Birkaç defa "sen" de ona. Arada bir de başvurmaktan çekinme yalana. Hadi! Kimıldı! Başla yazmaya.
- ANDREW : Sonra? Sizi nasıl bulacağım?
- TOBİ : Biz seni çalışma odasında buluruz. (ANDREW çıkar.)
- FABIAN : Bu oyuncak size pahalıya mal olacak Bay Tobi.
- TOBİ : Asıl ona pahalıya patlayan benim. Galiba iki bin altına mal oldum.
- FABIAN : Müthiş bir mektup çıkacak ortaya. Siz mi vereceksiniz delikanlıya?
- TOBİ : Elbette. Vermekle de kalmayacağım, cevap versin diye elimden geleni yapacağım. İkisini bir araya getirmek kolay mı sanıyorsunuz? Ödleşin biridir Andre! Düellonun d'sini görsün, kes kolunu, bak kanı akar mı?

- FABIAN : O genç adam da yumuşakça bir şey. Sert davranacağı benzemiyor. (MARI girer.)
- TOBİ : Dokuz kardeşi de olsa, yine en sevimlisi bu olurdu. Cıvcım, hoş geldin.
- MARI : Gülerek ölmek istiyorsanız, beni takip edin. Malvolio ahmağı, yuttu ya zokayı, dini imanı unuttu, puta tapıyor şimdi. Sanki şeytanın oyuncuğu oldu. Zır deliler bile güler haline. Sarı çorapları da ayağına geçirmiş.
- TOBİ : Çapraz diz bağını da bağlamıştır.
- MARI : Rezalet! Evde kalmış tarih öğretmenlerine benziyor. Peşine takıldım, canına kastetmiş gibi izledim onu. Mektupta ne yazdıysam, aynen yapıyor. Sırtışını görmelisiniz. Öyle bir yayılıyor ki suratının çizgileri, Avrupa'dan okyanusu aşip yeni kutaya ulaşacak sanki. Hayatınızda böyle bir şey göremezsiniz. İçimden kafasına bir şeyler fırlatmak geldi de zor tuttum kendimi. Ama hanımum suratına bir tokat patlatmazsa şaşarım. Bu sersem yer tokadı, yine sırtır. (Çıkarlar.)
- TOBİ : Hadi, hadi gidelim de, halini görelim. (Çıkarlar.)

3. Sahne

(Bir Sokak

SEBASTIAN ve ANTONIO girerler.)

- SEBASTIAN : Bendenize kalsa taciz etmezdim sizi ama, Dertleri zevk edinmişsiniz zat-ı alinize. Ne diyebilirim size?
- ANTONIO : Canım sıkıldı siz gider gitmez; içim içimi yedi sanki. İçimden bir ses, "Hadi, durma, git bul onu," dedi. Sizinle cehennem dibine kadar gidecek

olsam bile,
İçimdeki isteğin sebebi sadece arkadaşlığımız değildi.
Bilmezsiniz, tanımazsınız bizim buraları.
Size yol gösteren biri olmadan dolaşılacak yerler değildir.
Düşündüm de başınıza gelebilecek belaları,
Yalnız başınıza kalmanızı doğrusu hiç istemedim.
İşte bu yüzden beni peşinize düşürdüm,
Endişelerimle beslenip büyüyen sevgim.

SEBASTİAN : Muhterem dost Antonio! Bilmem ki size nasıl şükranlarımı arzedeabilirim?
Naçizane, binlerce kere teşekkür edebilirim.
Varolun, sağolun.
Keşke servetim olsaydı lütuflarınızı ödeyebileceğim kadar.
Heyhat! Cebim boş! Sadece necip hislerim var.
Pekala, ne yapacağız şimdi? Gezelim mi, tarihi ve turistik yerleri?

ANTONİO : Bunları yarın yapalım efendim. Önce kalacağınızı yeri görelim.

SEBASTİAN : Ama ben hiç de yorgun değilim. Kokusunu almak istiyorum güzel şehrinizin.
Güzelliklere bakıp şenlendirmeyelim mi gözlerimizi?

ANTONİO : Afedersiniz ama, güzellik kadar tehlike de var burada.
Kendimi güvencede hissedemiyorum bu sokaklarda.
Çok eskiden, bir deniz savaşında, dükün gemilerine felaket getiren işler yaptım.
Yakalanırsam, Dük intikamını acı alacaktır. İnanın, yandım!

SEBASTİAN : Herhalde kan da döktünüz; Dük'ün adamlarını öldürdünüz, acımasızca.

ANTONİO : Asla! Hâşâ! Öldürmedim ama öldürebildim,
Aramızdaki anlaşmazlık sürseydi kan dökebilirdim.

Aslında, başka tüccarlar gibi, ondan aldıklarımı geri de verebilirdim,
Ama inad ettim işte; vermedim. Anlıyorsunuz değil mi, şimdi yakalarsa beni.
Bitirecektir işimi.

SEBASTİAN : O zaman hangi cesaretle dolaşıyorsunuz ortalıkta?

ANTONİO : Haklısınız, dolaşmamalıyım. Şimdi lütfen kesemi alın.
Küçük bir otel vardır şehrin güneyinde.
Temizdir, rahattır; keyfinizce yerleşin yerinize.
Siz eğlenirken şehirde, yemeğinizi ismarlarım ben de.
Ayrı yerlerden gider, orada buluşuruz.

SEBASTİAN : Alâ, mükemmel, iyi de... Kesenizin ne işi var bende?

ANTONİO : Sizin gibi soylu bir beyin canı bir şey çeker, almak isterse,
Keyfiniz kaçmasın diye.
Siz söylemediniz mi? Beş kuruş bile yok cebinizde.

SEBASTİAN : Anlıyorum. Yani kesenizi sizin yerinize ben taşıyorum. Şimdilik demek istiyorum.
Sizden sadece bir saatliğine ayrılıyorum.

ANTONİO : Otelde görüşmek üzere.

SEBASTİAN : Kalın selâmetle.

4. Sahne

(*Olivia'nın Bahçesi*
OLIVIA ve MARI girerler.)

OLIVIA : Haber yolladım ona, geleceğini de söyledi ama,
Ne yapacağımı bilemiyorum. Nasıl ağırlayacağım onu, kestiremiyorum.
Gençlik dediğin satın alınırsa elde edilir;
Yalvarıp dilenirsen ele avuca sığar gibi değildir.

- Çok mu bağıriyorum? Sesim duyuldu mu acaba? Malvolio nerede? O itaatkar kâhya? Çok ihtiyacım var ona, tam da şu sırada. Nerede o?
- MARİ : Geliyor. Yolda. Ama tuhaf bir durumda. Cinlere perilere mi karıştı ne?
- OLİVİA : Hayrola? Sayıklıyor mu yoksa?
- MARİ : Hayır hanımefendi. Yalnız, suratına bir sırtma yerleşti, bir türlü gitmiyor. Düşünüyorum da, şöyle güçlü kuvvetli birileri olsa, iyi olacak yanınızda. Tehlikeli bir hal var o adamda.
- OLİVİA : Git, çağır onu buraya.
(MARI çıkar.)
Hüzün de sevinç de sonuçlanıyorsa aynı delilikle,
Onun kadar deliyim işte, ben de.
(MARI ve MALVOLIO girerler.)
Oooo! Hoşgeldin Malvolio.
- MALVOLİO : Sevgili hanımefendi. Hah, hah, hah! Hi, hi, hi!
- OLİVİA : Ne varmış bunda gülecek? Çağırttım seni, çünkü işimiz ciddi.
- MALVOLİO : Ah, ciddi işler yapabilirdim ama şu çapraz dizbağlarım kanımı sıkıştırıp durmasa. Zararı yok. Sevgiğimin gözüne hoş görünüyorsa, varsın sıksın canımı, akıtmasın kanımı, razıyım. Ne demişler, "Gönlünü hoş et birisinin, gönlü hoş olur hepsinin."
- OLİVİA : Allah allah! N'oldu böyle sana? Kara bir haber mi aldın, ne?
- MALVOLİO : Ruhumda hiçbir karanlık yok, bacaklarımı sarılık sarsa bile.
Anlayacağımı anladım, mesajı aldım.
Emirleri harfi harfine uygulayacağım.
O inci gibi el yazısını elbette tanıdım!
- OLİVİA : Biraz yatmak istemez misin Malvolio?
- MALVOLİO : Yatmak! Elbette! Yatalım sevgilim. Hadi, gel, gidelim.
- OLİVİA : Tü..tü. tü! Düşman başına! Delirdin mi? Ne sırtıp duruyorsun?

- MARİ : Ne diye durmadan kendi elini öpüyorsun?
- MALVOLİO : Malvolio, nedir bu haliniz?
- MARİ : Size hesap mı vereceğim ben? Ama niye olmasın? Kargalarla bile konuşabilir bülbüller.
- MARİ : Bu ne cesaret! Hem de hanımefendinin huzurunda.
- MALVOLİO : O "Büyüklik korkutmasın gözünü." Pek doğru! Unutmadım bu sözünü.
- OLİVİA : Ne diyorsun Tanrı aşkına Malvolio?
- MALVOLİO : "Kimileri büyüklüğü edindir."
- OLİVİA : Nedir bu saçmalıklar?
- MALVOLİO : "Kimilerine ise büyüklük kendi ayaklarıyla gelir."
- OLİVİA : Aman yarabbi! Sen koru bu garibi.
- MALVOLİO : "Sapsarı çoraplarına bayılan sevgilin."
- OLİVİA : Ben sarı çorap giymem ki.
- MALVOLİO : "Çapraz dizbağlarına hayran olan sevdiğini unutma."
- OLİVİA : Diz bağı mı? Çapraz mı?
- MALVOLİO : "Seni güçlü karakterinle görmek istiyorum."
- OLİVİA : Kim istiyormuş? Ben mi?
- MALVOLİO : "Yoksa seni hep hizmetçilerden biri, bir mabeyinci olarak mı göreyim?"
- OLİVİA : İyi saatte olsunlar almış götürmüş bunu.
(UŞAK girer.)
- UŞAK : Dük Orsino'nun hizmetkarı genç adamı çağırdım efendim. Önce reddetti gelmeyi, direndi epeyce, ama sonunda razı ettim. Emirlerinizi bekliyor, dışarıda.
- OLİVİA : Geliyorum, hemen, şimdi.
(UŞAK çıkar.) Mari! Dikkat et bu adamcağıza. Dayım Tobi'yi de bul bana. Evde kim varsa, göz kulak olsunlar bu zavallıya. Onu severim. İyileşmesi için çeyizimin yarısını verebilirim.
(OLİVİA ve MARI çıkarlar.)
- MALVOLİO : Çeyizinin yarısı! Hah, hah ha! Şimdi anlaşıldı mı, ben kimim? Ama doğrusu bakıcım olarak şu Tobi'yi beğenmedim. Benim-

le ilgilenecek başka biri bulamadı mı ortaklıkta? Ha? Her şey mektupta yazıldığı gibi gidiyor işte. Aslında, Tobi'yi sarıyor ki başıma, dikleneyim de haddini bildireyim, hesabını göreyim. Ne diyordu mektupta: "Silkelen, kendine gel. Tapataze görün gözlerime. Sertleş. Çekinme. Hele hizmetçilere. Sözlerin siyasetle dolsun, mutlaka herkesten farklılığın olsun." Ne yapmak lazım şimdi? Suratımı iyice asacağım, bütün asaletimi takınacağım, açacağım bayramlık ağzımı. Soylu bir sesle konuşmaya başlayacağım. Ah, nasıl da düştü serçe ökseye. Yüce Tanrı. Büyük Tanrı. Sana şükürler olsun! Ne dedi? "Dikkat et bu adamcağıza." Hoş değil, asla hoş değil. "Adamcağız " ha? Benim gibi biri için böyle bir laf... Ayıptır, rezalettir. Neyse. Şimdiye kadar her şey yolunda gitti; bu kadar kusur kadı kızında da bulunur. Yüce Tanrı! Şükrediyorum sana. Gözlerim yaşlarla doldu, yüreğim minetten boğuldu. (TOBI, FABIAN ve MARI girerler.)

- TOBI : Allahaşkına, nerede bu adam? Cehenneme ta dibine kaçmış olsa da, bütün zebaniler çevresini sarsa da, konuşmalıyım onunla.
- FABIAN : Telaş etmeyin canım, işte burada. Nasılsınız bakalım?
- TOBI : Yahu, ne haber? Ne alemdesiniz?
- MALVOLIO : Defolunuz! Azledildiniz! Beni rahat bırakınız, pılınızı pırtınızı toplayıp yollanınız.
- MARI : Şeytan almış onu pençesine, konuşmuyor. Sesi cehennemin alevleri gibi çıkıyor. Demedim mi ben size Bay Tobi? Hanımın rica ediyor. Aman yalnız bırakmayın onu.
- MALVOLIO : Demek durum bu...
- TOBI : Sıkmayın canım kendinizi. -Ona elinizden geldiğince göstermelisiniz bütün sevecenliğinizi. Şimdi seyredin beni- Eee, Malvolio, iyi gördüm seni. Öyle değil mi? Senin

gibi biri şeytanı yenebilmeli. İnsanlığın en büyük düşmanıdır o.

- MALVOLIO : Ağzınızdan çıkanı kulağınız duysun!
- MARI : Baksanıza. Laf ettirmiyor şeytana. Çarpılmış bu!
- FABIAN : Biraz minare gölgesi, biraz davul tozu. Haklar ve de paklar onu.
- MARI : Hemen gideyim bir büyücüye de, birkaç büyü yaptırayım. İyileşmezse mahveder beni hanımım.
- MALVOLIO : Neymiş, neymiş?
- MARI : Ay, ay! Gelme üstüme.
- TOBI : Lütfen kenara çekilin, sesinizi de kesin. Böyle olmaz bu. İşimi bozuyorsunuz. Onu sinirlendiriyorsunuz.
- FABIAN : Suyuna gitmeliyiz. Yumuşacık konuşmalıyız. Tatlılıkla yola gelecektir. Kendi pek serttir de, sertliği sevmemektedir.
- TOBI : Aman efendim. Sizi gördüğüme pek sevindim. Nasılsınız? Afiyettesiniz inşallah!
- MALVOLIO : Bana baksana sen!
- TOBI : Sana cenaze işleri baksın! Kafadan kontak mısın? Hani sen efendiden bir şeydin? Şeytanla zıpızp oynar hale nasıl geldin? İçindeki iblisi öldür de öyle çık ortaya. Seninle iki kelime etmem yoksa, ha!
- MARI : Dua etsin, söyleyin. Dua etsin.
- MALVOLIO : Duaymış... Seni gidi ciğeri beş para etmez, şıllık seni!
- MARI : Tövbe tövbe. Tanrının adını ağzına almak istemiyor bu.
- MALVOLIO : Hadi bakalım. Hepiniz çekin gidin. Serse-riler! Budalalar! Kim oluyorsunuz da, geçmiş karşıma konuşuyorsunuz? Ben kimim, siz kimsiniz... Durun bakalım, daha neler göreceksiniz! (MALVOLIO çıkar.)
- TOBI : Vay, vay, vay! Olacak şey mi bu?
- FABIAN : Vallahi, tiyatrodan görseydim, uyduruyorlar derdim.
- TOBI : Zehiri içmiş, hem de sindirmiş. Enayilik

MARİ : içine işlemiş bunun.
: Her şeyin berbat olmasını istemiyorsak, peşini bırakmamalıyız.

FABİAN : Şahtı şahbaz oldu! Bu gidişle tımarhanelik olacak.

MARİ : O tımarhaneye giderse, biz de rahata kavuşuruz evimizde.

TOBİ : Şunu zincire vurdurup bir hücreye tıkırlım. Bizim kız onun aklını oynattığına inandı galiba. Daha eğlenmek istiyorsak, oyun devam eder. Sıkılınca bırakırız, n'olur yani? Olan sana olur Mari'ciğim! Bütün delileri tımarhaneye yollamak için sana gelir herkes. Ooo! Alın bir tane daha!
(ANDREW girer.)

FABİAN : Güzel bir bahar akşamı için ideal bir eğlence.

ANDREW : Yazdım! Mektubu yazdım. Onu düelloya çağırdım. Bakın! Pek hiddetli ve pek şiddetli geldi bana. Okusanıza.

FABİAN : Eyvah! Çok mu sert oldu?
ANDREW : Elbette! Yedim onu, mahvettim.
TOBİ : Ver bakayım şunu. (Okur) "Bana bakın genç adam. Kim olduğunuzdan bana ne. İpsiz sapsiz olduğunuz besbelli."

FABİAN : Ne cüret! Ne cesaret!
TOBİ : (Okur) "Elbette sen diyeceğim size. Şaşırcaak ne varmış bunda? Sebebini asla açıklamayacağım; sakın sorma."

FABİAN : Yasal olarak böyle demek gerekliydi. Pek yerinde, pek iyi.

TOBİ : (Okur) "Ne diye ikide bir Bayan Olivia'nın kuyruğunda dolaşıyorsun? Görmüyor muyum kıştırdığınızı sanıyorsun? Üstelik durmadan palavra atıyorsun. Ama seni tepelemeye karar verişim bu sebepten değil."

FABİAN : Az ve öz. Saf ve saf-sata!
TOBİ : (Okur) "Seni evinin yolunda karşılayacağım. Becerir de orada öldürebilirsen beni".

FABİAN : Harika!

TOBİ : (Okur) "Hiç çekinme, bir sokak serserisi gibi gebert beni!"

FABİAN : Böylece adam bütün sorumluluktan kurtuluyor. Bu da iyi.

TOBİ : (Okur) "Şimdi elveda! İkimizden birinin ruhuna fatiha!
Bu ruh benimki de olabilir ama, amacım bu değildir. Kolla kendini! Bil ki, ya dostum, ya da azılı düşmanın!
İmza. Alyanak Andre."
Bu mektup ile kanı kızıştıp da saldırmazsa üstüne, yuf olsun onun erkekliğine! Şimdi gidiyorum ve mektubu ona veriyorum.

MARİ : Vallahi tam zamanı. Hanımımınla fısıldaşmakta yine. Birazdan da çıkar gider Dük Orsino'nun eteğine.

TOBİ : Elbette vermem bu mektubu o gencin eline. Besbelli, iyi yetişmiş, efendiden biri. Üstelik de yetenekli. Dük onu bizim kıza elçi yollamış. Bu da efendiliğinin bir başka delili. Bu saçmasapan mektuptan korkacak biri değil ki. Bir bakışta anlayacak, bu satırların kuş beyinli biri tarafından karalandığını. Ben onun gözlerine değil, kulağına sesleneceğim, hem de kendi dilimle. Ona bizim Alyanağı bir öveceğim, bir ballandıracacağım ki, soylu bir yiğit zannedecek. Gençliğinin saflığını kullanacağım. Onu korkunç bir tehlike ile karşı karşıya olduğuna inandıracacağım. Alyanak gözünün önünde kudurgan, saldırgan, dövüşken bir horoz olup çıkacak. İkisi de birbirinden o kadar korkacak ki, Şahmaran'ı canlı görsen bu kadar korkamazsın!

FABİAN : İşte geliyor. Yeğeniniz de yanında. Bırakın vedalaşsınlar da, sonra yaparsınız yapacağınızı.
(TOBİ, FABİAN ve MARİ çıkarlar.)

OLIVIA : Söylediklerim taşı yumuşatırdı, ama yüreğinizi yumuşatmadı.
Onurumu serdim ayaklarınızın altına, yi-

ne de işe yaramadı.
Kendi kendimi yiyorum bu zavallılığım yüzünden,
Ama öyle güzel bir zavallı olmuşum, öyle inatçıyım ki zavallılıkta,
Bir yandan da alay ediyorum kendimle içimden.

VIOLA : Şu çektiğiniz acının her zerresi var efendimin acısında.

OLİVİA : Bari şu kolyeyi kabul edin, içindeki benim resmim.
Sesi çıkmaz, öylece yaslanır göğsünüze. Ne olur reddetmeyin.
Yakarışımı kabul edin, lütfen yine gelin.
Namusum hariç benden ne isterseniz isteyin. Elimde ne varsa vereceğim.

VIOLA : Bir tek dileğim var sizden :
Ne olur siz de efendimi sevin.

OLİVİA : Gönlümde bir tek sevgi vardı; onu da size verdim.
Namusumu ayaklar altına almadan o sevgiyi bir başkasına nasıl veririm?

VIOLA : Namusunuzun kefilim olmaya razıyım.

OLİVİA : Şimdilik kalsın. Yarın yine bekliyorum sizi. Hoşçakalın.
Bir iblistir girmiş yüreğinize,
Bir çırpıda gönderebilir sizi cehenneme.
(OLİVİA çıkar, TOBI ve FABIAN girerler.)

TOBI : Oooo! Uğurlar olsun genç adam.

VIOLA : Size de beyim.

TOBI : Bak dalikanlı. Seni uyarmaya geldim. Kolla kendini! Ne yaptıysan adama, bahçenin ucuna dikilmiş, gözleri alev saçan biri, parçalamak üzere seni. Kuzunun kokusunu almış aç kurtlar gibi. Çek kılıcını, hazırlıklı ol. Tetikte bir şövalyedir, çeviktir. üstelik katildir!

VIOLA : Bir yanlışlık olmalı bunda. Dövüşmemizi gerektirecek bir şey olmadı ki aramızda. Zorluyorum kafamı, birileriyle atıştığımı bile hatırlamıyorum.

TOBI : Yanlışlık yanlışlık yok! Beni dinle! Kafanı kolla diyorum sana. Hayatının beş paralık değeri varsa, dikkat et hasmuna. Yiğit biri, kuvvetli, becerikli, dövüş ustası, üstelik azgın bir boğa gibi.

VIOLA : Bari, kim olduğunu söyleyin.

TOBI : Her şeyden önce, bir şövalye. Savaş görmese de, yine savaş görmemiş bir kılıçla vuruldu omuzuna ve şövalye oldu bir kere. Tatlı su şövalyesi, ama keskin kılıçlı biri. Dedim sana, dövüş ustasıdır. Tarihinde üç kesilmiş kelle var. Yetmez mi? Hele şimdi, o kadar hiddetli ve şiddetli ki, kan dökmeden yatışmayacak. "Hodri meydan!" diye bağırıp duruyor, senin mezarını görmeden susmayacak.

VIOLA : Bari gideyim de hanımefendiden beni korumak için birilerini vermesini isteyeyim. Ben anlamam ki dövüşmekten, kan dökmekten. Erkeğim diye böbürlenen, dövüşen, dalaşıp kavga çıkaran birileri olduğun duymuştum. Demek bu da onlardan biri! Tuhaf, değil mi?

TOBI : Tuhaf muhaf değil. Seninle atışmak için sebebi var adamın. Sen de bu meydan okumaya karşı koymalısın. Yok eve döneceğim dersen, karşında beni bulacaksın. Ya şimdi herifin üstüne yürüyeceksin, ya da benimle dövüşeceksin.

VIOLA : Ama bu apaçık bir kabalık! Madem öyle, bari neden böyle bir davranışla karşılaştığımı öğreneyim. Farketmeden ne kusur işlemişim, bileyim. Ne istiyor benden?

TOBI : Tamam! Bunu şimdi söyleyeceğim. Fabian, ayrılmayın bu delikanlının yanından. Birazdan geleceğim.
(TOBI çıkar.)

VIOLA : Bey'fendi! Lütfen siz söyleyin bari. Bir şey biliyor musunuz bu konuda?

FABIAN : Bu şövalyenin size dış bilemediğini biliyorum ama, sebebinden haberim yok.

VIOLA : Allah allah! Ne biçim bir adam bu? Neye benziyor?

FABIAN : İlk bakışta önemli bir şey olduğu kesinlikle anlaşılıyor. Ancak harekete geçerse, yani yiğitleşince, bakıyorsunuz, İllirya'nın en dövüşken, en kahraman, en vahşi şövalyesi... Hadi, o tarafa doğru gidelim mi? Söz veriyorum size, aranızı bulmaya çalışacağım.

VIOLA : Bilmem ki. Gerçekten yapar mısınız bunu? Çok seviniyorum. Demek istiyorum ki, ben uysal bir köy papazını, en yiğit şövalyeye tercih ederim. Erkeklik gösterisi yapma merakında hiç değilim.

(Çıkarlar, TOBI ve ANDREW girerler.)

TOBI : Vallahi, herif iblisin teki! Böyle cazgırına hiç rastlamadım. Kımıldayayım dedim, kuşandığı bütün silahlarla saldırdı üstüme. Öyle de çevik ki kerata, kim vurduya gidiyordum. Adam pire gibi adeta. Adım atar gibi dövüşüyor vesselam. Diyorlar ki, en meşhur ustadan almış kılıç derslerini.

ANDREW : Allah kahretsin! Nasıl dövüşürüm ben onunla?

TOBI : İyi-hoş ama, herifin tepesi attı bir defa. Nasıl yatıştıracağız? Fabian zor tutuyor onu.

ANDREW : Veba salgınına uğrar inşallah! Tepesine yıldırım düşsün! Ne bileyim ben onun kılıç ustası olduğunu? Keşke ben düelloya çağırmadan önce kalp krizinden öbür dünyayı boylasaydı. Bir vazgeçse... Saf kan arap atımı sana hediye etmeye razıyım.

TOBI : İstersen, gidip biraz yalvarayım. Ha? Ne dersin? Sen kal burada. Sakın vazgeçebileceğini çaktırma. Kan dökmeden kapatırsak meseleyi, kurtarırın kelleyi. (Kendi kendine söylenir) Hele senin üstünden bir ineyim de, sonra atına bineceğim. (FABIAN ve VIOLA girerler.

Usulca FABIAN'a) Barış yapılıns diye bana

FABIAN : atını rüşvet olarak verdi! Ödüyü koptu! (Usulca TOBI'ye) Bunun da ödüyü koptu. Korkudan beti benzi attı. Heyecandan nefes nefese kaldı.

TOBI : Ne yazık ki, yemin etmiş sizi haklamaya. Düelloya karar vermek için enine boyuna düşünmüş. Hadi, çekin kılıcınızı! Söz verdi. Fazla uğraştırmadan alacakmış canınızı.

VIOLA : (Kendi kendine söylenir.) Yüce Tanrım! Sen yardım et bana. Boşu boşuna erkekliğimden vazgeçmek zorunda kalacağım, her şeyi açıklayacağım bunlara.

FABIAN : Bazen fazla hiddetlenebilir. Üstüne gitmeyin.

TOBI : Hadi bakalım Alyanak Andre! Kurtuluş kalmadı bu düellodan. Kaçarsan ayıp olur, yiğitlik ortada kalır. Ama tüm asaletiyile söz verdi bize.

ANDREW : Canını yakmayacak. Bir çırpıda bitirecek işini.

ANDREW : Allah büyüktür! Bakarsınız tutar sözünü. (Kılıcını çeker.

ANTONIO girer.)

VIOLA : Şerefim üzerine yemin ederim, istemiyorum bunu yapmayı. (Kılıcını çeker.)

ANTONIO : Bırakın o kılıçları! Bu delikanlı suçluysa eğer, Ben çekeceğim cezasını. Yok suçlu sizseniz, Cezanızı elimden çekeceksiniz.

TOBI : A-aa! Siz de kimsiniz? Neden aralarına girdiniz?

ANTONIO : (Kılıcını çeker) Yiğit denebilirse bana, varsa dövüşecek biraz cesaretim. Bu genç için onun birkaç mislini deneyebilirim.

TOBI : Bu da nereden çıktı? Bak kardeşim, sen genç adamın yerine dövüşeceksen, ben de hasmının yerine geçerim. Senin de defterini dürerim!

(MUHAFIZLAR girer.)

FABIAN : Aman, Bay Tobi! Muhafızlar geldi.
TOBI : (ANTONIO'ya) Bana bak! Hesabımız bitmedi.

VIOLA : (ANDREW'a) Lütfen, siz de sokun o kılıcı kınına.

ANDREW : Başüstüne! Hemen! Bakın, sözümü unutmadım. Atım sizindir. Ölünceye kadar hizmetkârınızım.

I. MUHAFIZ : İşte burada! Onu tutukla.
II. MUHAFIZ: Kanun ve de Dük Orsino namına! Eller yukarı. Tutuklusunuz.

ANTONIO : Beni birine mi benzettiniz?
I. MUHAFIZ : Kimseye benzettiğimiz yok sizi. Çıkartmışsınız denizci berenizini ama, Biz tanıdık, ilk bakışta. İyi bilirim çehrenizi. Götürün bu adamı.

ANTONIO : Biliyor kapana kısıldığını.
(VIOLA'ya) Karşı koyamam ki onlara. Sizi ararken geldi bunlar başıma. Gidip Dük'e karşı savunmalıyım kendimi. Yine de düşünmeden edemiyorum sizi. Beş parasız ne yapacaksınız? Kesemi sizden alınca, iyice zorda kalacaksınız. Kendimden çok size yarıyorum. Paramı istediğim için, inanun, çok utanıyorum.

II. MUHAFIZ: Bu kadar laf yeter. Gidelim.
ANTONIO : Çok üzgünüm. ama istiyorum paramı. Hiç olmazsa birazını.

VIOLA : Ne parasından bahsediyorsunuz, anlamıyorum. Mert adamsınız zannederken, bu halinize şaşıyorum. Madem ki dara düştünüz, işte, İmkanlarımı zorlayıp biraz borç vereceğim size. Ama hepsi bu. Ben de zengin değilim. Neyim varsa, sizinle bölüşeceğim.

ANTONIO : Bunca dostluk gösteren birine, bu muydu layık gördüğünüz? Tanımıyormuş gibi davranıp, horlamak mı teşekkürünüz? O kadar yardım etmedim mi size, neden bu nankörlüğünüz? Zora düşmüş görüp beni, halimi kötüye kullanmayın. Sakın beni evliyanın biri sanmayın. Şu davranışınız tepeme çıkarıyor kanımı.

VIOLA : Ben iyilik filan görmüş değilim sizden. Hiçbir şey anlamıyorum sözlerinizden. Nankörlük diyorsunuz; nefret ederim nankörlükten. Bence kötüdür bütün kötülüklerden.

ANTONIO : Ulu tanrı! Kim söylüyor bütün bunları!
II. MUHAFIZ : Hadi! Gidiyoruz.
ANTONIO : Hayır! Burakan! Söyleyeceklerim bitmedi. Görüyor musunuz, şu karşımızda duran genci? Onu zor kurtardım ölümün pençesinden. Öylesine emindim ki, sevgimden, sevgisinden, O sevgi ki, cennetin müjdelere veren. Ona peygamber gibi taptım, sözüne tanrı buyruğu gibi bağlandım.

I. MUHAFIZ : Kes şamatayı. Dinlemek zorunda değiliz bunları.

ANTONIO : Tanrı sanmıştım, sıradan bir put çıktı. Melek gibi bu çehre, ardında nasıl da saklıyormuş şeytanı. Ben böyle rezil tanımadım Sebastian'ı. Her sakatlıktan kötüdür ruhun çarpıklığı. Hiçbir şey affettiremez insafsızlığı. Güzel olan her şey erdemde gizlidir. Ama iblisin büyüğü gözalcı giysilerle gezinir.

I. MUHAFIZ : Götürelim şunu. Susacağı yok.
ANTONIO : Hadi gidelim. (ANTONIO ve MUHAFIZLAR çıkarlar.)

VIOLA : (Kendi kendine konuşur) Ne kadar coşkulu,

ne kadar içtenlikliydi söyledikleri.
Her sözüne yüreğiyle inanıyordu, besbelli.
Ama inanasım gelmiyor ki benim.
Yoksa, sözünü ettiği... Kardeşim... Olabilir
mi?
Ah, düşler tanrısı! Gerçekleştir rüya sandıklarımı.

- TOBİ : Gel bakalım şövalye. Sen de yanaş Fabian.
Olan bitenleri sağlam kafayla bir tartışalım.
VIOLA : *(Kendi kendine konuşur)* Sebastian dedi, yanlış duymadım sözünü.
Aynaya her baktığımda, görmüyor muyun onun yüzünü?
Çehresi de giysisi de tıpatıp benzemiyor muydu bana?
Zaten benzemeye çalışmıyor muyum Sebastian'a?
Ah, bütün bunlar bir doğru çıksa.
Unutacağım bütün olanları.
Nasıl seveceğim fırtınaları, hırçın dalgaları.
(VIOLA çıkar.)
TOBİ : Tavşan pisliği gibi bir herif bu. Şerefli biri böyle der mi, ona iyilik yapmış bir zavallıya? Adam boğazına kadar derde girmişken, elinin tersiyle itiverdi biçareyi. Hem ödle, hem şerefsiz. Ödleliğini Fabian iyi bilir.
FABIAN : Korkakların en korkağı, ödleğlerin en tabansızı.
ANDREW : Vay canına! Şimdi düşeceğim ardına, döverceğim onu.
TOBİ : Aman ne iyi bir fikir. Mahvet, perişan et, ama sakın kılıcına davranma.
ANDREW : Asla, asla!
(ANDREW çıkar.)
FABIAN : Şenlik var yine. Bakalım neler olacak.
TOBİ : Kalıbımı basarım, bir şeyler olurmuş gibi olacak, ama hiç bir şey olmayacak.

IV. PERDE

1. Sahne

*(Olivia'nın Evi'nin Önü
SEBASTIAN ve FESTE girerler.)*

- FESTE : Aradığım adamın siz olmadığına inandır-
malısınız beni.
SEBASTIAN : Bela mısınız efendim? Lütfen yolumdan çekiliniz.
FESTE : Anladığım kadarıyla, bu oyunda benden de beceriklisiniz. Nasıl da kandırıyorsunuz insanı. Aferin size! Tamam, pekala. Tanışmıyoruz. Hanımın beni size elçi diye göndermedi. Adınız Sezaryo değil. Şu burun da benim değil. Bu bu değil, şu da şu değil. Öyle ama öyle değil, böyle ama katiyen böyle değil.
SEBASTIAN : Kesin saçmalamayı, istirahat ederim! Sizinle müşerref olmadık hiç!
FESTE : Saçmalıyorum, öyle mi? Karşınızda bir soytarı var ya, evliya kelâmı gibi konuşun bakalım. Demek ben saçmalıyorum. Saçmalamak buysa, size kahrırsa, sapasağlam yer yüzü de çivisi çıkmış bir tekerlekten başka bir şey değildir. Şimdi bey kardeşim, bırak bu numaraları da, bizim hanıma ne diyeceğim ben, onu söyle. Birazdan eteklerinin dibine düşeceğini söyleyeyim mi ona?
SEBASTIAN : A! Aklınızdan zorunuz mu var sizin? Pervaneler gibi etrafımda dönmeyi bırakın da çekilin gidin. Paraysa, hakkınız yok ama, alın, işte para. Bu da yetmezse, başka türlü geleceğim hakkınızdan.
FESTE : Aman da aman! Ne cömertmişsiniz beyim. Akılsızlığımı aptallara para vererek örtenlerdensin anlaşılan.
(ANDREW, TOBİ ve FABIAN girerler.)
ANDREW : Ooo! Yine mi siz beyim? iyi ki çıktınız

SEBASTIAN : karşıma. Buyrun bakalım size bir tane!
: Öyle mi? Rica ederim siz de buyrun. Bir de şundan buyrun. Yetmedi mi? Bir daha! Herkes çıldırdı mı burada, allahaşkına?
TOBİ : Kendinize hakim olun. Yoksa şu sopanızı tuttuğum gibi dama savururum.
FESTE : Bunları hanımuma anlatmazsam çatlarım. Hazine bağışlasanız da durmam artık yanınızda.
(FESTE çıkar.)
TOBİ : Gel bakalım sen buraya. Kaçma.
ANDREW : Tutmayın onu! Bırakın da parçalara ayırayım. Parçalayamazsam mahkemeye gideceğim, hakkımı isteyeceğim. Şu İlirya'da kanun diye bir şey varsa, onu perişan edeceğim. İlk tokadı ben attım, ama olsun. Adalet yerini bulsun!
TOBİ : Gitmenize izin vermeyeceğimi. Sokun o kılıcı kınına. Amma da ateşlendiniz ha! Tavşan kokusu almış tazı gibi oldunuz. Gelin bakalım buraya.
SEBASTIAN :Artık bıktım hepinizden! Kurtulacağım sizden. Emeliniz beni tahrik etmekse, bravo! Ettiniz işte. Gelin bakalım buraya.
TOBİ : Vay, vay, vay. Bana kafa tutmak ha! Kanınızdan bir ölçek alayım da tadına bakayım.
(OLIVIA girer.)
OLIVIA : Tobi! Ne yapıyorsunuz? Emrediyorum sizze. Koyun o kılıcı yerine.
TOBİ : Hanımefendi!
OLIVIA : Hep böyle mi gidecek bu işler? Nankör, alçak adam!
Siz vahşi dünyanın insanısınız.
Dağ başında, mağaralarda yaşamalısınız.
Çekin gidin gözümün önünden. Ah, sevgili Sezaryo. Mahcubum size.
Yeter zorbalığınız! Defolun dedim!
(TOBİ, ANDREW ve FABIAN çıkarlar.)
Asil dostum. Lütfen bu vahşete aklınızla dayanın,
Sakin hassas ruhunuz öfkeye kapılmasın.

Hadi, eve gidelim. Size şimdiye dek olan biteni anlatayım.
Bu beceriksiz sahtekârın saçma oyunlarını bir de benden dinleyin.
Unutun başınıza gelenleri, bu aptalca oyunla gülümseyin.
Eve geleceksiniz benimle. Başka çare yok. Evet deyin bana. Lanet olsun ona.
Rahatsız etti sizi, hoplattı yüreğimi.
SEBASTIAN : Bir gariplik var havada, anlamıyorum. Ne tarafa akıyor bu çılgın nehir? Şuurumu kaybetmediysem, derin uykudayım.
Kapıldıysam bu rüya gibi akıntıya, aman uyanmayayım.
OLIVIA : Gelin ne olur, teslim olun bana.
SEBASTIAN : Dünden razıyım. Başüstüne!
OLIVIA : Hep böyle deyin, hep böyle olun işte!
(SEBASTIAN ve OLIVIA çıkarlar.)

2. Sahne

(Olivia'nın Evinde Bir oda)

MARİ ve FESTE girerler, MALVOLIO karanlı bir bölümde hapsedilmiştir.)

MARİ : Hadi, çabuk ol. Cüppeyi giy, sakalı tak da seni rahip Topas zannetsin. Durma, salanma. Ben de gideyim, Bay Tobi'yi çağıracağım.
FESTE : Madem mecburuz, giyineceğiz. Keşke bu cüppeyi giyip de kendini başka türlü göstermeye çalışan tek insan ben olsaydım bu dünyada. Ama insan kürsüye çıkıp vaaz vermek için benden şişko, kürsünün altında vaaz dinlemek içinse benden sıksa olmalı. Namusu bütün din adamlarıyla, iyi huylu ev sahipleri ve de çalışkan papazlarla alimler aynı kefedede tartılabilirler. Öyle değil mi? Buyrun bakalım! Huzurlarınız-

da, suç ortaklarım!
(*TOBI ve MARI girerler.*)

TOBI : Arz-ı hürmet ederim papaz efendi.
FESTE : Berhudar ol evladım. Aziz bayım Tobi. Okuma yazması olmayan bir keşişin dediği gibi, "Olmuşsa olmuştur." Ben de rahip kılığına gireli beri, rahip olmuş sayılırım. Demek ki, "olmuş" olan "olmuş"tur! "muş" ise "muştur"dur.

TOBI : Bir ses versene şuna Peder Topas.
FESTE : Heeeyyyt! Oradaki. Hapishane kuşu. Tanrı korusun seni.

TOBI : İyi beceriyor taklit etmeyi. Aferin sana ke-rata.

MALVOLIO : Kimsin sen?
FESTE : Peder Topas, bir zır deliyi ziyarete geldi. Malvolio, sensin değil mi?

MALVOLIO : Ah, aziz Bay Rahip Peder Topas! Lüften hemen hanımuma gidin. Ona deyin ki...
FESTE : Kes sesini, gürültücü herif! Zebani! Ne hakla bu adamın canını sıktın? Kadınlar-dan başka bir şeye ermez mi senin aklın?

TOBI : Rahip iyi konuştu.
MALVOLIO : Ah Peder Topas! Büyük bir haksızlığa uğ-radım ben. Kimsenin başına böyle bir şey gelmemiştir. Ben deli değilim; buna inan-mayın. Tıktılar beni bu karanlık deliğe.

FESTE : Ayıp, ayıp. Yazıklar olsun sana iblis ruh-lu adam. Bak sana ne kadar şefkatle sesle-niyorum, nezaketimi şeytanlığa karşı bile esirgemiyorum; sense karanlıktan şikayet ediyorsun. Neresi karanlıkmuş bu evin? Ne demek istiyorsun?

MALVOLIO : Kapkaranlık burası, cehennem gibi.
FESTE : Yalancı, sen de! Şu pencerelere bak, fildişi kuleler gibi parlıyorlar. Cumbaların kafes-leri incecik danteller gibi. Sen de karanlık diyorsun. Uyduruyorsun!

MALVOLIO : Ben deli değilim Peder Topas! Burası da karanlık işte.
FESTE : Aklın şaşmış senin, zavallı, zır deli evla-

dım benim. Şu dünyadaki tek karanlık ca-hilliktir. Sen böyle bir karanlığa düşmüş olmalısın. Durumun pek kötü.

MALVOLIO : Cahillik cehennem karanlığı demekse, bu ev de cahillik kadar karanlık işte. Bunu bi-lir, bunu söylerim. Bana bu kadar haksız-lık edilir mi? Ben sizden daha deli değilim. Çok da mantıklı biriyim. Hadi. Sorun bir şey de, söyleyeyim.

FESTE : Pisagor vahşi kazlar için de düşünüyor-du? Söyle bakalım.

MALVOLIO : Anamın öldükten sonra dünyaya bir vah-şi kaz olarak yeniden gelebileceğini sanı-yordu.

FESTE : Peki, sen ne düşünüyorsun bu konuda?
MALVOLIO : Bence, ruhlar canlanabilirler ama, Pisagor ile tümüyle aynı fikirde değilim.

FESTE : Eh, o zaman elveda! Akıllı olduğunu is-pat edemedin, sınıfta kaldın. Deli olmasay-dın, Pisagor ile aynı fikirde olacaktın. Böy-le gidersen, bir tek yaban kazı bile vura-mazsın; ananın ruhuna ateş ettiğini sanır-sın. Senden değil akıllı, avcı bile olamaz. Ben gidiyorum.

MALVOLIO : Peder Topas! Peder Topas!
TOBI : Aferin! Ne de güzel Peder Topas'muş bu. Ellerine, dillerine sağlık.

FESTE : Binbir suratım ben. Her biçime girerim.
MARI : Cüppe giymeden, sakal takmadan da kan-dırabilirmişsin onu. Seni hiç görmedi ki!

TOBI : Şimdi yine sesleneceksin ona ama, bu se-fer kendi sesinle. Sonra olanları bana anla-tırsın. (Mari'ye) Şu oyunu yüzümüze gö-zümüze bulaştırmadan bitirirsek, ne âlâ. Bi-tirelim de başımıza dert almadan serbest bırakalım bu adamı. Bizim yeğenle aram hiç iyi gitmiyor; bela çıkacak başıma. (*FES-TE'ye*) İşini bitirinc, odama gel. (*TOBI ve MARI çıkarlar.*)

FESTE : (*Şarkı söyler*) Guguk kuşu, guguk kuşu! Söyle bana güzel kadın nerde?

MALVOLİO : Hey Feste!
 FESTE : (*Şarkı söyler*) Çok kalpsizdir o kadın.
 MALVOLİO : Feste dedim. Buraya bak!
 FESTE : (*Şarkı söyler*) Aşık oldu başka birine.
 (*MALVOLİO'ya*) Kimsin sen?
 MALVOLİO : Ay Feste, canım Feste. Biricik soytarım benim. Bana biraz kağıt, kalem, mürekkep, hokka, kamaş, tüy, azıcık da mum getirirsen, ömür boyu unutmam bu iyiliğini. Ölene kadar hayırla anarım adını.
 FESTE : A-aa! Saygıdeğer Bay Malvolio!
 MALVOLİO : Yanılmadın, bu benim işte, saygıdeğer Bay Soytarı Feste.
 FESTE : Neler oldu da aklınızı hepten yitirdiniz böyle?
 MALVOLİO : Budala! Geri zekâh kaçık! Sinirlendirme beni. Aklım en az seninki kadar başımda. Haksızlığa uğradım, hepsi bu.
 FESTE : Geri zekâh bir kaçıkta birazıcık akıllıysan, demek ki zır delinin birisin.
 MALVOLİO : Beni boş bir çuval gibi attılar buraya, karanlığa tıktılar. Rahipler, eşşekler gönderiyorlar karşıma. Bu da yetmiyor, deli diyorlar hakkımda.
 FESTE : Hop hop! Ağır ol. Bak, peder geri geldi. (*Rahip sesiyle konuşur*) Ey, Malvolio! Allah sana akıl fikir ihsan etsin. Şimdi uykuya dal, sus da kurtulalım zırvalarımdan.
 MALVOLİO : Peder Topas!
 FESTE : (*Rahip sesiyle*) Cevap verme ona ey temiz kalpli adam. (*Feste sesiyle*) Asla Peder. Katiyen konuşmayacağım onunla. Meraklanmayın. Güle güle gidin. (*RAHIP sesiyle*) Meryem Ana seni korusun çocuğum. Amin. (*FESTE sesiyle*) Amin Aziz Peder.
 MALVOLİO : Hey Feste! Soytarı! Sana söylüyorum.
 FESTE : Aklınızı başınıza toplayınız efendim. Görmüyor musunuz, sizinle konuştum diye zılgıt yedim.
 MALVOLİO : İyi kalpli adam, güzel soytarı! N'olur bana kağıt kalem, biraz da ışık bul. Emin ol

ki, İliyya'daki öteki insanlar kadar aklım başımda.

FESTE : Ah nerde o günler, efendim. Keşke.
 MALVOLİO : Vallahi de billahi de akıllıyım ben. Hadi git, kağıt, kalem, mum getir bana. Sonra da yazacaklarımı al hanumuna götür. Bak göreceksin, nasıl kârlı bir iş olacak bu. Dünyanın en pahalı mektubunu taşıyacaksın.
 FESTE : Tamam, pekala da, bir şartım var. Hadi itiraf edin bakalım, gerçekten deli misiniz, yoksa numara mı yapıyorsunuz?
 MALVOLİO : Deli değilim dedim sana. Gerçek bu kadar.
 FESTE : Beyninin içini görmeden bir deliye inanma derler. Haklıdır. Gideyim de istediklerinizi bulup getireyim.
 MALVOLİO : Bu hizmetinin mükafatını göreceksin. Hadi durma, git artık.
 FESTE : (*Şarkı söyler*) İşte gittim beyim. Şeytanca işinizde, hizmetinizdeyim. Birazdan yine gelirim. Şeytan yanındadır bütün kötülüklerin. Kötülük efendisidir iblisin. Bir olur, yerler birbirlerini, Tıpkı deliler gibi. Elveda, şeytanın kokmuş yemeği. (*FESTE çıkar.*)

3. Sahne

(*Olivia'nın Bahçesi*
 SEBASTIAN girer.)

SEBASTIAN : Hava güzel, gök mavi, güneş ısıtıyor içimi. Ve işte parmağımda bir yüzük, hem de incili. Elimle tutuyorum, gözümle görüyorum. Galiba mutluluktan çıldırıyorum. Otele uğradım, Antonio'yu bulamadım. Dediler ki, gelip gitti, şehre sizi aramaya. Oysa, burada olsaydı, nasıl da işe yarardı

tesellisi.

Bir ses hislerimle beynimi kullanıp, diyor ki içimden,
Bir hata var bu işte, hem de mükemmel bir hata.

Her şey saçma ama, her şey talihin kudreti sanki.

Görmesem gözlerimle, tutmasam ellerimle, yalan diyeceğim.

Ya bu muhteşem kadın muhteşem bir deli, ya da ben delireceğim.

Ama deliler böylesine sakin midirler?

Koca bir malikaneyi evirip çevirmeyi nasıl becerebilirler,

Bu muhteşem deli hanımefendi gibi?

Bir öğrenebilsem bu mesele neyin nesi.

İşte görüldü, tımarhanelik cennetin baş meleği.

(RAHIP ve OLIVIA girerler.)

OLIVIA : Evet, çok acele ediyorum. Ayıplamayın beni.

Hadi, rahiple birlikte kiliseye gidelim.

Yüce Tanrı'nın huzurunda, kutsal çatının altında,

Ömür boyu beraberliğimizin sözünü verin bana.

Huzursuz ruhum rahata kavuşsun,

Ama kutsal evliliğimiz şimdilik bir sır olsun.

SEBASTIAN : Yanınızdayım işte, sizinle geleceğim kiliseye.

And içeceğim, ömür boyu sadakatime.

OLIVIA : Düşün önümüze, aziz Peder.

Artık şenlensin gökler, sevinsin melekler.

Şu yaptığımız ne de müthiş bir şeydir, hepsi bilsinler.

V. PERDE

1. Sahne

*Olivia'nın Evi Önündeki Sokak
FESTE ve FABIAN girerler.)*

FABIAN : N'olur, hatırım için göster şu mektubu.
FESTE : Benden ne isterseniz isteyin, ama bunu istemeyin!

FABIAN : Her şeyi isteyebilir miyim?

FESTE : Mektup hariç, her şey.

FABIAN : Ama ben başka bir şey istemiyorum ki. (ORSINO, VIOLA, CURIO ve diğer asiller girerler.)

ORSINO : Siz Bayan Olivia'nın malı değil misiniz?
FESTE : Evet. Tapulu arazisi kadar hakkı var üzerimizde.

ORSINO : Oo! Sen misin? Nasılsın bakalım?
FESTE : Açıkça söylemek gerekirse, düşmanuma karşı çok iyi, dostuma karşı pek kötü bir durumdayım.

ORSINO : Tam tersi. Dostuna karşı iyi olmalısın.

FESTE : Hayır. Dosta karşı kötüyüm.

ORSINO : Ne biçim iş bu böyle?

FESTE : Ah, o dostlar! Yüzüme gülüyorlar, arkamdan neler söylüyorlar. Oysa düşmanlar... Küfürlerini yüzüme karşı sıralayıp, gözlerimin içine bakıp, sövüyorlar bana. Düşmanım la kendimi tanıyorum, dostum la aldanyorum. İki negatif bir araya gelince bir pozitif sonuç çıkarsa, demek ki, dostumla kötüyüm, düşmanım la iyi. Anlatabildim mi?

ORSINO : Mükemmel anlattın.

FESTE : Ama sakın efendim, siz siz olun da benim dostum olmaya kalkmayın.

ORSINO : Merak etme, aramız kötüleşmez. Al sana bir altın, bu iyi gelecektir.

FESTE : Bu altıncık tek başına kötülüklerin hak-
kından nasıl gelsin? İki olsalardı, belki...
ORSİNO : İyi bir fikir değil bence.
FESTE : Siz beni dinleyiniz, fikrime önem veriniz.
Altınlar Feste'ye, pamuk eller cebe!
ORSİNO : Pekâlâ, pekâlâ. Madem öyle, al bir altın
daha.
FESTE : Etti iki. Allah hakkı üç halbuki. Ne derler
eskiler? Biri zarar, ikisi karar, üçü yarar.
ORSİNO : O laf öyle değildi, ama nasıldı unuttum.
Yine de sana üçüncü altını vermeyeceğim.
Gidip de hanımına burada olduğumu söy-
ler, onu buraya kadar getirirsen eğer, göre-
ceksin, cömertliğim yeniden uyanacaktır.
FESTE : Aman söyleyin cömertliğinize, şimdilik
uykusuna devam etsin. Ben gelene kadar
da güzelce kestirsin. Sakın beni açgözlü-
nün biri zannetmeyin. Sadece, parayı seve-
rim.
(FESTE çıkar, ANTONIO ve MUHAFAZLAR
girerler.)
VIOLA : İşte! Beni kurtaran adam bu.
ORSİNO : Evet! Hatırlıyorum bu çehreyi. Ama son
gördüğümde bu halde değildi.
Bir savaşın kara bulutlarına gömülmüştü
suratı, zifir gibi kara bir renkтейdi.
Su alan, batmak üzere olan, ufacık, berbat
bir teknesi vardı.
Ve o tekneyle donanmamın en güzel gemi-
sine öyle bir yanaştı ki,
Sonradan düşündüm, onunla düşman ol-
mak bile onurdu belki.
Söylesenize, nedir mesele?
I.MUHAFAZ : Saygıdeğer Dük'üm. Antonio'dur bunun
ismi.
Geminizi yüküyle birlikte ele geçirmişti.
Yeğeninizin bacağına sakatladığı savaşta,
Cümle alemle durmaksızın savaş etmişti.
Onu yine dalaşırken bulduk, bu kez de
başkalarıyla.
VIOLA : Ama niyeti bana iyilik etmekte.

Kılıcını çekti, saldırdı onlara.
Gerçi sonradan tuhaf laflar da etti ama,
Bunların sebebi belki de küçük bir cinnettir.
ORSİNO : Kanlı korsan, açık deniz haydutu değil
misin seni?
Hangi cüretle geldin buralara, seni hangi
çılginlık sürükledi?
Nasıl oldu da düşmanlarının dostları sen-
den yana iyi şeyler söyledi?
ANTONİO : Ey Dük Orsino! Soylu beyefendi,
Şimdi lütfen dinleyin beni.
Benim için ettiğiniz küfürleri,
İzin verin de biraz hafifleteyim.
Antonio korsan da değildir, haydut da hiç
olmadı.
Ama bir sürü sebepten düşmanları oldu.
Birçoğu da yerden göğe haklıydı.
Büyülenmiş gibi geldim buralara.
Çok inanmışım şu yanınızdaki delikanlıya.
Onu nankör denizin insafsız dalgalarından
kurtardım.
Hayatını köpüklerden çıkarıp ruhuna sal-
dım.
Üstelik hiçbir karşılık beklemiyordum on-
dan.
Cüret alıp ona olan bağlığımın,
Kendimi bu şehrin tehlikelerine gözü ka-
palı attım.
Zorda gördüğümde onu kılıcımınla koru-
maktı maksadım.
Ama yakalandım. Ve o, bütün hainliğine,
beni tanımadığını söyledi.
Dostluğumuzu hiç utanmadan reddetti.
Birden hayatımın yirmi yılını kaybettim
sanki.
Üstelik reddediyor, benden aldığı içi dolu
keseyi.
VIOLA : Nasıl olur? İnanılmaz şeyler söylüyor.
ORSİNO : Sence, bu genç ne zaman geldi bu şehre?
ANTONİO : Daha bugün geldi; önceleri hep birliktey-
dik.

Üç ay, birlikte yedik, birlikte içtik.
Gece demedik, gündüz demedik, yarenlik
ettik
(*OLIVIA girer.*)
ORSİNO : İşte Kontes geldi. Sanki cennet yeryüzüne
indi.
Senin sözlerine gelince, hepsi delice.
Üç aydır yanımda olan bu gence mi inana-
yım, sana mı?
Burakmayın onu, bir yere gitmesin. Konu-
şacağız yine; beni beklesin.
OLIVIA : Beni emretmişsiniz.
Ne emriniz varsa, hazırım yapmaya.
Tabii, bir tek şey dışında.
Ama. Sezaryo, bana söz vermişsiniz. .
VIOLA : Ama... hanımefendi.
ORSİNO : Güzeller güzeli Olivia.
OLIVIA : Bir şey mi dediniz Sezaryo? Dük hazretle-
ri?
VIOLA : Önce efendim konuşacak. Bana susmak
düşer şimdi.
OLIVIA : Yine o eski şarkıyı söyleyecekseniz, efen-
dimiz,
Gına getirdiniz vallahi.
Güzel bir şarkıdan sonra köpek uluması
dinlemek gibi.
ORSİNO : Hâlâ mı? Bu ne acımasızlık!
OLIVIA : Hâlâ... Israrlılık, kararlılık efendim.
ORSİNO : Yanlış yolda gitmeye karar vermek mi
marifet?
Sizin kâbenize yüzlerce kez yöneldim,
Sunağınıza en değerli adaklarımı verdim,
Size tapındım!
Başka ne yapmalıydım?
OLIVIA : Ne uygun görürseniz kendinize, onu ya-
pınız.
Mutlaka doğru olacaktır kararınız.
ORSİNO : Yüreğim elverseydi eğer,
Yar olmayasınız diye kimselere,
Öldürürdüm sizi kendi ellerimle.
Soylu bir duygudur bazen, o vahşi kıs-

kaçılık.
Ama sevgime saygınız olmadığını biliyo-
rum artık.
Taş yürekli bir gaddar gibi sürdürün haya-
tınızı.
Ama işte şahidimdir Tanrı,
Bunu yanınıza bırakmayacağım.
Nasıl elimden aldınızsa gönlümce sevmeyi,
Ben de sizinkine el koyacağım.
Gözdenizi çıkardığınız tahttan indirip, ya-
nıma alacağım.
Genç adam, yanıma gel.
Artık her türlü kötülük gelecek elimden.
Güvercin cismindeki karganın yüreğini
alevlerde kavurmak için,
Biricik kuzucuğumu kurban edeceğim.
(*Diğerleriyle birlikte çıkar.*)
VIOLA : Sizi yatıştırıcaksa, binlerce defa razıyım
uğrunuza ölmeye,
Hem de sevinçe, arzuyla, içtenlikle.
OLIVIA : Nereye gidiyorsun Sezaryo?
VIOLA : Gözümün nuru, canımın için, dünyanın
tüm hazineleri kadar bağlandığım,
Bir kadına duyacağım aşktan daha büyük
sevdaya kapıldığım,
Adamın peşinden gidiyorum.
Zerrece yalan varsa söylediklerimde,
Zerrece sahtekarlık ettiysem eğer size,
Ey yüce gökler, cezalandırın beni.
OLIVIA : Lanet olsun! Aldattın beni!
VIOLA : Kim o aldatan? Kim size haksızlık eden?
OLIVIA : Ne çabuk unuttun kim olduğunu? Çok
mu zaman oldu?
Bulun pederi, çağırın, gelsin.
ORSİNO : (*VIOLA'ya*) Hadi, gidelim.
OLIVIA : Nereye gidiyorsunuz Dük hazretleri? Se-
zaryo! Kocacığım! Gitme!
ORSİNO : Ne kocası?
OLIVIA : Kocam. Benim kocam. Bunu da inkâr ede-
cek mi bakalım?

ORSİNO : Onun kocası mı oldun genç adam?
VIOLA : Hayır efendim, olamam ki...
OLİVİA : Yazık! İçindeki o ödleğe ruha lanet olsun.
Kişiliğini boğuyor, yok ediyorsun.
Sezaryo, ne olur korkma. Ne olur sırt çevirme bahtına.
Olduğun gibi ol ki, büyük kal, gözümde olduğun gibi.
(RAHIP girer.)
İşte Peder. Hoşgeldiniz. Bizi az önce birleştiren sizdiniz.
Biliyorsunuz bu genç adamla bizi bağlayan şeyi.
Gizliliği unuttunuz artık, söyleyiniz.
Evdeki hesap uymadı çarşıya,
Ne var ne yoksa, dökmelisiniz ortaya.
RAHIP : Siz ve siz! Sonsuz bir bağ ile birleştiniz.
Sevginiz, evlilik bağı ile buluşturdu ellerinizi,
Kutsal bağı mühürledi öpüşleriniz.
Tanrı yeminiyle takıldı yüzükleriniz.
Bu anlaşmanın töreninde ben vardım.
Görevimi yaptım, zorunluydu tanıklığım.
Bakıyorum da saatime,
O dakikadan bu yana, mezarıma sadece iki saat daha yaklaşmışım.
ORSİNO : (VIOLA'YA) Seni gidi, sinsi, tüysüz tilki, seni.
Biraz daha palazlanınca bu karga, kim bilir nasıl hainleşecekti.
Düzenbazlığı birgün öylesine büyüyecekti ki,
Birine çelme atarsan tepetaklak gelecekti belki.
Ama ben o güne kadar bekleyemem.
Dön sırtını bana, yollan başka yana.
Sakin yoluma çıkma bir daha!
VIOLA : Efendimiz! Doğru değil bu. Yemin ederim.
ORSİNO : Sus! Alma kutsal yemini ağzına. Korksan da sözünü tut bari.

(ANDREW girer.)
ANDREW : Aman bir doktor! Lütfen bir doktor. Kan gövdeyi götürüyor. Bay Tobi! Durumu feci.
OLİVİA : Ne oluyor? Ne bu hal?
ANDREW : Kafamı yardı benim, Bay Tobi'yi de kanlar içinde bıraktı, kafasındaki son aklını da aldı. Lütfen yardıma koşun. Nerden geldim buralara? Otursaydım evimde ya. Paracıklarım da cebimde kalırdı.
OLİVİA : Sizi bu hale kim soktu ?
ANDREW : Kim olacak? Dük'ün o tüysüz adamı, Sezaryo. Ödleğe sanıyorduk ama değilmiş. İnsan kılığına girmiş bir iblismiş!
ORSİNO : Şu Sezaryo, öyle mi?
ANDREW : Hay Allah kahretsin! Burada duruyormuş işte. Boş yere kırdınız kafamı efendim. Ne yaptysam, ne ettiysem, Tobi yüzünden. O kızıştırdı kanımı. Yoksa ben size kötülük eder miydim?
VIOLA : Ne diyorsunuz Tanrı aşkına bana? Size zarar veren ben miyim? Yoksa siz misiniz kılıca davranıp üstüme yürüyen?
Bütün nezaketimle, incitmeden sizinle konuşurken.
(TOBI ve FESTE girerler.)
ANDREW : Kafamdaki şu koca yarık incinme sayılabilirse, fena halde incitildim ben. Belki pek çok kanlı kelle gördünüz, ama bu seferki benimki. Bakın, Bay Tobi'nin hali de perişan. Şimdi, dinleyin bakalım, neler anlatacak? Kafası bulanık olmasaydı, hakkınızdan gelirdi ama ne yapalım ki, biraz içki-lyidi...
ORSİNO : Neler oldu size? Umarım şimdi daha iyisiniz.
TOBİ : Ne farkeder? Olan oldu bir kere, yaraladı beni. Bana bak, zirzop efendi. Doktoru gördün mü? Sana diyorum soyтары!
FESTE : Maalesef, bir saattir zilzurna dolaşıyor

TOBİ : Sayın Bay Tobi hazretleri. Sabahın köründe kafayı bulmuştu.
: Bu zirzop hem kel hem fodul. Üstelik çok da içiyor. Kel ayyaşlardan ve de ayyaş foddullardan nefret ederim!

OLİVİA : Götürün onu eve. Kim getirdi bunları bu hale?

ANDREW : Gelin dayanışalım Bay Tobi. Yaralarımızı bizden başka saracak biri yok anlaşılın.

TOBİ : Sen kim oluyorsun da bana yardım etmeye kalkışıyorsun. Kaz kafalı, salak, avanak, muşmula suratlı, tırtıl, sürüngen!

OLİVİA : Yatırın onu yatağına, yaralarını da sarın. (TOBİ, ANDREW, FESTE ve FABIAN çıkarlar, SEBASTIAN girer.)

SEBASTIAN : Affınıza sığınıyorum hanımefendi, aileden birini yaralamış olmalıyım. Ama öz-be-öz biraderim olsa aynı şeyi yapardım. Meşru müdafa halindeydim, lütfen anlayın. Öyle bir bakıyorsunuz ki bana, hayalet görmüş gibi. Sizi çok kızdırmışım, besbelli. Ne olur, ettiğimiz kutsal yemin adına, Biricik sevgilim, sevdamin ışığı, beni bağışla.

ORSİNO : Yüz aynı, gözler aynı, ses aynı, giysiler aynı.
Bir tek kişi gibi sanki ikisi.
Ama iki kişi.
Hileli aynaların karşısında gibiyim.
Hangisi gerçek, hangisi hayal, bilmeliyim.

SEBASTIAN : Aziz dostum Antonio!
Sizi kaybettim diye karalar bağlıyorum.
Aclar içinde kıvranıyorum.

ANTONIO : Sebastian! Bu sizsiniz, değil mi?

SEBASTIAN : Ne var bunda bu kadar şaşıracak?

ANTONIO : Nasıl bölündünüz böylesine ikiye?
Bir elmanın iki yarısı bile,
Bu kadar benzeyemez birbirine.

OLİVİA : Sebastian kim, Tanrı aşkına?

SEBASTIAN : Hayretler içindeyim!
: Bu da kim, karşımdaki? Tıpkı ben sanki. Benim biraderim hiç olmadı ki!
Yüce bir gücüm de yok, aynı anda ayrı yerlerde bulunayım.
Topu topu bir kız kardeşim vardı hayatta, Onu da kaybettim hırçın dalgalarda. (VIOLA'ya) İstirham ederim, söyleyin: Kimlerdensiniz?
Nereden geldiniz? Babanız? Anneniz?

VIOLA : Messalin'denim. Babamın adı Sebastian'dı.
Bir Sebastian daha vardı. Erkek kardeşim. Sulara gömüldüğünde, üstündekiler işte bunlardı, benim giysilerim.
Ruhlar giysilere bürünebilirlerse eğer, Bir hayaletsiniz karşımda. Korkmaya değer.

SEBASTIAN : Elbette bir ruhum var benim de.
Ama ana karnından çıkarken bir gövdeye çoktan girmişim.
Siz ise, inanmasam erkekliğinize, tıpatıp benziyorsunuz ikiz kız kardeşime.
Buna inansaydım, sarılacaktım size, Gözyaşları içinde öpecektim sizi.
"Viola! Hoş geldin boğulduğun azgın denizlerden!" diyecektim.

VIOLA : Babamın alnında, şurasında bir beni vardı.

SEBASTIAN : Benim babamın da öyle bir beni vardı.

VIOLA : Viola, onüçüne bastığında babası ölüp gitti.

SEBASTIAN : Ah o ne acı bir gündü.
Babam meçhule doğru yola çıktığında, Biricik kardeşim nasıl da üzüldü.

VIOLA : Sırtıma geçirdiğim şu erkek kılığından başka,
Engel kalmadı herkesin mutluluğuna.
Viola olduğumu kanutlayıncaya kadar, sarılma bana.

Sizi bu şehirde oturan bir kaptana götür-
ceğim.
Onun evinde duruyor giysilerim.
Sayesinde kurtuldum azgın dalgalardan.
Sayesinde buldum Dük'ün yanındaki işi-
mi.

- Hizmetine girdiğimden beri mekik doku-
maktayım,
Bu bey'fendiyle, bu han'fendi arasında.
SEBASTIAN : (OLIVIA'ya) Meğer aldanmışsınız ama
yemin ederim ki büyük değil yanılığınız.
Bir dişiye, bir bakireye aşkıttınız,
Bir erkekle, hem de bakir bir erkekle ni-
kahlandınız.
ORSİNO : Sakın hayret etmeyin şu asaletе.
Tanurım ailesini, soyludur hepsi.
Bu hayırlı deniz kazası sonunda bunlar ol-
muş madem ki,
Ben de payımı almalıyım.
(VIOLA'ya) Küçüğüm, demek doğrudu
dediklerin.
Hiçbir kadını beni sevdiğin gibi sevmeye-
ceğini söylemişin,
VIOLA : Sözlerimin doğruluğuna binlerce kere ye-
min edeceğim.
Etmediklerimi de ruhumda gizleyeceğim,
Güneşin batımında ateşin gizlendiği gibi.
ORSİNO : Ver elini bana. Seni kadınlığın kıyafe-
tiyle görmeliyim.
VIOLA : Giysilerim kaptanın evinde kaldı.
Ama kaptan da Malvolio'nun şikayetiyle,
tutuklandı.
OLIVIA : Çağırın Malvolio'yu. Serbest bıraksın onu.
Ah. Olamaz ki! Aklını kaçırmıştı. Bunu an-
layamaz ki.
(FESTE ve FABIAN girerler.)
OLIVIA : Kendi deliliğime daldım, unuttum onun-
kini.
Malvolio nasılmış? Hey, sen! Söylesene
efendi!
FESTE : Vallahi hanımefendi, yanına yanaşan bir

pişman, yanaşmayan bin pişman. Sanki
adam bir cehennem zebanisi. Bu arada, sa-
rıldı kaleme kağıda, size bir mektup yazdı.
Eğer deli saçmaları ilahi diye okunsaydı,
ortalık İncil'den geçilmezdi.

OLIVIA
FESTE

: Aç şu mektubu da oku.
: Bir deli bir zirdelinin deli saçmalarını
okursa, dinleyen herkes akıllanacak de-
mektir.

(Bağıra bağıra okur.)

"Tanrının huzurunda yemin ederim ki,
aziz hanımefendi."

OLIVIA
FESTE

: Ne yapıyorsun? Deli misin?
: Deli değilim de, delice şeyler okurken de-
li gibi yapıyorum. Müsaadenizle, deli bir
sesle, deli deli okumaya devam edeceğim.

OLIVIA
FESTE

: Mektubu edebinle oku!
: Edebimi bulsam, bir yerime takınacağım.
Meryem aşkına! Bu mektubu ancak böyle
okuyacağım. Dinleyin prensesim, dikkatle
kulak verin.

OLIVIA
FABIAN

: (FABIAN'a) Siz okuyun mektubu.
: (Okur)"Tanrının huzurunda yemin ede-
rim ki aziz hanımefendi, haksızlık etmekte-
siniz bana. Bu haksızlık birgün herkes tara-
fından bilinecek. Beni kör karanlığa hap-
settiniz. Ayyaş dayınızın eline teslim etti-
niz. Beni bu hallere getiren nedir diye dü-
şünmediniz. Sebeb-i felaketim olan mektu-
bunuz elimdedir. Herkese göstereceğim,
hakkımı arayacağım, sizi utançtan yerin
dibine batıracağım. İstediginizi düşünün,
istediginizi yapın şimdi. Bütün bunlardan
sonra, saygısızlık ediyorsam affoluna. Bü-
yük bir haksızlık gördüm, büyük çaresizlik
içindeyim.

İmza : Deli diye adı çıkan Malvolio"

OLIVIA
FESTE
ORSİNO

: O mu yazmış bu satırları?
: Evet efendim.
: Hiç de bir delinin kaleminden çıkmışa
benzemiyor.

OLİVİA : Serbest bırakın onu. Fabian, al getir buraya.
(FABIAN çıkar.)
OLİVİA : Dük hazretleri. Olan bitenleri gördük hep birlikte.
Şimdi duruma bir kez daha, aklı başında bakmalıyız.
Beni bir eş değil, bir kardeş gibi görmelisiniz.
Başka türlü oluştu artık ailemiz.
Şenliklerle kutlayalım bunları. Bütün masrafları benden!
ORSİNO : Teklifiniz başımla beraber.
(VIOLA'ya) Artık hizmetinde değilsiniz efendinizin.
O bir erkek, siz ise dişiymişsiniz.
Beni mest eden artık dişiliğiniz.
Bunca süredir büyüktü hizmetiniz,
Ama artık hizmetkârı değil, kadınısınız bu erkeğin.
OLİVİA : Benim de kızkardeşim.
(FABIAN ve MALVOLIO girerler.)
ORSİNO : Deli bu mu?
OLİVİA : Nasılsın Malvolio?
MALVOLIO : Ah hanımefendi! Nasıl da haksızlık ettiniz bana...
OLİVİA : Ben sana hiçbir şey yapmadım Malvolio.
MALVOLIO : Yapmaz olur musunuz? Baksanıza şu mektuba. Dikkat ediniz,
Bu benim el yazım değildir, diyemezsiniz.
Şimdi yazsanız, yine böyle yazarsınız. Yazıyı da, lafları da.
Ya mühür? Görmüyor musunuz, o da sizinki.
Söyleyecek bir şey kalıyor mu şimdi?
Sıra geliyor, tüm bunları niye yaptığınızı anlatmaya.
Neden bana aşk nağmeleri çaldınız?
Sarı çoraplar, çapraz diz bağları, buyruklarınız nedendi?
Kendimi size beğendireceğim diye var gücümle uğraşınca,

Neden sesinizi çıkarmadınız karanlığa kapatılmama?
Rahipler gönderildi üzerime. Soytarıların maskarası oldum.
Korkunç bir oyunun içine düşmüşken ben, Neden çıkarmadınız sesinizi?
OLİVİA : Sakın şaşırma ama Malvolio, bu benim yazım değil.
Kabul etmeliyim, çok benziyor.
Bunu yazan bizim Mari olmalı.
Hatırlıyorum şimdi: İlk kez o haber vermişti delirdiğini.
Ardından da çıktın karşıma, sarı çoraplarım, çapraz diz bağlarımla.
Mektuptaki kılığa girmiştin, besbelli.
Lütfen rahat et artık. Bir tuzağa düşmüşsün.
Söz veriyorum sana, tuzağın sebebini anladığımda,
Yargıyı sana bırakacağım,
İntikamını başka türlü alacağım.
FABIAN : Hanımefendi, lütfen dinleyin beni.
Bu parlak güne hiçbir gölgenin düşmesine izin vermeyeceğim.
Şimdi her şeyi itiraf edeceğim.
Bu oyunu biz tezgahladık, Tobi ile ben, Malvolio'ya karşı.
Bizi çok rahatsız etmişti kaba davranışları.
Bay Tobi pek aceleliydi. Mari de yazdı mektubu işte.
Bu sayede öylesine sevdiler ki birbirlerini, Söylemesi ayıp, evleniverdiler bile.
Ama mektuptan sonra işin tadı kaçtı.
Yine itiraf etmeliyim ki, iki tarafın da eşitti çektikleri.
Şimdi üzölmeyi bırakıp, hepsine kahkalarla gülmeli.
OLİVİA : Vah zavallı Malvolio! Nasıl da maskara etmişler seni.
FESTE : Bu arada bir rahip rolü düştü bana da. Nasıldım ama Malvolio?
MALVOLIO : Hepinizin burnundan fitil fitil getirece-

OLİVİA
ORSİNO

ğim. İntikamım acı olacak!
(MALVOLIO çıkar.)
: Zavallıyı mahvetmişler.
: Hadi, düşün peşine. Gönlünü alın.
Ortada hiçbir kırgınlık kalmasın.
Bir de kaptan işini çözebilsek,
Bunca patırtıdan sonra rahat edebilesek.
Sevgili, sevdalı, dostça, ahbapça,
Bir şölen düzenleriz karınca karınca.
Sevgili hemşire. O zamana kadar ayrılma
dizimin dibinden.
Sezaryo adından, Sezaryo kılığında kurtul da bak,
Aramızda daha neler neler olacak.
Aşkımız tüm dünyaya nam salacak.
(FESTE hariç hepsi çıkarlar.)
FESTE : (Şarkı söyler)
Küçük bir oğlancıktım,
Rüzgâr esti, yağmur yağdı, ıslandım.
Oyuncaklarımın elinde oyuncaktım.
Yağmur yağdı bütün gün, ıslandım.

SON

1994 Diyarbakır

WILLIAM SHAKESPEARE

VENEDİK TACİRİ

Çeviren ve Uyarlayan
Zeynep Avcı

KİŞİLER:

ANTONIO-Venedik Taciri
BASSANIO
SHYLOCK
GRATIANO
SALANIO
SALARİNO
Lancelot Gobbo
Venedik DÜKü
FAS PRENSİ
Aragon Prensi
LORENZO
TUBAL
Yaşlı Gobbo

PORTIA
NERİSSA
JESSİCA

BİRİNCİ PERDE

1. Sahne

Venedik'te Bir Sokak

- ANTONIO : Efkârlıyım derinden. Ama efkârlı olan yalnız ben değilmişim. Demek siz de öylesiniz. Demek kederimle sizi de üzüntülere salmışım. Nerden çıktı bu efkâr? Neden bastı üstüme? Anlamıyorum. Tepeden tırnağa değiştim sanki. Kederden bir tuhaf oldum; kendimi tanıyamıyorum.
- SALARİNO : Açık denizlere saldınız aklınızı; hırçın dalgalarla boğuşuyor şimdi. Atlas yelkenli, ibrişim halatlı, şenlikli takalar gibi. Aklınız...dalgalara meydan okuyan o yüce tekne, cılız kayıklara selam verip pupa yelken açıldı enginlere.
- SALANİO : Açık denizde gezinen teknelerim olsa, yemin ederim, ben de dalardım deren düşüncelere. Yel nerden esiyor, suları ne yana savuruyor, hep bunu düşünür dururdum. Dikerdim gözümü haritaya, teknemi barındıracak liman arardım.
- SALARİNO : Ya teknemdeki malım, mülküm varlığım? Karabasanlara dalardım.
- SALARİNO : İçim dışım buz keserdi. Kaynar çorbayı dondurabilirdi soluklarım. Kuzey rüzgârları üfürürdüm nefesimden. Bir kum tanesi görsem, sığınacak kumsalları hatırlardım. Teknemi düşlerdim sığ limanlarda. Gözüme bir taş bina çarpsa, teknemin burnu hırçın kayalara çarpmış gibi, tiril tiril titrerdim. Ah, o kayalar bir delerse sülün gibi takamın gövdesini, nasıl saçılır ortalıklara, misklerim, amberlerim, atlaslarım,

ipeklerimiz... Hazinesi masal olur gider diye ürperirdi içim. Kuruntunuz yersiz midir? Sinyor Antonio! Mal kaygısına düşmüşsünüz, kararır durursunuz.

ANTONIO

: Namerdim, zerrece düşünüyorsam tekneyi mekneyi. Malım mülküm ne bir tekneye bağlı, ne de bir tek denizde. Bu yıl kazanmasam bile, tükenmez servetim.

SALARİNO
ANTONIO
SALARİNO

: Yüreğinizi aşk ateşi sarmış. : Saçmalıyorsunuz!
: Aşık da değilsiniz, öyle mi? Düşünelim: Derdiniz yok ama keyfiniz de yok. Peki, kendi kendinize deseniz ki: "Benim derdim yok. Demek ki keyifle-nebilirim."

ANTONIO

: Söyle bana Bassanio. Kutsal bir törene gider gibi ziyaretine hazırlandığın bu dünya güzeli kim?

BASSANIO

: Ne bulduysam, har vurdum harman savurdum, gösterişli bir yaşamın peşinde koştum durdum. Pişman mıyım? Asla! Yoruldum mu? Ne münasebet! Ama yaş kemale erdi artık. Borçlarımı ödemeliyim. Hele seninkiler Antonio... Yüreğin de kesen de sonuna kadar açtı bana. Çok borçlandım sana, çok!

ANTONIO

: Bırak bunları. Yüreğim de kesem de hâlâ senin. Önce derdini anlat.

BASSANIO

: Gençliğimde, bir ok atıp onu kaybettiğimde, ardından aynı yere doğru bir tane daha atar, birinciyi bulmak için ikincinin gidişini dikkatle gözlerdim. Böylece ikisini de kaybetmeyi göze alırdım, ama ikisini de bulurdum. Bunu niye söylüyorsunuz, biliyor musun? Sana çok şey borçluyum ve yaramaz çocuklar gibi suçluyum. Ama ilk oku attığım yere bir ok daha atarsam, bu

kez nereye gittiğine iyi bakacağım için, yine kuşkum yok; ya ikisini de bulurum...ya da en azından ikinciyi sana getirir, birinci için borçlu kalırım. : Dostluğumuzun sınava ihtiyacı yok artık. Boşuna nefes tüketme. Ne istiyorsun benden, onu söyle.

ANTONIO

BASSANIO

: Bir güzel var Belmont'ta, hem gönüllü zengin hem kesesi. Gözleri bana sessizce seslendi, cennetten müjdelere verdi. Adı Portia...Brütüs'ün Portia'sı küçük kalır yanında. Ama cümle alem kızın ardında...Yedi düvelde paralı adaylar sıraya girmişler. Ahhh! Antonio. Bir fırsat çıksa elime, ben de talip olsam. "Kazanacaksın! Onu sen alacaksın!" diyor içimdeki ses.

ANTONIO

: Malım mülküm denizlerde dolaşıyor bu günlerde. Cebimde kuruşum olmasa da itibarım var. Git, Venedik'te soruştur, kaç kuruş eder bu itibar? Seni güzel Portia'ya göndermek için bana borç bul. Ya kefilin olayım, ya parayı ben alayım. Kaç paralık adammışım, öğren bana.

GRATIANO

: İyi görünmüyorsunuz Sinyor Antonio. Pek değişmişsiniz. Sanki siz o siz değilsiniz. Feleğin işlerine çok mu karışyorsunuz, ne?

ANTONIO

: Dünya koca bir sahne; herkes zorla rol kesiyor. Bana da dertli adam rolü düştü.

GRATIANO

: Benimki de deli rolü. Neşeyle kahkahayla buruşsun, kırışsın suratım, razıyım. Ölümün soğuk hırılıtlısıyla yüreğim durmasın da. Varsın içim şarap ateşiyle yanıp kavrulsun. Kanı kaynayan bir adam dedesinin mezar taşı gibi kaskatı durur mu? Uyanıkken uyur mu? Huysuzluk yüzünden saz benizli

olunur mu? Öyle insanlar tanıdım ki ben, suratları durgun suda kalmış gibidir; yosunlu, küflü bakarlar. Akıllı geçinecekler diye somurtur, otururlar. Susarlar ki, düşündüklerinde bir hikmet var sanılsın. Konuşmadıkları zaman konuşacakları kıymetli kalsın. Ne derler?

BASSANIO

Ağır ol da molla sansınlar. Öyle işte. : Şu koca Venedik'te laf salatası yapmakta üstüne yoktur Gratiano.

GRATIANO

: Sessizlik iki şeye yaraşır: Sadık hizmetkârlarla evde kalmış kızlara..

2. Sahne

PORTIA'nın Evinde Bir Oda

PORTIA

: Nerissa! Bıktım, usandım, yoruldum. Şu küçücük gövdeyi bile canlandırmıyor ruhum.

NERISSA

: Güzel hanım! Çokluk da boğucudur, açlık da. İyi bilirim. Çok yiyen de hasta olur, aç kalan da. Onu da bilirim. En iyisi bolluktan da yokluktan da uzakta, arada-derede bir yerde yaşayıp durmak. Kararlı gitmek ömrü uzatır.

PORTIA

: Laflar güzel, söylemesi de kolay...Laf çok, çare yok! Ben nasıl koca seçeceğim? Hıh! Seçmek sanki elimdeymiş gibi, konuşuyorum.

İşte capacanlı bir genç kızın mezardaki babanın vasiyetiyle kısı kıvrak yakalanmış hali!

Beğendiğimi seçemem, beğenmediğimi de reddedemem. N'apacağım ben?

NERISSA

: Babanız erdemli biriydi. Ölene doğru böylelerine ilahi emirler gelir. Babanız böyle dediye, size talip olanın altın,

gümüş ya da kurşun kutulardan birini seçmesini istediye, elbette güvenmeliyiz hikmetine. Doğruyu bulan sizin için doğru kişidir.

PORTIA

: Doğruymuş! Sırala şunları da, sana kim olduklarını söyleyeyim.

NERISSA

: Hani o Napolili Prens...

PORTIA

: Atına aşık, toy bir budala!

NERISSA

: Şu Haseki Kontu?

PORTIA

: Doğuştan ihtiyar, kendini beğenmiş, asık suratlı bir filozof müsvettesi. Yaşlanınca iyice çekilmez olur. Bunlardan birine varacağıma, mezara girerim daha iyi!

NERISSA

: O soylu Fransız, Mösyö Le Bon'u da mı beğenmediniz ?

PORTIA

: Alay etmek istemiyorum, yine de kendimi tutamıyorum. Buluttan nem kapan bir ahmak, çıt çıksa düelloya soyunacak.

NERISSA

: Ya İngiltereli genç Baron Falkenbridge'e ne dersiniz ?

PORTIA

: Ne diyebilirim ? Dili dilime, sözü sözüme uygun değil bir kere. Ne İtalyanca bilir, ne Latince. Üstelik inadına...geveze!

NERISSA

: Hatırlar mısınız ? Rahmetli babanız sağken Marki de Montferrat'yla birlikte biri gelmişti evimize. Hani, Venedikli...Görgülü, bilgili. Üstelik de askerdi.

PORTIA

: Hatırlamaz mıyım? Adı Bassanio idi, değil mi ?

NERISSA

: Ta kendisi! Hani, bana kalırsa... böyleleri hiç gelmediydi.

PORTIA

: Hatırlıyorum. Hem de iyi hatırlıyorum

UŞAK

: Fas Prensi yoldaymış. Birazdan burada olacakmış.

PORTIA

: Buyrun, bir tane daha. İlk dördünden nasıl kurtulduysam, şundan da bir çıkar-

pıda kurtuluversem.

FAS PRENSİ : Esselâmün aleyküm. Ehlen ve sehlen. Rikkatle titremesin yüreğiniz, nazarı-
nız naçiz vücudumda telaş içinde sey-
reylesin. Siyahi tenimin sebab-i hik-
meti memleketimin cayır cayır güneşi.
Yine o tenim ki, nice ocaklar söndür-
dü, nice afetlerin başını fırl fırl dön-
dü. Aşk-ü sevda beni yakıp kül
edeli beri, endamınıza vurulup yollara
revan olalı beri, ayağınızın türabı ol-
maktan başka şey hayal etmem.
Yegâne emelimsiniz. Şimdi fethedile-
cek kale sizensiz.

PORTİA : Hassas genç kız kalbinin ince duygu-
ları size karşılık vermeme yetmez sa-
yın Prens. Babam çizdi kaderimi. Söz-
lerim de hiç fayda etmez. Seçmek
elimde olsaydı, sizin şansınız da önce-
kilerden farklı olmayacaktı, bilesiniz.

FAS PRENSİ : Şükran, elhamdürillah. Nice kelleler
kesen şu naçiz hançer üzerine yemin-
billah ederim ki, kem gözlere karşı da
ben varım, kem sözlere karşı da ben
varım. Dileyin benden ne dilerse-
niz, karşıma ne çıkarsa, kırar, döker, yakar,
yıkırım. Allah muhafaza, hele bir ha-
ram süt içmiş ademoğlu çıka da, talih
ondan yana. Maazallah, kahrolurum.
Ölürüm.

PORTİA : Razi olmalısınız kaderinize. Değilse-
niz, hiç girişmeyin bu seçme işine. Se-
çiminiz yanlış olursa, ömür boyu
bekâr kalacağınıza da yemin etmelisi-
niz.

FAS PRENSİ : Hadi bismillah. Kaderin yoluna kelle-
mizi koyalım. Kismetimiz neymiş, ba-
kalım.

3. Sahne

Venedik'te Bir Meydan

SHYLOCK : Üç bin altın, ha ?
BASSANİO : Evet. Üç ay için.
SHYLOCK : Üç ay için demek.
BASSANİO : Dedim sana... Antonio kefil olacak.
SHYLOCK : Hem de Antonio kefil olacak.
BASSANİO : Veriyor musun, vermiyor musun?
SHYLOCK : Üç ay için üç bin altın. Ve de... Anto-
nio kefil olacak...
BASSANİO : Evet! Ne diyorsun?
SHYLOCK : Antonio iyi adam aslında da...
BASSANİO : Aksini söyleyen mi oldu?
SHYLOCK : Ne münasebet. Yok canım. İyi diyo-
rum işte... yani itibarı yerinde demek iş-
tiyorum. Gemileri dolaşılıyor, o denizde,
bu denizde. Biri Trablus yolunda, öteki
Hint adalarında, bir başkası Meksika kı-
yılarında, dördüncüsü de bildiğim ka-
dariyla, İngiltere'ye doğru, yolda. Ama
gemi dediğin de ne? Perçinlenmiş ke-
reste. Kısacası, tahta parçası! İçinde de
senin benim gibi, ölümlü insanlar. De-
niz yolculuğu dedin mi, soyguncusu
var, çapulcusu var...korsanı var! Fırtına-
sı, borası, rüzgârı, akıntısı, kayaların
sivrisi...senin anlayacağın belanın bin-
bir türlü var. Değil mi ama? Yine de
Antonio iyi adam. Üç bin altın verir, se-
nedini alırım.
BASSANİO : İçin rahat etsin. Paran sağlam yerde.
SHYLOCK : Acele etme yine de. Düşünelim, taşı-
nalım. Hele Antonio ile de bir konuşa-
lım.
BASSANİO : Güzel bir akşam yemeğine ne dersin?
SHYLOCK : Hayır derim! Domuz etli yemekleri-
nizden nefret ederim. Baksana bana!
Sizinle alış veriş yaparım, mal alırım,
mal satarım. Karşılıklı gelir, laf ederim,

laf dinlerim. Söyleşirim, gezerim. Ama sizinle ne yerim, ne içerim, ne de dua ederim. Bilesin!

BASSANİO : İşte. Sinyor Antonio.
SHYLOCK : Sahibinin sesi, kraldan çok kralcı vergi tahsildarları gibi. Tiksinıyorum ondan! İğrenmem için hıristiyanlığı bile yeterli. Ödünç vermek adına, bedava para dağıtır etrafa; benim faizimi düşürür. Yetmezmiş gibi, esnafa tüccara beni çekiştirir, hakkımda demediğini bırakmaz, arkamdan küfreder, köpürür! İki elim yakasında. Bağışlarsam onu, soyum sopum lanet okur bana!

BASSANİO : Niye celallendin birden? Ne oluyor Shylock?

SHYLOCK : Ekliyorum, çıkarıyorum, doluya koyuyorum, boşa alıyorum. Hesap yapıyorum. Üçbin altını bir çırpıda verebilir miyim, ona bakıyorum. Veremesem de, zararı yok. Tubal var. Soydaşım, varlıklı bir dindaşım. Her zaman kredi açar o bana. Kaç ay vade istemiştiniz? Oooo, sinyor Antonio. Tam lafınızın üstüne geldiniz.

ANTONİO : Dinle Shylock. Bilirsin, ben faizle alışveriş yapmam. Borç alsam da, versem de...hiç faiz kullanmadım. Ama dostum sıkışmış. Sırf bu yüzden, bu seferlik prensibimi bozacağım. Kaç para istediğimi biliyor mu?

SHYLOCK : Evet. Üç bin altın.
ANTONİO : Üç ay vadeyle.
SHYLOCK : İyi ki hatırlattınız. Unutuyordum. Üç aydı, değil mi? Peki nasıl olacak işimiz? Eğer faizsiz alışverişse niyetiniz...

ANTONİO : Dedim ya... Prensip meselesi. Sevmiyorum faizi.

SHYLOCK : Yakub'un anası akıllı bir kadındı. Zavallı yoksul Yakub, Laban'ın koyunlarına çobanlık ederken, anasının öğü-

dünü dinleyip Hazreti İbrahim'in üçüncü kuşaktan mirasçısı oluverdi. Bilir misiniz?

ANTONİO : Ne demek yani? O da faiz mi almış?
SHYLOCK : Faiz denilmez buna. Yakub Laban'la bir pazarlığa girdi. Çobanlığının bedeli olarak, yeni doğacak bütün çizgili, benekli kuzuları ücret diye istedi. Laban da düşündü ki, kuzu dediğin süt beyaz olur. Kırk yılda bir de koyunlar benekli kuzu doğurur. Ver gitsin. Ne zararı olur? Ama ne zaman ki üreme mevsimi geldi, koyunlar kuyruklarının titreterek koçlara yanaştılar. Bizim açığı göz çoban idareyi ele aldı. Yüzlerce değnek kesti, kabuklarını da çizgili benekli soydu, koyunların önüne koydu. Gebe kalan koyunlar, hepten benekli, çizgili kuzular doğurdular. Tabii kuzular da Yakub'un malı oldular. Kazanan Yakub oldu. Yol doğru yoldur. Kazanç haklı kazançtır. Hırsızlık olmamışsa, mubahdır Tanrı katında.

ANTONİO : Hepsi rastlantı. Yakub da sıradan bir aracı. Koyunlar ak kuzu da doğurabilirdi. Yakub sonucu nasıl değiştirecekti? Faize övgü düzüyorsan, iyi hikâye buldun. Yoksa koçlarla koyunların yeline altınları mı koydun?

SHYLOCK : Orasını bilemem ama ben benekli kuzularımı isterim beyim.

ANTONİO : Bassanio, dinle de ibret al. Söz şeytana geçerse, kutsal kitabın sözcükleri bile kullanılabilir. Görüyor musun?

SHYLOCK : Üç bin altın, ha? Üç ay da vadesi. Bakalım oniki ayda üç ay hesabıyla... ne tutar bunun faizi?

ANTONİO : Shylock! Bu parayı verebilecek misin, veremeyecek misin?

SHYLOCK : Sinyor Antonio! Kim bilir kaç kez karşıma dikildiniz, paralarım, faizcili-

ğim diye başlayıp, hakaretle bitirdiniz! Sabrettim, omuz silktim, katlandım. Soydaşlarım gibi yaptım, kaderlerini paylaştım. Sabırdır bizim kaderimiz. Ama siz... durmadınız. Bana dinsiz, imansız, gırtlacı kesilesi köpek bile dediniz. Suratıma tükürdünüz. Niye? Malımı istediğim gibi kullanıyorum diye. Şimdi gelmiş yardım dileniyorsunuz. Olsun. Peki. Ama ne bekliyorsunuz? Sevineyim mi? Köpek yerine koyduğunuz biriysem, övüneyim mi? Bir köpeğin parası sizler için ne ki? Tekmelediğiniz, iteklediğiniz, mundar bir hayvan iken...şimdi ne diyeyim size? El pençe divan durup, kuyruğumu sallayayım da, üç bin altını önünüze koyup yalvarayım mı? "Aman güzel siniyor! Bir tekme daha atın. Bir kere daha tükürün yüzüme. Yetmez! Köpek diye bağırın suratıma. Bütün bunları yapın ki, üstüne de üç bin altın vereyim." Böyle mi diyeyim?

ANTONIO

: Tükürürüm tabii. Yine köpek derim, yine tekmelerim. Var mı bir diyeceğin? Senden para istiyorsam, dost gibi verme, istemem! Yardım olsun diye el değıştiren maden parçasından kâr sağlamaya kalkar mı insan? Vereceksen düşmanına verir gibi ver; geri alamazsan cezasını söke söke kopartmaya yüzün olsun.

SHYLOCK

: A-a! Nasıl da sinirlendi birden. Ben geçmişı unutup dost olmak için yollar arıyorum. Beş kuruş faiz almadan... sırf iyilik olsun diye size... elimden geleni yapıyorum, ama siz beni dinlemiyorsunuz bile.

BASSANIO

: Aman ne iyilik!

SHYLOCK

: İnanmıyor musunuz ? O zaman ispat ederim! Hadi gelin, hep beraber bir no-

tere gidelim. Bütün istediğim kupkuru, şartsız-şurtsuz bir senet. Ne kefil isterim, ne garanti! Sanki eğleniyormuşuz gibi, küçücük bir madde ekleyeceğiz. Diyeceğiz ki, "Fılan kişiden, falan yerde, filanca tarihte aldığım şu kadar altını, vaktinde ödemezsem eğer, alacaklı ceza olarak bu para karşılığı gövdemden yarım okka kadar bir parçayı kesebilir. " Tamam mı?

ANTONIO

: Tamam! Bence uygundur. Hatta çok uygundur. İmzamı atabilirim, herkese de Shylock'un iyi biri olduğunu kolay kolay anlatabilirim.

BASSANIO

: Hayır! Benim yüzümden böyle bir senede imza atmanı istemiyorum! Borçtan ölürüm daha iyi.

ANTONIO

: Korkma. Vaktinde öderim borcumuzu. Vade dolmadan bir ay önce elime yüklüce bir para geçecek.

SHYLOCK

: Görüyor musun, duyuyor musun yüce tanrı? Şu hıristiyan kullarının yürekleri nasıl da katı. Nasırlaşmış duyguları...başkalarını da öyle sanıyorlar. İyi niyeti bile anlamıyorlar. Rica ederim, söyleyin. Bu adam ödemezse borcunu, elime ne geçecek? Yarım okka et! Hem de insan eti. Ne işe yarar? Satamazsın, saklayamazsın, pişirip yiyemezsin. Elinde kalır. Anlamıyorlar ki niyeti. Dostluğu, sevgiyi sağlamaktır amaç, o kadar. Kalbini kazanmak istiyorum. İsterse ne âlâ, istemezse güle güle. Ama yalvarırım, kötü gözle bakmayın. O değil mesele.

ANTONIO

: Shylock, peki... İmzalayacağım o senedi.

SHYLOCK

: Güzel. Noterde buluşalım o zaman. Önden gidin, hazırlatın senedi. Ben de paranın peşine düşeyim şimdi.

ANTONIO

: Elini çabuk tut, e mi?

BASSANIO : Hain haindir. İyi niyet hainlerde bulunur şey değildir.
ANTONIO : Telaşlanma. Gemilerim vade bitmeden bir ay önce limanda. Hem de bol parayla.
GRATIANO : Sinyor Bassanio!
BASSANIO : Ne var Gratiano?
GRATIANO : Bir ricada bulunsam.
BASSANIO : Peşinen kabul ediyorum. Yoksa oyar-sın beynimi...
GRATIANO : Aman, n'olur reddetmeyin. Ben de sizinle Belmont'a gelmek zorundayım.
BASSANIO : Zorundaysan gel, olsun bitsin. Ama rica ederim, ruhunun azgın atlarını iyi dizginle. Konuşurken gülerken, otururken kalkarken taşkınlığını frenle. Hiç tahammülüm olmaz beni rezil etmene. Ümitle gidiyorum, senin yüzünden hayal kırıklığına uğramak istemiyorum.
GRATIANO : Size söz veriyorum, and içiyorum. Ciddi bir suratla dolaşmazsam, ağır başlı olmazsam, terbiyemi bozarsam, sululuk yaparsam, beş dakikada bir küfürü basarsam, elimden dua kitabını eksik edersem, tesbihimi vakarla çekmezsem... fırlatın, atın beni çöpe.

İKİNCİ PERDE

1. Sahne

L. GOBBO : Bu vicdan pes edecek, diz çökecek, boyun eğecek ve ben o mundar Shylock'tan kurtulacağım işte. Şeytan girdi yüreğime ve habire diyor ki: "Gobbo! Hey sen, Launcelot Gobbo! Hadi! Kır şu kirişi. Yağla tabanlarını, kurtar kendini!" Ama o vicdan var ya... Başlıyor itiraza: "Hayır, yapamazsın. Böyle kaçamazsın. Kiriş de yok sana, yağlı taban da." Ardından yine başlıyor şeytan : "Aklını başına topl! Bu işler yürümez vicdanla. Fırla!" Vicdan susar mı, alıyor sazı eline: "Sen namuslu birisin Launcelot Gobbo. Namuslu biri ne yaparsa, öyle yapmalıdır. Unutmamalısın ki, sen namuslu bir adamla namuslu bir kadının oğlusun!" Babamı bilmem...ama sanırım anam namusluymuştu. İyi de, ben ne yapacağım? Bir yanda şeytan, öte yanda vicdan! Shylock'u bırakır kaçarsam, iblislerini takmaz mı peşime? Çünkü o da bir başka şeytan! Üstelik vicdanı unutursam, zaten şeytanımın eline yuları verdim demektir. İtişe kakaşa buraya geldim işte. Kararımı da verdim, vicdanı unutuyorum, şeytana uyuyorum. Ve kaçıyorum. Hem de dört nala!
YAŞLI GOBBO : Efendi oğlum, yavrum. Çok rica ediyorum, Shylock'un evini bana gösterir misiniz?
L. GOBBO : Aman yarabbi! Şu başıma gelene bakın. Öz anam beni tanımıyor. Gözünde perde değil, demir perde var bunun .
YAŞLI GOBBO : Shylock diyordum civanım. Evine nasıl gidilir?

L. GOBBO : Önce sağa sap, sonra sola sap, derken bir sağ bir de sol yap. Derken hiçbir yere sapmadan ilerle, iki sol bir de sağ yaptın mı, evin tam önündesin.

YAŞLI GOBBO : Tövbe, tövbe. Nasıl giderim ben bu kadar karışık adrese? Peki yavrum, yanında çalışan bir Launcelot vardı, tanıyormusun?

L. GOBBO : Ooo! Genç Sinyor Launcelot'u arıyorsunuz. -Şimdi seyreyleyin gümbürtüyü! -

YAŞLI GOBBO : Demek Sinyor Launcelot, ha ?

YAŞLI GOBBO : Sinyor minyor değil, delikanlı! Yoksul bir kadının zavallı oğlu. Söylemesi ayıp, kadın yoksuldu, ama vallahi namusludur. Hamdolsun, aç değil, açıkta değil. Geçinip gider.

L. GOBBO : Anasını konuşmuyoruz zaten. Sinyor Launcelot dedik ya.

YAŞLI GOBBO : Sadece Launcelot...Sinyor'u yok.

L. GOBBO : Sinyor anacağım, sinyor. İster inan ister inanma ama, önce sinyor oldu, sonra da cennetlik. Anlayacağın, bu dünyayı şerefle terketti, gitti.

YAŞLI GOBBO : Ah ulu tanrı...Bunu bana nasıl yaptı? Benim desteğim, bastonum, direğim olacaktı. Yemedim yedirdim, saçımı süpürge ettim. O beni bıraktı gitti, öyle mi ?

L. GOBBO : Benim yalı kazığına, sokak direğine, keresteye, kütüğe benzer bir halim mi var acaba ? Hey, ana! Beni tanımadın mı?

YAŞLI GOBBO : Tanımıyorum sizi ama evladım, ne olur bana doğruyu söyleyiniz.

L. GOBBO : Biricik oğlum toprak mı oldu?

L. GOBBO : Anacağım. Benim, ben. İyi bak da tanı. Toprağın altında değil, karşımdayım.

YAŞLI GOBBO : Gözlerime perde indi. Bulanık görüyorum. Bakıyorum bakıyorum, tanıya-

mıyorum.

L. GOBBO : Gözünün perdesi olmasa, tanır mıydın acaba? Hangi ana oğlunu tanıyabilir bunca zaman sonra?

YAŞLI GOBBO : Sen benim oğlum musun yani? Nereden belli?

L. GOBBO : Sen Shylock'un uşağı Launcelot'u aramıyor musun? O benim işte.

YAŞLI GOBBO : O Launcelot sensin madem ki, etimdensin, kanumdansın, canımdansın...oğlumun ta kendisisin. Nasıl da değişmişsin. Bu sakal da nesi? Efendinle aran iyi mi ?

L. GOBBO : Bak, ona hediye getirdim.

L. GOBBO : Efendim tam bir cimri. Hediye vermek istiyorsan, sağlam bir İngiliz sici mi bul da assin kendini. Açlıktan öldüm bittim, eridim gittim. Ah, anacağım, geldiğine ne iyi ettin. O hediyeyi götürelim, yeni efendim Sinyor Bassanio'ya verelim. Onun karpısına giremezsem, çalacağım başımı dağlara kaçacağım. Shylock'un yanında biraz daha kalırsam, çifit olacağım!

3. Sahne

SHYLOCK'un Evinde Bir Oda

JESSICA : Demek bizden ayrılıyorsun. Yazık! Kâbus dolu evimize neşe saçan bir tek sen vardın. Hem de ne yazık! Güle güle, ama biraz bekle. Al, sana bir altın. Akşam yemeğinde Lorenzo'yu bulacaksın, bu mektubu eline tutuşturacaksın. Ama kimse görmesin. Hele babam, sakın bilmesin.

L. GOBBO : Elveda! Hüznüm göz çıkarlarımdan aşağı şakır şakır boşanmak üzere, konuşamıyorum. Ne şirin ama ne hınzır

JESSICA

şeysin sen. Peşine düşen kimse, gökten yere haklıdır. Hadi. Baksana, ağlamak üzereyim, yiğitliğim nem kapmadan gitmeliyim.

: Güle güle Launcelot. Günahdır, biliyorum ama o babanın kızı olmaktan bıktım, ben de gidiyorum. Soy çekiyor ama soğan kokmuyor her zaman. Lorenzo, sözünü tut, kurtar beni böyle yaşamaktan. Dinimi bile unutturum, sonsuza kadar sadık karın olurum.

4. Sahne

Sokak

LORENZO

: Yemek vaktinde sıvışırız. Üstümüzü bizim evde değiştirir, döneriz. Bir saat bile sürmez.

GRATIANO

: Dikkat etmeliyiz, iyi düşünmeliyiz. Her şeyi berbat edebiliriz. Beceremeyeceksek, başlamayalım.

LORENZO

: Saat henüz dört. Nedir acelen? Önümüzde iki saat var, rahat rahat hazırlanınız. Hayrola Launcelot? Ne haberler var?

L. GOBBO

: Şu mektubu okuyun hele, bir göz atın haberlere.

LORENZO

: Ah, o güzel el yazısı. Bu satırların yazarı, şu kâğıttan da akça pakça bir şey...

GRATIANO

: Aşk hikâyesi ha? Üstelik akça pakça bir kızla?

L. GOBBO

: Ben gideyim sinyorlar.

LORENZO

: Nereye gidiyorsun?

L. GOBBO

: Eski efendim Shylock' u, yeni efendim Bassanio adına yemeğe davet edeceğim.

LORENZO

: Dur, hemen kaçma. Al şunu da, güzel Jessica' ya sözümde duracağımı haber

GRATIANO
LORENZO

ver. Gizlice ama.

: Mektup güzel Jessica' dan, değil mi?
: Öyle. Babasının evinden kaçacak benimle, ama nasıl? Kaç parayla? Ne kadar altın alacak yanına? Mücevherler ne kadar ? Onları yazıyor. Biliyor musun, Shylock kapağı kazara cennete atarsa, sebebini bu melek ruhlu kızda ara. Hadi, yürü gidelim.

5. Sahne

SHYLOCK' un Evinin Önü

SHYLOCK

: Görürsün gününü sen! Yakında anlarsın Shylock kimmiş, Bassanio kim! Hey, Jessica!

Bakalım yan gelip yatabilecek misin orada, yanımda yaptığın gibi. Hey! Jessica diyorum! Bütün gün tembel tembel uyukla...durmadan elbise değiştir, giyin kuşan, işin gücün fiyaka. Jessica! Neredesin?

L. GOBBO

: Hey! Jessica!

SHYLOCK

: Kes sesini! Sana bağırmı dedim?

L. GOBBO

: Hep kızardınız ya, "Ben söylemeden kılını kopartmazsın" diye. Siz söylemeden bağırayım dedim işte.

JESSICA

: Beni mi çağırdınız? Bir şey mi istediniz ?

SHYLOCK

: Akşam yemeğine davetliyim ben. Anahtarları al. Niye gidiyorum acaba? Sevdikleri için değil ki davetleri; yüzüme gülecek, arkadan vuracaklar. O şahane züğürtlerin iki lokmasını tiksine iğrene yiyeceğim işte. Jessica, kızım, ev sana emanet. İçim hiç gitmek istemiyor. Rüyamda torbayla altın gördüm, bir şeye yoramıyorum.

L. GOBBO

: Aman gidiniz, mutlak gidiniz. Sevgili

efendim yüksek kusurunuzla şerefle-
neceğini söyledi.

SHYLOCK : Aman ne iyi. Ben de onun bir kusuru-
nu bulsam da, icabına baksam diye
bekliyorum. İçimden gelmeseydi de gide-
ceğim işte. Önden koş, git haber ver.
Geliyorum davetlerine.

L. GOBBO : Gidiyorum efendim. Önünüze düşün-
yorum. Küçük hanım, rica ediyorum,
pencereye perde olun da yola bakın.
Yollara düşmüş genç bir adam var,
kıymetini ancak genç hanımlar anlar.

SHYLOCK : Bu uşak ruhlu budala ne diyor ?

JESSICA : Veda ediyor babacığım, sadece veda
ediyor.

SHYLOCK : Uyuşuk, tembel, uyku tulumu. Uyku-
su aklımdan çok. Zaten bizim kümeşte
senin gibi horozlara yer yok! Sesimi çı-
karmıyorum bu yüzden, güle güle di-
yorum. Gitsin de o ahmağın benden
aldığı paraları har vurup harman sa-
vurmasına yardım etsin! Jessica! Uzun
kalmam belki de, erken gelirim. Kapı-
yı bacayı iyi kapa, eve kimseyi alma!

JESSICA : Ebediyete kadar elveda. Hele şu fırsat-
tı bir kullanayım, ben babamdan vaz-
geçeceğim, sen kızını yitireceksin.

6. Sahne

Sokak

GRATIANO : Lorenzo şu balkonu gösterdi. Git, al-
tında dur, dedi. Söylediği saat de geçti.
Ne yapacağım ben şimdi? Gecikmesi
tuhaf değil mi?

Aşık dediğin akrep ve yelkovanla yarışır.

LORENZO : Geciktim, başışla. Bir gün sen de kız

kaçırmaya kalkarsan beni hatırla. Göz-
cülük gerekirse istediğin kadar bekle-
rim, ödeşiriz. O hain Shylock'un melek
kızı Jessica burada oturuyor.

JESSICA : Kim var orda?

LORENZO : Benim... Lorenzo... Sevgilin geldi, sev-
gilim.

JESSICA : Ah sevgilimciğim, ben de sevgilin.
Başka kimi deli gibi sevebilirim?

LORENZO : Kimi sevdiğini senden başka kim bi-
lebilir?

JESSICA : Tut şu sandığı. Ağırılığı kadar hafiflete-
cek bizi. İyi ki ortalık karanlık da beni
görmüyorsun. Erkek kılığında dolaştı-
ğımı aşk tanrısı görse, lanetlerdi beni.

LORENZO : Hadi, gel yanuma. Bu karanlıkta gü-
neş gibi parla da bana yol göster. Sen
hep güzelsin sevgilim, erkek kılığında
bile. Çabuk ol. Yoksa sırlarla dolu gece
sırlara karışıp gidiverir. Açıkta kalırız
aşkımızla başbaşa.

JESSICA : Kapıları sıkıca kapatıyorum, birkaç
altın daha alıyorum, şimdi geliyorum.

LORENZO : Gel yanbaşına sevgilim, hemen ka-
çalım. Gemi limanda, bizi bekliyor.

7. Sahne

PORTIA'nın evi

PORTIA : Açın örtüleri. Asil prensimize göste-
rin neleri seçeceğini.

FAS PRENSİ : Evvel emirde, arz-ı endam eyledi al-
tun! Bakalım kitabesinde neler buyrul-
muş :

"Beni seçen, çok kişinin arzu ettiği şe-
ye kavuşur"

Bilahare gümüşü bir kutu, başka bir ve-
cize :

"Kim seçerse beni, layığı bulur."
Ve nihayet kurşun... simsiyah bir teh-
ditle: "Beni seçen kişi belki de varın-
dan yoğundan olur."

PORTIA

Eyvah! Medet, ya yüce Allahım! Ben
münasip cevabı nasıl bulacağım?
: Birinin içinde benim resmim gizlidir.
O kutuyu seçerseniz, istikbalim sizin-
dir.

FAS PRENSİ

: Ya Allah! Bir lahza daha nazar eyle-
meli, neler diyor bu kapalı kutular, iyi-
ce dinlemeli.

"Beni seçen kişi, belki de varından yo-
ğundan olur." Kurşun vallah! Elimde
avucumda ne var ne yok saçıp savura-
cağım, hususiyetle bu kurşun böyle bir
kelam etti diye, öyle mi? Makul değil.
Neydi pekâlâ gümüştüğü?

"Kim seçerse beni, layığı bulur."
Eh, azami şekilde makuldur. Böyle bir
afet-i devrana layık benden başka nam-
zet var mı? Münasıptir, amma velakin,
şu altın kutuyu da ihmal etmemeli.
"Beni seçen çok kişinin arzu ettiğine
kavuşur."

Allahın inayeti, peygamberin velayeti
ile aklımı başıma devşiriyorum ve
muhtemelen altın kutuyu seçiyorum.
Bittabi. Çünkü, arzu edilen bu cins-i la-
tiffin peşinde cümle alem gezinmekte.
Bilhassa açarsın, hatunu bizzat koynu-
na atarsın.

Hadi bismillah. Açıyorum sultanım.
Kararım altundan yana.

PORTIA

: Buyrun Prens. Resmim çıkarsa, sizi-
nim

FAS PRENSİ

: Fesupanallah! Maazallah! Bu da ne?
"Ucuz kurtulduk, örtülsün şu kutular.
Eksik olsun senin gibi kocalar." Tövbe
estağfirullah!

8. Sahne

Venedik'te Bir Sokak

Solanio

: Gözlerimle gördüm, Bassanio açtı
yelkeni gitti. Gratiano da gemideydi,
ama Lorenzo orada değildi. O edepsiz
Shylock gece yarısı bastı yaygarayı,
Dük'ü ayağa kaldırdı, Bassanio'nun
bindiği gemiyi aramaya kandırdı. Çok
geç, gemi çoktan açık denize ulaşmıştı.
Atı alan Belmont'u aşmıştı! Ve tam o
sırada DÜK'ün kulağına bir fısıltı gel-
di. Jessica ile Lorenzo bir gondolun
içinde, aman da aman...dendi! Aşıkla-
rın Bassanio'nun gemisinden olmadık-
larına Antonio, yemin billah etti,
Dük'ü inandırırverdi.

Ama ya Shylock!..Sokaklarda şaşkın
dolaşırken, kendini tutamayıp sayıp
döktüğü sözler dehşet vericiydi. Söyle-
niyordu, sayıklıyordu sanki. "Kızım.
Altınlarım...ah altınların vah altınla-
rım, mücevherlerim...Kızım her şeyimi
çalmış. Kızım geri gel, altınlarımı geri
ver. Nasıl da aşırılır gözüm gibi baktı-
ğım o iki mücevher! İki taş. İki kıymet-
li taş. Kızım, kızım! Adalet istiyorum!
Kızımı istiyorum! Mücevherlerimi
adalet bulsun kızıma versin. Hayır kı-
zımı bulun, mücevherlerimi bana ve-
rin, onu da adalete."

Allah vere de Antonio borcunu vaktin-
de ödese. Yoksa bu Shylock onun ka-
nını kurutacak. Bakın neler olmuş;
dün bir Fransız anlatıyormuş. İngilte-
re'yle Fransa arasında kıymetli eşya ile
yüklü bir İtalyan gemisi karaya oturu-
muş. Paramparça olmuş, ne var ne yok
denize dökülmüş. Antonio'nun gemisi

olmasın? Söylemeli mi, söylememeli mi bu korkunç haberi Antonio'ya? Zavalı adam! Zaten üzgün şu sırada. En iyisi konuşmamak, birkaç gün daha çeneyi tutmak. Bassanio'yu geçirirken ne diyordu biliyor musunuz? "Sakin beni düşünerek işini aceleye getirme! Shylock'u da hiç dert edinme. Senet için şu kadarlık üzülmeye. Sevgi dolu kalbine kötülükler girmesine izin verme. Sen şimdi sevdanın peşinde, var gücünle koşmalısın." Ve elini tam bir dost gibi Bassanio'ya uzattı. Bassanio kendini tutamadı, hüngür hüngür ağladı. Öylece ayrıldılar. Sanki Antonio, Bassanio var diye seviyor bu dünyayı.

9. Sahne

PORTIA'nın Evine Bir Oda

- NERİSSA : Çabuk ol. Aç örtüleri. Aragon Prensi de geldi. Yapacak seçimini.
- PORTIA : İşte burada seçim yapacaksınız asil Prensi! Resmimi bulursanız, seçtiğiniz kutunun içinde, ebediyen birlikteyiz.
- A. PRENSİ : Yemin ettim bir kere. Seçimimi söyleyemem kimselere. Hele bir de doğru seçmezsem...elim kadın eline değemez ömrümce. Başım önümde, kaderimin kara yazısını bağırma basıp çekip gideceğim asilce.
- PORTIA : Benim için zahmet edip buralara kadar gelenler, bu şartları yerine getirmek için hep yemin ettiler asil Prensi.
- A.PRENSİ : Kader beni utandırmasın! İşte kuruşun! Bu münasebetsiz maden ne sanıyor kendini?. Dursun, bize yakışmaz. Ama altın. Pırl pırl parlıyor. Bende o

göz var mı senin pırıltına kanacak? Ayrıca, başkalarından bana ne? Ben farklıyım. Onların arzusu bize uymaz. Tabii ki gümüş. Elbette gümüş. Rica ederim, anahtarı veriniz, kilidi açacağım. Kaderim göz süzüyor, bana "gümüş" diyor.

PORTIA

: Orada bulduğunuz şey için bu afra tafra biraz fazla.

A.PRENSİ

: Kader utansın! Bu ne? Bu maskaralık da neyin nesini? Sırttan bir suratmış. Göz de kırıyor bana. Baksanıza neler yazmış: "Portia kim, sen kimsin? Layığın ancak bu senin." Bu muydu nasibim? Yarabbi, sen bilirsin! Bir aptalmışım gelirken, bu aptal suratı da eklediler, iki misli aptal oldum, inleyerek gidiyorum.

NERİSSA

: Kapıda şey var...Şey var...Bassanio! Yaz günlerinin habercisi ılık bir bahar rüzgârı gibi geldi. Şansını deneyecekmiş. Hem de gülümsüyor!

ÜÇÜNCÜ PERDE

1. Sahne

Venedik'te Bir Sokak

- SALARİNO : Manş denizinde Antonio'nun gemisi batmış dediler. Haber hâlâ yalanlanmadı. Bu kancık dedikodu doğruysa, kaç gemiye mezar olan bir limanda olmuş olanlar, Antonio'nun gemisini de kurtaramamışlar. Dilerim son kaybirdir. Dua edeyim, şeytan duymasın. Duydu bile. Duyduğu yetmedi, geliyor. Eee, Shylock? Piyasadan ne haber?
- SHYLOCK : Siz değil misiniz kulağı delik olan? Bilmez miydiniz kızımın kaçırıldığını? Üstelik ben duymadan önce.
- SALARİNO : Bildiğim yalnız o değildi. Kızını uçuran kuşa kanatları kimin taktığını da biliyorum. Göremedin mi, kuşun yuvadan uçup gideceğini?
- SHYLOCK : Bulacak belasını. Elime bir geçsin, yaparım yuvasını.
- SALARİNO : Şeytanı hakim yaparsan, hükmü de böyle olur!
- SHYLOCK : Benim soyum, benim etim, benim kanım...benim kızım, bana kancıklık etsin!
- SALARİNO : Olacak şey değil.
: Seninle kızın arasındaki fark abanozla fildişi arasındakinden az değil. Senin damarlarında soysuz kırmızı şarap dolaşır, kızının damarını kes, güvercin sütü akar!
- SHYLOCK : Rezaletler bununla bitmiyor ki. O müflis, bataklık Antonio ortadan kayboldu gitti. Çalım satar dolaşırdı ortalıkta. Ne oldu? Senedine sahip çıksın o. Tefeci derdi bana. Ne oldu? Senedi-

SALARİNO

SHYLOCK

SALARİNO

SHYLOCK

TUBAL

SHYLOCK

ne sahip çıksın o. Ona buna l dan borç para dağıtıyordu. N Senedine sahip çıksın o.
: Borcunu vaktinde ödemezse, etinden et kesecek değilsin herhalde. Neye yarar, yarım okka insan eti?
: Balık yemi olur! Dişimin kovuğuna gitmez ama balıkları doyurur. O Antonio var ya...Hep hakaret etti bana. Aşağıladı. Zarara soktu beni. Zararıma sevindi, kazancıma sinirlendi. Hep hor gördü milletimi. İşlerimi bozdu, dostlarımı kaçırdı, düşmanlarımı azdırdı. Bütün bunları niye yaptı? Ben Yahudi'yim diye! Yahudi insan değil mi? Elleri, gözleri, dişleri, saçları, aşıkları, duyguları yok mu? Yahudi'nin kursağına yemek gitmez mi? Uyumaz mı? Üzülmez, ağlamaz, kahrolmaz mı? Kahpe kurşun onun da gövdesinde kanlı bir delik açmaz mı? O hiç hastalanmaz, ilaç almaz, şifa bulmaz mı? Sıcak onu yakmaz, soğuk onu dondurmaz mı? Vur bıçağı...onun damarından da bir damla kan akmaz mı? Ben de insarum! Antonio'dan intikam alacağım. Alamaz mıyım? Haksızlık kalsın mı alımda bir utanç lekesi gibi? Haksızlığın bedelini ödetmeyi sizden öğrendim ben de. Ödeteceğim, hem de son zerresine kadar. Bunu sizden daha iyi yapacağım. Göreceksiniz.
: İşte bir iblis daha görüldü. Burası cehenneme döndü. Bir şeytan eksik.
SHYLOCK : Konuş Tubal. Haber var mı Ceno-va'dan? Buldunuz mu benim kızını?
TUBAL : Laf dolaşılıyor şurda-burda. Laf var da kız yok!
SHYLOCK : Lanet olsun! İki bin altınlık pırlantam gitti. Bizim sülalede böyle rezalet görülmemiştir. Böyle bir felaket başımıza

hiç gelmemiştir. Yalnız bir pırlanta iki bin altın. Ya ötekiler? Ahhh!...O kızım olacak hain, ayaklarımın dibine yığılsa, kıvrana kıvrana geberse...mezara girse, altınlarım da mezarında bulunsun...Tabutunun çivilerini gözümün önünde çaksalar, pırlantalar o tabutta olsalar...Paracıklarımın haber yok mu? Paralar uçtu. Onları bulmak için harcanacak paralar da cabası. Ziyana üstüne ziyana! Hırsızlığın zararını çeken, yine ben..Hırsız bulmak için para döken, yine ben. Kızımı benden aldılar. Biricik evladımı soyuma ihanete zorladılar. Hıristiyan yaptılar. Ben ise onlarla dost olmaya çalışıyordum. Köpek dediler, onu bile affettim. Affettiğim yetmedi, üstüne para verdim. Daha ne yapsaydım? Öfkemi kusamıyorum, hıncımı alamıyorum, daha da berteri...tek başıma sızlanıyorum. Yanıbaşım da ne bir ses, ne bir nefes. Benim için dökülen gözyaşı yok. Bir hıçkırık duyulmuyor benden yana. Kalakaldım kederimle, öfkemle başbaşa.

TUBAL : Öyle sayılmaz. Baş belada olan biri daha var. Haber geldi Cenova'dan. Antonio...

SHYLOCK : Antonio mu? Harika! Baş nasıl bir belaya girmiş? Söyle.

TUBAL : Gemilerinden biri, Trablus'tan dönerken batmış.

SHYLOCK : Şükürler olsun! Biliyordum! Doğru mu? Söyle.

TUBAL : Kazadan kurtulan gemicilerle konuştum.

SHYLOCK : Afferin TUBAL'ciğim. Aslan Tubal'ciğim. Ne güzel haber verdin. Cenova'da mı duydun? Anlatsana azıcık.

TUBAL : Bir şey daha duydum. Senin kız, yine Cenova'da, bir oturuşta seksen altın

SHYLOCK : Ah! Yüreğim hançerleniyor. Gitti altınlarım...paralarım...kızımın bir gecelik hovardalığı için seksen altın, ha? Seksen altın!

TUBAL : Venedik'e dönerken bir kaç alacaklısını gördüm Antonio'nun. Sonu iflas diyorlar. Başka çaresi yok diye yemin ediyorlar.

SHYLOCK : Ah! Nasıl seviyorum. Mahvedeceğim onu, bütün yaptıklarını burnundan fitil fitil getireceğim.

TUBAL : Diyordum ki. Biri bana bir yüzük gösterdi. Senin kız bir maymun almak için o yüzüğü vermiş.

SHYLOCK : Nee? Allah kahretsin! Yerin dibine batası kaltak! Tubal, bunları bana mahsus mu söylüyorsun? Lanet olsun, işkence ediyorsun. Anamın firuze yüzüğü...Düğününde rahmetli babam almış. Kendi elleriyle parmağına takmış. Bir orman dolusu maymuna değişmezdim o yüzüğü.

TUBAL : Ama bak...Antonio'nun işi hepten bitik. Sana iyice yenik düştü artık.

SHYLOCK : Doğru. Bu çok doğru. Tubal, kalk, kırmılda. Koş, bana bir icra memuru bul. Yemin ederim, on beş güne kadar ödemezse o borcu, yarım okka ciğerini sökeceğim.

2. Sahne

PORTIA'nın evi

PORTIA : Ne olur, biraz kalın. Acele etmeyin. Seçim yapmadan önce bir kaç gün bekleyin. Ya yanlış olursa o seçim... Ben ne ede-

rim? Nasıl katlanırım sizden ayrılmaya? Biraz zaman geçsin. İçim diyor ki, ayrılırsak kahrolacağım. Aşk yüzünden mi? Belki...

Belki de değil. Ama nefret hiç değil. Keşke diyorum, seçiminizi iyice geriye atsanız, burada, yanibaşımda birkaç ay kalsanız. Yanlış anlamayınız...Öylece aklımdan geçiriyorum. Belki düşüncelerim hiç söylemeksizin, benden size geçirdi. Doğru seçimi yapabilmeniz için yol gösterirdi. Yemini bozmamalım. Yeminimi tutmalıyım. Ama ya yanlış seçerseniz? O zaman kendimi kahretmez miyim, keşke bozsaydım o lanet olası yemini diye? Günah işletirdiniz bana. Ama o gözleriniz. Ah, o gözleriniz! Beni iki parçaya ayırıyor sanki. Bir parçam sizin, bir parçam benim. Aslında o da sizin.

Madem ki benim, öyleyse sizin. Demek ki hepsi sizin. Demek ben sizinim. Gevezeliğim zaman kazanmak için. Seçmeyin, bekleyin, ayrılmayın, yanınızda kalın.

BASSANİO : Beklemek benim için işkence...her şeyi mahvediyor.

PORTİA : Mahvediyor öyle mi? Ama neyi? İtiraf edin; yoksa başka biri mi var beklemeyeceğiniz? Ondan mı korkuyorsunuz?

BASSANİO : Tek korkum var. Aşkıma kavuşamamak. Aşkım da sizsiniz.

PORTİA : O zaman hadi! İşte önünüzde duruyorum, bir kutunun içinde kilitli. Açın o kilidi...ama doğru kilidi, ne olur. Kaybederseniz, ben kaybetmiş olacağım, bilirsiniz. Ağlayacağım, kendi gözyaşlarımın denizinde boğulacağım. İşte o gidiyor. İşte, Troya halkının kanlı gözyaşlarıyla deniz canavarına kur-

ban ettiği genç kıızı kurtaran Alkides. Nasıl isterdim o kurbanın yerinde olmak...Ve işte hıçkırıklar içinde korkunç sonu görmek için toplanmış Dardanya kadınları. Hadi Herkül, çok yaşa. Sen yaşa, beni de yaşat. Sen çarpış, ben yüreğim deli gibi, yanında olayım.

ŞARKI

: Sevda nerde doğar söyle / Kafada mı yoksa gönülde mi? / Neyle beslenir o söyle, söyle / Doğduğu yer gözlerde / Onu güzel bakışlar besler / Aç kalırsa ölür gider / Sevda için söyleyelim / Sevda şarkısını dinleyelim.

BASSANİO

: İlk izlenim aldatır. Dış görünüşün aldatıcılığı bu. Her şeyin dışı süslü bir yalan. Dünya hep o sahte gösterişin, kalıplı kıyafetli görünüşün peşinde. Dinde de böyle.

En büyük günahı işliyorsun, açıyorsun kara kaplı kitabı, çatık bir suratla ahkâm kesiyorsun. Günah o ahkâma bürünüyor, kuş olup uçuveriyor. Ya güzellik? Uçup gidecek bir güzellik satın almak uğruna, dök gitsin bakalım avuç avuç para. En parlak güzellik en sahtesiyse... Neye yarar? O altın sarısı lüle lüle saçlar bir gün girmeyecek mi mezara? Saç kaldığı görülmüş mü kurukafada? Sen! Altın! Pırlıltı, ihtişam, gösteriş...Aldatıcı, baştan çıkarıcı, hilebaz altın! Sen, Kral Midas'ın yağsız kahvaltısı. İşim yok seninle. Sen gülmüş, renksiz, ümitsiz, köle kullara kulluk eden avutucu maden. Seninle de işim yok. Ama sen...O boynu bükük, gösterişsiz, emektar kurşun. Tehdit ediyorsun ama korkutmuyorsun. Sözün ne olursa olsun, özünü istiyorum. Seni seçiyorum. Sonum hayırlı

PORTIA : Acılar...güle güle. Gömülün birer birer o umutsuz geçmişe. Bekle aşk! Beni biraz rahat bırak. Kurcalama yüreğimin kıpırtılı sevincini. Rahat bırak coşkunun dizginlerini.

BASSANIO : Karşımda duran Portia'nın resmi değil, bir yarı tanrı. Bu gözler donuk bakmıyor, adeta canlı. Bakışları gözlerimin bebeğine dikildi, çakıldı, kaldı. İşte ıslak dudaklar aralandı, saçlarımın içine ılık bir soluk yayıldı. O ilahi ressam ipeksi saçlarına sırmalar sarmış. Bu ne cüretmiş de, o ressam bu gözlerle baka baka fırçasına söz geçirmiş, söz dinleyen fırça nasıl olmuş da bu gözleri kâğıda işlemiş? Bu bir mucize! Eğilip bükülmüş bu kâğıttan bana, benden dünyaya ulaşan bir mucize. Talihimin vazgeçilmez müjdesi. İnanmalı mı? Bu resmin canlısından duyulmalı mı, yoksa şimdiden coşup oynamalı mı? Bu alkışlar bana mı? Konuşun Portia!

PORTIA : Sizinim Bassanio! İşte karşınızdayım, olduğum gibi. Keşke bin kez daha güzel, bin kez daha zengin olsaydım. Toy bir kızım ben. Çok şey bilmem. Hiç yoktur hayat tecrübem. Tek güvencem, gençliğim. Kendimi size böylece teslim edeceğim. Ne istiyorsanız, onu öğreneceğim. Bu evin kraliçesiydim tek başıma, şimdi siz, kral gibi geldiniz. Bu yüzük krallığınızın armağanı olsun. Düşürür, kaybeder, bir başkasına teslim ederseniz yüzüğümü, aşkımız da yok olsun. O zaman beni de yok biliniz.

BASSANIO : Dilim tutuldu, sesim kısıldı. Bırakayım duygularım konuşsun. Bu yüzük şu parmaktan çıkarsa, ruhum da bed-

nimi terketmiş demektir. O zaman hiç korkmadan "Bassanio artık bir ölüdür!" diyebilirsiniz.

NERISSA : Hanımım! Artık sevinç bizim, mutluluk bizim. Coşkuyla haykırmak sırası bize geldi.

GRATIANO : Sevginizin mührünü kâğıtta görmek istediğinizde, gününü bana söyleyin. Ben de evleneceğim.

BASSANIO : Ne iyi olur. Ama evlenecek birini bulman lazım.

GRATIANO : Sayenizde, neredeyse buldum bile. Siz hanımı görürken, benim gözüm de nedimedeydi. Siz hanıma vurulduunuz, ben de nedimeye tutuldum işte. Doğru kutuyu bulunca, benim kısmetimi de açtınız. Siz hanımla evlenebilerseniz, o da bana varacak. Söz verdi.

PORTIA : Doğru mu söylüyor Nerissa ?

GRATIANO : Evet madam.

BASSANIO : Sözüünüz söz mü Gratiano?

GRATIANO : Söz efendim.

SALANIO : Sinyor Antonio size bunu gönderdi.

BASSANIO : Ne olur, ben mektubu okurken, siz de anlata-durun. Nasıl, iyi mi? Keyifli mi?

SALANIO : Sağlığı yerinde, ama kaygısı da öyle. Mektubu okuyun, anlarsınız.

GRATIANO : Venedik'ten ne haber? Şanlı tacir Antonio ne alemde? Bassanio'nun başarısını duyunca kim bilir nasıl sevinecek. Başımıza talih kuşu kondu gibi.

SALANIO : Onun hali ise tam tersi.

PORTIA : Bu mektup kötü haberlerle dolu. Bassanio'nun çehresi sapsarı oldu. Çok sevgili bir dostu ölmüş gibi. Onun sağlam yüreğini başka hiçbir şey böylesine üzemez.

BASSANIO : Ah, sevgili Portia! Acı bir haber geldi. Yanınıza gelip şansımı denemek için sevgili bir dosttan borç istemiştım. O da benim yüzümden borçlandı. Ve

SALANİO

şimdi, sanki ölüm haberi duruyor karşımda. Salanio! Tanrı aşkına söyle. Gemilerinden biri bile kurtulamadı mı? Trablus'tan, Hindistan'dan, Meksika'dan, onca denizden, onca yoldan tek bir gemi bile limana ulaşamadı mı? : Ne yazık ki hayır. Hiçbiri kurtulamadı. Sinyor Antonio da kurtulamıyor. Artık parası olsa da kurtulamayacak. Çünkü Shylock para istemiyor. Vade bitti, keserim yarım okka etimi, alırım diyor. Gece demiyor, gündüz demiyor, DÜK'ün başının etini yiyor. Hakkımı isterim. Hakkımı alamazsam Venedik'te kanun yok diye, dünyaya sizi rezil ederim...diye dirotiyor. Yola getirmek için çok uğraştılar, ama kimse Shylock'u yumuşatamadı. Adalet, eşitlik, hak, hukuk nutuklarını durduramadı. Bir yol bulunmazsa, zavallı Antonio'nun durumu çok fena.

PORTIA
BASSANİO

: Shylock mu? Ne kadar ona borcu?
: Benim yüzümden tam üç bin altın borç aldı.

PORTIA

: Hepsi bu mu? Verin altı bin altın, senedinizi geri alın. Bassanio'nun yüzünden kılına hanel gelmesin o iyi yürekli arkadaşın. İki katı da yetmez, iki katını da üçle çarpmalı da vermeli, kurtulmalı. Ama önce kiliseye gideceğiz, Tanrı önünde karı-koca olacağız. Sonra sizi Venedik'e yollarız. Yüreğiniz bu kadar sıkıntıdayken aynı yatağa girmek istemem sizinle. Lütfen bize de okuyun o mektubu. Neler olmuş bilirim.

BASSANİO

: (Okur) "Aziz dostum Bassanio. Bütün gemilerim mahvoldu. Alacaklılarım haberi duyar duymaz sardı etrafımı. Öyle zalimleşti ki hayat, bilemezsin. Vaziyetim çok kötü. Shylock'a verdi-

ğim senedin vadesi geldi, geçti. Ödesem de para istemiyor artık, kellemi istiyor. Aramızdaki hukuk hep aynıdır, inan bana. Alacak, verecek değil mesele, tek kalan sevgidir. Ölmeden önce bir kez daha bakabilseydim senin yüzüne, gam yemezdim. Gönlünce yaşa. Seni buraya sevgi getirecekse, ne âlâ. yoksa, bu mektubu unut."

PORTIA

: Ah sevgilim, hiç düşünmemelisin. Gitmelisin.

BASSANİO

: Evet, gidiyorum. Dönüncüye kadar sana da bana da, ne uyku var ne huzur.

3. Sahne

Venedik'te Bir sokak

SHYLOCK

: Zindancı, ona dikkat et. Hayır, merhametten bahsetmeyin bana. Boş yere, bedavadan para dağıtan şahane züğürtlerin sonu budur. Zindancı, dikkat et ona.

ANTONİO
SHYLOCK

: Shylock...Biraz dinle beni.
: Kiminle konuşuyorsun? Köpeğini mi çağırıyorsun? Yağma yok. Boş laflara karnum tok. Senedimin karşılığını isterim ben! Yemin ettim, senedimde ne yazıyorsa onu alacağım. Köpektim ben, öyle değil mi? Sen öyle demedin mi? Madem ki köpeğim, sakın kendini sivri dişlerimden. Dük'e söyledim. Hakkımı alamazsam ne yapacağımı biliyor.

ANTONİO
SHYLOCK

: Shylock... Dinle beni dedim.
: Ben senedimi bilirim, onu söylerim. Başka da bir şey dinlemem. Burnunun ucunu görmeden yol alanlara da aldırmam. Ben senedimi bilirim. Senin aracılara da kulak asmam. Ben... senedimi...bilirim!

ANTONIO : Yalvarıyorum sana. Yarın onun borcunu öderken Bassanio yanımda istiyorum. Yoksa öleceğime üzülüyorum.

4. Sahne

PORTIA'nın Evi

PORTIA : Lorenzo! Efendin ve efendim gelene kadar evin idaresini ellerinize emanet ediyorum. Sana da Jessica'ya da güveniyorum. Biz, Nerissa ile birlikte, çileye gireceğiz, Tanrı'ya yalvaracağız. Bassanio'nun sağ-salim, üzüntüsüz dönmesi, Antonio'nun kurtulması için yakaracağız. Birkaç saat ötede bir manastır var, orada kalırız. Dostluğunuza güvenerek, yüklediğim bu zahmeti üstlenmenizi rica ediyorum.

LORENZO : Bütün kalbimle istediğinizi yapacağım; benim için arzularımız emirdir madam.

JESSICA
PORTIA : Gönünüzü ferah tutun, ne olur.
: Nerissa, henüz hiçbir şey bilmiyorsun ama...hazır olmalısın. Kocalarımızı hiç beklemedikleri bir anda karşımızda göreceğiz.

NERISSA
PORTIA : Onlar da bizi görecekler mi?
: Elbette görecekler, ama öyle bir kılıkta görecekler ki...ikimizi de başkası sanacaklar. Erkek gibi giyineceğiz. Yemin ederim sana, o kılıkta senden yakışıklı olacağım. Takarım belime hançeri, yiğit bir edayla salınırım ortalıkta. Nasıl ama? Sesim çok iyi olmaz, boru sesiyle, hadım erkek sesi arası bir şey gibi çıkar, ama olsun. Bakma sessiz sedasız oluşuma benim. Erkeklerin horroz gibi kabarıp böbürlenmelerini iyi inceledim. Onları taklit edeceğiz. Göre-

NERISSA : Yani biz şimdi elimizin hamuruyla, kalkıp erkek kılığında...çalım mı satacağız?

PORTIA : Susss, bağırma. Duyan olursa anlamlı foyamız. Haydi, koyul yola.

LORENZO : Rüya gibi bir mehtap, nasıl da parlıyor tepemizde. Yine böyle bir gece, cennetten gelir gibi hafif hafif esen rüzgârlar ağaçları öpüp okşarken, yapraklar ürpererek beklerken...Troilus, Troya duvarını aşmış, Cressida'nın geceyi geçirdiği çadıra derdini döküyordu. İşte aynen böyle bir geceydi.

JESSICA : Yine böyle bir gece...Thisbe, ürkek adımlarla, çimenlerin üstündeki çiğ damllarını bile ezmeye çalışarak yürürken, o kocaman aslanın gölgesini gördü...ve dehşete kapılıp kaçtı, gitti. Yine böyle bir geceydi.

LORENZO : Yine böyle bir gece...Azgın denizin kıyısında oturmuştu Dido ve elindeki söğüt dalını sallayarak sevgilisine sesleniyordu : "Dön artık! Kartaca'ya dön!"

JESSICA : Yine böyle bir gece çıkmıştı dağlara büyücü Medea. İhtiyar Aeson'u gençleştiren o sihirli otları toplamıştı. Aynı, böyle bir geceydi.

LORENZO : Yine böyle bir gece, güzel Jessica zengin Shylock'un evinden züğürt sevgiliyle kaçıp Venedik'i terk etmişti.

JESSICA : Yine böyle bir gece Lorenzo türlü yeminler edip sevgilisini kandırdı, sadakatine inandırdı, ama hepsi de yalan çıktı.

LORENZO : Ah! Yine böyle bir gece güzel Jessica, fettan fettan bakıp sevgilisine türlü iftiralar attı. Ama sevgili ona o kadar aşık ki... Hemen affetti.

JESSICA : Bir gelen olmasaydı, böyle bir gece ben nasıl da ileri giderdim.

DÖRDÜNCÜ PERDE

1. Sahne

Venedik'te Mahkeme

DÜK : Antonio burada mı?
ANTONIO : Buradayım efendim.
DÜK : Üzülüyorum senin için. Merhametsiz, taş yürekli, duygu bilmez, insanlık tanımaz birinin elindesin. Düşmanın acımasız. Bilmelisin.
ANTONIO : Kanun beni ona karşı koruyamaz oldu. Öfkesiyle huncına karşı tek kalkanım kaldı : Tahammül.
DÜK : Çağırın Shylock'u mahkemeye. Yol açın, izin verin. Gelin Shylock. Hüküm verilsin, karar icra edilsin istiyorsunuz. Sanırsız sonuna kadar da bunu isteyeceksiniz. Oysa biz, merhamet ve hoşgörü yolunu seçeceğinizi ümit etmiştik.
SHYLOCK : Bunu size daha önce bildirmiştim. Senedimin vadesi dolunca haciz isterim, senedimin koşulu neyse alacağımı alırım, demiştim. Kabul etmezseniz yasaları çiğnersiniz. Neden üç bin altın yerine yarım okka insan eti istediğimi merak mı ediyorsunuz? Hiçbir cevabım yok. Canım öyle istiyor. Keyfim değil mi, isterim. Diyelim ki evimde bir sıçan türedi, canımı sıkıyor. On bin altın harcar, onu zehirlerim. Keyif benim, değil mi? Herkesin keyfi başka. Kimi kızarmış domuz başına bakamaz, kimi kedi miyavlayınca dayanamaz. Burnuyla gayda çalan biri görünce gülmekten donuna kaçırınlar da var, iki gözü iki

çeşme ağlayanlar da. İşte cevabım bunların hepsinin içinde. Kimi sıçandan tiksindir, kimi yağlı domuz başından, biri kedi miyavlamasından, kimi de gaydacıdan. Tiksinince de bir şeyler yapar, değil mi? Beyler! Ben Antonio'dan tiksiniyorum. Sadece tiksiniyorum, nefret ediyorum, iğreniyorum. Elime bir fırsat geçti, onu kullanıyorum. Başka da cevabım yok. Bu yeterli mi?

BASSANIO : Gaddar adam. Cevabın ölüm kokuyor, kin kusuyor.
SHYLOCK : Derdim seni memnun etmek değildi zaten.
BASSANIO : Herkes sevmediklerini böyle, öldürmeye mi kalkışıyor?
SHYLOCK : Nefret etmek, öldürmek istemek demek. Başka ne olabilir ki?
BASSANIO : Her kötülük nefrete yol açmaz.
SHYLOCK : Yani bırakmalı hain yılanı, bir defa daha soksun, öyle mi?
ANTONIO : Tanrı aşkına, Bassanio! Tartışma onunla. Azgın denizin hırçın dalgalarını durdurabilir misin, oymasınlar yalçın kayaları? Kurda yalvarabilir misin, yutmasın kuzuları? Yüce ağaçlara sallamayın dallarınızı, huşırdamayın rüzgârda diyebilir misin? Ona da, yumuşat taş yüreğini demek boşuna. Ne olur, artık konuşmayın onunla. Hüküm verilsin, alacağını al-sın...kurtulayım.
BASSANIO : Üç bin değil...tam altı bin altın!
SHYLOCK : O altınların her bir parçası altı bin altın olsa, istemiyorum. Senedimde ne yazıyorsa onu istiyorum.
DÜK : Nasıl bir adalet istiyorsun sen bizden? Bu kadar merhametsizce üstelik.
SHYLOCK : Merhametmiş...Siz hangi merhameti kime gösterdiniz ki, söz konusu para-

cıklarınız olunca? Parayla aldığınız esirlere prens muamelesi mi yapıyorsunuz? Köpeğinizden, eşeğinizden, katırınızdan ayrı mı yatırıyorsunuz? Niye öyle? Hepsine para ödediniz diye. Niye bırakmıyorsunuz, çekip gitsinler? Niye mirasçınız yapmıyorsunuz? Onlar da iki ayaklı, bir başlı, iki kollu, iki göz- lü, bir burunlu insanlar değil mi? İki büklüm yük taşıyacıkları yerde, niye kuş tüyü döşekte yatırmıyorsunuz on- ları? Kuru ekmek kemireceklerine niye gümüş şamdanlı sofralarda sülün eti yemiyorlar? Cevabınızı biliyorum: On- lar sizin malınız. Para verdiniz, aldınız. Benim cevabım da şu : İstedğim yarım okka et bana pahalıya mal oldu. O et benimdir. İstiyorum. Alacağım. Hele bir vermeyin, yuhlarım adaletinizi. Ve- nedik'te bu rezaleti yanınıza bırak- mam. Hakkımı istiyorum. Cevap ve- rin. O benim olacak mı?

DÜK

: Yetkimi kullanıp bu mahkemeyi tatil edebilirdim ama... Davanın halli için hukuk uzmanı Belario'yu çağırılmış- tım. Onu bekliyorum.

SALARİO

: Efendimiz, dışarıda hukukçudan size mektup getirmiş bir genç var.

DÜK

: Getirin mektupları. O genci de çağırın.

BASSANİO

: Üzülme dostum. Üzülme Antonio. Benim yüzümden bir damla kanının bi- le akmasına izin vermeyeceğim. O ka- dar istiyorsa benim etimden et doğra- sın bu gaddar canavar. Doğrusu da bu.

ANTONİO

: Ben çoktan kurbanlık koyun oldum dostum. Bilirsin, en sağlam ağacın bile önce en çürük meyvesi düşer. Demek ki böyleymişim. Beni unutma, yeter.

DÜK

: Padua'dan, Belario'dan geliyorsunuz demek.

NERİSSA

: Evet efendimiz. Belario devletli efen-

dime selamlarını arz etti.

BASSANİO

: Nedir acelen? Ne bileyip duruyorsun bıçağını?

SHYLOCK

: O bataklıdan alacağımı biran önce al- mak için.

BASSANİO

: Kininde değil, kininde bile o bıçağı. Senin yüreğine hiç tatlı söz girmez mi?

SHYLOCK

: Söyleyene bağlı. Senin gibilerinki değmez dinlemeye.

BASSANİO

: Senin yüreğin yok ki dinlemeyi bil- meye! İnsafsız köpek! Belanı bul! Ka- bahat senin gibileri yaşatıp, davacı sandalyesine oturtan adalette. Azgın! Gözü dönmüş! Kana susamış cehen- nem zebanisi!

SHYLOCK

: Tüketme nefesini boş yere. Senedin mührünü sökemez cılız soluğun. Aklı- nı da at çöpe gitsin...tamir bile ede- mezsın. Yenisini bulana kadar nasıl ol- sa öyle idare edersin. Alışkınsın. Kanun var benim elimde. Kanun. Kullanaca- ğım, anlıyor musun?

DÜK

: Belario mektubunda bize genç bir hu- kukçu tavsiye ediyor. Nerede kendisi?

NERİSSA

: Dışarıda efendim. Emirlerinizi bekli- yor,

DÜK

: Gelin. Yardıma teşekkür ederim. Demek Yaşlı Belario sizi tavsiye etti.

PORTİA

: Evet, Dük hazretleri.

DÜK

: Buyurunuz. Yerinizi alınız. Davanın özelliklerini öğrendiniz mi?

PORTİA

: Ustam Belario sayesinde efendim, da- va hakkında çok şey öğrendim. Kim tacir, kim tefeci, bilmek isterim.

DÜK

: Antonio...Shylock...Yaklaşın. Buraya gelin.

PORTİA

: Talebiniz pek tuhaf, ama vazgeçmez- seniz kanun bir şey yapamaz.

Demek siz bu tefecinin elindesiniz, öy- le mi?

ANTONİO

: Evet. Öyle söylüyor.

PORTIA : Bu senetteki imza sizin mi?
ANTONIO : Evet.
PORTIA : Demek Shylock'un merhameti dışın-
da sizi kurtaracak bir şey kalmamış.
SHYLOCK : Neden merhamet edecek mişim? Ne
zoruma?
PORTIA : Zorla merhamet olmaz. Merhamet
güneş gibi doğmaz, güneş gibi batmaz.
Bereketli, kutsal güz yağmurları gibi,
damla damla süzülür, kalır toprakta.
Ruhu besler, yaşatır. Kutsaldır. Hem
yüreğinde taşıyanı kutsar, hem yüreği-
ne verileni. Alanı da yüceltir vereni de.
En yüce kralı bile tacından çok yüceltir
merhamet. Yücelerden hep merhamet
beklenir. Tanrıya yakarırken merha-
met dileniriz. Ama bilmeyiz ki, yüreği-
mizde merhamet yoksa, tanrının mer-
hametine de sığılmaz.
Bunun içindir ki, Shylock... İsteğin
adaleti sağlamak bile olsa düşün : Ada-
let adına her hakkı almaya kalksak,
hiçbirimizin ruhu selamete ermez. İs-
rar edecek olursan, elbette bu yüce
mahkeme kanunları uygulayacak,
hükmünü bu tacir aleyhine verecektir.
SHYLOCK : İsrar ediyorum. Kanun uygulansın.
PORTIA : Senette ne yazıyorsa, yerine getirilsin.
BASSANIO : Parayı ödeyecek durumda değil misi-
niz?
: Yüce mahkemeniz huzurunda borcun
iki katını ödemeyi teklif ediyorum. Ye-
terli olmazsa, on katını da vermeye ha-
zırım. İstiyorsa bileklerimi kessin, kel-
lemi de uçursun. Yüreğimi oysun.
Bunlar da yetmiyorsa, kötü niyete kar-
şı yapılacak bir şey kalmıyor. Yalvarı-
yorum, haklı bir dava için haksızlık ya-
pın da bu şeytanın zulmetme isteğine
yasaları alet etmeyin.
PORTIA : Venedik'teki hukuk nizamını hiçbir

SHYLOCK : Hukukçu değil, ermiş sanki. Gökten
indi de bana yardıma geldi. Akıllı,
genç dostum! Çok sevdim seni ben.
PORTIA : Lütfen senedi bana verin, bakayım.
SHYLOCK : İşte burada muhterem üstadım.
PORTIA : Shylock! Sana borcunun üç katını
ödemek istiyor.
SHYLOCK : Yemin ettim. Bozarsam ruhum lanet-
lenir. Değil üç katını, bütün Venedik'i
verse, istemem. Tanrımın huzurunda
bir daha yemin ediyorum, istemem.
PORTIA : Evet. Bu senedin vadesi dolmuş. Şim-
di bu tefeci isterse, burada, gözümüzün
önünde, şu tacirin yüreğine yakın bir
yerden yarım okka eti kesip alabilir.
Hadi Shylock! Merhamet et. Üç katı
parayı al da, yırtıp atayım şu senedi.
SHYLOCK : Yırtarsınız tabii. Yırtarsınız da, hele
ben alacağımı alayım, öyle. Kanunu
biliyorsunuz. Doğru sözler de söylü-
yorsunuz. Hakkımı verin.
ANTONIO : Artık lütfen verilsin şu karar.
PORTIA : Madem öyle, açınız göğsünüzü. Ha-
zır olun celladın bıçağına.
SHYLOCK : Ne soylu bir karar.
PORTIA : Bu kanunun ruhu gereği, senedin de
hükümleri icabı, etinizden yarım okka
et kesilmesi gerekiyor tacir efendi.
Açın göğsünüzü.
SHYLOCK : Açsın göğsünü. Senet ne diyorsa o
olacak. Hem de kalbine en yakın yer-
den.
PORTIA : Aynen öyle. Burada eti tartmak için
bir terazi var mı ?
SHYLOCK : Getirdim efendim.
PORTIA : Bir cerrah getirdiniz mi, Shylock,
kendi hesabınızdan? Kanı dindirmek
için. Yoksa kanlar şakır şakır yerlere
dökülür.

SHYLOCK
PORTIA

: Senette böyle bir madde yok.
: Doğru, yok ama...iyilik olsun diye yap-
piverin, ne çıkar?

SHYLOCK
PORTIA

: Yapmam. Senette yok.
: Sizin söyleyecek bir şeyiniz var mı ta-
cir?

ANTONIO

: Söz neye yarar artık? Söylenecek her
şey söylendi, bitti. Yüreğim metin, her
şeye hazırım. Bassanio, elini ver bana.
Tanrıya emanet ol. Sakın üzülme, ken-
dini bunlara sebep oldum diye kahret-
me. Yüce adalet aslında bana çok iyi
davranıyor. Parasız pulsuz, yapayal-
nız bir tüccar eskisi olmaktan, sefil bir
ihtiyarlıktan kurtarıyor. Asil karına
benden selam götür. Seni ne kadar çok
sevdiğimi, o sevgiyi ölümüne kadar
taşıdığımı anlat ona. Anlat ki, senin
nasıl sevebileceğini hiç unutmamışın.
Öv beni biraz, öv ki seni iyi insanların
sevdiğini de bilsin. Bir can dostun ol-
duğunu bilsin.

BASSANIO

Ona de ki, can dostun senin için canını
vermekten hiç çekinmiyor. Şu tefeci bi-
çağı biraz derine batırırsa, borcumu
tüm kalbimle öderim. Daha iyi olur.
: Ah Antonio, kıymetli bir kadınla ev-
lendim ama...hayat ne acımasız dav-
randı bana. Ne karım, ne de şu koca
dünya değer, seni kaybetmeye. Seni
bu şeytanın eline vermemek için, hep-
sinden, bir anda vazgeçebilirim. İnan
bana.

PORTIA

: O kıymetli karınız burada olsa, sözle-
riniz herhalde onu pek memnun et-
mezdi.

SHYLOCK

: Hadi çabuk olun! Vakit kaybediy-
ruz boşuna.

PORTIA

: Şu tacirin etinin yarım okkası senin-
dir. Kanun öyle emrediyor, mahkeme
de hükmünü veriyor. Eti göğsünden

SHYLOCK
PORTIA

çıkacaksınız. Kanun da mahkeme de
senden yana.

: İşte hüküm. Hazır ol!
: Acele etme. Bekle. Başka şeyler var sı-
rada. Yarım okka eti alırken, bir damla
kana bile izin veremem. Senette "Ya-
rım okka et" yazıyor. Kandan bahis
yok. Yarım okka etini al, ama bir dam-
la kan akıtamazsın. Eti keserken iyi
düşün. Kan akıtırsan, Venedik kanun-
larına göre, malın mülkünü devletin
olur.

SHYLOCK
PORTIA

: Kanun bu mu?
: Maddeyi göstereyim arzu edersen.
Madem ki adaletin peşindesin, bu da
adalet. Fazlasıyla veriyorum sana.

SHYLOCK

: Onun teklifini kabul ediyorum öyley-
se. Versin borcumun üç katını, alsın
etini işine baksın.

BASSANIO
PORTIA

: Al! Para hazır.
: Durun! Shylock adaleti istiyor. Biz de
veriyoruz. Acele etmiyoruz, hukuku
ince ince örüyoruz. İşleri karıştıрма-
yın. Tefeci senette ne yazıyorsa onu
alacak. Ne fazla, ne eksik.

GRATIANO

: Gerçekten bir ermiş, bir üstat bu genç
adam.

PORTIA

: Sen yine de eti kesmeye hazır ol. Tam
yarım okka et keseceksin, bir gram faz-
la bir gram eksik olmayacak, bir damla
bir kan çıkmayacak. Terazinin kefesi
yarım okkayı biraz şaşarsa, bilesin,
devlet mallarına el koyacak.

GRATIANO

: İşte kâfir, yakalandın mı kısıklıvrak
şimdi?

PORTIA
SHYLOCK

: Hadi Shylock. Kes de al hakkını.
: Verin bana paramı, gideyim. Paramı
isterim, o kadar.

BASSANIO
PORTIA

: Paran hazır. Al diyorum işte.
: Mahkeme huzurunda yemin etti. Pa-
rayı istemiyordu. Tek istediği adaletti.

SHYLOCK
PORTIA

: Ana paramı bile alamaz mıyım?
: Tam istediğini alırsın Shylock. Senette ne yazıyor? Yarım okka kansasız et. Başka hiçbir şey alamazsın.

SHYLOCK

: Alsın etini de, altınını da, başına çalsın. Şeytan görsün yüzünü. Adalet değil, oyun bu! Ben gidiyorum.

PORTIA

: Dur bakalım. Dur bir dakika! Venedik kanunlarına göre, verilecek hesabın var daha. Bir Venedikli bir başka Venediklinin canına kastetmeye kalkarsa, doğrudan doğruya ya da dolaylı, nasıl olursa olsun, kasti sabit olursa, mallarının yarısına canına kastettiği kimse sahip olacaktır. Geri kalan yarısına da devlet el koyacaktır.

Bu suçta teşebbüs edenin hayatı ise, dükün merhametine kalır. İşte Shylock, hukukun önünde, istediğin adalet kurallarına göre, durumun böyle. Hem dolaylı, hem dolaysız, hem başkalarının hem yüce mahkemenin huzurunda, bu tacirin canına kastettin. Diz çök şimdi. Düke yalvar. Dile bakalım o hiç sevmediğin merhameti.

GRATIANO

: Yalvar da intiharına izin versin. Ama o da yetmez. Bütün malların elden gittiğine göre, kendini asacağına urganı da iste. Devlet kesesinden ipe çekileceksin. Yoksul suçlular gibi.

DÜK

: Aramızdaki farkı biraz anlarsın belki Shylock. Seni başışlıyorum, merhamet istemesen de. Servetine gelince... Bir yarısı Antonio'nun, öteki yarısı devlettir. Suçlunun nedameti görülürse, servetine el konulmaz ama para cezası ile değiştirilir.

PORTIA

: Elbette Antonio'ya değil, devlete kalan yarısı.

SHYLOCK

: Merhamet istemem! Evimin direğini aldınız, merhamet dilendim mi siz-

den? Evimi de alacaksınız, yine merhamet istemiyorum. Paramı da alınca, ne kalacak geriye? Canımı da almış olacaksınız zaten. Alırsanız alın.

PORTIA

: Ona merhamet etmek geliyor mu içinizden Antonio?

GRATIANO

: Allah rızası için yağlı bir ip. Fazla bile!

ANTONIO

: Malının yarısı üzerinden cezayı kaldırmak vicdan gereğidir derim. Öteki yarısına gelince, kızının aşık olduğu gence verilmeli bence. Emaneten ben alırım. Yüce mahkemenin izniyle, bir vasiyet de yaparsa, kızıyla Lorenzo'yu tek varis kılarırsa, diyeceğim bir şey yoktur.

DÜK

: Bunları elbette yapacaktır. Yoksa af kararımı geri alırım.

PORTIA

: Razi mısın Shylock? Ne diyorsun?

SHYLOCK

: Adaletinizi de sizi de Tanrıya havale ediyorum. Dinler var, peygamberler var, ama yukarıda O, Tanrı, hepimizi gözlüyor. Sizi ona devrediyor, adaletinizle başbaşa bırakıyorum. Ne imzalayacaksam, gönderin, imzalarım. İmzanın beş para etmediği bir dünyada, kaç imza atsam, neye yarar? İzin verin, ben gideyim.

DÜK

: Git, ama tut sözünü. Aziz dostum, buyurun bu akşam birlikte yemek yiyelim.

PORTIA

: Başışlayın efendim. Padua'ya dönmem gerek.

DÜK

: Vaktinizin dar olması ne fena. Antonio, bu genç adamı ödüllendir. Ona çok şey borçlusun.

BASSANIO

: Değerli yardımlarınız beni rahatlattı, asıl önemlisi dostumu kurtardı. İzin verin, tefeciden kurtardığımız üç bin altını takdim edelim.

PORTIA

: İşini seven insan, o işi iyi yapmışsa,

BASSANIO : Karşılığını almış demektir. Para asla karşılayamaz o duyguyu. Teşekkür ederim, paranızı alamam.

PORTIA : Bizi kırmayın ne olur. Bir hatıra, en azından. Küçük bir armağan. Şükranımızı size hatırlatacak bir şey. Üzmeyin bizi, reddetmeyin dileğimizi.

BASSANIO : Madem o kadar istiyorsunuz, eldivenlerinizi verin. Giyer, ısınır, sizi hatırlarım. Ya da şu yüzük. Yedigâriniz olarak saklarım. Çekmeyin elinizi, sizden başka şey istemedim ki... Madem sevginiz bir armağan vermekten yana, yüzüğü verin bana, yeter.

PORTIA : Bu yüzük mü? Ama küçücük bir şey... Layık değil size.

BASSANIO : Niye olmasın? Başka şeyde gözüm yok. Takacağım parmağıma, sizi hatırlayacağım.

PORTIA : Affınıza sığmıyorum ama...manevi değeri var benim için o yüzüğün. Size Venedik'in en pahalı yüzüğünü alayım, yine de ben bu yüzüğü parmağımda saklayayım.

BASSANIO : Tuhafsınız gerçekten. Önce dilenmeyi öğrettiniz bana, küçücük bir yüzük uğruna. Şimdi de dilencilere ne deneceğini öğretiyorsunuz.

PORTIA : Mesele o değil. Karım verdi bu yüzüğü bana. And içtim. Ölene kadar kalacak parmağımda. Satmayacağım, vermeyeceğim, kaybetmeyeceğim, söz verdim karıma.

ANTONIO : Biz erkekler bu bahaneyi ne kolay kullanırız başımız sıkışınca. Aziz dostum, karınız da sizin gibi akıllı biriyse, yüzüğü hak ettiğimi öğrenince bağışlayacaktır sizi. Anlayacaktır neden bozduğunuzu o değerli yemininizi. Her neyse...Hoşça kalın.

ANTONIO : Bassanio! Neden böylesine inat ettin?

BASSANIO : Bir yüzük için...Onun bizler için yaptıklarını koy terazinin bir kefesine, benim dostluğumu da ekle, öteki kefedede karının buyrukları dursun! Ne diyorsun?

PORTIA : Koş Gratiano, arkalarından koş. Ver şu yüzüğü. Çabuk ol!

GRATIANO : Bu gece, kocalarımızdan önce eve varmalıyız.

PORTIA : Beyler, nihayet yakaladım sizi. Efendim Bassanio düşündü taşındı karar verdi. Yüzük elbette sizindir dedi.

GRATIANO : Seviniyor kabul ediyorum hediyesini. Selamımı iletin.

NERISSA : Başüstüne.

PORTIA : Bakalım benim de yemin verdirip hediye ettiğim yüzüğü kocamdan almam mümkün olacak mı?

NERISSA : Elbette olur. Üstelik yemin billah eder, yüzüğü adamın birine verdim diye! Üstele, üstele. Acısını çıkarınız.

GRATIANO : Lütfen bana Shylock'un evini gösterir misiniz? Şu belgeleri imzalatmam gerekiyor da.

NERISSA : Tabii. Gelin benimle.

BEŞİNCİ PERDE

1. Sahne

PORTIA'nın evi

- L. GOBBO : Hey, ho! kimse var mı ? Ta ta ta, ti ti ti...
- LORENZO : Kim o ?
- L. GOBBO : Ta ta ta, ti titi... Bay Lorenzo ile hanımını gören var mı? Ta ta ta ti ti ti..
- LORENZO : Kes şu bağırtıyı. Buradayım işte.
- L. GOBBO : He-hey! Nerede?
- LORENZO : Burada.
- L. GOBBO : Söyleyin onlara, efendim gün doğmadan burada olacak. Ta ta ta, ti ti ti...
- PORTIA : Şu gördüğümüz ışık bizim evde yanıyor.
- LORENZO : Bu Portia'nın sesi.
- PORTIA : Sesimi tanıdı, hayret! Hem de bu berbat haliyle tanıdı...
- LORENZO : Buyursunlar, hoş geldiniz efendim.
- PORTIA : Kocalarımız için uzun uzun tanrıya yakardık. Yakarışlarımız tanrı katına ulaştıysa, işleri rast gitmiştir. Belki de çıkar gelirler. Haber var mı ?
- LORENZO : Biraz önce Launcelot yola çıktıklarını haber verdi.
- PORTIA : Nerissa! Git içeri, hizmetçilere söyle. Evden ayrıldığımızı kimseye söylemesinler.
- LORENZO : Jessica! Lorenzo! Sırdaşım olun. Siz de söz etmeyin manastıra sığındığımızdan.
- LORENZO : Boru sesleri duyuyorum. Yaklaşıyorlar, geliyorlar. Merak etmeyin, çenemi zi tutarız. Tek kelime etmeyiz.
- PORTIA : Evinize hoş geldiniz sevgilim. Bize ışık verdiniz, ümit verdiniz, siz de

ümitli misiniz?

- BASSANIO : Dostumla geldim Portia. İşte Antonio. İşte sonsuz minnetle borçlu olduğum insanın ta kendisi.
- ANTONIO : Senin bana asla borcun olmadı Bassanio. Aksine... Ben sana hâlâ borçluyum.
- PORTIA : Evimize sefa geldiniz, şeref verdiniz. Benim de size bir müjdem var. Nereden öğrendiğimi sormayın ama, aldığım bir habere göre, gemilerinizin hiçbirine zarar gelmemiş. Üçü de tam yükle limana bile varmış, ötekiler de yoldaymış.
- ANTONIO : Bassanio'nun kıymetli eşinden de ancak böylesine tatlı bir haber beklerdim. Bana hayat verdiniz, bir kez daha.
- GRATIANO : Şu testekerlek mehtap şahidimdir ki, yüzüğü bir mahkeme kâtibine vermek zorunda kaldım. Allem etti, kallem etti, aldı benden onu. Bileydim bu kadar kızacağını, vermezdim vallahi. Üstelik hadım ederdim onu, keserdim bir yerini.
- PORTIA : Bu ne gürültü? Yoksa kavga mı ediyorsunuz? Hem de kavuşur kavuşmaz...
- GRATIANO : Bir yüzük vermişti bana. Şimdi de, başıma kakıyor. Üzerine yazmış da... Sev beni, sakın ayrılma diye. Kızıyor işte. Bir halka için kocaman kavga.
- NERISSA : Bırakın değerini, bırakın yazısını. Önemli olan sözünüzdü. Hani son nefesinize kadar parmağınızda kalacaktı? Hani mezarda bile sizinle yatacaktı? Laf! Hakimin kâtibiymiş. Sarışın mı esmer mi o kâtip ?
- GRATIANO : İki gözüm önüme aksın, elim kırılın, çelimsiz, çöp gibi bir çocuktuk. Sizin kadar ya vardı, ya yoktu. Ne kadını? Ne sarışını, ne esmeri? Yüzüğü istedi, çünkü mahkemede bizim için çok iş becerdi. Ne olur yani? Verdim işte.

PORTIA

: Karınızın size verdiği bu ilk armağanı, hem yemin billah ederek almışsınız, hem de elden çıkarmışsınız. Suçlusunuz, kabahat sizin. Bakın, ben de sevgilime bir yüzük vermişim, elbette ki yerinde duruyor. Yemin etti, tuttu. Onun adına ben de yemin edebilirim. Dünyanın bütün hazinelerini verseniz, o yüzük o parmakta çıkmaz.

BASSANIO

: Şu sol elimi kessem de yüzüğü korurken kolumu kaybettim desem...mi acaba?

GRATIANO

: Aaa! Bassanio da verdi yüzüğü. Antonio'yu koruyan o hukukçuya, istemeyerek de olsa, verdi basbayağı. O genç adam hak etmişti gerçekten. Neyse, verdi işte.

PORTIA

O verince, kâtipi de benden istedi. Ben de verdim. N'olmuş yani, iki yüzük...
: Umarım, benim size verdiğim yüzükten söz edilmiyor, Bassanio.

BASSANIO

: Keşke suçuma yalan katabilsem. Ama gelmiyor elimden. Görüyorsunuz değil mi? Parmağımda yüzük yok. Verdim, gitti.

PORTIA

: Yalancı gönlünüzden sadakat de öylece gitmiş demek. O yüzüğü şu gözlerimle görmeden koynunuza girmem. Böylece bilin.

NERISSA

: Ben de, ben de! Yüzük nerde, yatak orda.

PORTIA

: Nerissa doğru söylüyor. Siz kadınlara verdiniz yüzüklerimizi.

BASSANIO

: Şerefim üzerine yemin ederim. Genç bir adamdı. Antonio'nun hayatını kurtardı.

PORTIA

: Ne yapar eder, öğrenirim, kimmiş o genç hukukçu da, yüzüğüme kolayca el koyuvermiş. Madem bu kadar değerliymiş, ben de onun için elimden geleni esirgemem. Kocam bunca değer

NERISSA

verdiyse... açarım ona kollarımı...belki de yatağımı.

GRATIANO

: Madem kâtip de önemliymiş, ona iyi davranmak da bana düşer. Yüzüklere bakar bakar sizi hatırlarız.

ANTONIO

: Yap da görelim. Yakalarsam o kâtipi, kafasını kırarım.

PORTIA

: Üzgünüm. Bu tartışmaların sebebi benim. Ama ben kocanızın mutluluğu için yüreğimi ortaya koymuştum. Yüzüğü alan o genç adam olmasaydı, bu yürek şimdi durmuştu. Size kendimi kefil gösteriyorum. Bir daha kimse Bassanio'yu yemininden döndüremeyecek. Ruhumla garanti ediyorum.
: Demek kefil oluyorsunuz. O zaman verin şu yüzüğü ona. İyi saklasın. Bunu da kaybederse, sizin gibi bir kefil de bulamaz.

ANTONIO

: Bassanio! Bu yüzüğü al, iyi sakla. Kimseye vermeyeceğine de yemin et.

BASSANIO

: Aman Tanrım! Bu o genç hukukçuya verdiğim yüzüğün ta kendisi.

PORTIA

: Evet. Ondan da ben aldım. Kusura bakma Bassanio. Bu yüzüğü geri alayım diye, o genç hukukçuyu yatağıma kabul etmek zorunda kaldım.

NERISSA

: Kusura bakma Gratiano. Yeminin bozulmasını diye ben de fedakârlık ettim. Hukukçunun genç kâtipinden yüzüğü alayım diye, onun koynuna girdim.

GRATIANO

: Pire yüzünden yorgan yaktık. Galiba lüzumsuz yere boynuz taktık!

SON

Trabzon-1994